

Bruxelles, 25.6.2019
COM(2019) 299 final

RAPORT AL COMISIEI

CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI CURTEA DE CONTURI

Raportul anual pentru 2018 privind gestionarea și performanța bugetului UE

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE.....	3
REZUMAT.....	7
INTRODUCERE	21
SECȚIUNEA 1 – PERFORMANȚĂ ȘI REZULTATE.....	22
1. Un buget UE axat pe rezultate.....	23
2. Competitivitate pentru creștere economică și locuri de muncă (rubrica bugetară 1A)	32
3. Coeziune economică, socială și teritorială (rubrica bugetară 1B)	68
4. Creștere durabilă: resurse naturale (rubrica bugetară 2)	81
5. Securitate și cetățenie (Rubrica bugetară 3)	97
6. Europa globală (Rubrica bugetară 4).....	116
7. Instrumente speciale.....	140
SECȚIUNEA 2 – CONTROLUL INTERN ȘI GESTIUNEA FINANCIARĂ	144
1. Bugetul UE este bine gestionat	144
2. Sistemele de control sunt eficiente din punctul de vedere al costurilor	149
3. Corecțiile financiare și recuperările arată că ciclul de control multianual protejează bugetul UE	160
4. Strategia antifraudă a Comisiei a fost actualizată.....	165
5. Conducerea prezintă o asigurare rezonabilă și impactul financiar al rezervelor este limitat	168
6. Asigurarea obținută prin activitatea Serviciului de Audit Intern.....	174
7. Rezumat și concluzii cu privire la activitatea desfășurată de Comitetul de monitorizare a auditorilor	176
8. Auditul extern și descărcarea de gestiune: îmbunătățirea situației viitoare cu ajutorul experiențelor dobândite	179
9. Gestiunea organizațională.....	181

ANEXE

Cuvânt înainte

Îmi face plăcere să vă prezint **Raportul anual pentru 2018 privind gestionarea și performanța bugetului UE**. Raportul oferă o imagine de ansamblu asupra performanței, gestionării și protecției bugetului UE.

Acesta explică modul în care bugetul Uniunii sprijină prioritățile politice ale UE și prezintă atât rezultatele obținute, cât și rolul Comisiei în ceea ce privește asigurarea celor mai înalte standarde de gestiune financiară. Prezentul raport face parte din **pachetul integrat de raportare financiară și de responsabilitate** al Comisiei. El îndeplinește obligațiile care ne revin în temeiul Regulamentului financiar și constituie o parte esențială a sistemului nostru foarte dezvoltat de responsabilitate financiară.

În pofida dimensiunii sale relativ modeste, bugetul UE aduce schimbări majore în viața a milioane de europeni. Acesta completează bugetele naționale și sprijină prioritățile politice în domenii în care această asistență este cu adevărat utilă și unde poate aduce rezultate în cel mai eficient mod. Mă ghidez după principiul potrivit căruia bugetul UE ar trebui să se concentreze asupra domeniilor în care poate avea un impact mai mare decât cheltuielile publice de la nivelul național. De exemplu, niciun stat membru nu poate finanța singur infrastructuri mari sau proiecte de cercetare care au scala necesară pentru a concura cu actori globali precum China sau Statele Unite. Unele provocări cu care se confruntă UE sunt globale. Terorismul, criminalitatea organizată, schimbările climatice, dezastrele naturale sau epidemiile nu au frontiere. Aceste provocări sunt cel mai bine abordate la nivel paneuropean, cu ajutorul bugetului UE.

Dar bugetul UE, chiar dacă s-a dovedit a fi flexibil, este limitat. Prin urmare, procesul de luare a deciziilor trebuie să se bazeze pe informații și dovezi mai mult decât oricând, astfel încât resursele financiare să fie alocate acolo unde sunt cel mai necesare. În prezentul raport se descriu numeroasele mijloace prin care bugetul UE a contribuit la realizarea obiectivelor noastre comune în 2018.

Obiectivul central al anului 2018 a fost consolidarea redresării economice prin investiții în domenii-cheie care promovează crearea de locuri de muncă. Fondul european pentru investiții strategice, Mecanismul pentru interconectarea Europei și Fondurile structurale și de investiții europene au avut un rol important în acest proces. Vă invit să descoperiți povestea din spatele multor investiții ale UE, pe portalul „InvestEU” (<https://europa.eu/investeu>). Bugetul UE a oferit, de asemenea, un sprijin puternic în alte domenii prioritare, cum ar fi abordarea cuprinzătoare a UE în materie de migrație, uniunea securității, cercetarea de vârf, acțiunea externă a UE, contribuind, totodată, la realizarea obiectivelor de

politică orizontale, cum ar fi cele din domeniul acțiunilor climatice și al biodiversității.

Prezentul raport descrie, de asemenea, măsurile pe care le luăm pentru a ne asigura că bugetul UE este gestionat în conformitate cu cele mai înalte standarde de gestiune financiară. **Prin prezentul raport, Comisia își asumă responsabilitatea politică generală pentru gestionarea bugetului UE în 2018.**

Comisia monitorizează cu atenție execuția bugetului UE pe teren. Dacă se constată că statele membre sau beneficiarii finali au cheltuit fondurile UE în mod neregular, Comisia ia măsuri imediate pentru a corecta aceste erori și a recupera fondurile, după cum este necesar. Comisia estimează că, după corecții și recuperări, nivelul de eroare rămas în ceea ce privește cheltuielile din 2018 va fi sub 1 %, cu mult sub pragul de semnificație.

2018 a fost o continuare a progreselor foarte importante pe care le-am înregistrat în ultimii ani în ceea ce privește gestiunea financiară. Sistemele UE de detectare și corectare a erorilor și de combatere a fraudei sunt mature și robuste. Acest aspect a fost confirmat de Curtea de Conturi Europeană. Vom rămâne vigilenți și vom continua să ne asigurăm că bugetul UE este protejat în mod adecvat în anii următori. Acest lucru este deosebit de important în contextul unui mediu politic din ce în ce mai dificil. Raportarea consecventă și eficientă îmbunătățește gradul de asumare a responsabilității pentru cheltuielile UE, ceea ce nu doar asigură respectarea legii, ci contribuie, în același timp, la implicarea cetățenilor și a altor părți interesate și la restabilirea încrederii acestora în Uniunea Europeană.

2018 (mai și iunie) a fost, de asemenea, anul în care Comisia și-a prezentat propunerile pentru viitorul cadru financiar multianual. S-a organizat o analiză detaliată a cheltuielilor⁽¹⁾, trecându-se în revistă performanța tuturor programelor. Abordarea mea a fost să folosesc valoarea adăugată europeană drept criteriu esențial care să stea la baza tuturor cheltuielilor viitoare, stimulând finanțarea pentru noi priorități, modernizând programele existente, simplificând și raționalizând procesele, în măsura posibilului, și oferind Uniunii un buget mai flexibil. Consider că bugetul propus de Comisie este un buget modern, echilibrat și realist, pentru o Uniune care protejează, capacitează și apără. Un acord prompt cu privire la viitorul cadru ar confirma angajamentul comun al instituțiilor UE de a valorifica la maximum fiecare euro investit din bugetul UE.

Günther H. Oettinger
Comisarul pentru buget și resurse umane

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018SC0171&from=EN>

REZUMAT

Rezumat

Raportul anual privind gestionarea și performanța bugetului UE prezintă cele mai recente informații referitoare la rezultatele obținute cu ajutorul bugetului UE (secțiunea 1) și la modul în care bugetul UE este gestionat și protejat (secțiunea 2).

Secțiunea 1 este structurată după rubricile bugetare. Aceasta explică modul în care programele financiare ale UE au contribuit la prioritățile politice ale Uniunii. De asemenea, rezumă cele mai recente rezultate ale evaluării performanței acestor programe.

2018 a fost al cincilea an al actualului cadru financiar multianual, care acoperă perioada 2014-2020. Din cauza adoptării cu întârziere a cadrului financiar multianual, s-au înregistrat întârzieri la începutul perioadei. În prezent, programele financiare ale UE sunt pe deplin operaționale. Acestea oferă un sprijin solid și concret priorităților politice ale UE într-o varietate de domenii.

Rubrica bugetară 1A – Stimularea creării de locuri de muncă, a creșterii economice și a investițiilor

Atunci când și-a preluat atribuțiile, în urma crizei economice și financiare, Comisia Juncker a făcut promisiunea de a asigura locuri de muncă unui număr mai mare de persoane și, împreună cu statele membre, și-a respectat această promisiune. **În câmpul muncii se află mai mulți europeni decât oricând**, 240,7 milioane de persoane având în prezent locuri de muncă, iar peste 12 milioane dintre aceste locuri de muncă au fost create în cursul mandatului actualei Comisii. Șomajul în rândul tinerilor este la cel mai scăzut nivel de după 2008, deși este încă prea ridicat în multe părți ale Uniunii. **Bugetul UE a avut o contribuție esențială la aceste realizări și continuă să ofere o sursă vitală de investiții în întreaga Europă.**

Peste 12 milioane de locuri de muncă au fost create de la începutul mandatului Comisiei Juncker. Șomajul în rândul tinerilor a scăzut de la 24 % în 2014 la 14 % în decembrie 2018.

Prioritatea pentru bugetul UE în 2018 a fost de a consolida redresarea economică, în special prin stimularea suplimentară a investițiilor. Investițiile au crescut semnificativ datorită contribuției de peste **408 miliarde EUR ⁽²⁾ mobilizate de Fondul european pentru investiții strategice**. Acest fond, lansat de Comisie împreună cu Grupul Băncii Europene de Investiții ⁽³⁾ în 2015, atrage finanțare privată în domenii precum transportul, energia, asistența medicală, întreprinderile mici și mijlocii, precum și tehnologia informației și comunicațiilor. În acest mod, amplifică impactul bugetului UE. Durata de viață a Fondului european pentru investiții strategice a fost extinsă de la mijlocul anului 2018 până la sfârșitul anului 2020, cu stabilirea unui nou obiectiv de investiții, de 500 de miliarde EUR ⁽⁴⁾. Se estimează că acest plan va contribui la crearea a **1,4 milioane de noi locuri de muncă până în 2020**, în timp ce **produsul intern brut al UE va crește cu o rată estimată de 1,3 %**. Datorită acestor investiții, un număr suplimentar de 11 milioane de gospodării beneficiază de acces la internet de mare viteză, peste 4 milioane de gospodării folosesc energie din surse regenerabile, iar 30 de milioane de europeni beneficiază de asistență medicală mai bună.

⁽²⁾ Investiții de la lansarea Fondului european pentru investiții strategice, în 2016. Valoarea totală a investițiilor mobilizate de acest fond s-a ridicat la 370 de miliarde EUR la 31 decembrie 2018 și la 408 miliarde EUR la 13 iunie 2019.

⁽³⁾ Grupul Băncii Europene de Investiții este alcătuit din Banca Europeană de Investiții și Fondul european de investiții.

⁽⁴⁾ În 2016, planul inițial prevedea mobilizarea unor investiții suplimentare în valoare de 315 miliarde EUR.

Din 2015, până la 31 decembrie 2018, Fondul european pentru investiții strategice a mobilizat investiții de peste 370 de miliarde EUR în întreaga Europă, cu mult peste obiectivul inițial de 315 miliarde EUR, și este pe cale să atingă obiectivul majorat de 500 de miliarde EUR stabilit pentru anul 2020.

Fondul european pentru investiții strategice a contribuit la finanțarea construirii a jumătate de milion de case la prețuri accesibile, la îmbunătățirea serviciilor de asistență medicală pentru 30 de milioane de europeni, la modernizarea infrastructurii feroviare și urbane pentru 95 de milioane de pasageri și la sprijinirea accesului la finanțare pentru mai mult de 280 000 de întreprinderi mici și mijlocii.

De asemenea, investițiile strategice au stimulat creșterea economică și competitivitatea prin finanțarea infrastructurilor-cheie pentru transport, energie sau telecomunicații. Aceste investiții se concentrează asupra domeniilor în care bugetul UE permite un impact mai mare decât cheltuielile publice de la nivel național. Mecanismul pentru interconectarea Europei joacă un rol important în dezvoltarea unor astfel de infrastructuri, care pregătesc, de asemenea, terenul pentru o rețea energetică europeană cu un factor de emisie de CO₂ mai mic. În 2018, acest mecanism a mobilizat fonduri de 1,4 miliarde EUR sub formă de granturi UE, pentru a fi combinate cu finanțare din Fondul european pentru investiții strategice și din alte surse.

Mecanismul pentru interconectarea Europei finanțează parțial un nou tunel de 18 km pe sub strâmtoarea Fehmarn, între Rødby, Danemarca, și Puttgarden, în Germania. Timpul de călătorie cu mașina între Copenhaga și Hamburg va fi redus cu aproximativ o oră, iar în cazul transportului feroviar de marfă - cu 2 ore.

Bugetul UE își confirmă, de asemenea, valoarea prin **programe spațiale** precum Galileo, Copernicus și EGNOS. Niciun stat membru nu ar fi reușit să trimită, de unul singur, 26 de sateliți pe orbită, sateliți de care, la sfârșitul anului 2018, beneficiau 500 de milioane ⁽⁵⁾ de utilizatori din întreaga lume. În 2018 au fost lansați patru noi sateliți Galileo, pentru o mai bună monitorizare a oceanelor, a uscatului și a atmosferei. Semnalele și datele spațiale ale UE ne transformă viața prin servicii cum ar fi navigația îmbunătățită, agricultura de precizie, monitorizarea culturilor, reacția la dezastre naturale, salvarea de vieți omenești pe mare, căutarea și salvarea persoanelor echipate cu balize pentru cazuri de urgență și monitorizarea navelor și a deversărilor de petrol.

La sfârșitul anului 2018, 315 aeroporturi din aproape toate țările UE utilizau Serviciul european geostaționar mixt de navigare, ceea ce face ca aterizarea în condiții meteorologice dificile să fie mai sigură, evitând întârzierile și redirectionarea.

Începând cu luna aprilie 2018, Galileo este integrat în fiecare model nou de automobil vândut în Europa, venind în sprijinul sistemului eCall de reacție în caz de urgență.

Copernic a furnizat hărți de urgență pentru 80 % din inundațiile din Europa. Acest lucru a oferit serviciilor naționale de urgență o imagine de ansamblu mai bună asupra situației, contribuind la creșterea eficienței operațiunilor de salvare organizate de acestea.

Datorită Fondului european de apărare, 2018 a marcat, de asemenea, un nou capitol în **cooperarea europeană în domeniul apărării**. În 2018 s-au alocat 40 de milioane EUR cercetării colaborative în ceea ce privește tehnologiile și produsele inovatoare în domeniul apărării. Comisia a adoptat programele de lucru

⁽⁵⁾ 700 de milioane de utilizatori până la mijlocul lunii mai 2018.

bienale pentru a cofinanța proiectele de dezvoltare a capacităților de apărare comune în perioada 2019-2020, cu o contribuție de 500 de milioane EUR din partea UE.

UE investește ⁽⁶⁾ 35 de milioane EUR în proiectul de cercetare Ocean2020. Acest proiect reunește 42 de parteneri din 15 state membre ale UE pentru a sprijini misiunile de supraveghere maritimă prin integrarea dronelor și a submarinelor fără echipaj în operațiunile flotei.

Sprijinirea cercetării și a inovării de vârf

Bugetul UE a continuat să susțină angajamentul Uniunii de a sprijini cercetarea și inovarea de vârf, concentrându-se asupra colaborării transnaționale, a relevanței industriale și a economiilor de scară. Orizont 2020, programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare, este cel mai amplu program transnațional de finanțare a cercetării din lume. De asemenea, este **cel mai mare program de cercetare și inovare al UE de până acum, cu o finanțare de aproape 80 de miliarde EUR** disponibilă pe parcursul a 7 ani ⁽⁷⁾. În 2018, s-au lansat cereri de propuneri în valoare de 10 miliarde EUR pentru programul Orizont 2020.

Cu ajutorul finanțării din programul Orizont 2020, Centrul Comun de Cercetare a dezvoltat și exploatează singurul sistem de alertă automată în caz de tsunami la nivel mondial. Acesta poate calcula rapid înălțimea și timpul de deplasare estimative ale valurilor și trimite automat un mesaj de alertă prin Sistemul mondial de alertă și coordonare în caz de dezastre.

Orizont 2020 oferă un cadru strategic comun pentru finanțarea cercetării și a inovării de către UE. Este esențial să se asigure faptul că UE continuă să producă rezultate de talie mondială în domeniul științei și al tehnologiei. Aceasta contribuie la eliminarea obstacolelor din calea inovării și facilitează colaborarea dintre sectoarele public și privat în vederea soluționării provocărilor societale majore. Sprijinul UE pentru cercetare și inovare stimulează cooperarea dintre echipele de cercetare din țări și sectoare diverse, lucru vital pentru realizarea de descoperiri revoluționare. De asemenea, prin acest sprijin UE contribuie la îndeplinirea unor obiective prioritare, cum ar fi cele prevăzute de **Acordul de la Paris privind schimbările climatice** ⁽⁸⁾. Orizont 2020 a contribuit direct la realizarea obiectivului general de a stimula poziția de lider și competitivitatea Uniunii în sectorul industrial. Acesta a avut un succes deosebit în stimularea inovării în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii. Obiectivul global de participare de 20 % a fost chiar depășit ⁽⁹⁾.

Întreprinderea comună pentru calculul european de înaltă performanță și-a început activitatea în noiembrie 2018. Aceasta va reuni resursele țărilor UE și ale țărilor participante pentru a construi în Europa o infrastructură de supercalcul și de date de talie mondială și un ecosistem de inovare competitiv în domeniul tehnologiilor și al aplicațiilor relevante din Europa.

Datorită cercetării și finanțării parțiale provenite de la Orizont 2020 în 2018, o femeie de 45 de ani din Suedia a beneficiat de o intervenție chirurgicală de implantare a unei mâini robotice permanente, pe care o poate folosi în viața de zi cu zi.

⁽⁶⁾ Data de începere este 1 aprilie 2018. Durata este de 36 de luni.

⁽⁷⁾ 2014-2020.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/clima/policies/international/negotiations/paris_ro

⁽⁹⁾ Obiectivul de participare a întreprinderilor mici și mijlocii la programul Orizont 2020 (de 20 %) a fost depășit, ajungându-se la o cifră de 24 %.

Sprijinirea tinerilor europeni

Bugetul UE a creat **oportunități de studiu și călătorie în străinătate** și a ajutat tinerii șomeri să își găsească locuri de muncă sau să se înscrie la cursuri de formare pentru a-și spori șansele de a găsi un loc de muncă. În fiecare an, peste 3,5 milioane de tineri înscriși în Garanția pentru tineret primesc oferte de muncă, de educație, de efectuare a unui stagiu sau a unui program de ucenicie. Peste 14 milioane de tineri în total au beneficiat de acest sistem din 2014.

Erasmus+ este una dintre principalele modalități prin care europenii pot experimenta identitatea europeană în toată diversitatea sa. *În 2018*, programul Erasmus+ a facilitat, pentru aproximativ 800 000 de profesori, lectori, formatori, membri ai personalului didactic și lucrători de tineret, dobândirea de noi competențe în străinătate și sporirea capacității de inserție profesională în viitor. Acest program emblematic al UE și-a demonstrat flexibilitatea prin sprijinul acordat înființării „universităților europene” și schimburilor virtuale Erasmus+.

În plus, Comisia a lansat o inițiativă pilot, DiscoverEU ⁽¹⁰⁾, care oferă tinerilor în vârstă de 18 ani posibilitatea de a călători în Europa, de a învăța de la alte culturi și de a-și explora identitatea europeană. Comisia intenționează să dezvolte DiscoverEU în continuare și, de aceea, a inclus-o în propunerea sa pentru următorul program Erasmus.

Programul Corpul european de solidaritate ⁽¹¹⁾ a fost înzestrat cu propriul regulament de procedură și buget și a permis unui număr mare de tineri să ofere ajutor, să exploreze, să învețe și să se dezvolte prin activități cum ar fi sprijinirea persoanelor defavorizate din punct de vedere social, protejarea mediului sau reconstruirea și încurajarea comunităților afectate de dezastre naturale.

Peste 10 milioane de persoane au participat la programul Erasmus de la înființarea acestuia, în 1987.

În perioada iulie-octombrie 2018, aproximativ 15 000 de tineri au avut ocazia de a explora Europa cu trenul cu ajutorul permisului de călătorie DiscoverEU. Alți 14 500 au fost selectați în cadrul runde de depunere a candidaturilor din noiembrie 2018.

Până la sfârșitul lunii decembrie 2018, în jur de 100 000 de tineri interesați de activități civice se înscriseră în Corpul european de solidaritate. Aproape 11 000 dintre aceștia au sprijinit persoane și comunități aflate în dificultate din întreaga Europă, în special prin activități de voluntariat.

Contribuția bugetului UE la punerea în aplicare a Garanției pentru tineret a fost substanțială, prin crearea de oportunități de studiu și călătorie în străinătate pentru tineri și prin ajutorul oferit acestora în vederea găsirii unui loc de muncă sau a accesului la cursuri de formare care să le sporească șansele de a-și găsi un loc de muncă.

De la lansarea programului ⁽¹²⁾, peste 3,5 milioane de tineri înscriși în Garanția pentru tineret primesc anual oferte de muncă, de continuare a educației, de efectuare a unui stagiu sau a unui program de ucenicie.

⁽¹⁰⁾ https://europa.eu/youth/discovereu_ro

⁽¹¹⁾ https://europa.eu/youth/solidarity_ro

⁽¹²⁾ Garanția pentru tineret reprezintă un angajament politic asumat de statele membre în aprilie 2013.

Rubrica bugetară 1B – Stimularea creării de locuri de muncă, a creșterii durabile și a inovării prin intermediul politicii de coeziune

Politica de coeziune, beneficiind de un buget de 352 de miliarde EUR (pentru perioada 2014-2020), aproape o treime din bugetul total al UE, vizează reducerea disparităților și sprijinirea **coeziunii economice, sociale și teritoriale** a UE. Contribuția consistentă a acestei politici este evidențiată de faptul că statele membre și regiunile mai puțin dezvoltate ajung din urmă restul UE în ceea ce privește productivitatea și produsul intern brut pe cap de locuitor. Fondurile de coeziune sprijină în mod direct realizarea principalelor obiective prioritare ale UE și punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări în contextul semestrului european, asigurând totodată condițiile necesare pentru investiții prin monitorizarea condițiilor *ex ante* stabilite pentru programele 2014-2020.

Se estimează că fiecare 1 EUR investit din fondurile politicii de coeziune în perioada 2007-2013 va genera o valoare suplimentară de 2,74 EUR la produsul intern brut până în 2023. În aceeași perioadă, au fost create aproximativ 1,3 milioane de locuri de muncă.

Bugetul UE a continuat să sprijine statele membre și regiunile în abordarea provocărilor noi și a celor persistente, cum ar fi valorificarea oportunităților oferite de globalizare, combaterea șomajului, abordarea schimbărilor industriale, integrarea inovării și a digitalizării, recalificarea persoanelor, gestionarea migrației pe termen lung și combaterea schimbărilor climatice, inclusiv prin trecerea la o economie și la transporturi cu emisii reduse de CO₂.

Investițiile UE în transporturi s-au concentrat pe eliminarea blocajelor, ajutând la repararea și îmbunătățirea a 7 500 km de drumuri vechi și la construirea a 3 100 km de drumuri noi (*proiecte selectate până la sfârșitul anului 2018*).

Datorită investițiilor din fondurile politicii de coeziune, clădirile publice folosesc în prezent cu 5,2 terawatt-oră mai puțină energie pe an decât în trecut. În plus, trebuie menționați cei 748 km de linii de tramvai și metrou noi sau îmbunătățite și cei aproape 7 500 km de linii de cale ferată noi sau modernizate.

Până la sfârșitul anului 2017, peste 15 milioane de persoane beneficiaseră de sprijin din partea Fondului social european pentru găsirea unor oportunități mai bune de muncă și pentru a-și dezvolta competențele, peste 1,7 milioane de șomeri au găsit un loc de muncă, iar peste 2 milioane de persoane au obținut noi calificări.

Rubrica bugetară 2 – Bugetul UE contribuie la modernizarea sectorului agricol al Uniunii, la furnizarea unor alimente sigure și de calitate superioară, la crearea unei agriculturi durabile și la dezvoltarea rurală

Politica agricolă comună a contribuit la realizarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate și la **reducerea diferențelor de venit** dintre sectorul agricol și alte sectoare și dintre diferitele state membre și regiuni. PAC contribuie, de asemenea, la menținerea durabilității producției vitale de alimente a UE. Plățile directe stimulează veniturile și oferă o relativă stabilitate a veniturilor fermierilor, care se confruntă cu o volatilitate considerabilă a prețurilor și a producției.

Bugetul UE oferă mijloacele necesare pentru **o agricultură rezilientă, durabilă și competitivă**. Aproximativ 6,5 milioane de fermieri au beneficiat de plăți directe din PAC, care au reprezentat 38 % din venitul agricol al acestora.

Din 2014, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală a contribuit la modernizarea exploatașilor agricole a peste 51 400 de tineri fermieri, a ajutat la formarea a peste 1 milion de participanți, a sprijinit agricultura ecologică pe aproape 16 milioane de hectare și a investit peste 255 de milioane EUR în sursele regenerabile de energie.

Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime sprijină **activitățile de pescuit și acvacultură durabile din punct de vedere ecologic, eficiente din punctul de vedere al resurselor, inovatoare, competitive și bazate pe cunoștințe**. Aceste eforturi permit Uniunii să rămână un lider internațional în domeniul gestionării durabile a oceanelor.

Uniunea Europeană se află în avangarda politicilor din domeniul durabilității și al acțiunilor climatice

În cadrul angajamentului său față de combaterea schimbărilor climatice, **Uniunea a integrat cheltuieli de 32 de miliarde EUR pentru acțiuni în domeniul climei în toate programele UE**, în special în politica de coeziune, energie, transporturi, cercetare și inovare și politica agricolă comună, precum și în politica de dezvoltare a UE, făcând din bugetul Uniunii un motor principal al durabilității. Fondurile pentru acțiuni climatice reprezintă 20,7 % din bugetul pentru anul 2018. Cele mai recente estimări arată că vor ajung la 210 miliarde EUR (19,7 %) pentru întreaga perioadă de programare.

În perioada 2014-2020, Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune investesc 54,8 miliarde EUR ⁽¹³⁾ pentru realizarea obiectivelor legate de acțiunile climatice. Aceste investiții sprijină trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon prin promovarea producției și distribuției de energie din surse regenerabile și a eficienței energetice, prin punerea în aplicare a unor sisteme inteligente de distribuție, prin cercetare și inovare în domeniul tehnologiilor cu emisii reduse de carbon, prin realizarea de investiții în adaptarea la schimbările climatice, promovarea investițiilor pentru abordarea riscurilor specifice, asigurarea rezilienței la dezastre și dezvoltarea sistemelor de gestionare a dezastrelor.

Proiectele sprijinite de Fondul european de dezvoltare regională și de Fondul de coeziune permit renovarea locuințelor a 875 000 de familii, care vor beneficia de reducerea consumului de energie, și conectarea a 3,3 milioane de utilizatori suplimentari de energie la rețelele inteligente. Proiectele au susținut, de asemenea, o capacitate suplimentară de producere a energiei din surse regenerabile (7 670 megawați).

În 2018 s-au alocat în total fonduri de 522 de milioane EUR pentru programul LIFE. Prin acest program, bugetul UE sprijină proiectele de mediu și de conservare a naturii și acțiunile în domeniul climei. Aceasta include investiții majore în proiecte care vor permite reutilizarea unei cantități mai mari de materiale plastice. Transformarea acestor deșeuri în materii prime de înaltă calitate pentru industria automobilelor, a construcțiilor și a ambalajelor este una dintre modalitățile prin care LIFE oferă sprijin practic obiectivelor strategiei europene pentru materiale plastice într-o economie circulară.

Proiectele sprijinite prin programul LIFE au contribuit la trecerea către o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, circulară, cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice, la stoparea și inversarea fenomenului de pierdere a biodiversității, la combaterea degradării ecosistemelor prin îmbunătățirea calității mediului, inclusiv a aerului, apei și solului, precum și la îmbunătățirea guvernantei în materie de mediu și de climă la toate nivelurile.

⁽¹³⁾ Sunt disponibile date interactive la adresa <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/a8jn-38y8>

Rubrica bugetară 3 – Bugetul UE reprezintă o parte vitală a abordării cuprinzătoare a Uniunii în ceea ce privește politica în domeniul migrației

Bugetul UE a sprijinit reacția europeană cuprinzătoare la provocările în materie de migrație și gestionarea frontierelor externe ale Uniunii. În 2018, abordarea cuprinzătoare a UE privind migrația a continuat să funcționeze pe toate fronturile: cooperare aprofundată cu țările partenere, o mai bună gestionare a frontierelor externe și instrumente mai eficiente și mai funcționale pentru protecția frontierelor și pentru gestionarea migrației în interiorul Uniunii Europene într-un spirit de solidaritate și responsabilitate. Instrumentele dedicate, cum ar fi Fondul pentru azil, migrație și integrare, au jucat un rol important în reacția imediată la problemele legate de migrație, alături de sprijinul specific al politicii de coeziune pentru integrarea pe termen lung a migranților și instrumentele externe ale UE. Activitatea desfășurată în contextul Agendei europene privind migrația a avut o contribuție pozitivă în ceea ce privește înlocuirea migrației nesigure și necontrolate cu **un proces caracterizat de siguranță, ordine și legalitate**.

În cadrul mecanismului actual de relocare al UE, 20 de state membre s-au angajat să efectueze relocarea a peste 50 000 de persoane până în octombrie 2019. Până la sfârșitul anului 2018, peste 24 000 dintre aceste angajamente s-au materializat deja, persoanelor respective oferindu-li-se un adăpost în UE.

După ce, în 2015, se atinsese un nivel maxim al sosirilor în UE, fluxurile de migrație au ajuns în prezent la un nivel inferior celui de dinaintea crizei.

Trecerile neregulate ale frontierei în UE au scăzut la 150 100 în 2018. Aceasta este cea mai mică cifră din ultimii 5 ani.

Din 2015, s-au dezvoltat canalele de migrație legală către UE pentru persoanele care au nevoie de protecție internațională. Programele de relocare ale UE au oferit căi de acces sigure și legale pentru aproape 50 000 de persoane (date valabile la 31 decembrie 2018).

Declarația UE-Turcia din 2016 și Instrumentul pentru refugiații din Turcia rămân deosebit de importante pentru reducerea trecerilor neregulate și periculoase dinspre Turcia continentală către insulele grecești, pentru salvarea de vieți omenești pe mare și pentru promovarea relocării cetățenilor sirieni care au nevoie de protecție internațională. UE a sprijinit Turcia în eforturile sale de a oferi adăpost și sprijin pentru mai mult de 4 milioane de refugiați sirieni înregistrați. Până la sfârșitul anului 2018, asistența umanitară a ajutat 1,5 milioane dintre cei mai vulnerabili refugiați prin intermediul „plasei de siguranță socială de urgență”, un sistem de asistență socială pentru cazuri de urgență, și a sprijinit peste 410 000 de elevi să frecventeze școala (în cadrul programului de transfer condiționat al unor sume de bani pentru educație). Alți 600 000 de copii au beneficiat de sprijin pentru a se integra în sistemul turc de învățământ. Datorită Instrumentului pentru refugiații din Turcia, s-au construit 136 de școli noi, 410 000 de copii refugiați frecventează în prezent școala și 60 000 de elevi s-au înscris la cursuri de recuperare. 178 de centre de asistență medicală sunt acum operaționale, au fost sprijinite patru milioane de consultații de medicină primară și 650 000 de copii refugiați au fost vaccinați ⁽¹⁴⁾.

Pe lângă Turcia, UE a oferit un ajutor umanitar substanțial atât persoanelor strămutate în interiorul Siriei, cât și refugiaților și comunităților-gazdă din Iordania și Liban, precum și Irakului și Egiptului. Per ansamblu, în 2018, Fondul fiduciar regional al Uniunii Europene ca răspuns la criza siriană a oferit sprijin unui număr de aproximativ 2 milioane de refugiați sirieni și comunităților-gazdă.

Finanțată din bugetul UE, **Agencia Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă**, al cărei mandat a fost extins, și-a consolidat semnificativ prezența la frontierele externe ale UE. Scopul acesteia este de a sprijini statele membre în activitățile lor de gestionare a frontierelor și de a pune în aplicare în mod colaborativ gestionarea integrată a frontierelor la nivelul UE.

⁽¹⁴⁾ Informațiile privesc realizările din 2016 până în decembrie 2018.

În 2018, poliția de frontieră și garda de coastă la nivel european a mobilizat în total aproximativ 11 000 de polițiști de frontieră care să ofere asistență statelor membre aflate în prima linie. Acest lucru a făcut posibilă salvarea a 37 000 de migranți, capturarea a aproape 1 200 de persoane care introduc ilegal migranți și coordonarea/organizarea returnării a aproape 14 000 de migranți. În plus, Fondul pentru azil, migrație și integrare a permis returnarea voluntară a aproape 39 500 de persoane ⁽¹⁵⁾.

Bugetul UE continuă să contribuie la îmbunătățirea siguranței condițiilor de viață și de muncă din Uniune

Amenințările la adresa securității s-au intensificat și s-au diversificat în Europa. Acestea au luat forma unor atacuri teroriste, a unor noi tipuri de criminalitate organizată, precum și a criminalității informatice. Pentru a **proteja** publicul împotriva acestor amenințări, UE a oferit finanțare și a sprijinit cooperarea, de exemplu, în ceea ce privește combaterea spălării banilor, interceptarea și confiscarea produselor contrafăcute și combaterea campaniilor de dezinformare.

Mecanismul pentru interconectarea Europei a instituit o platformă de cooperare voluntară pentru a consolida pregătirea și reacția la atacurile cibernetice. Astfel, Uniunea contribuie la găsirea unei soluții la nivel european împotriva unei amenințări care nu ține seama de frontierele naționale.

UE a dat dovadă de **solidaritate** în interiorul frontierelor proprii prin coordonarea și finanțarea eforturilor de ajutorare în caz de dezastre, sprijinind fermierii afectați de secetă sau lucrătorii afectați de restructurarea masivă a întreprinderilor lor. Având în vedere dificultățile întâmpinate de fermieri în timpul secetei din sezonul estival, s-au acordat plăți mai mari în avans pentru a ajuta fermierii să își hrănească animalele.

În 2018, s-au alocat 4,5 milioane EUR din Fondul european de ajustare la globalizare pentru sprijinirea a 730 de lucrători disponibilizați din sectorul confecțiilor de îmbrăcăminte din Portugalia.

Din 2003, UE s-a implicat în 163 de misiuni oficiale și a mobilizat 560 de experți în efortul de protecție a oamenilor din întreaga lume. În 2018, o operațiune record a UE în domeniul protecției civile a ajutat Suedia să combată incendiile forestiere: s-au mobilizat peste 360 de pompieri, șapte avioane, șase elicoptere și 67 de vehicule rutiere.

Rubrica bugetară 4 – Bugetul UE a ajutat UE să devină un actor global mai puternic

Bugetul UE a permis Uniunii să mențină accentul asupra investițiilor în durabilitatea și reziliența partenerilor noștri, în special prin intermediul Instrumentului european de vecinătate și al Instrumentului de asistență pentru preaderare. UE ajută țările vecine să continue dezvoltarea unor instituții democratice stabile și, în același timp, să devină mai prospere. Acest lucru a contribuit la realizarea stabilității la frontierele Europei.

În 2018, UE și-a asumat, de asemenea, o poziție de lider și a oferit sprijin în ceea ce privește Acordul nuclear cu Iranul ⁽¹⁶⁾, Acordul de la Paris privind schimbările climatice, obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU,

⁽¹⁵⁾ Sursa datelor: rapoartele anuale de punere în aplicare din 2018. Cifra corespunzătoare anului 2018 include toate statele membre, cu excepția Greciei; pentru aceasta din urmă, informațiile pentru 2018 nu erau încă disponibile.

⁽¹⁶⁾ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/32286/Nuclear%20Agreement

noile acorduri comerciale cu o componentă solidă de dezvoltare durabilă, cooperarea cu Uniunea Africană ⁽¹⁷⁾ și relațiile cu Organizația Națiunilor Unite.

Împreună cu statele sale membre, UE este cel mai mare donator de ajutor umanitar din lume.

Acest lucru permite UE să furnizeze sprijin vital în cazul dezastrelor naturale și al conflictelor provocate de om la nivel mondial.

În 2018, s-au cheltuit peste 1,4 miliarde EUR pentru ajutor umanitar în mai mult de 90 de țări. O parte semnificativă a fost cheltuită pentru sprijinirea populațiilor afectate de conflicte din Siria și a refugiaților din țările vecine.

În 2018, alte 15 milioane EUR au fost mobilizate pentru a contribui la crearea condițiilor necesare pentru returnarea voluntară, în condiții de siguranță și demnitate, a refugiaților Rohingya care fugiseră din Myanmar/Birmania în Bangladesh ⁽¹⁸⁾.

Diferitele instrumente din domeniul cooperării pentru dezvoltare sprijină UE în angajamentul său de a realiza **agenda de dezvoltare durabilă pentru 2030**, în conformitate cu Consensul european privind dezvoltarea ⁽¹⁹⁾. UE urmărește să direcționeze fonduri către țările care au cea mai mare nevoie de ele. De asemenea, Uniunea a propus o schimbare de paradigmă în relațiile dintre UE și Africa, în vederea construirii unui parteneriat adevărat și echitabil axat pe interesul economic reciproc și în deplină concordanță cu Agenda 2063 a Uniunii Africane ⁽²⁰⁾ și cu inițiative emblematice precum Zona continentală africană de liber schimb.

În cadrul planului de investiții externe pentru Europa, bugetul UE a sprijinit *în 2018* **mobilizarea fondurilor în Africa și în vecinătatea europeană** ⁽²¹⁾. În acest scop, Fondul european pentru dezvoltare durabilă este folosit pentru atragerea mai multor investiții private. *În 2018*, Comisia a semnat primul acord de garanție (instrumentul de partajare a riscurilor Nasira). Se estimează că acest acord UE de până la 75 milioane EUR va mobiliza investiții pentru antreprenorii din Africa Subsahariană și din vecinătatea europeană. Potrivit estimărilor, acordul va contribui la crearea a peste 800 000 de locuri de muncă, oferind sprijin persoanelor care încearcă să obțină acces la împrumuturi abordabile, cum ar fi persoanele strămutate în interiorul țării lor, refugiații, persoanele returnate, femeile și tinerii.

Comisia acordă cea mai mare prioritate asigurării unei bune gestionări și protecții a bugetului UE împotriva erorilor și a fraudei

Comisia se străduiește să atingă cele mai înalte standarde de gestiune financiară în ceea ce privește **eficacitatea, eficiența și economisirea**. Aceasta urmărește, de asemenea, să se asigure că **auditurile și controalele (denumite în continuare „controalele”)** sunt **eficiente din punctul de vedere al costurilor**. Acesta este punctul central al secțiunii 2 din prezentul raport.

Comisia este responsabilă pentru asigurarea faptului că fondurile UE sunt cheltuite în mod corespunzător, indiferent dacă aceste fonduri sunt executate direct de către departamentele Comisiei sau de către partenerii de punere în aplicare. 71 % din cheltuieli sunt executate de autoritățile statelor membre în cadrul gestiunii partajate, iar 8 % din cheltuieli sunt executate de entitățile delegate în cadrul gestiunii indirecte.

Pentru a-și îndeplini responsabilitățile, Comisia a instituit un model eficace de asigurare și de răspundere, precum și un cadru robust de control intern. În acest cadru – după caz, în colaborare cu statele membre și cu

⁽¹⁷⁾ <https://au.int>

⁽¹⁸⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6653_en.htm

⁽¹⁹⁾ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/european-development-policy/european-consensus-development_en

⁽²⁰⁾ <https://au.int/en/agenda2063/overview>

⁽²¹⁾ Vecinătatea europeană cuprinde țările vecine cele mai apropiate din estul și sudul UE. La sud: Algeria, Egipt, Israel, Iordania, Liban, Libia, Maroc, Palestina*, Siria și Tunisia, iar la est: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina. (* Această denumire nu va fi interpretată ca fiind o recunoaștere a statului Palestina și nu aduce atingere poziției fiecărui stat membru în parte pe această temă.)

entitățile delegate (pe baza obligațiilor lor de a proteja bugetul UE) –, departamentele Comisiei iau măsuri de prevenire a erorilor, a neregulilor și a fraudei și, atunci când acestea apar, iau măsuri de remediere a situației. În plus, Oficiul European de Luptă Antifraudă este mandatat să efectueze investigații independente privind actele de fraudă și de corupție care implică fonduri ale UE și să elaboreze politicile UE de combatere a fraudei.

2018 a fost și anul adoptării noului regulament financiar, care aduce, în special, o simplificare considerabilă a normelor financiare pentru beneficiari.

Riscul la adresa legalității și a regularității operațiunilor financiare este sub 2 %

Obiectivul Comisiei privind „**riscul la momentul plății**” care afectează veniturile și cheltuielile UE, estimat după efectuarea controalelor preventive, dar înainte de aplicarea măsurilor corective, trebuie menținut sub 2 % – acest obiectiv a fost atins din nou în 2018. În general, „riscul la momentul plății” este estimat la **1,7 % din totalul cheltuielilor relevante pe 2018**. Departamentele întreprind acțiuni pentru segmentele în care riscul la momentul plății depășește 2 %.

Caracterul multianual al programelor financiare ale UE face posibilă corectarea erorilor chiar și după mai mulți ani de la efectuarea plăților, până la închiderea programelor. Departamentele au estimat că **corecțiile viitoare vor fi echivalente cu 0,9 % din totalul cheltuielilor relevante pentru anul 2018**.

În anul 2018, Comisia a recuperat în mod efectiv 3,2 miliarde EUR. Aceste **corecții financiare și recuperări** sunt măsuri esențiale de prevenire și de corecție care protejează bugetul UE.

Scopul Comisiei în gestionarea bugetului UE este acela de a se asigura că, odată ce un program este închis și toate verificările au fost efectuate, „**riscul la închidere**” **rămas este foarte scăzut**. În ansamblu, Comisia estimează că acesta reprezintă doar **0,8 % din cheltuielile totale relevante pe 2018** – adică o valoare sub 1 %.

Pentru al doilea an consecutiv, în 2018 **Curtea de Conturi Europeană a emis o opinie cu rezerve, iar nu o opinie negativă** cu privire la legalitatea și regularitatea plăților din bugetul UE pentru 2017. Acest lucru confirmă faptul că s-au înregistrat progrese semnificative și reprezintă o opinie favorabilă pentru o parte substanțială a bugetului UE.

Intensificarea luptei împotriva fraudei

Comisia aplică de mult timp o abordare fermă, de toleranță zero, a fenomenului fraudei. Strategia revizuită și consolidată a Comisiei privind combaterea fraudei oferă un cadru politic solid pentru prevenirea, depistarea, investigarea și combaterea fraudei și contribuie la buna funcționare a departamentelor Comisiei atunci când protejează interesele financiare ale UE. Strategia revizuită privind combaterea fraudei va contribui la asigurarea pregătirii complete a departamentelor Comisiei pentru punerea în aplicare a cadrului financiar multianual 2021-2027.

Noua strategie ia în considerare evoluțiile importante din legislația UE privind combaterea fraudei (cum ar fi instituirea Parchetului European), precum și recente constatări ale Curții de Conturi Europene privind gestionarea riscurilor de fraudă în cadrul cheltuielilor UE. Adoptarea **strategiei revizuite va îmbunătăți în continuare combaterea fraudei**.

Propunerile pentru noile programe financiare au făcut, de asemenea, obiectul unei verificări a fraudei de către Oficiul European de Luptă Antifraudă. Noul regulament financiar din 2018 a consolidat modul de tratare a conflictele de interese, iar Comisia a făcut propuneri importante pentru a proteja bugetul UE împotriva deficiențelor generalizate ale statului de drept din statele membre, inclusiv condiționând continuarea plăților UE de respectarea principiilor statului de drept. Sistemul de detectare timpurie și de excludere a fost îmbunătățit în continuare. Aceste măsuri vor proteja bugetul UE și mai eficient în următorii ani.

Conducerea prezintă o asigurare rezonabilă și Comisia își asumă responsabilitatea politică generală pentru gestionarea bugetului UE

Pe baza modulelor de asigurare care le susțin declarațiile, **toți ordonatorii de credite delegați au prezentat asigurări rezonabile** că (1) informațiile conținute în raportul lor anual de activitate oferă o imagine adevărată și corectă; (2) resursele alocate activităților lor au fost utilizate în scopul preconizat și (3) procedurile de control existente oferă garanțiile necesare cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente – dacă este necesar, declarațiile sunt însoțite de o rezervă (rezerve) în vederea transparenței depline și a acțiunilor suplimentare.

Au fost exprimate 40 de rezerve – cu două mai mult decât anul trecut. **Pentru fiecare rezervă, există un plan de acțiune** pentru abordarea deficiențelor și atenuarea riscurilor aferente. **Jumătate dintre rezerve privesc programele moștenite** din perioada 2007-2013 și au un impact financiar foarte limitat.

Pe baza declarațiilor de asigurare ale ordonatorilor de credite delegați ai Comisiei, Colegiul comisarilor își asumă responsabilitatea politică pentru gestionarea bugetului UE.

Un nou buget pe termen lung pentru o Uniune care protejează, capacitează și apără

În paralel cu lucrările de execuție bugetară, anul 2018 a fost, de asemenea, anul în care a fost lansat un nou cadru financiar multianual pentru Uniunea Europeană. **În mai 2018**, Comisia și-a prezentat propunerile pentru **un buget nou, modern, pe termen lung pentru UE, care acoperă perioada 2021-2027**.

Propunerile sunt menite să pună în practică prioritățile politice convenite de liderii Uniunii la Bratislava și la Roma. Potrivit acestor propuneri, finanțarea va fi majorată într-o serie de domenii vitale pentru viitorul Europei, inclusiv în ceea ce privește răspunsul european coordonat la provocările legate de migrație, combaterea terorismului și a criminalității organizate, transformarea digitală, acțiunile în domeniul climei, programele pentru tineri și cercetarea și inovarea, asigurându-se în același timp modernizarea politicilor

tradiționale care sprijină obiectivul-cheie de solidaritate al Uniunii și faptul că acestea păstrează un nivel semnificativ de finanțare din politica de coeziune pentru toate statele membre și regiunile.

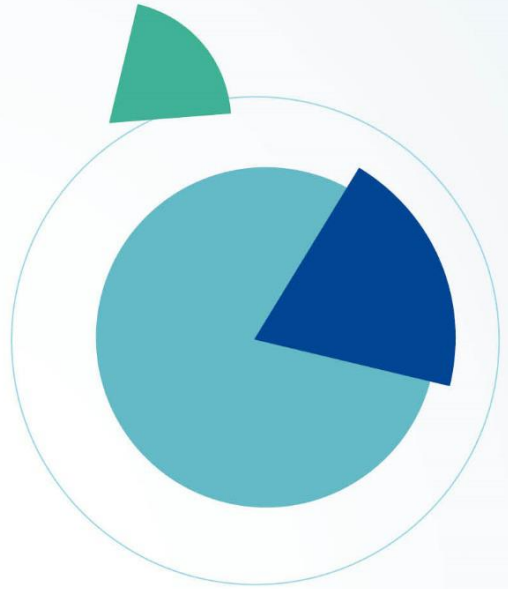
Propunerile Comisiei **se bazează pe o analiză a cheltuielilor, so evaluare cuprinzătoare a lecțiilor învățate** din programele actuale și anterioare. Acest lucru a permis Comisiei să propună caracteristici esențiale de modernizare:

- accentul puternic pe valoarea adăugată europeană și necesitatea de a oferi sprijin adecvat pentru priorități noi și urgente, cum ar fi cercetarea și inovarea, economia digitală, tinerii, migrația și gestionarea frontierelor, securitatea, apărarea și acțiunea externă; un accent consolidat pe sustenabilitate, inclusiv pe un obiectiv mai ambițios pentru integrarea aspectelor legate de schimbările climatice;
- structura raționalizată și mai transparentă a viitorului buget;
- reducerea semnificativă a numărului de programe și crearea de noi programe integrate în domenii precum investițiile în oameni, piața unică, investițiile strategice, drepturile, valorile și acțiunile externe, precum și accentul consolidat pe sinergiile dintre instrumente;
- simplificarea normelor de finanțare pentru a reduce birocrăția pentru beneficiari și pentru autoritățile de management și un accent mai mare pe performanță și rezultate, precum și
- un buget mai flexibil pentru a putea reacționa rapid, într-o lume în rapidă evoluție.

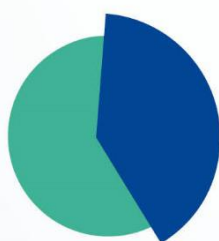
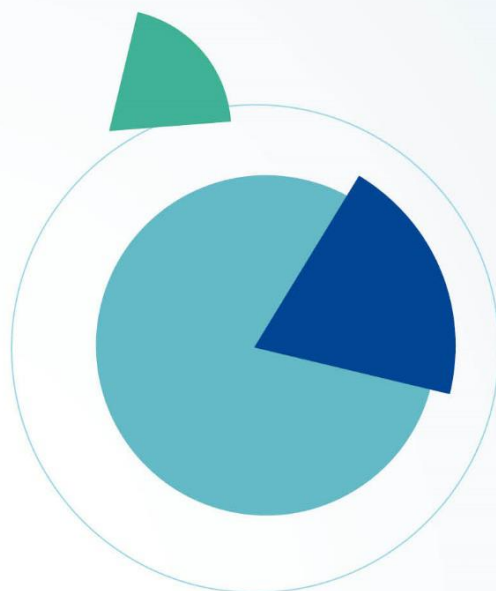
S-a ajuns la un acord în ceea ce privește caracteristicile unui instrument bugetar pentru convergență și competitivitate pentru zona euro. Se va promova astfel coeziunea în cadrul Uniunii prin consolidarea rezilienței uniunii economice și monetare. De asemenea, este larg acceptat faptul că noul mecanism menit să asigure faptul că deficiențele generalizate constatate în materie de respectare a statului de drept nu pun în pericol bugetul va fi o caracteristică esențială a unui acord privind viitorul cadru financiar multianual. De asemenea, s-au înregistrat progrese în ceea ce privește propunerile Comisiei de modernizare a componentei de venituri a bugetului UE. Obținerea unui acord privind viitorul cadru reprezintă o prioritate majoră pentru lunile următoare, în paralel cu continuarea eforturilor de maximizare a contribuției programelor financiare actuale la prosperitatea și securitatea UE.

Consolidarea guvernanței corporative a Comisiei

În noiembrie 2018, Comisia a adoptat un set de măsuri specifice pentru consolidarea guvernanței corporative. Această reformă consolidează modelul bine stabilit și eficace de responsabilitate financiară al Comisiei, bazat pe o repartizare clară a responsabilității între nivelurile politic, corporativ și departamental. Punctul central al acestei reforme este o **raționalizare a organismelor de guvernanță corporativă** sub autoritatea generală a conducerii Consiliului pentru gestiunea corporativă, prezidat de secretarul general. Consiliul pentru gestiunea corporativă va asigura supravegherea și îndrumarea strategică în domenii precum alocarea resurselor umane, gestionarea riscurilor, planificarea și programarea strategică, protecția datelor, securitatea și continuitatea activității, comunicarea corporativă și politica antifraudă. Această reformă **simplifică**, de asemenea, peisajul **guvernanței și securității tehnologiei informațiilor, consolidează gestionarea riscurilor corporative** și **clarifică rolul Comitetului de monitorizare a auditurilor**.

RAPORTUL ANUAL
PENTRU 2018
PRIVIND
GESTIONAREA ȘI
PERFORMANȚA

Introducere

Raportul anual pentru 2018 privind gestionarea și performanța reprezintă principală contribuție a Comisiei la „procedura anuală de descărcare de gestiune”⁽²²⁾ care permite Parlamentului European și Consiliului să monitorizeze execuția bugetului UE. Comisia acordă o importanță deosebită asigurării faptului că bugetul UE este gestionat în mod responsabil și corect și colaborării cu toate părțile implicate, pentru a se asigura că furnizează rezultate concrete pe teren.

Raportul conține o prezentare generală a celor mai recente informații privind performanța bugetului. De asemenea, conține rapoarte detaliate privind aspecte legate de gestionarea și protecția bugetului UE. Prezentul raport este împărțit în următoarele două secțiuni principale.

Secțiunea 1 descrie, cu exemple, modul în care bugetul UE sprijină prioritățile politice ale Uniunii. Se prezintă cele mai recente date disponibile despre rezultatele obținute până la sfârșitul anului 2018. Această raportare se bazează pe informațiile din rapoartele anuale de activitate pentru 2018 elaborate de toate departamentele Comisiei și din alte surse, cum ar fi fișele de program, rapoartele de evaluare, studiile și rapoartele de punere în aplicare privind programele UE. Întrebarea centrală a acestei secțiuni este dacă bugetul UE a fost utilizat într-un mod optim pentru obținerea unor rezultate concrete pentru toți cetățenii europeni. Comisia nu poate asigura acest lucru pe cont propriu – este o responsabilitate comună asumată împreună cu statele membre, regiunile, organizațiile neguvernamentale, beneficiarii și toate persoanele implicate în execuția bugetului UE. Această secțiune include evaluarea⁽²³⁾ finanțelor UE pe baza rezultatelor obținute. Informații suplimentare privind performanța sunt disponibile în fișele de program și în analiza performanței programelor publicată de Comisie împreună cu proiectul de buget anual.

Secțiunea 2 descrie evoluțiile legate de controlul intern, gestiunea financiară și protecția bugetului UE. Aceasta se bazează, de asemenea, pe rapoartele anuale de activitate elaborate de fiecare departament al Comisiei, în care se descriu în detaliu mediul de control intern și chestiunile conexe. În cazul în care au existat probleme în cursul anului, raportul descrie modul în care le-au abordat departamentele Comisiei. Această secțiune sintetizează informații despre:

- gestionarea riscurilor privind legalitatea și regularitatea;
- gestionarea rentabilității controalelor și revizuirea strategiilor antifraudă;
- protecția bugetului UE și
- asigurarea în materie de gestiune prezentată Colegiului comisarilor.

Asigurarea în materie de gestiune primită de la toate departamentele și asigurarea obținută prin intermediul activității de audit intern reprezintă baza pentru concluzia generală a prezentului raport. Această concluzie permite Comisiei, prin adoptarea raportului, să își asume întreaga responsabilitate politică pentru gestionarea bugetului UE pentru 2018.

Raportul anual pentru 2018 privind gestionarea și performanța bugetului UE face parte din pachetul mai amplu de raportare financiară și responsabilitate integrată⁽²⁴⁾. Acesta include, de asemenea, conturile anuale⁽²⁵⁾, o prognoză pe termen lung a intrărilor și ieșirilor viitoare⁽²⁶⁾ care acoperă următorii cinci ani, raportul privind auditurile interne⁽²⁷⁾ și raportul privind acțiunile întreprinse⁽²⁸⁾ în urma descărcării de gestiune.

⁽²²⁾ Procedura anuală de descărcare de gestiune este procedura prin care Parlamentul European și Consiliul își dau aprobarea finală pentru execuția bugetară aferentă unui anumit an și trag la răspundere Comisia, din punct de vedere politic, pentru execuția bugetului UE. https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/eu-budget/how-it-works/annual-lifecycle/assessment/parliaments-approval_ro

⁽²³⁾ Articolul 318 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

⁽²⁴⁾ Articolul 247 din Regulamentul financiar.

⁽²⁵⁾ Articolul 246 din Regulamentul financiar.

⁽²⁶⁾ Articolul 247 alineatul (2) din Regulamentul financiar.

⁽²⁷⁾ Articolul 118 alineatul (8) din Regulamentul financiar.

⁽²⁸⁾ Articolul 261 alineatul (3) din Regulamentul financiar.

Secțiunea 1

Performanță și rezultate

Comisia consideră că este de o importanță majoră să se genereze valoare adăugată pentru fiecare euro cheltuit. Președintele Juncker a dat tonul la începutul mandatului său: „Nu este suficient să se aloce fonduri în mod judicios. Va trebui să facem mai mult cu mai puține resurse. Trebuie să folosim bugetul în mod optim și să cheltuim banii în mod inteligent. [...] Cetățenii își doresc să obținem rezultate concrete. Mai mult, ei vor să știe în ce mod cheltuim banii contribuabililor.”⁽²⁹⁾

Bugetul UE **este orientat în special către domenii în care punerea în comun a resurselor pentru a aborda provocările comune pentru toți europenii poate conduce la rezultate care nu ar putea fi realizate într-un mod la fel de eficace sau eficient numai prin acțiunea individuală a statelor membre.** Acest lucru este valabil în diverse domenii, cum ar fi infrastructura transfrontalieră, gestionarea frontierelor externe, proiectele spațiale de mare anvergură și cercetarea paneuropeană. Accentul pus pe valoarea adăugată europeană se află în centrul propunerilor Comisiei privind cadrul financiar multianual pentru perioada 2021-2027.

Prezenta secțiune începe cu o prezentare generală a bugetului UE și a cadrului de performanță al acestuia. Aceasta este urmată de un rezumat al modului în care bugetul actual și viitor pe termen lung contribuie la agenda politică pentru UE stabilită de liderii Uniunii la Bratislava, Roma și Sibiu, precum și la priorități internaționale cum ar fi obiectivele climatice și obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU.

Prezenta secțiune prezintă în continuare cele mai recente informații privind rezultatele obținute cu ajutorul bugetului UE până la sfârșitul anului 2018. Secțiunea este structurată în funcție de rubricile actualului cadru financiar multianual. Raportul descrie, de asemenea, modul în care aceste programe contribuie la realizarea priorităților politice ale Comisiei sub conducerea președintelui Juncker. Tipul de date raportate depinde de nivelul de maturitate al programelor, variind de la datele de intrare la rezultatele cheltuielilor din prima parte a acestei perioade. Evaluările finale privind impactul programelor nu sunt încă disponibile, prin urmare rapoartele definitive privind performanța nu vor fi accesibile decât mai târziu. Raportul trece în revistă domeniile în care performanța nu s-a ridicat la înălțimea așteptărilor sau în care au fost identificate deficiențe la nivelul conceperii programului prin evaluări și activitatea de audit. Aceste informații sunt utilizate pentru a sta la baza deciziilor de punere în aplicare a actualelor programe financiare, dar și pentru a informa legiuitorii care elaborează viitorul buget pe termen lung.

⁽²⁹⁾ Discursul președintelui Juncker din cadrul Conferinței „Un buget al UE axat pe rezultate”, http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-15-5696_en.htm.

Un buget UE axat pe rezultate

Bugetul UE

Bugetul UE este un instrument esențial pentru punerea în aplicare a politicilor și priorităților europene. Spre deosebire de bugetele naționale, bugetul UE se concentrează, în principal, pe sprijinirea investițiilor strategice pe termen mediu spre lung și pe utilizarea efectului său de pârgie pentru a cataliza investițiile din alte surse publice și private. Acesta completează bugetele naționale pentru a aborda provocările comune cu care se confruntă statele membre și pentru a crea oportunități pentru UE în ansamblu. Programele financiare ale UE sunt gestionate în unele cazuri direct de către Comisie, de exemplu în domeniul cercetării, sau împreună cu statele membre (gestiunea partajată), de exemplu în ceea ce privește politica de coeziune. Aproximativ două treimi din bugetul UE este gestionat în cadrul gestiunii partajate.

UE folosește instrumente financiare inovatoare ca modalitate inteligentă de mobilizare a resurselor bugetare ale UE. Instrumentele financiare inovatoare atrag finanțare din partea altor investitori publici sau privați pentru proiecte viabile din punct de vedere economic în domenii în care există disfuncționalități ale pieței sau decalaje de investiții. Printre exemple se numără sectoarele cu creștere economică ridicată sau activitățile de afaceri inovatoare. Faptul că UE investește capital de risc într-un anumit fond sau acoperă o parte din riscul asociat unui anumit tip de proiecte poate să-i liniștească pe alți investitori și să îi încurajeze să investească alături de UE. Mecanismul de garantare a împrumuturilor și mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere din cadrul Programului pentru competitivitatea întreprinderilor și întreprinderile mici și mijlocii sunt exemple excelente pentru astfel de instrumente financiare. Instrumentele financiare sunt utilizate și în cadrul altor programe ale UE, precum Orizont 2020, Programul pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială, programul „Europa creativă”, Mecanismul pentru interconectarea Europei și programele de politică externă ale UE.

Cadrul de performanță pentru bugetul UE

Un cadru de performanță solid pentru bugetul UE este o condiție prealabilă pentru programe UE axate pe rezultate și bine gestionate. Pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, cadrele de performanță au fost incluse ca un nou element obligatoriu în temeiul legal al tuturor programelor financiare. Acest lucru a condus la plasarea unui mai mare accent pe rezultate în cadrul întregului buget. Aceste cadre implică stabilirea unor indicatori și obiective clare și măsurabile, precum și a modalităților de monitorizare, raportare și evaluare necesare.

Indicatorii din aceste cadre, împreună cu alte surse de informații calitative și cantitative despre performanță, cum ar fi evaluările, oferă o bază solidă pentru evaluarea performanțelor programelor și a progreselor înregistrate în atingerea obiectivelor convenite. De asemenea, acestea contribuie la anticiparea și soluționarea problemelor întâmpinate în punerea în aplicare a programelor pe măsură ce acestea apar.

În primii ani de punere în aplicare a programelor, informațiile privind performanța se bazează pe contribuții (și anume, alocarea financiară către un anumit program) și, treptat, pe realizări (cu alte cuvinte, pe rezultatele directe obținute dintr-un anumit proiect). Acest tip de informații oferă o imagine inițială fidelă a modului și circumstanțelor în care este cheltuit bugetul UE. Pe măsură ce se pune în aplicare un program, vor fi disponibile informații privind rezultatele și, într-o măsură mai mică, impactul cheltuielilor pe termen mai lung.

Pentru a orienta mai mult spre performanță Fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI), a fost prevăzut un mecanism cu o rezervă de performanță. Această rezervă va fi lansată în 2019 pentru programele care și-au atins etapele obiectivele intermediare până la sfârșitul anului 2018. În cazul programelor și priorităților care nu și-au atins obiectivele intermediare, resursele vor fi realocate altor priorități.

Pe lângă cadrul de performanță, auditurile efectuate de auditorii interni și externi contribuie, de asemenea, la îmbunătățirea performanței programelor, precum și a eficienței și eficacității operațiunilor, ale sistemelor de gestionare și ale procedurilor organismelor și instituțiilor care gestionează fondurile UE. De asemenea, activitatea de audit a ajutat Comisia să îmbunătățească calitatea rapoartelor sale privind performanța.

Recomandările recente din partea Curții de Conturi Europene au condus la o raportare mai echilibrată în rapoartele anuale de activitate, acordându-se mai multă atenție provocărilor întâmpinate, cu un accent mai mare pe fiabilitatea și calitatea datelor și explicații mai clare cu privire la modul în care datele privind performanța au fost folosite pentru a îmbunătăți performanța.

Propuneri pentru un nou buget pe termen lung, modern și concentrat, orientat cu strictețe către prioritățile politice

Serviciile Comisiei au realizat o analiză cuprinzătoare a cheltuielilor bugetului UE în 2017 și 2018, în care sunt prezentate dovezile și fundamentele analitice pentru propunerile Comisiei privind viitorul cadru financiar multianual și programele sectoriale însoțitoare. Analiza a fost concepută în scopul identificării caracteristicilor programelor actuale care și-au dovedit valoarea și ar trebui să fie reproduse sau amplificate în viitoarele programe financiare. De asemenea, aceasta a identificat domeniile în care a fost nevoie de reformă pentru a valorifica pe deplin potențialul bugetului UE. Acestea au fost: i) concentrarea pe valoarea adăugată a UE; ii) raționalizarea bugetului și exploatarea sinergiilor dintre programe; iii) simplificarea și buna gestiune financiară; iv) flexibilitatea și capacitatea de a răspunde crizelor; v) accentul pe performanță; și vi) coerența cu principalele obiective și valori politice.

În aceste propuneri, Comisia s-a concentrat tot mai mult asupra valorii adăugate europene a cheltuielilor UE. Propunerile includ, de asemenea, măsuri de îmbunătățire a cadrului global de performanță, de exemplu prin raționalizarea numărului de programe și îmbunătățirea modului în care interacționează acestea, creând mai multă flexibilitate și utilizând un număr mai mic de indicatori, dar de calitate mai înaltă, pentru a monitoriza performanța programului și a elabora rapoarte în acest sens.

Bugetul UE reflectă prioritățile Uniunii, stabilite de comun acord, și arată modul în care pot fi realizate acestea. Agenda politică stabilită de liderii UE la **Bratislava** și la **Roma** este foaia de parcurs pentru viitorul buget pe termen lung, pe care Comisia a propus-o ⁽³⁰⁾ în mai 2018 și care acoperă perioada 2021-2027.

Propunerile modernizează bugetul, oferind un impuls semnificativ finanțării în mai multe domenii strategice esențiale. Bugetul va interveni în domeniile care contează cu adevărat: de la inovare la economia digitală, de la formarea și încadrarea în muncă a tinerilor la acțiuni în domeniul climei și mediului, de la gestionarea migrației și a frontierelor la securitate, apărare și acțiune externă.

Următorul buget pe termen lung ar trebui să fie, de asemenea, mai simplu și mai transparent, astfel încât părțile interesate să poată valorifica la maximum posibilitățile oferite de acesta. Potrivit dezideratului exprimat atât de Parlamentul European și de Consiliu, cât și de către beneficiarii, fie ei mari sau mici, ai programelor, Comisia a propus un buget simplificat în mod radical.

Principalele caracteristici ale următorului buget al UE:

Mai multe fonduri pentru domeniile prioritare

Un nou mecanism pentru a proteja bugetul UE de riscurile financiare legate de statul de drept

Un accent puternic pe valoarea adăugată europeană și pe performanță

Mai puțină birocrație pentru beneficiari

Un buget mai flexibil și mai suplu, cu o structură mai clară și mai simplă

⁽³⁰⁾ https://ec.europa.eu/commission/publications/factsheets-long-term-budget-proposals_ro

Bugetul UE și Strategia Europa 2020

Actualul buget pe termen lung este menit să contribuie la **Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii**. Obiectivele sunt o responsabilitate comună a UE și a statelor sale membre, iar atingerea acestora necesită combinarea mai multor instrumente de politică, inclusiv bugetul UE și bugetele naționale.

Comisia utilizează nouă indicatori pentru a monitoriza obiectivele principale ale Strategiei Europa 2020 ⁽³¹⁾. Informațiile referitoare la progrese sunt actualizate periodic și sunt publicate pe site-ul web al Eurostat. Tabelul de mai jos prezintă cele mai recente date disponibile pentru acești indicatori.

Statele membre înregistrează progrese în direcția îndeplinirii obiectivelor pe care le-au stabilit în urmă cu nouă ani în cadrul Strategiei Europa 2020. În ansamblu, UE se apropie de îndeplinirea obiectivelor în materie de educație, energie, combaterea schimbărilor climatice și ocuparea forței de muncă. 14 state membre și-au atins deja obiectivele naționale de reducere a ratelor de părăsire timpurie a școlii și de creștere a proporției de absolvenți ai învățământului terțiar în rândul populației. 11 state membre au atins deja o proporție de energie din surse regenerabile care corespunde obiectivului lor național pentru 2020. Dacă se menține tendința actuală, obiectivul UE ca 75 % din populație să aibă un loc de muncă în 2020 va fi atins, iar șapte state membre și-au îndeplinit deja obiectivele naționale în această privință. Dat fiind impactul grav al crizei asupra ocupării forței de muncă, aceasta este o realizare remarcabilă. Cu toate acestea, numărul de persoane expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială a atins un nivel maxim în 2012, iar de atunci a scăzut la niveluri apropiate de cele dinaintea crizei. Prin urmare, este puțin probabil ca obiectivul să fie atins în 2020. În mod similar, obiectivul de alocare a 3 % din produsul intern brut pentru investițiile în cercetare și dezvoltare este departe de a fi atins și vor fi necesare eforturi majore pentru îndeplinirea sa.

Contribuția la Europa 2020 nu ar trebui să rămână în limitele unui singur program. Ar trebui văzută ca o contribuție consolidată reciproc a bugetului UE în ansamblul său. Se estimează că 59% din totalul angajamentelor bugetare ale UE în 2018 au fost legate de Strategia Europa 2020.

⁽³¹⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators>

Obiectivele Strategiei Europa 2020 pentru UE	Date din 2010	Cele mai recente date disponibile	În 2020, pe baza tendințelor recente
1. Creșterea la cel puțin 75% a ratei de ocupare a populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani	68,6 %	73,5 % (T3 2018)	Atingerea obiectivului este probabilă
2. Creșterea investițiilor publice și private combinate în cercetare și dezvoltare până la 3 % din produsul intern brut	1,93%	2,07 % (2017)	Atingerea obiectivului este improbabilă
3a. Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20 % față de nivelurile din 1990	Reducere de 14,2%	Reducere de 22%	Atingerea obiectivului este probabilă
3b. Creșterea la 20 % a ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final de energie	12,5%	17,5% (2017)	Atingerea obiectivului este probabilă
3c. Urmărirea unei creșteri a eficienței energetice cu 20 % ⁽³²⁾	11,8 % (distanța până la obiectivul consumului de energie primară pentru 2020)	5,3% (2017)	Atingerea obiectivului este probabilă
4a. Reducerea la mai puțin de 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii și a sistemelor de formare (vârste cuprinse între 18 și 24 de ani)	13,9%	10,6% (2017)	Atingerea obiectivului este probabilă
4b. Creșterea la cel puțin 40% a proporției absolvenților de învățământ terțiar în rândul populației cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani	33,8%	39,9% (2017)	Atingerea obiectivului este probabilă
5. Scăderea cu cel puțin 20 de milioane a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie și excluziune socială	Creștere de 1,4 milioane (comparativ cu anul de referință 2008)	Scădere cu 5,2 milioane (comparativ cu anul de referință 2008) în 2017	Atingerea obiectivului este improbabilă

Tabel: Progresele în direcția îndeplinirii obiectivelor Strategiei Europa 2020

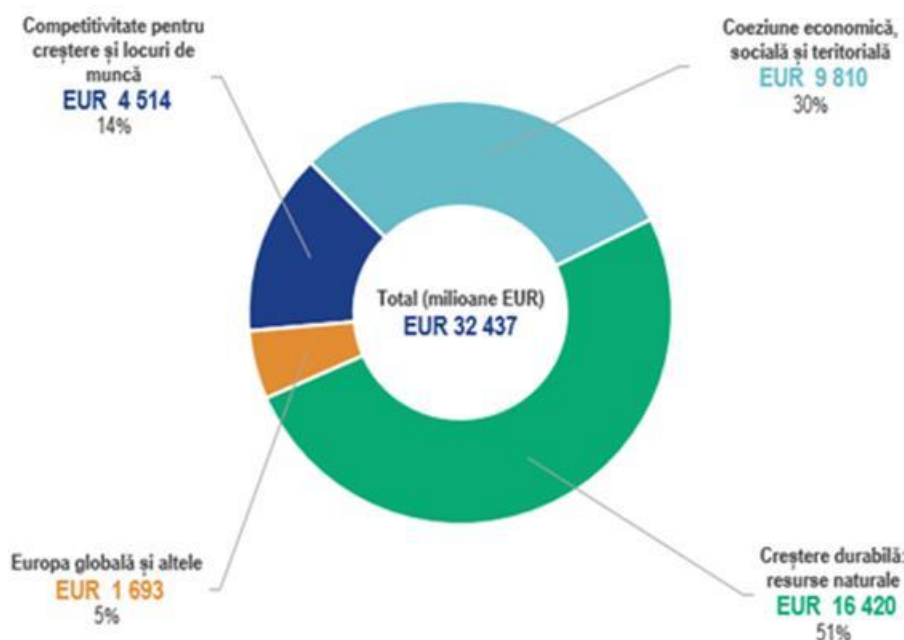
Sursa: COM(2019) 150 final, 27 februarie 2019.

Cheltuieli transversale în domeniul acțiunilor climatice și al biodiversității

Bugetul UE este, de asemenea, un instrument important pentru atingerea obiectivelor de politică transversale precum acțiunile climatice și biodiversitatea. Pentru a răspunde provocărilor și nevoilor investiționale legate de schimbările climatice, UE a decis că cel puțin 20 % din bugetul său pentru perioada 2014-2020 – **nu mai puțin de 200 de miliarde EUR pentru întreaga perioadă – ar trebui să fie cheltuit pentru acțiuni legate de schimbările climatice**. Această abordare se numește „integrarea aspectelor legate de schimbările climatice”. Pentru a atinge acest obiectiv, acțiuni care vizează atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la aceste schimbări sunt integrate în toate marile programe de cheltuieli ale UE, în special în politica de dezvoltare regională și în cadrul Fondului de coeziune, în politica în domeniul energiei, al transporturilor, al cercetării și inovării, în politica agricolă comună, precum și în politica de dezvoltare a UE. Estimările privind cheltuielile legate de climă sunt monitorizate anual prin „markerii UE privind schimbările climatice”, care sunt adaptați după „markerii Rio” ai Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. În

⁽³²⁾ O creștere cu 20 % a eficienței energetice în 2020 implică un consum de energie primară la nivelul UE de maximum 1 483 Mtep comparativ cu proiecțiile inițiale de 1 854 de milioane de tone de echivalent petrol. La sfârșitul anului 2017, UE a înregistrat 1 561 de milioane de tone de echivalent petrol, cu doar 5,3 % peste obiectivul consumului de energie primară pentru 2020.

2018, această sumă a fost de peste 32 de miliarde EUR, și anume 20,7 % ⁽³³⁾ din bugetul total pe 2018. Suma totală cumulată pentru integrarea aspectelor legate de schimbările climatice a fost de peste 141 de miliarde EUR până la sfârșitul anului 2018. Cele mai recente estimări ⁽³⁴⁾ arată că vor ajunge la 210 miliarde EUR (19,7 %) pentru întreaga perioadă de programare.

Grafic: Integrarea aspectelor legate de schimbările în 2018. Toate sumele prezentate în grafic sunt exprimate în milioane EUR.

Sursa: Comisia Europeană.

De asemenea, UE depune un efort concertat pentru a sprijini **biodiversitatea**. În 2017, această sumă a fost de peste 13 miliarde EUR, și anume 8,5 % ⁽³⁵⁾ din bugetul pe 2018. Aceste fonduri urmăresc să limiteze și să inverseze declinul biodiversității în UE, contribuind în mod semnificativ la obiectivele de creștere durabilă ale Strategiei Europa 2020.

Bugetul UE și obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU

Obiectivele de dezvoltare durabilă reprezintă planul de bază pentru realizarea unui viitor mai bun și mai durabil pentru toți. Acestea abordează provocările globale cu care ne confruntăm, inclusiv cele legate de **sărăcie, inegalitate, climă, degradarea mediului, prosperitate, pace și justiție**. ONU a adoptat aceste obiective în septembrie 2015 ca parte a **agendei sale de dezvoltare durabilă pentru 2030**. Această agendă a dat un nou impuls eforturilor globale de realizare a dezvoltării durabile.

UE a jucat un rol important în elaborarea Agendei 2030, prin consultări publice, dialogul cu partenerii săi și cercetări aprofundate. UE este hotărâtă să joace un rol activ în maximizarea progreselor în direcția atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă, astfel cum se prevede în comunicarea sa ⁽³⁶⁾ intitulată „Următorii pași către un viitor european durabil”. Obiectivele de dezvoltare durabilă sunt puternic ancorate în tratatele europene și sunt integrate în toate programele, politicile sectoriale și inițiativele Uniunii.

⁽³³⁾ La calcularea procentului de integrare a aspectelor legate de schimbările climatice, Comisia folosește ca numitor bugetul votat pentru 2018 al Comisiei Europene (157 de miliarde EUR).

⁽³⁴⁾ Situația estimărilor de venituri și cheltuieli ale Comisiei Europene pentru exercițiul financiar 2020 [SEC(2019) 250, iunie 2019].

⁽³⁵⁾ La calcularea procentului de cheltuieli pentru biodiversitate, Comisia folosește ca numitor bugetul votat pentru 2018 al Comisiei Europene (157 de miliarde EUR).

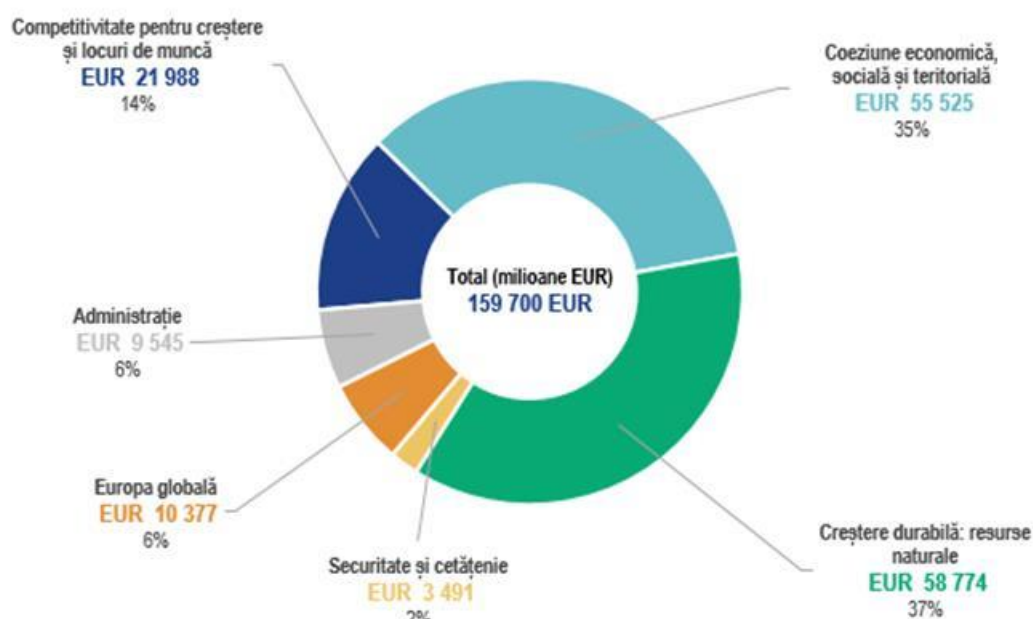
⁽³⁶⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Următorii pași către un viitor european durabil – Acțiunea europeană pentru durabilitate, COM(2016) 739, 22.11.2016.

În fiecare an, UE își continuă, prin intermediul instrumentelor de politică și de reglementare, eforturile de a urmări obiectivele de dezvoltare durabilă și joacă un rol important în sprijinirea, coordonarea și completarea politicilor statelor membre, inclusiv în termeni financiari, prin intermediul bugetului UE.

Fișele de program pentru 2018 au evidențiat în special cele mai recente și relevante inițiative care contribuie la obiectivele de dezvoltare durabilă, chiar dacă adesea într-o manieră indirectă și necuantificabilă. Aceste elemente sunt furnizate în scop informativ și nu constituie raportarea oficială cu privire la contribuția bugetului UE către obiectivele de dezvoltare durabilă. Întrucât obiectivele de dezvoltare durabilă sunt interconectate, numeroase acțiuni întreprinse de UE pot contribui la realizarea mai multora dintre ele.

Bugetul UE pentru anul 2018

2018 a fost al cincilea an de punere în aplicare a cadrului financiar multianual 2014-2020. Au fost formulate două priorități specifice pentru bugetul pentru anul 2018. Unul dintre aceste două obiective a fost definirea unui răspuns european la noile provocări care derivă din mediul geopolitic complex, de la gestionarea migrației la protecția frontierelor externe ale UE și securitatea cetățenilor săi. Celălalt obiectiv a vizat investițiile strategice și creșterea durabilă, în vederea sprijinirii coeziunii economice și a creării de locuri de muncă, în special pentru tineri.⁽³⁷⁾ Informații mai detaliate privind progresele realizate de programe în privința indicatorilor și obiectivelor specifice pot fi găsite în **prezentarea generală a performanțelor programelor**⁽³⁸⁾, care reprezintă un extras din **fișele de program** anexate la proiectul de buget.

Grafic: Bugetul UE pentru 2018, creditele de angajament, defalcate pe rubrici bugetare. Toate sumele sunt exprimate în milioane EUR.

Sursa: Comisia Europeană.

În 2018, suma totală a angajamentelor puse în aplicare din bugetul UE, inclusiv din bugetele rectificative, se ridica la 160 de miliarde EUR⁽³⁹⁾. Aproximativ jumătate din această sumă (50 %, adică 77,5 miliarde EUR) a

⁽³⁷⁾ A se vedea *Situația estimărilor de venituri și cheltuieli ale Comisiei Europene pentru exercițiul financiar 2018*, p. 7.

⁽³⁸⁾ *Prezentarea generală a performanțelor programelor, Bugetul UE pentru perioada 2014-2020, Proiectul de buget pentru 2020*, COM(2019) 400 – iunie 2019, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/ppo_db2020.pdf.

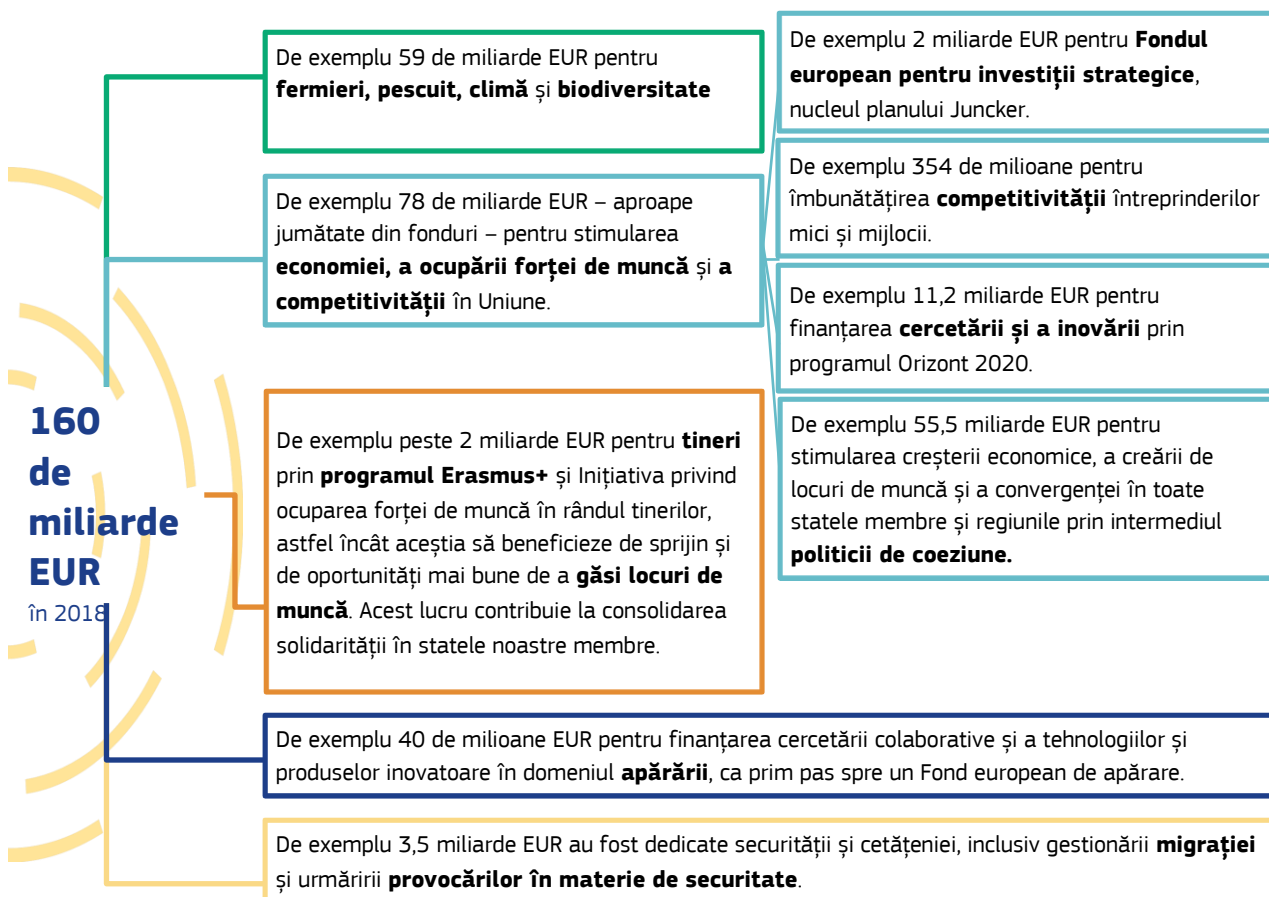
⁽³⁹⁾ Angajamentele din 2018, cu excepția reportărilor și a veniturilor alocate, precum și a sumelor pentru Fondul european de ajustare la globalizare și Fondul de solidaritate al UE. Toate creditele de angajament puse în aplicare s-au ridicat la 173 de miliarde EUR (a se vedea conturile anuale consolidate)

fost alocată rubricii 1, „Creștere inteligentă și favorabilă incluziunii”, fiind împărțită între rubrica 1A, „Competitivitate pentru creștere economică și locuri de muncă” (28 %) și rubrica 1B, „Coeziune economică, socială și teritorială” (72 %). Rubrica 2, „Creștere durabilă: resurse naturale”, a fost al doilea domeniu bugetar ca dimensiune, cu 58,8 miliarde EUR, reprezentând 37 %. Suma de 3,5 miliarde EUR a fost alocată rubricii bugetare 3, „Securitate și cetățenie”, inclusiv pentru consolidarea frontierelor externe ale Uniunii și abordarea crizei refugiaților și a migrației neregulate. Suma de 10,4 miliarde EUR a fost alocată pentru acțiuni din afara Uniunii, iar suma de 9,5 miliarde EUR a fost cheltuită pentru administrarea instituțiilor UE.

În 2018 au fost adoptate șase proiecte de bugete rectificative. În afară de ajustările standard în ceea ce privește veniturile, au fost adoptate două proiecte de bugete rectificative pentru mobilizarea Fondului european de solidaritate. Prezentul raport descrie numeroasele cazuri în care acest fond sprijină țările UE afectate de dezastre naturale și le ajută să se refacă rapid.

Au fost necesare ajustări suplimentare pentru contribuția bugetului UE la Instrumentul pentru refugiații din Turcia. Aceasta a inclus anularea rezervelor legate de sprijinul acordat Turciei de Instrumentul de asistență pentru preaderare și consolidarea Instrumentului european de vecinătate pentru finanțarea unor acțiuni suplimentare, de exemplu legate de ruta de migrație central-mediteraneană.

Bugetul UE contribuie la materializarea priorităților politice. Prin urmare, UE orientează banii acolo unde sunt nevoile. Bugetul UE pentru 2018, un buget pentru toți, a creat mai multe locuri de muncă, o creștere economică mai mare și mai multe investiții.

Lista programelor vizate de prezentul raport

Orizont 2020.....	35
Euratom.....	38
ITER.....	39
Fondul european pentru investiții strategice.....	40
Mecanismul pentru interconectarea Europei.....	45
Competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii.....	50
ERASMUS+.....	52
Corpul european de solidaritate.....	57
Ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI).....	59
Programele spațiale (Copernicus, Galileo și Serviciul european geostaționar mixt de navigare).....	61
Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării.....	65
Vamă 2020.....	67
Fiscalis 2020.....	68
Hercule III.....	69
Pericles 2020.....	69
Sistemul de informații antifraudă ().....	69
ISA2 – Soluții de interoperabilitate și cadre comune pentru administrațiile publice europene, întreprinderi și cetățeni.....	70
Programul statistic european.....	71
Programe de asistență pentru dezafectare nucleară în Bulgaria, Slovacia și Lituania.....	71
Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune.....	76
Fondul social european.....	82
Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane.....	86
Fondul european de garantare agricolă.....	89
Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală.....	93
Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime.....	97
Organizațiile regionale de gestionare a pescuitului și acordurile în domeniul pescuitului.....	100
LIFE – Programul pentru mediu și politici climatice.....	101
Fondul pentru azil, migrație și integrare.....	107
Fondul pentru securitate internă.....	110
Programul în domeniul sănătății.....	115
Produse alimentare și hrană pentru animale.....	116
Programul privind protecția consumatorilor.....	117
Europa creativă.....	118
Programul „Drepturi, egalitate și cetățenie”.....	120
Programul „Justiție”.....	121
Programul „Europa pentru cetățeni”.....	122

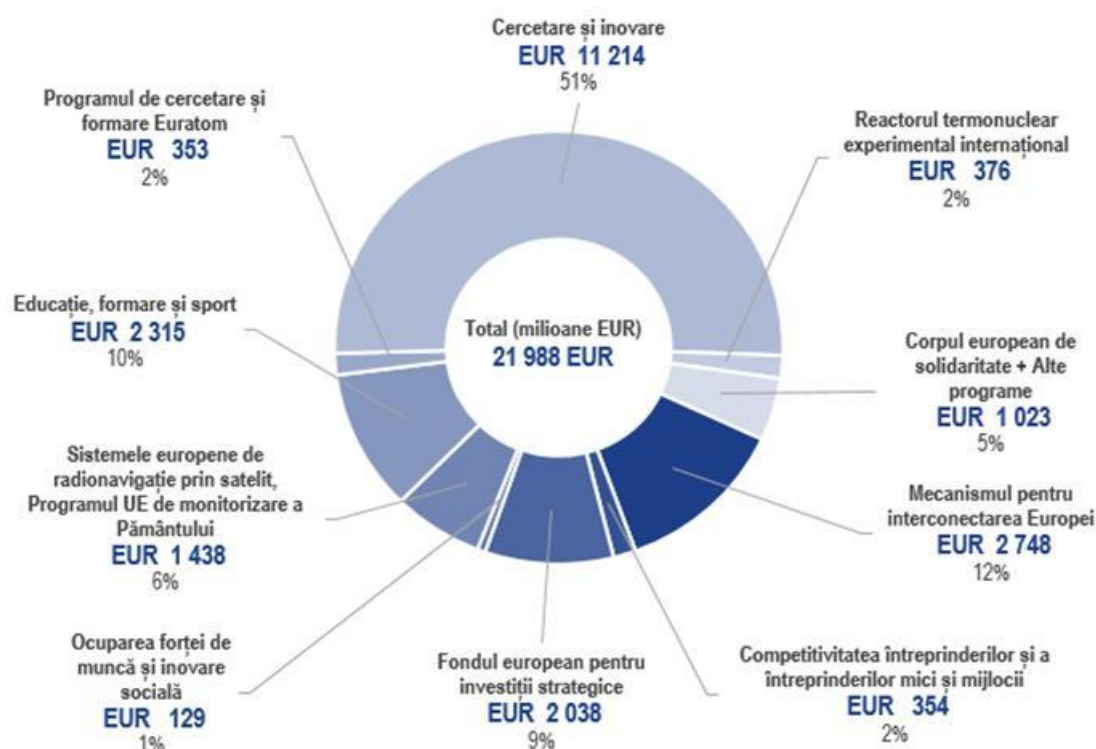
Mecanismul de protecție civilă al UE.....	124
Instrumentul de asistență pentru preaderare.....	127
Instrumentul european de vecinătate.....	130
Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare (ICD).....	133
Fondul european pentru dezvoltare durabilă (FEDD)	137
Programul de ajutor umanitar al UE.....	137
Inițiativa „Voluntari UE pentru ajutor umanitar”.....	139
Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului	140
Politica externă și de securitate comună.....	142
Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace	143
Instrumentul de parteneriat pentru cooperarea cu țările terțe.....	144
Cooperarea cu Groenlanda	145
Instrumentul de sprijin financiar în scopul de a încuraja dezvoltarea economică a comunității cipriote turce	146
Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară	146
Instrumentul pentru refugiații din Turcia.....	147
Fondul de garantare pentru acțiuni externe	148
Mecanismul de protecție civilă al UE.....	149
Rezerva pentru ajutoare de urgență.....	152
Instrumentul de flexibilitate.....	152
Fondul de solidaritate al UE.....	152
Fondul european de ajustare la globalizare.....	154

Competitivitate pentru creștere economică și locuri de muncă (rubrica bugetară 1A)

Când președintele Juncker și-a stabilit direcțiile politice la începutul mandatului, a declarat următoarele: „Prima mea prioritate în calitate de Președinte al Comisiei va fi aceea de a consolida competitivitatea Europei și de a stimula investițiile în vederea creării de locuri de muncă”. Comisia și-a respectat promisiunea de a asigura locuri de muncă unui număr mai mare de persoane. Rata ocupării forței de muncă printre europeni a fost mai mare ca niciodată; au fost create 12,4 milioane de noi locuri de muncă începând cu 2014, rata șomajului a scăzut la 6,8 %, iar șomajul în rândul tinerilor (14%) a ajuns la nivelul înregistrat în 2008. Investițiile au revenit aproape la nivelurile anterioare crizei, iar finanțele publice s-au îmbunătățit în ceea ce privește nivelul datoriei și al deficitului.

Bugetul UE a avut o contribuție esențială la aceste realizări și continuă să ofere o sursă vitală de **investiții în întreaga Europă**. În 2018 s-au alocat 22 de miliarde EUR pentru programele care vizează competitivitatea pentru creștere economică și locuri de muncă (creditele de angajament de la rubrica 1a), reprezentând 14 % din totalul cheltuielilor bugetare anuale.

Prezentul raport analizează mai întâi programele de **cercetare și inovare** (programul-cadru Orizont 2020, Euratom și ITER). Acestea sunt urmate de programele care vizează **investițiile strategice** (Fondul european pentru investiții strategice, Mecanismul pentru interconectarea Europei în vederea dezvoltării rețelelor transeuropene în domeniul transporturilor, energiei și sectorului digital) și programele care sprijină **piața unică** (competitivitate, combaterea fraudei, coordonare fiscală). Programul **Erasmus+** pentru educație, formare, tineret și sport a permis unui număr de aproximativ 600 000 de tineri și 190 000 de membri ai personalului din instituțiile de învățământ și organizațiile de tineret să participe la activități de învățare.

Grafic: Principalele programe finanțate în 2018 în cadrul rubricii 1A, Competitivitate pentru creștere economică și locuri de muncă. Toate sumele sunt exprimate în milioane EUR. În categoria „alte programe” sunt incluse, printre altele, siguranța și dezafectarea nucleară, procedurile vamale, Fiscalis și combaterea fraudei, proiectele energetice pentru sprijinirea redresării economice, agențiile descentralizate, alte acțiuni și programe, proiecte pilot și acțiuni pregătitoare, acțiuni finanțate în temeiul prerogativelor și competențelor specifice conferite Comisiei.

Sursa: Comisia Europeană.

Prosperitatea Europei de mâine depinde de deciziile în materie de investiții pe care le luăm astăzi. În perspectiva următorului cadru financiar multianual, Comisia a propus accelerarea investițiilor în domenii-cheie precum cercetarea, infrastructura strategică și transformarea digitală.

Programele din cadrul acestei rubrici bugetare contribuie în principal la respectarea priorităților Comisiei Juncker: „locuri de muncă, creștere și investiții”, „piața unică digitală”, „uniunea energetică și clima” și „o uniune economică și monetară mai aprofundată și mai echitabilă”. Îmbunătățirea **competitivității și stimularea creării de locuri de muncă și a creșterii durabile** reprezintă esența discuțiilor privind agenda strategică pentru viitor.

Orizont 2020

Obiectivele programului

Orizont 2020, programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare, este cel mai amplu program transnațional de finanțare a cercetării din lume. Este, de asemenea, cel mai mare program de cercetare și inovare al UE de până acum, cu o finanțare de aproape 80 de miliarde EUR disponibilă pe parcursul a 7 ani (2014-2020). În plus, programul Orizont 2020 a mobilizat fonduri private de aproximativ 13 miliarde EUR și a mobilizat 29,6 miliarde EUR prin finanțarea prin îndatorare.

Programul joacă un rol central în asigurarea unui cadru strategic comun pentru finanțarea cercetării și a inovării de către UE. Scopul său este acela de a asigura faptul că Europa produce rezultate științifice și tehnologice de talie mondială, de a elimina obstacolele din calea inovării și de a facilita colaborarea dintre sectoarele public și privat pentru soluționarea provocărilor majore cu care se confruntă societatea noastră. Sprijinul UE pentru cercetare și inovare aduce un plus de valoare, încurajând cooperarea dintre echipele de cercetare din țări și sectoare diverse, lucru vital pentru realizarea de descoperiri revoluționare. De asemenea, prin acest sprijin UE contribuie la îndeplinirea unor obiective prioritare, cum ar fi cele prevăzute de Acordul de la Paris privind schimbările climatice.

Obiectivul general al acestui program este construirea unei societăți și a unei economii bazate pe cunoaștere și inovare în întreaga UE, contribuind în același timp la dezvoltarea durabilă. Obiectivele specifice sunt cele enumerate în continuare.

	Generarea unor rezultate științifice excelente și extinderea participării		Stimularea poziției UE de lider în domeniul industrial
	Abordarea provocărilor societale		Promovarea științei cu și pentru societate

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Până la sfârșitul anului 2018, au fost finalizate 679 de cereri de propuneri pentru Orizont 2020. Beneficiarii au răspuns masiv acestor cereri și au depus aproape 192 000 de propuneri eligibile, solicitând o contribuție financiară totală a UE de 290 de miliarde EUR. Dintre acestea, 23 250 de propuneri au fost reținute pentru finanțare, aducând rata globală de succes a propunerilor complete eligibile în cursul primilor cinci ani la 12 %. Până la sfârșitul lunii decembrie 2018, au fost semnate în total 21 599 de acorduri de grant, cu o alocare bugetară de 39 de miliarde EUR din fondurile UE. Se estimează că această alocare va crește și mai mult, întrucât unele granturi aferente cererilor de propuneri din 2018 vor fi semnate în 2019.

				
Au fost descoperite planete noi	Au fost înregistrate progrese majore în tratamentul cancerului	Sunt disponibile 1,6 milioane de doze de vaccin împotriva virusului Ebola	S-a creat o baterie de 100 de ori mai puternică decât cea obișnuită	Noi tehnici de stocare a energiei bazate pe pile cu hidrogen sunt testate în orașele noastre

Impactul programului depinde în cele din urmă de diseminarea și exploatarea datelor și rezultatelor cercetării și inovării. Acesta este motivul pentru care programul de lucru a fost ajustat în continuare pentru a spori disponibilitatea acestor date și rezultate. În 2018 au fost introduse inițiative de stimulare a inovațiilor comercializabile, în special introducerea inițiativei-pilot a Consiliului european pentru inovare, cu un buget de 2,7 miliarde EUR.

Mii de proiecte Orizont 2020 au un impact direct și concret

Tehnologii cuantice

Tehnologiile cuantice folosesc proprietățile efectelor cuantice – interacțiunile moleculelor, atomilor și chiar ale particulelor mai mici, numite obiecte cuantice – pentru a crea aplicații practice în multe domenii diferite. Inițiativa emblematică „Quantum” a fost lansată în octombrie 2018. Este una dintre cele mai ambițioase inițiative de cercetare și inovare pe termen lung și la scară largă ale Comisiei Europene și implică peste 5 000 de cercetători. Scopul său este de a plasa cercetarea europeană în fruntea celei de-a doua revoluții cuantice și de a lansa o industrie europeană competitivă în domeniul tehnologiilor cuantice, aducând progrese transformatoare în știință, industrie și societate.

Tehnologia spațială

Tehnologiile, datele și serviciile spațiale au devenit indispensabile în viața de zi cu zi a europenilor și pentru urmărirea intereselor strategice ale Europei. Sateliții mici și ușori sunt esențiali pentru îmbunătățirea conectivității bazate pe spațiu, a serviciilor de internet și a transmiterii de imagini și de date privind localizarea pe Terra. Acesta este motivul pentru care UE a lansat un premiu de 10 milioane EUR pentru o soluție inovatoare și viabilă din punct de vedere comercial, oferind servicii de lansare la costuri reduse pentru sateliții ușori. Premiul va contribui la realizarea obiectivelor strategiei spațiale a Comisiei pentru Europa, care urmărește consolidarea autonomiei Europei în accesul la spațiu și încurajarea dezvoltării piețelor comerciale pentru servicii de lansare la costuri reduse.

Soluții europene de transport public

Până în 2050, două treimi din populația lumii va locui în orașe. Poluarea generată de circulația rutieră reprezintă o problemă majoră în numeroase orașe, dar nu putem elimina complet vehiculele de pasageri.

Vehiculele autonome ne vor schimba viața, în același fel în care au făcut-o deja trenurile cu aburi și automobilele. AVENUE este un proiect finanțat de UE în cadrul Orizont 2020, care a început la 1 mai 2018. Proiectul AVENUE demonstrează potențialul economic, de mediu și social al autovehiculelor autonome – atât pentru întreprinderi, cât și pentru navetiști – evaluând în același timp siguranța comportamentului rutier al acestor vehicule.

Fotografie: © Uniunea Europeană

O abordare testată în mai multe orașe din Europa, bazată pe eliminarea carbonului, constă într-o flotă de autobuze alimentate de pile cu hidrogen. Aceste autobuze sunt identice cu cele normale, dar sunt alimentate cu energia electrică generată de utilizarea tehnologiei pilelor de combustie dezvoltate de industrie cu sprijin din partea UE. Aceste celule au nevoie doar de hidrogen și de aer și emit vapori de apă inofensivi.

Întreprinderea comună pentru pilele cu hidrogen a alocat resurse considerabile pentru perfecționarea procesului de electroliză, astfel încât Europa a devenit un lider mondial în tehnologia esențială a acestui domeniu, membrana de schimb de protoni. În prezent, se înființează centre de producție ecologică a energiei electrice, pe bază de hidrogen, în întreaga Europă.

În Göteborg, Suedia, partenerii de proiect au demonstrat fezabilitatea și potențialul unei stații de autobuz „interioare”, care oferă un spațiu primitiv și adăpost împotriva intemperiilor. Aceasta înseamnă că o destinație specifică, cum ar fi o bibliotecă, un spital sau un centru comercial, ar putea funcționa în viitor ca stații de autobuz. Schimbările revoluționare de proiectare, exploatare și întreținere a autobuzelor vor modifica dramatic modul în care folosim transportul public.

Prima imagine a unei găuri negre

UE a sprijinit o cercetare de mai mulți ani, realizată printr-o cooperare internațională fără precedent a oamenilor de știință în cadrul consorțiului Event Horizon Telescope. Aceștia au reușit să obțină prima imagine a unei găuri negre utilizând observațiile efectuate de Event Horizon Telescope. Imaginea conține un inel strălucitor format în zona în care lumina este absorbită de câmpul gravitațional extrem de puternic din jurul unei găuri negre cu masa de 6,5 miliarde de ori mai mare decât a Soarelui. Mult căutată imagine oferă cea mai puternică dovadă a existenței găurilor negre supermasive de până acum și deschide o nouă fereastră către studiul găurilor negre și al orizonturilor evenimentelor și forțelor gravitaționale implicate.

Fotografie: © Consorțiul Event Horizon Telescope (EHT). Licență Creative Commons Attribution (CC-BY), 2018.

Analiză și evaluare

Evaluarea intermediară din 2017 ⁽⁴⁰⁾ a evidențiat faptul că programul Orizont 2020 este un program de finanțare a cercetării foarte atractiv și relevant. Această atractivitate și relevanță continuă au suscitat totuși **o cerere superioară ofertei**. Evaluarea a constatat o rată de succes de numai 11,6 %, față de 18,5 % în cazul predecesorului său, cel de al șaptelea program-cadru. Ar fi nevoie de o sumă suplimentară de 62,4 miliarde EUR pentru a finanța toate propunerile evaluate în mod independent ca fiind peste pragul de calitate strict. Costul de oportunitate în ceea ce privește risipa de resurse pentru solicitanții care prezintă proiecte de înaltă calitate, dar fără succes, este estimat la 636 de milioane EUR pe an ⁽⁴¹⁾.

⁽⁴⁰⁾ Evaluarea intermediară a programului Orizont 2020, SWD(2017) 221, 29.5.2017 – https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/support-policy-making/support-eu-research-and-innovation-policy-making/evaluation-impact-assessment-and-monitoring/horizon-2020_en

⁽⁴¹⁾ Evaluarea intermediară aprofundată a programului Orizont 2020, SWD(2017) 220, 29.5.2017 – <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2017/EN/SWD-2017-220-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

Evaluarea intermediară a sugerat, de asemenea, că **programul ar putea fi simplificat în continuare**. Curtea de Conturi Europeană a recunoscut în *Raportul special nr. 28/2018* ⁽⁴²⁾ că Orizont 2020 a înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește simplificarea în comparație cu cel de al șaptelea program-cadru. Sarcina administrativă pentru cei care solicită și gestionează granturi de cercetare a fost redusă și s-au inclus și alte sugestii de simplificare în noua propunere de program Orizont Europa. Simplificarea normelor de finanțare în noul cadru financiar multianual reprezintă trăsătura principală a noii generații de programe. De exemplu, prin intermediul „finanțării forfetare” s-ar permite efectuarea plăților pe baza realizării unor obiective convenite, iar nu pe baza costurilor eligibile. Această simplificare va debirocratiza administrarea și va reduce riscul de eroare. Această metodă a fost testată în cereri de propuneri-pilot *în 2018*, iar testarea va continua în 2019.

În 2018, Comisia a propus un pachet de politici pentru viitorul program-cadru de cercetare și inovare, numit **Orizont Europa** ⁽⁴³⁾. Aceasta va ajuta Europa să rămână în fruntea cercetării și inovării la nivel mondial. După cum s-a subliniat în raportul ⁽⁴⁴⁾ grupului la nivel înalt prezidat de Pascal Lamy, investițiile în cercetare vor permite Uniunii să concureze cu alte economii dezvoltate și emergente, să asigure un viitor prosper pentru cetățenii săi și să își mențină modelul social unic. Bazându-se pe succesul programului Orizont 2020, noul program va continua să promoveze excelența în cercetare și se va axa pe inovare, de exemplu prin dezvoltarea de prototipuri, imobilizări necorporale, transferul de cunoștințe și de tehnologie.

Un nou Consiliu european pentru inovare va reprezenta un ghișeu unic pentru inovatorii cu potențial mare și disruptivi, cu scopul de a face din Europa un lider în inovarea care creează piețe.

Euratom

Obiectivele programului

Tehnologiile care utilizează radiațiile nucleare și ionizante continuă să îndeplinească un rol important, indiferent dacă este vorba despre energie și securitatea aprovizionării cu energie, utilizarea radiațiilor în aplicații medicale și industriale sau gestionarea combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive. Utilizarea acestor tehnologii în condiții de siguranță și securitate este de o importanță capitală, iar programele de cercetare contribuie la menținerea celor mai înalte standarde de siguranță, securitate și garanții în acest domeniu. Programul Euratom ⁽⁴⁵⁾ se concentrează, de asemenea, pe dezvoltarea energiei de fuziune, care reprezintă o sursă potențial inepuizabilă de energie, ce nu afectează clima.

Programul funcționează prin finanțarea „acțiunii indirecte” către terți și prin acțiuni „directe” realizate de Centrul Comun de Cercetare al Comisiei.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Cele mai multe dintre proiectele de fuziune selectate fac parte din domeniul securității nucleare (41 %), al infrastructurilor de cercetare (22 %), al gestionării deșeurilor (15 %) și al protecției împotriva radiațiilor (13 %).

⁽⁴²⁾ Curtea de Conturi Europeană, *Majoritatea măsurilor de simplificare introduse în programul Orizont 2020 au făcut viața mai ușoară beneficiarilor, dar există încă loc de îmbunătățiri* – Raportul special nr. 28/2018 – http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/events/2019-01-30/2_eca_en.pdf

⁽⁴³⁾ *Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare*, COM(2018) 435 final, 7.6.2018.

⁽⁴⁴⁾ *Investiții în viitorul pe care ni-l dorim* – Raportul Grupului independent la nivel înalt privind maximizarea impactului programelor de cercetare și inovare ale UE, Consiliul European pentru Cercetare, 2017 – <https://erc.europa.eu/content/investing-european-future-we-want-report-independent-high-level-group-maximising-impact-eu>

⁽⁴⁵⁾ Regulamentul Consiliului (Euratom) nr. 1314/2013 din 16 decembrie 2013 pentru programul valabil până în 2018 și Regulamentul (Euratom) 2018/1563 al Consiliului din 15 octombrie 2018 pentru perioada 2019-2020.

Dezvoltarea unui superconductor de temperatură înaltă a câștigat Premiul Euratom 2016 pentru inovare în cercetarea în domeniul fuziunii. Acesta poate fi fabricat acum în lungimi de 7 metri. De asemenea, a fost testat la rece, la temperatura azotului lichid și la curent de intensitate ridicată, adică în condiții de fuziune.

Centrul Comun de Cercetare a contribuit la CIELO (Collaborative International Evaluated Library Organisation), o inițiativă care urmărește standardizarea la nivel mondial a datelor nucleare evaluate, în vederea evaluărilor de siguranță armonizate din domeniul energiei nucleare.

Analiză și evaluare

Evaluarea intermediară din 2017 ⁽⁴⁶⁾ arată că o parte esențială a valorii adăugate europene a **acțiunilor indirecte ale Euratom** este reprezentată de capacitatea UE de a mobiliza o gamă mai largă de excelență, expertiză și multidisciplinaritate în domeniul cercetării nucleare decât ar putea statele membre individuale. Prin intermediul cercetării și inovării prin cooperare, programul Euratom permite, de asemenea, o abordare la nivel european a îmbunătățirii securității nucleare și a protecției împotriva radiațiilor în toate domeniile de aplicare. Aceasta completează directivele Euratom privind siguranța nucleară, gestionarea deșeurilor radioactive și standardele de siguranță de bază și implică progrese științifice și tehnologice demonstrabile în toate domeniile, care nu ar fi fost posibile fără o abordare paneuropeană colaborativă. Programul Euratom permite, de asemenea, o coordonare mai amplă a educației și a formării în întreaga Europă, utilizarea infrastructurilor de cercetare și cooperarea internațională. Acest aspect aduce beneficii în special statelor membre mai mici, care pot profita de economiile de scară rezultate din punerea în comun a resurselor la nivel european.

Lucrările pregătitoare pentru viitorul program de cercetare și formare Euratom au inclus două studii de evaluare, două grupuri de experți la nivel înalt care asistă Comisia, o consultare publică a părților interesate și contribuții la evaluarea impactului programului Orizont Europa ⁽⁴⁷⁾. În abordarea deficiențelor programului identificate în evaluare, propunerea pentru noul **program Euratom a fost simplificată** (de exemplu, prin reducerea numărului de obiective de la 14 la patru), iar **sinergiile cu Orizont Europa** vor fi mai bine exploatate (de exemplu, cercetarea în domeniul medical și acțiunile Marie Skłodowska-Curie).

ITER

Obiectivele programului

ITER este unul dintre cele mai **ambicioase proiecte energetice** din lume la ora actuală. Proiectul se realizează prin colaborarea a șapte părți participante: UE, China, India, Japonia, Coreea, Rusia și Statele Unite. Scopul este construirea și exploatarea unui reactor experimental de fuziune care va fi utilizat pentru a explora și a demonstra fezabilitatea științifică și tehnologică a utilizării fuziunii ca sursă de energie ⁽⁴⁸⁾. ITER nu va produce energie electrică, scopul său fiind mai degrabă unul experimental: rezolvarea problemelor științifice și tehnice vitale pentru a duce fuziunea până la punctul în care pot fi proiectate aplicații industriale. Se așteaptă ca ITER să fie primul dispozitiv de fuziune din lume care generează mai multă energie decât consumă, dovedind corectitudinea premisei și deschizând calea pentru următorul pas: o centrală electrică de fuziune cu scop demonstrativ ⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴⁶⁾ Evaluarea intermediară a acțiunilor indirecte ale programului Euratom pentru cercetare și formare în 2014-2018 https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/panel_report_on_indirect_actions_of_euratom_interim_evaluation_2014-2018.pdf

⁽⁴⁷⁾ Evaluarea impactului care însoțește documentul, SWD(2018) 307 final, 7.6.2018 – https://ec.europa.eu/info/publications/horizon-europe-impact-assessment-staff-working-document_en

⁽⁴⁸⁾ Acordul ITER. JO L 358, 16.12.2006, p. 62-80, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A2006A1216%2803%29>

⁽⁴⁹⁾ Fișa de program ITER, p. 1.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări ⁽⁵⁰⁾

Construcția ITER a început în 2007. UE este responsabilă pentru 45 % din realizarea acesteia. Sectorul înaltei tehnologii și al construcțiilor avansate sunt implicate în dezvoltarea proiectului. Până în prezent, s-au atribuit peste 700 de contracte și granturi întreprinderilor, inclusiv unor întreprinderi mici și mijlocii, din 24 de țări, în valoare de aproape 5 miliarde EUR.

Lucrările de construcție de pe șantierul proiectului progresează vizibil și constant, iar rata de finalizare ajunsese la 60 % în noiembrie 2018. Scutul biologic al clădirii Tokamak este finalizat, schelele fiind demontate în februarie 2018. La baza acestuia se află „coroana”, o componentă vitală aflată sub responsabilitatea Euratom, a cărei construcție a fost finalizată în termenul stabilit, în luna august. Trei cuve de drenaj furnizate de Statele Unite și patru rezervoare de reținere a vaporilor furnizate de China au fost instalate în aceeași lună. Primul sector al incintei sub vid, în curs de construcție în Coreea, este finalizat în proporție de mai mult de 80 %. Rusia a finalizat producerea conductorului de câmp poloidal pentru sistemul magnetic al ITER, iar India se apropie de finalizarea fabricării cilindrului inferior și a bazei criostatului pe șantierul Cadarache. Fabricarea miezurilor pentru bobine de câmp toroidal, precum și testarea la rece și introducerea acestora în carcase fabricate cu precizie au avansat mult în Europa și în Japonia. În ansamblu, se înregistrează progrese substanțiale pentru fiecare componentă, sistem și structură majoră a ITER ⁽⁵¹⁾.

ITER este un proiect internațional complex din punct de vedere tehnologic, revoluționar, de mari dimensiuni, și, ca atare, se confruntă cu provocări semnificative care au condus la creșterea costurilor și a întârzierilor. Cu toate acestea, progresele realizate în 2018 au confirmat fermitatea acțiunilor întreprinse pentru a aborda aceste provocări ⁽⁵²⁾.

Analiză și evaluare

Evaluarea recent încheiată a ITER ⁽⁵³⁾ a subliniat o îmbunătățire a gestionării proiectelor. În primul rând, agenția europeană responsabilă pentru contribuția UE la ITER (Fusion for Energy, F4E) și-a îmbunătățit practicile de control și de monitorizare. O serie de indicatori de performanță care măsoară progresele înregistrate de proiect și eficiența din punctul de vedere al costurilor sunt acum atent monitorizați ⁽⁵⁴⁾. În al doilea rând, așa-numita abordare etapizată este una dintre cele mai importante părți ale eficientizării procesului de gestionare, deoarece împarte lucrul în patru etape, fiecare dintre acestea contribuind la realizarea unui obiectiv esențial. În cursul fiecărei etape a proiectului, se desfășoară doar activitățile esențiale pentru realizarea obiectivului etapei respective ⁽⁵⁵⁾.

În viitorul cadru financiar multianual, UE își va continua sprijinul pentru ITER prin F4E, asigurându-se că acordarea finanțării se bazează pe performanțe și pe rezultatele reale de pe teren.

Fondul european pentru investiții strategice

Obiectivele programului

Planul de investiții pentru Europa, cunoscut și sub denumirea de „Planul Juncker”, lansat de președintele Jean-Claude Juncker în 2015, a reprezentat un răspuns esențial la criza economică și financiară și la impactul

⁽⁵⁰⁾ Fișa de program ITER, pp. 1-2.

⁽⁵¹⁾ Direcția Generală Energie, *Raportul anual de activitate pentru 2018*, p. 28.

⁽⁵²⁾ Direcția Generală Energie, *Raportul anual de activitate pentru 2018*, p. 28.

⁽⁵³⁾ Raport intermediar în conformitate cu articolul 5b din Decizia Consiliului de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe, COM(2019) 147 final, 21.3.2019, pp. 20-21.

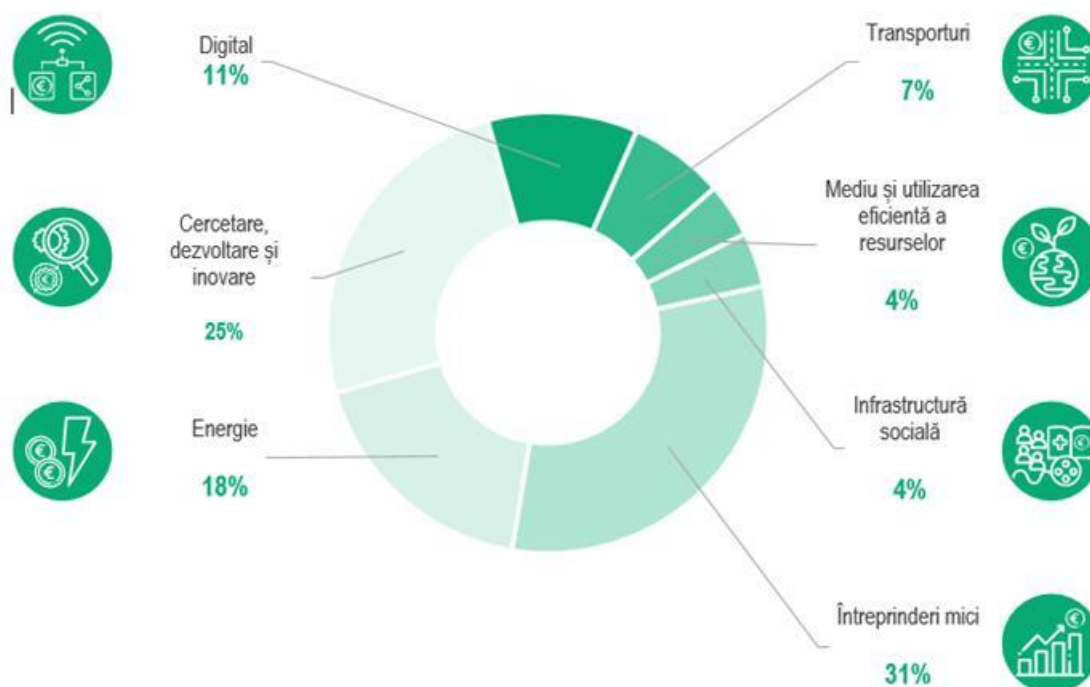
⁽⁵⁴⁾ Propunere de decizie a Consiliului de modificare a Deciziei 2007/198/Euratom de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe – expunerea de motive, COM(2018) 445 final, 7.6.2018, p. 4.

⁽⁵⁵⁾ Raport intermediar în conformitate cu articolul 5b din Decizia Consiliului de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe, COM(2019) 147 final, 21.3.2019, p. 9.

negativ al acesteia asupra nivelului investițiilor în UE. Planul Juncker a rămas una dintre principalele priorități ale Comisiei în 2018. Acesta este compus din trei piloni: Fondul european pentru investiții strategice (FEIS) furnizează o garanție UE pentru mobilizarea investițiilor private, Platforma europeană de consiliere în materie de investiții și Portalul european pentru proiecte de investiții oferă asistență tehnică și o mai mare vizibilitate a oportunităților de investiții, iar al treilea pilon vizează îmbunătățirea mediului de afaceri prin eliminarea barierelor de reglementare din calea investițiilor la nivelul UE.

Fondul european pentru investiții strategice, cunoscut și sub denumirea „Fondul Juncker”, urmărește mobilizarea până în 2020 a unor investiții publice și private în valoare de 500 de miliarde EUR ⁽⁵⁶⁾ în domenii strategice precum infrastructura, cercetarea și inovarea, educația, energia din surse regenerabile și eficiența energetică, mediul și finanțarea riscurilor pentru întreprinderile mici și mijlocii. Acest lucru se realizează prin intermediul unei garanții bugetare oferite de UE Grupului Băncii Europene de Investiții, care îi permite acestuia din urmă să extindă finanțarea proiectelor cu profil de risc mai ridicat. Fondul sprijină investițiile care conduc la creștere economică, în special în următoarele domenii:

⁽⁵⁶⁾ Obiectivul inițial, stabilit în 2015, a fost de 315 miliarde EUR. La 1 ianuarie 2018 a intrat în vigoare regulamentul de extindere și consolidare a Fondului european pentru investiții strategice (Fondul european pentru investiții strategice 2.0). Acesta prelungește durata de viață a fondului până la sfârșitul anului 2020 și mărește obiectivul de investiții la 500 de miliarde EUR. De asemenea, urmărește, printre altele, creșterea transparenței deciziilor de investiții și acordarea unui volum mai mare de sprijin tehnic.

Grafic: investiții în funcție de sector, începând cu 15 mai 2019.

Sursa: Grupul Băncii Europene de Investiții – <http://www.eib.org/efsi/>

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Până la sfârșitul anului 2018, Fondul european pentru investiții strategice sprijinise cu succes proiecte inovatoare și strategice și contribuise la mobilizarea unor investiții private și publice în valoare de peste 370 de miliarde EUR ⁽⁵⁷⁾. Această cifră reprezintă deja aproape 75 % din obiectivul pentru 2020.

În cadrul **componentei pentru infrastructură și inovare**, Banca Europeană de Investiții a aprobat 514 proiecte cu o valoare a investiției de aproximativ 244,3 miliarde EUR, finanțarea din partea BEI fiind garantată prin investițiile din Fondul european pentru investiții strategice, care ar trebui să se ridice la 52,9 miliarde EUR.

În cadrul **componentei pentru întreprinderi mici și mijlocii**, Fondul european de investiții a aprobat 517 operațiuni, pentru o investiție totală în valoare de 131,2 miliarde EUR. Se preconizează că vor beneficia aproximativ 858 000 de întreprinderi mici și mijlocii din toate statele membre. Din cele 1 031 de operațiuni aprobate, 869 au fost semnate în toate statele membre. Fondul european pentru investiții strategice este pe cale să-și atingă obiectivele.

Fondul european pentru investiții strategice a avut un efect de multiplicare total de 13,5 ⁽⁵⁸⁾ în 2018, ceea ce înseamnă că fiecare 1 EUR din bugetul UE atrage investiții suplimentare de 14,96 EUR (calculul se referă la fond în ansamblul său).

⁽⁵⁷⁾ La 15 mai 2019, suma ajunsese la 399 de miliarde EUR, respectiv la 408 miliarde EUR până la 13 iunie 2019.

⁽⁵⁸⁾ Evaluarea Fondului european pentru investiții strategice, a Platformei europene de consiliere în materie de investiții și a Portalului european pentru proiecte de investiții, SWD(2018) 316 final, 6.6.2018, p. 55.

Fondul european pentru investiții strategice a jucat, de asemenea, un rol important în direcționarea investițiilor spre realizarea obiectivelor strategice ale UE. O treime din investițiile totale ale Fondului european pentru investiții strategice sprijină întreprinderile mici și mijlocii, 25 % cercetarea și dezvoltarea, 18 % proiectele energetice, 11 % proiectele digitale, 7 % proiectele de transport, 4 % infrastructura socială și 4 % mediul și utilizarea eficientă a resurselor ⁽⁵⁹⁾.

Furnizarea de noi facilități pentru pacienți în Polonia ⁽⁶⁰⁾

De multe ori, spitalele nu dispun de fondurile necesare pentru a investi în îmbunătățirea standardelor de îngrijire medicală. Regiunea Kujawsko-Pomorskie a fost prima din Polonia care a obținut un împrumut pentru un proiect din sectorul public în cadrul Fondului european pentru investiții strategice. Prin combinarea unui împrumut de 57 de milioane EUR de la Banca Europeană de Investiții cu bani din bugetul propriu și din alte fonduri UE, această regiune este în curs de a extinde spitalul Rydygier din Toruń. Punând accentul pe cercetare și pe tehnologia modernă, acest proiect va oferi locuitorilor din zonă o gamă completă de tratamente și acces la cele mai noi proceduri medicale. Numărul de paturi pentru pacienți se va dubla, crescând de la 551 la 1 059. Suprafața utilă va crește de la 20 000 m² la peste 50 000 m² și se vor amenaja spații verzi în suprafață totală de 57 000 m². Spitalul va face economii prin eficientizarea administrației și prin introducerea unor măsuri de protecție a mediului și de economisire a energiei. Noile secții ale spitalului se vor deschide pentru pacienți în 2019.

Modernizarea rețelelor energetice în Italia ⁽⁶¹⁾

Banca Europeană de Investiții împrumută grupului Dolomiti Energia 100 de milioane EUR pentru reînnoirea și dezvoltarea rețelelor sale de distribuție a gazului și energiei electrice. Finanțarea va servi și la consolidarea și întreținerea centralelor hidroelectrice din provincia Trento, din nordul Italiei, acolo unde Dolomiti Energia își desfășoară activitatea, cu 1 400 de angajați.

Fondul pentru Conectarea Europei în bandă largă ⁽⁶²⁾: banda largă ajunge în zonele mai puțin populate ale UE ⁽⁶³⁾

Fondul pentru Conectarea Europei în bandă largă este prima platformă de investiții destinată investițiilor în infrastructura de bandă largă în cadrul planului Juncker. Fondul combină finanțarea din partea Băncii Europene de Investiții, a Mecanismului pentru interconectarea Europei, a băncilor naționale de promovare și a investitorilor din sectorul privat. Noul fond pentru conectare în bandă largă va ajuta UE să atingă obiectivul ca toate gospodăriile europene să aibă acces la internet de 30 Mbps până în 2020 și ca toate școlile, centrele de transport, principalii furnizori de servicii publice și întreprinderile puternic digitalizate să aibă acces la conexiuni internet de 1 Gbps până în 2025 (obiectivele „societății europene a gigabiților”). Acest lucru răspunde cererii crescânde de finanțare a proiectelor de conectivitate în bandă largă de dimensiuni mai mici și cu risc mai mare din întreaga Europă, care în prezent nu au acces la fonduri UE. Fondul urmărește să furnizeze 500 de milioane EUR pentru investițiile în bandă largă până în 2020 și se estimează că va mobiliza investiții totale de 1,0-1,7 miliarde EUR. Primul proiect al fondului a fost semnat în ianuarie 2019 și vizează implementarea unei rețele cu acces deschis de înaltă calitate, de fibră optică de tip FTTH (fiber-to-the-home), pentru gospodării, întreprinderi și administrația publică din zona rurală a regiunilor Primorje-Gorski Kotar și Istria (Croatia), cu obiectivul de a realiza peste 135 000 de conexiuni.

⁽⁵⁹⁾ Informații valabile la 13 iunie 2019, sursa: Grupul Băncii Europene de Investiții – <http://www.eib.org/efsi/>

⁽⁶⁰⁾ Comisia Europeană, *Planul Juncker – situația actuală*, 2019, p. 5 – https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/brochure-investment-plan-17x17-mar19_ro.pdf

⁽⁶¹⁾ Comisia Europeană, *Planul Juncker – situația actuală*, 2019, p. 12 – https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/brochure-investment-plan-17x17-mar19_ro.pdf

⁽⁶²⁾ În cadrul strategiei Europa 2020, în 2010, UE a stabilit trei obiective pentru conectivitatea în bandă largă: până în 2013, să asigure tuturor europenilor conectivitate în banda largă de bază (până la 30 Mbps); până în 2020, să ofere tuturor europenilor bandă largă rapidă (peste 30 Mbps); tot până în 2020, să asigure accesul a cel puțin 50 % din gospodăriile europene la banda largă ultrarapidă (peste 100 Mbps). Pentru a sprijini aceste obiective, UE a pus în aplicare o serie de măsuri politice și de reglementare și a alocat statelor membre aproximativ 15 miliarde EUR în perioada 2014-2020 printr-o varietate de surse și tipuri de finanțare, inclusiv împrumuturi de 5,6 miliarde EUR de la Banca Europeană de Investiții. Un rezumat al ghidului de investiții al fondului este disponibil online pe pagina web a Comisiei Europene privind piața unică digitală: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/connecting-europe-broadband-fund>.

⁽⁶³⁾ Comisia Europeană, *Planul Juncker – situația actuală*, 2019, p. 9 – https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/brochure-investment-plan-17x17-mar19_ro.pdf

Analiză și evaluare

Dovezile din **evaluarea pentru 2018** indică o valoare adăugată clară în ceea ce privește capacitatea Fondului european pentru investiții strategice de a răspunde necesarului de investiții neacoperit și nevoii de investiții anticiclice. Din perspectivă politică, fondul a reușit să schimbe subiectul central al dezbaterii de la măsurile de austeritate la măsurile de susținere a investițiilor. Pe baza operațiunilor efectuate până la sfârșitul anului 2017, Fondul european pentru investiții strategice a **sprijinit crearea a peste 750 000 de locuri de muncă, cifra urmând să crească până la 1,4 milioane de locuri de muncă până în 2020**. Acesta a mărit produsul intern brut al UE cu 0,6 % și se estimează că va crește această valoare cu 1,3 % până în 2020.

Deși imaginea de ansamblu s-a îmbunătățit la nivel macro, din punctul de vedere al amplitudinii deficitului de finanțare și a condițiilor de finanțare (în special pentru întreprinderile mici și mijlocii), **există în continuare nevoi de investiții substanțiale și presante**. Dovezile identificate cu ocazia evaluării sugerează că în diferite domenii de politică se observă încă lacune persistente pe piață care creează obstacole în calea investițiilor. Recenta accelerare a investițiilor în UE nu a reușit încă să aducă ratele de investiții până la medii istorice. Mai mult, eforturile vor trebui continuate și după 2020, pentru a readuce investițiile la o tendință sustenabilă pe termen lung, acordându-se o atenție deosebită priorităților politice actuale și emergente ale UE.

Printre **deficiențele** evidențiate în evaluarea din 2018 se numără nevoia de a pune mai mult accentul pe obiectivele UE pe termen lung în domeniul climei. Acest aspect a fost abordat atunci când Fondul european pentru investiții strategice a fost extins în 2018. Cel puțin 40 % din componenta de infrastructură și inovare a Fondului european pentru investiții strategice ar trebui să contribuie la acțiunile în domeniul climei, în conformitate cu Acordul de la Paris. În plus, prin intermediul reprezentanților săi în organismele de guvernare ale Băncii Europene de Investiții și ale Fondului european de investiții și în comitetele directoare ale acestor instrumente, Comisia s-a asigurat că Banca Europeană de Investiții și Fondul european de investiții urmăresc îndeaproape obiectivele politicii UE în ceea ce privește punerea în aplicare a instrumentelor financiare, inclusiv sprijinirea antreprenoriatului social, combaterea șomajului în rândul tinerilor, combaterea schimbărilor climatice, combaterea evitării obligațiilor fiscale și promovarea standardelor internaționale de bună guvernare fiscală.

În trecut, Fondul european pentru investiții strategice a sprijinit doar un număr limitat de proiecte transfrontaliere, care au, în general, o dimensiune a valorii adăugate a UE ridicată. Asigurarea unei acoperiri geografice largi în întreaga UE continuă să fie importantă, iar acest aspect s-a îmbunătățit de-a lungul anilor de funcționare a fondului. În ceea ce privește coerența, există încă posibilități de îmbunătățire a complementarității și a sprijinului reciproc între cei trei piloni ai fondului, precum și de atenuare a riscurilor potențiale de concurență între fond și alte instrumente financiare ale UE.

În ianuarie 2019, **Curtea de Conturi Europeană** a publicat un raport special (nr. 3/2019) privind Fondul european pentru investiții strategice. Deși concluzia generală a auditului este că fondul a fost eficient în atragerea de finanțare pentru a susține investiții suplimentare substanțiale în UE, Curtea a exprimat și câteva preocupări. Printre acestea se numără întrebările dacă unele operațiuni ale fondului au înlocuit alte operațiuni ale Băncii Europene de Investiții și instrumente financiare ale UE și dacă o parte din sprijinul acordat de fond a fost direcționat spre proiecte care ar fi putut fi finanțate din alte surse, chiar dacă aceasta ar fi presupus condiții diferite. Curtea a subliniat, de asemenea, necesitatea continuă de a asigura o distribuție geografică echilibrată a investițiilor finanțate de către fond.

În contextul pachetului cadrului financiar multianual și pe baza succesului planului Juncker și al Fondului european pentru investiții strategice, Comisia a propus o nouă inițiativă de mobilizare a investițiilor private și publice pentru perioada 2021-2027: **programul InvestEU**. Noul program a introdus schimbări care abordează problemele ridicate de Curtea de Conturi Europeană pentru a simplifica, eficientiza și flexibiliza finanțarea UE pentru proiecte de investiții în Europa. Programul InvestEU urmează să se concentreze pe abordarea lacunelor mari de investiții în domenii-cheie ale viitorului, printr-o garanție de la bugetul UE de 38 de miliarde EUR. Acesta va stimula, astfel, crearea de locuri de muncă și va sprijini investițiile și inovarea în UE. Se estimează că programul va mobiliza investiții private și publice în valoare de aproximativ 650 de miliarde EUR în întreaga UE până la sfârșitul anului 2027 și va acorda sprijin prin intermediul a patru

componente de politică: infrastructura durabilă, cercetare, inovare și digitizare, întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) și investiții sociale și competențe.

Mecanismul pentru interconectarea Europei

Obiectivele programului

Pentru a stimula crearea de locuri de muncă și ratele creșterii, UE are nevoie de o infrastructură actualizată, de înaltă performanță, pentru a ajuta la conectarea și integrarea UE și a tuturor regiunilor sale în sectoarele transporturilor, telecomunicațiilor și energiei. Aceste conexiuni sunt esențiale pentru libera circulație a persoanelor, bunurilor, capitalului și serviciilor.

Prin urmare, Mecanismul pentru interconectarea Europei sprijină investițiile în transporturi, energie și infrastructură digitală prin dezvoltarea rețelelor transeuropene. Aceste rețele facilitează conexiunile și interoperabilitatea transfrontaliere, favorizează o mai mare coeziune economică, socială și teritorială și contribuie la o economie de piață socială mai competitivă.

Obiectivele specifice ale Mecanismului pentru interconectarea Europei sunt următoarele:

Mecanismul pentru interconectarea Europei – Transporturi

- Eliminarea blocajelor, sporirea gradului de interoperabilitate feroviară, eliminarea conexiunilor lipsă și, în special, îmbunătățirea tronsoanelor transfrontaliere.
- Asigurarea, pe termen lung, a sistemelor de transport durabile și eficiente, în vederea pregătirii pentru viitoarele fluxuri de transport preconizate, precum și facilitarea decarbonizării tuturor modurilor de transport prin trecerea la tehnologii de transport inovatoare, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficiente din punct de vedere energetic, pe fondul optimizării siguranței.
- Optimizarea integrării și a interconectării modurilor de transport și sporirea gradului de interoperabilitate a serviciilor de transport, cu asigurarea totodată a accesibilității infrastructurilor de transport.

Mecanismul pentru interconectarea Europei – Energie

- Sporirea competitivității prin promovarea unei mai bune integrări a pieței interne a energiei și a interoperabilității transfrontaliere a rețelelor electrice și de gaze naturale.
- Sporirea nivelului de securitate a aprovizionării cu energie în Uniune.
- Contribuția la dezvoltarea durabilă și la protecția mediului, printre altele prin integrarea energiei din surse regenerabile în rețeaua de transport al energiei și prin dezvoltarea rețelelor energetice inteligente și a celor de dioxid de carbon.

Mecanismul pentru interconectarea Europei – Telecomunicații

- Contribuția la interoperabilitate, conectivitate, exploatare și funcționare durabilă și întreținere evolutivă a infrastructurilor transeuropene de servicii digitale, precum și coordonarea la nivel european.
- Contribuția la fluxul eficient de investiții private și publice pentru a stimula exploatarea și modernizarea rețelelor în bandă largă, în vederea contribuției la atingerea obiectivelor în materie de conectivitate în bandă largă ale Agendei digitale pentru Europa.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Mecanismul pentru interconectarea Europei oferă sprijin pentru dezvoltarea Rețelei transeuropene de transport care completează conexiunile transfrontaliere, eliminând conexiunile lipsă și blocajele. Între 2014 și 2018 au fost selectate 688 de proiecte pentru finanțare în cadrul componentei **transporturi** a Mecanismului pentru interconectarea Europei, acordându-se fonduri UE de 22,8 miliarde EUR și mobilizând un volum de investiții de 48 de miliarde EUR. În 2018, Mecanismul pentru interconectarea Europei a acordat fonduri de 1,7 miliarde EUR, mobilizând investiții totale de aproape 7 miliarde EUR pentru 88 de proiecte de transport axate pe rețelele transeuropene (TEN). În plus, s-a lansat o cerere de propuneri specifică pentru mobilizarea de fonduri în favoarea siguranței transporturilor, a digitalizării și a multimodalității, cu finanțare disponibilă de 450 de milioane EUR.

Componenta **telecomunicații** a Mecanismului pentru interconectarea Europei permite interoperabilitatea prin implementarea unui ecosistem de infrastructuri de servicii digitale transfrontaliere de încredere, care sunt esențiale pentru realizarea transformării digitale a statelor membre. În ceea ce privește conectivitatea, Mecanismul pentru interconectarea Europei stimulează investițiile în implementarea și modernizarea rețelelor în bandă largă și asigură conectivitate wireless locală de înaltă calitate în comunitățile locale (Wifi4EU).

Infrastructurile de servicii digitale facilitează interacțiunea transfrontalieră între administrațiile publice, întreprinderi și cetățeni într-o gamă largă de domenii, cum ar fi securitatea cibernetică, datele deschise și e-sănătatea. Programul de lucru pentru 2018 a sprijinit implementarea, exploatarea și întreținerea evolutivă a 16 infrastructuri digitale, pe baza investiției realizate în anii precedenți. În plus, la ecosistemul Mecanismului pentru interconectarea Europei au fost adăugate trei elemente noi, și anume arhivarea electronică, brokerul de contexte și infrastructura de testare a datelor masive ⁽⁶⁴⁾.

Componenta **e-identificare** abordează provocarea recunoașterii transfrontaliere a documentelor electronice de identitate eliberate la nivel național. Odată ce aceasta este implementată într-un stat membru, recunoașterea reciprocă a acestor documente naționale de identitate devine posibilă între statele membre participante. Aceasta înseamnă că, de exemplu, un cetățean al UE va putea să aibă acces la un serviciu public dintr-un alt stat membru folosind propriile sale mijloace de identificare naționale. În 2018, Mecanismul pentru interconectarea Europei finanțează un proiect ambițios care pune bazele utilizării efective a documentelor electronice de identitate în Țările de Jos, permițând cetățenilor UE să își dovedească identitatea pe cale electronică, prin intermediul documentelor lor emise la nivel național, atunci când solicită accesul la peste 200 de servicii publice din 90 de municipalități. Soluția este disponibilă în prezent pentru deținătorii de documente electronice de identitate din Austria, Germania și Belgia și ar trebui să fie extinsă progresiv la alte țări ⁽⁶⁵⁾.

În 2018 a fost finalizată cererea mixtă de finanțare în domeniul transporturilor lansată în 2017 în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei, care a avut o abordare inovatoare, punând la dispoziție un buget orientativ total de granturi UE în valoare de 1,40 miliarde EUR, care urmează să fie combinat cu finanțare din partea Fondului european pentru investiții strategice, a Băncii Europene de Investiții, a băncilor naționale de promovare sau a investitorilor din sectorul privat. O cofinanțare de peste 250 de milioane EUR va fi dedicată promovării combustibililor alternativi în domeniul transporturilor. Printre aceste proiecte se pot enumera:

- ecologizarea legăturii de transport maritim între portul din Swinoujscie din Polonia și portul Ystad din Suedia;
- implementarea infrastructurii de transport public pe bază de hidrogen în Danemarca, Letonia și Regatul Unit;
- construirea unei rețele de stații de alimentare cu gaz natural biolichiefiat pe șoselele care leagă sudul Spaniei de estul Poloniei via Belgia, Germania, Franța și Țările de Jos;
- trasee urbane și regionale de autobuze electrice în Croația, Italia, Slovenia și Slovacia ⁽⁶⁶⁾.

În cadrul cererii mixte de finanțare s-a selectat proiectul de **rețea de servicii cu emisii zero pentru transportul public** care leagă orașul Amsterdam de aeroportul Schiphol de pe raza acestuia. Aceasta va contribui la creșterea multimodalității și, prin urmare, la trecerea de la combustibilii fosili la cei alternativi în nodurile urbane ale rețelei transeuropene de transport din jurul Amsterdamului (Marea Nordului – Marea Baltică, Marea Nordului – Marea Mediterană și Rin – Alpi).

Programele multianuale de lucru pentru componenta **energie** a Mecanismului pentru interconectarea Europei între 2014 și 2018 au condus la alocarea a 3,4 miliarde EUR în total pentru 122 de acțiuni care au contribuit la 91 de proiecte de interes comun ⁽⁶⁷⁾.

În 2018 s-a semnat contractul pentru SuedOstLink, unul dintre cele mai mari proiecte de infrastructură energetică din Germania. Proiectul constă în 580 de kilometri de cabluri de înaltă tensiune instalate complet în subteran. Linia de tensiune va crea o legătură esențială între energia eoliană generată în nordul Germaniei și centrele de consum din sudul țării. Astfel, se va asigura o mai bună integrare a energiei din surse regenerabile și se vor consolida schimburile transfrontaliere de energie cu statele membre UE vecine.

⁽⁶⁴⁾ Fișa de program pentru 2020 a Mecanismului pentru interconectarea Europei, p. 163.

⁽⁶⁵⁾ Fișa de program pentru 2020 a Mecanismului pentru interconectarea Europei, p. 163.

⁽⁶⁶⁾ Raportul anual de activitate pe 2018 al Direcției Generale Mobilitate și Transport, p. 34.

⁽⁶⁷⁾ Fișa de program pentru 2020 a Mecanismului pentru interconectarea Europei, p. 163.

Un grant de 27 de milioane EUR a fost alocat, de asemenea, pentru a sprijini construirea unei noi linii electrice interne de 400 kV între Cernavodă și Stâlpul în România, care va contribui la creșterea capacității de interconexiune dintre România și Bulgaria și la integrarea energiei eoliene produse pe coasta Mării Negre.

În plus, a fost semnat un acord de grant pentru sprijinirea introducerii gazelor naturale în Cipru prin proiectul CyprusGas2EU (asistență UE de 101 milioane EUR), care va pune capăt actualei izolări energetice a Ciprului, aducând diversificare într-o regiune dominată în cea mai mare parte de o singură sursă de aprovizionare și contribuind la reducerea poluării aerului și a emisiilor, ceea ce face posibilă trecerea de la păcura grea la gazele naturale pentru producerea de energie. De asemenea, acest proiect va îmbunătăți securitatea energetică și competitivitatea prețurilor ⁽⁶⁸⁾.

În 2018, un grant de 578 de milioane EUR – cel mai mare grant acordat vreodată în domeniul energetic în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei – a fost acordat pentru a sprijini construirea interconexiunii dintre Franța și Spania din Golful Biscaya. Noua legătură de energie electrică va integra mai bine Peninsula Iberică pe piața internă a energiei electrice. Acest proiect, cu o secțiune offshore de 280 km, include soluții inovatoare din punct de vedere tehnologic în ceea ce privește proiectarea rutei de-a lungul canionului Capbreton și al secțiunii terestre franceze, care este complet subterană. Această nouă legătură aproape va dubla capacitatea de interconectare între cele două țări – majorând-o de la 2 800 megawați la 5 000 megawați, și va aduce Spania mai aproape de obiectivul de interconectare de 10 %, de la nivelul actual de 6 %. Un astfel de salt va permite o integrare sporită a energiei din surse regenerabile, contribuind astfel în mod considerabil la tranziția către o energie nepoluantă și la politica conexă a UE.

Inițiativa WiFi4EU a fost anunțată de președintele Juncker în 2016 ca parte a strategiei pieței unice digitale, un cadru care include noi măsuri pentru a răspunde nevoilor de conectivitate din ce în ce mai mari ale europenilor și pentru a stimula competitivitatea Europei. Obiectivul inițiativei WiFi4EU este de a oferi cetățenilor și vizitatorilor acces de înaltă calitate la internet pe întreg teritoriul UE, prin intermediul unor puncte de acces Wi-Fi gratuit instalate în spațiile publice, cum ar fi parcuri, piețe, administrații, biblioteci și centre medicale. Se vor acorda tichete în valoare de 15 000 EUR fiecare, finanțate de Comisia Europeană, pentru a sprijini aproape 9 000 de municipalități din UE, Norvegia și Islanda în vederea instalării unor puncte de acces Wi-Fi în aceste centre ale vieții publice, cu ajutorul serviciilor societăților care instalează internet Wi-Fi ⁽⁶⁹⁾.

Prima cerere de candidaturi din cadrul WiFi4EU a avut loc în noiembrie 2018; peste 13 000 de municipalități din întreaga Europă au depus cereri și s-au acordat 2 800 de tichete ⁽⁷⁰⁾.

Analiză și evaluare

Evaluarea Mecanismului pentru interconectarea Europei ⁽⁷¹⁾ a constatat că reunirea transporturilor, energiei și telecomunicațiilor într-un cadru comun de finanțare a permis realizarea unor **economii de scară** la nivelul programului, cu o singură agenție executivă și proceduri comune. Cu toate acestea, la nivel de proiecte, Mecanismul pentru interconectarea Europei nu a reușit să introducă într-o măsură suficientă sinergiile așteptate.

⁽⁶⁸⁾ Fișa de program pentru 2018 a Mecanismului pentru interconectarea Europei, p. 7.

⁽⁶⁹⁾ Fișa de program pentru 2018 a Mecanismului pentru interconectarea Europei, p. 5.

⁽⁷⁰⁾ Fișa de program pentru 2018 a Mecanismului pentru interconectarea Europei, p. 5.

⁽⁷¹⁾ Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind evaluarea la jumătatea perioadei a Mecanismului pentru Interconectarea Europei (MIE), COM(2018) 66 final, 14.2.2018, p. 9.

Constatările evaluării au fost integrate în propunerea pentru următorul Mecanism pentru interconectarea Europei, punându-se accentul în special pe simplificare, flexibilitate sporită și o mai bună monitorizare a performanței ⁽⁷²⁾.

Viitoarele provocări pentru economia UE legate de obiectivele decarbonizării și digitalizării vor implica o convergență din ce în ce mai mare a sectoarelor transporturilor, energiei și digitalizării. Printre domeniile de sinergie se numără mobilitatea conectată și autonomă, mobilitatea nepoluantă bazată pe combustibili alternativi, stocarea energiei și rețele inteligente. Propunerea de Mecanism pentru interconectarea Europei după 2020 ⁽⁷³⁾ urmărește să sporească aceste sinergii: pentru a promova proiecte care cuprind mai multe sectoare, stimulentele vor include posibilitatea de a aplica cea mai mare rată de cofinanțare a sectoarelor în cauză. În plus, fiecare sector va avea posibilitatea de a accepta elemente auxiliare legate de un alt sector drept costuri eligibile, cum ar fi generarea de energie din surse regenerabile în cadrul unui proiect de transport. Pentru a stimula și a acorda prioritate propunerilor transsectoriale, dimensiunea legată de sinergie a unei acțiuni propuse va fi evaluată pe baza criteriilor de atribuire. Sinergiile vor fi puse în aplicare prin programe de lucru comune și prin finanțări comune care implică cele trei sectoare. Se preconizează că anumite activități desfășurate în prezent în cadrul componentei telecomunicații a Mecanismului pentru interconectarea Europei vor fi continuate în contextul noului program Europa digitală.

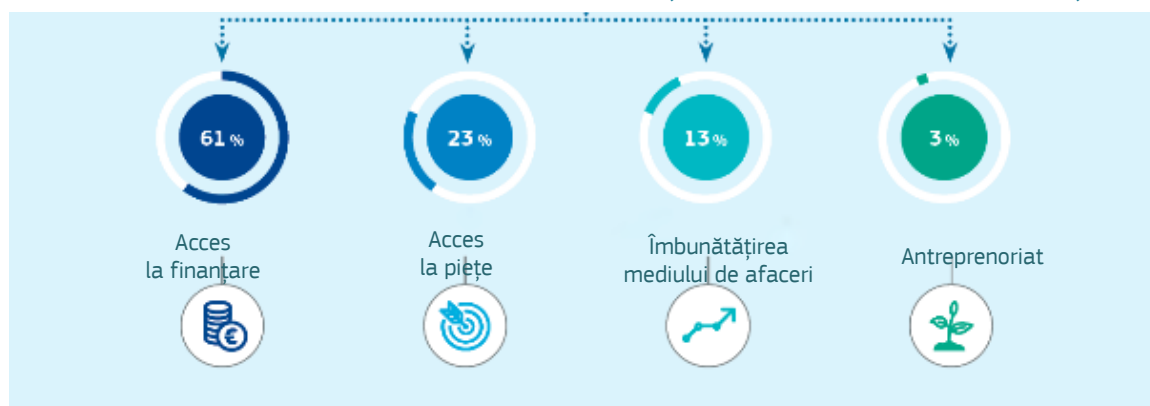
Competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii

Obiectivele programului

Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii cuprinde **acțiuni de sprijinire a întreprinderilor mici** prin granturi, instrumente financiare și servicii de asistență.

Ajutarea întreprinderilor europene să își atingă întregul potențial

Sursa: Comisia Europeană

⁽⁷²⁾ Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Mecanismului pentru Interconectarea Europei și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1316/2013 și a Regulamentului (UE) nr. 283/2014, COM(2018) 438, 6.6.2018, p. 8-9.

⁽⁷³⁾ Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Mecanismului pentru Interconectarea Europei și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1316/2013 și a Regulamentului (UE) nr. 283/2014, COM(2018) 438, 6.6.2018, p. 2.

Programul îmbunătățește accesul la finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii prin intermediul a două instrumente financiare: mecanismul de garantare a împrumuturilor și mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere. Ambele instrumente sunt gestionate de Fondul european de investiții și facilitează accesul la împrumuturi și la finanțare prin capitaluri proprii pentru întreprinderile mici, cu riscuri mai mari, care altfel nu ar fi putut obține finanțarea de care au nevoie.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Începând cu anul 2015, ca parte a planului de investiții pentru Europa, oportunitățile de finanțare din cadrul **mecanismului de garantare a împrumuturilor** au fost îmbunătățite cu sprijinul Fondului european pentru investiții strategice. Concentrarea creditelor la începutul perioadei a fost înlocuită în 2017 cu o completare permanentă a bugetului mecanismului de garantare a împrumuturilor cu 550 de milioane EUR din Fondul european pentru investiții strategice. Acest lucru a permis punerea la dispoziție, *în 2018*, a unei finanțări mult mai semnificative pentru întreprinderile mai mici, care implică riscuri mai mari, inclusiv pentru întreprinderile nou-înființate, care întâmpină cele mai mari dificultăți de acces la finanțare din cauza percepției de risc ridicat asociate sau a lipsei de garanții suficiente. De-a lungul anului 2018, Fondul european de investiții a semnat 36 de acorduri de garanții de împrumut pentru o sumă totală de 387 de milioane EUR, dintre care 33 de acorduri au fost sprijinite de Fondul european pentru investiții strategice ⁽⁷⁴⁾. Aceste acorduri, împreună cu cele semnate în anii anteriori, au permis ca peste 381 000 de întreprinderi mici să primească sprijin financiar de peste 20 de miliarde EUR până la sfârșitul lunii septembrie 2018.

Semnarea acordurilor pentru **mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere** a necesitat o perioadă mai lungă, întrucât capitalul propriu implică o obligație de diligență mai complexă și procese de strângere de fonduri. La sfârșitul anului 2018, Fondul european de investiții a investit în 14 fonduri prin mecanismul de capitaluri proprii pentru creștere, mobilizând o sumă totală de 163,5 milioane EUR ⁽⁷⁵⁾. Dintre aceste 14 fonduri, cinci erau fonduri în mai multe faze, combinate cu mecanismul pentru faza de început InnovFin Equity ⁽⁷⁶⁾, înființat în cadrul programului Orizont 2020.

Rețeaua întreprinderilor europene ajută întreprinderile mici din Europa să se internaționalizeze prin intermediul serviciilor de consultanță și prin găsirea unor parteneri de afaceri, tehnologie și inovare în străinătate. Serviciile rețelei sunt disponibile întreprinderilor mici din UE și din țările asociate programului prin intermediul a 607 organizații intermediare. *În 2018*, serviciile rețelei au ajutat aproximativ 250 000 de întreprinderi mici și mijlocii să își dezvolte activitatea în afara țării lor de origine și au facilitat în jur de 75 000 de întâlniri de cooperare între întreprinderi mici, ceea ce a condus la semnarea a 2 611 acorduri de parteneriat internațional între acestea ⁽⁷⁷⁾. Serviciile de consultanță reînnoite ale rețelei au ajutat 1 796 de întreprinderi mici și mijlocii să își îmbunătățească competitivitatea și capacitatea de inovare *în 2018*. Au fost create posturi de consilieri pentru extindere în cadrul Rețelei întreprinderilor europene, în conformitate cu inițiativa Comisiei privind întreprinderile nou-înființate și extinderea acestora ⁽⁷⁸⁾, prin punerea în aplicare a unei acțiuni specifice care acoperă 56 de regiuni ale UE, ajutând întreprinderile în curs de extindere să depășească obstacolele din calea creșterii. A fost pregătită o nouă viziune strategică pentru Rețeaua întreprinderilor europene, pentru a se asigura faptul că aceasta continuă să furnizeze servicii care abordează nevoile viitoare ale întreprinderilor mici.

Micile întreprinderi prețuiesc rețeaua și sprijinul oferit de aceasta: 89 % dintre întreprinderile mici și mijlocii se așteaptă ca situația lor pe piață să se îmbunătățească datorită acestui sprijin. În plus, aproape jumătate dintre acestea consideră că competitivitatea lor va crește datorită îmbunătățirii inovării obținute cu ajutorul rețelei. Aproape șase din zece astfel de întreprinderi au estimat că serviciile rețelei le vor ajuta să păstreze locurile de muncă existente sau să creeze unele noi.

⁽⁷⁴⁾ Fișa de program pentru Programul „Competitivitatea întreprinderilor și întreprinderile mici și mijlocii” (COSME), p. 2.

⁽⁷⁵⁾ Fișa de program pentru Programul „Competitivitatea întreprinderilor și întreprinderile mici și mijlocii” (COSME), p. 2.

⁽⁷⁶⁾ http://www.eif.europa.eu/what_we_do/equity/single_eu_equity_instrument/innovfin-equity/index.htm

⁽⁷⁷⁾ Fișa de program pentru Programul „Competitivitatea întreprinderilor și întreprinderile mici și mijlocii” (COSME), p. 3.

⁽⁷⁸⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Viitorii lideri ai Europei: inițiativa privind întreprinderile nou-înființate și extinderea acestora, COM(2016) 733 final, 22.11.2016 – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2016%3A733%3AFIN>

Erasmus pentru tineri antreprenori lansează anual cereri de propuneri. De la lansarea sa, Erasmus pentru tineri antreprenori ajunsese deja *în 2018* la 7 000 de schimburi între antreprenorii noi și cei cu experiență din întreaga Europă ⁽⁷⁹⁾. Pentru a testa extinderea geografică a programului Erasmus pentru tineri antreprenori la destinații noi, din afara Europei, în aprilie 2018 a început punerea în aplicare a proiectului-pilot pe 24 de luni Erasmus pentru tineri antreprenori la nivel mondial.

Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și întreprinderi mici și mijlocii contribuie, de asemenea, la **îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru competitivitatea întreprinderilor din UE** în mai multe moduri. În contextul inițiativei Cluster Go International, programul a permis înființarea a 25 de parteneriate UE de clustere *în 2018*, sprijinind internaționalizarea a 134 de clustere din Europa, în beneficiul întreprinderilor mici și mijlocii din cadrul acestora ⁽⁸⁰⁾. Această inițiativă încurajează clusterelor participante și întreprinderile mici să obțină acces la lanțurile valorice mondiale și să găsească parteneri strategici în afara Europei. *În 2018* au fost înființate nouă parteneriate strategice de clustere pentru specializarea inteligentă și investiții. Aceste parteneriate reunesc 57 de clustere din întreaga Europă și ajung la peste 6 000 de întreprinderi mici și mijlocii.

Platforma europeană de colaborare între clustere ⁽⁸¹⁾ a devenit un centru de prim-plan pentru facilitarea colaborării între clustere la nivelul UE și la nivel mondial. Aceasta reunește peste 930 de organizații de clustere, ajungând la aproximativ 100 000 de mici întreprinderi. Facilitând *în 2018* peste 1 100 de întâlniri internaționale vizând stabilirea de contacte între clustere, la care a și participat, platforma europeană de colaborare între clustere a devenit un instrument esențial al UE în ceea ce privește sprijinirea internaționalizării acestor întreprinderi.

Analiză și evaluare

Un studiu de evaluare a Programului pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii ⁽⁸²⁾ a constatat o aliniere semnificativă între program și nevoile în schimbare ale micilor întreprinderi din Europa și o relevanță ridicată pentru public, datorită faptului că programul se axează pe încurajarea oportunităților de angajare și pe impulsivitatea creșterii economice. Dimensiunea UE se află în centrul programului și este esențială pentru majoritatea acțiunilor. Programul a stabilit cu succes componentele necesare pentru obținerea rezultatelor așteptate. Punctul forte al programului constă în utilizarea organizațiilor intermediare (intermediari financiari, membri ai Rețelei întreprinderilor europene, organizații intermediare ale programului Erasmus pentru tineri antreprenori și organizații de clustere). Programul valorifică proximitatea acestor intermediari locali față de întreprinderile mici și facilitează integrarea serviciilor programului cu serviciile furnizate de acești intermediari naționali și regionali. Feedbackul primit de la beneficiari este, în general, pozitiv, marea majoritate a acestora declarând că participarea lor este caracterizată de un raport avantajos între costuri și beneficii. Dimensiunea europeană reprezintă valoarea adăugată a programului.

Studiul a formulat propuneri pentru îmbunătățirea deficiențelor de performanță a programului: fragmentarea bugetului în multe acțiuni mici ar trebui redusă, pentru a îmbunătăți eficiența și rentabilitatea, iar disponibilitatea datelor de monitorizare ar trebui să fie asigurată la nivel central, pentru a ghida strategic punerea în aplicare. Nu există suprapuneri majore între activitățile programului și alte inițiative politice, atât la nivelul UE, cât și la nivel național și regional. Cu toate acestea, în cazul anumitor acțiuni, s-ar putea îmbunătăți sinergiile și complementaritatea cu alte acțiuni la nivelul UE, național și regional.

Studiul a fost utilizat pentru pregătirea propunerilor de programe succesoare aferente cadrului financiar multianual de după 2020. Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și întreprinderile mici și mijlocii (cu excepția instrumentelor financiare) va fi integrat într-un nou program numit programul privind piața unică ⁽⁸³⁾. Noul program va sprijini anumite tipuri de acțiuni în domeniile îmbunătățirii competitivității – în

⁽⁷⁹⁾ Raportul anual de activitate pe 2018 al Direcției Generale Piață Internă, Industrie, Antreprenariat și IMM-uri, p. 16.

⁽⁸⁰⁾ Raportul anual de activitate pe 2018 al Direcției Generale Piață Internă, Industrie, Antreprenariat și IMM-uri, p. 18.

⁽⁸¹⁾ <https://www.clustercollaboration.eu/eu-initiative/cluster-excellence-calls>

⁽⁸²⁾ Evaluarea intermediară a programului COSME – Raport final. Studiul de sprijin extern pentru evaluarea intermediară a COSME.

⁽⁸³⁾ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a programului privind piața unică, competitivitatea întreprinderilor, inclusiv a întreprinderilor mici și mijlocii, și statisticile europene și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 99/2013, (UE) nr. 1287/2013, (UE) nr. 254/2014, (UE) nr. 258/2014, (UE) nr. 652/2014 și (UE) 2017/826, COM(2018) 441, 7.6.2018.

special a întreprinderilor mici și mijlocii –, standardizării, protecției consumatorilor, combaterii spălării banilor, concurenței, raportării și auditului financiar, măsurilor veterinare și fitosanitare de-a lungul întregului lanț alimentar și statisticilor europene. Instrumentele financiare din cadrul programului vor fi integrate într-un nou fond numit InvestEU, care va aduce finanțarea UE prin împrumuturi și prin capitaluri proprii sub același acoperiș.

ERASMUS+

Obiectivele programului

Erasmus+ este programul emblematic al UE de sprijinire și consolidare a educației, formării, tineretului și sportului în Europa. De trei decenii, Erasmus+ și programele predecesoare oferă tinerilor, studenților, cursanților care participă la educația și formarea profesională și adulților oportunități de mobilitate pentru a studia, a se forma, a câștiga experiență și a face voluntariat în străinătate, fie în Europa, fie în afara ei. Programul Erasmus+ joacă un rol important în **sprijinirea cooperării dintre universități, școli, furnizori de formare profesională**, organizații de tineret și sport, precum și în oferirea unor oportunități de învățare viitorilor profesori și a unor posibilități de dezvoltare profesională a cadrelor didactice și a conducătorilor școlilor. Programul promovează mobilitatea elevilor și a personalului din sistemul de educație și formare profesională, precum și a personalului din sectorul educației adulților, sprijinind, de asemenea, internaționalizarea prin intermediul unor parteneriate strategice care promovează prioritățile stabilite în Concluziile de la Riga privind educația și formarea profesională și în Agenda europeană pentru educația adulților.

Sprijinirea educației și a formării profesionale

- Acțiuni în direcția unui spațiu european al educației până în 2025.
- Îmbunătățirea nivelului de competențe și abilități esențiale pentru o societate mai unită, în special prin mobilitatea educațională și cooperarea cu piața muncii.
- Promovarea îmbunătățirilor calității, a excelenței în inovare și a internaționalizării instituțiilor de educație și de formare.
- Stimularea inovării în elaborarea de politici, în dezbaterile despre acestea și în punerea lor în aplicare și schimbul de cunoștințe în domeniile educației, formării și tineretului.
- Creșterea nivelului de conștientizare cu privire la importanța învățării pe tot parcursul vieții.
- Sprijinirea dimensiunii internaționale a educației și a formării.
- Predarea și învățarea limbilor străine.
- Promovarea predării și cercetării în domeniul integrării europene prin intermediul activităților Jean Monnet.

Tineret

- Îmbunătățirea nivelului competențelor și abilităților esențiale ale tinerilor, în special prin înmulțirea oportunităților de mobilitate educațională non-formală.
- Cooperarea consolidată între organizațiile din domeniul tineretului.
- Sprijinirea dimensiunii internaționale a activităților de tineret și a rolului lucrătorilor și organizațiilor de tineret.

Sport

- Abordarea amenințărilor transfrontaliere la adresa integrității sportului.
- Sprijinirea bunei guvernante în domeniul sportului și a carierelor duble ale sportivilor.
- Promovarea activităților de voluntariat în sport.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

În 2018, în toate acțiunile programului, s-a pus accentul pe activități care sprijină incluziunea și echitatea socială în educație, formare, tineret și sport, în conformitate cu Declarația de la Paris privind promovarea cetățeniei și a valorilor comune ale libertății, toleranței și nediscriminării prin educație și cu planul de acțiune al Comisiei privind integrarea resortisanților țărilor terțe.

În 2018, ERASMUS+ și-a demonstrat flexibilitatea în abordarea priorităților politice specifice prin diferite acțiuni.

800 000	320 000	13 000	47 000	55 000	172 000
Numărul de persoane care au beneficiat, <u>în 2018</u> , de o oportunitate de studiu, muncă sau voluntariat în străinătate (10 milioane de la lansarea programului)	Participanți la mobilitatea studenților din învățământul superior <u>în 2018</u>	Participanți la mobilitatea profesională (decembrie <u>2018</u>)	Utilizatori ai platformei electronice pentru învățare pe tot parcursul vieții (decembrie <u>2018</u>)	Descărcări ale aplicației pentru dispozitive mobile Erasmus+ (decembrie <u>2018</u>)	Participanți la mobilitatea în domeniul educației și formării profesionale <u>în 2018</u>

În domeniul **învățământului superior**, în 2018 s-a acordat prioritate îmbunătățirii calității și relevanței cunoștințelor și abilităților studenților, unei mai bune utilizări a tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC), îmbunătățirii caracterului favorabil incluziunii al sistemelor de învățământ superior și unor legături mai bune între instituțiile de învățământ superior și angajatori sau întreprinderi sociale. În 2018 au avut loc peste 320 000 de stagii de mobilitate ale studenților din învățământul superior.

În domeniul **educației școlare**, s-a acordat prioritate consolidării profilurilor profesiilor didactice, promovându-se dobândirea de competențe esențiale, de exemplu prin abordarea rezultatelor slabe în ceea ce privește competențele elementare la matematică, științe și scris-citit, și sprijinirii claselor multilingve. Accesul la programul Erasmus+ pentru școli a fost facilitat în 2018 prin introducerea în program a unei noi forme de parteneriate de schimb școlar. Ca urmare, numărul de proiecte atribuite în acest sector a crescut cu 40 %. Profesorii se pot alătura, de asemenea, comunității eTwinning, realizând proiecte colaborative cu clase din alte țări pentru a valorifica oportunitățile de dezvoltare profesională online și față în față și pentru a obține recunoașterea muncii lor. De la înființarea sa în 2005, eTwinning a reunit 640 000 de utilizatori și 218 000 de școli. În 2018 s-au înregistrat 103 000 de utilizatori noi și au fost lansate 14 000 de proiecte.

În ceea ce privește **educația și formarea profesională**, programul Erasmus+ sprijină dezvoltarea parteneriatelor între întreprinderi și sistemul de educație, menite să promoveze învățarea bazată pe experiență profesională în toate formele sale, acordând o atenție deosebită uceniciei, precum și dezvoltării de calificări și programe de învățământ comune care să răspundă nevoilor actuale și viitoare în ceea ce privește competențele sectoriale. Mobilitatea pe termen lung (între trei și 12 luni) a participanților eligibili a fost promovată prin introducerea activității ErasmusPro⁽⁸⁴⁾ în programul Erasmus+ începând cu 2018. În consecință, această mobilitate a crescut cu peste 60 % (media fiind de 8 000 pe an în perioada 2014-2017 și de aproape 13 000 în 2018).

În ceea ce privește **incluziunea și echitatea socială**, programul Erasmus+ sprijină acțiunile menite să prevină radicalizarea violentă și să promoveze valorile democratice, drepturile fundamentale, înțelegerea interculturală și cetățenia activă, să încurajeze incluziunea cursanților defavorizați, inclusiv a persoanelor de origine migrantă, prevenind și combătând în același timp practicile discriminatorii. Componenta sportivă a continuat să sprijine inițiativele de combatere a amenințărilor transfrontaliere la adresa integrității sportului, cum ar fi dopajul, aranjarea meciurilor și violența, precum și orice fel de intoleranță și discriminare. Aceasta a

⁽⁸⁴⁾ https://europa.eu/youth/node/50165_ro

promovat buna guvernare în domeniul sportului, carierele duble ale sportivilor și activitățile de voluntariat în sport, precum și incluziunea socială, inclusiv a refugiaților și a migranților.

În plus, în domeniul educației pentru adulți, în 2018 s-a acordat prioritate îmbunătățirii și extinderii ofertei de oportunități de învățare de înaltă calitate, adaptate la nevoile individuale ale adulților cu nivel scăzut de calificare sau de competențe, astfel încât aceștia să dobândească competențe scrise-citite, numerice sau digitale, inclusiv prin validarea competențelor dobândite prin învățarea informală și non-formală. Extinderea și dezvoltarea competențelor educatorilor este, de asemenea, subliniată ca o prioritate pentru acest sector.

Educația adulților: Platforma electronică pentru educația adulților în Europa, cu peste 47 000 de utilizatori înregistrați, a înregistrat o creștere semnificativă (38 %) a numărului de utilizatori în 2018. Această platformă este o comunitate multilingvă, cu participare deschisă, de profesioniști în domeniul educației adulților, inclusiv educatori și formatori pentru adulți, personal care oferă îndrumare și asistență, cercetători și cadre didactice universitare și factori de decizie politică.

În ceea ce privește dimensiunea internațională, programul Erasmus+ a continuat să ofere oportunități de mobilitate pentru personalul din învățământul superior, studenți, tineri și lucrători de tineret între Europa și restul lumii, punând un accent deosebit pe sprijinirea dezvoltării în continuare a regiunii vecinătății europene [Balcanii de Vest, Parteneriatul estic ⁽⁸⁵⁾ și sudul Mediteranei]. La 18 ianuarie 2018, Comisia a adoptat planul de acțiune privind educația digitală ⁽⁸⁶⁾, care cuprinde domeniile educației formale, cu acțiuni specifice pentru educația școlară, educația și formarea profesională și învățământul superior. Planul identifică trei priorități pentru a asigura faptul că tehnologiile digitale sunt utilizate în mod adecvat pentru a inova și pentru a îmbunătăți predarea și învățarea. Cele 11 acțiuni ale planului includ sprijinirea rețelelor în bandă largă de mare capacitate în toate școlile, crearea unei platforme pentru învățământ superior digital și cooperare consolidată la nivel european, precum și furnizarea de programe de formare în domeniul abilităților digitale și antreprenoriale și al sensibilizării cu privire la siguranța în mediul online.

Aplicația pentru dispozitive mobile Erasmus+ a continuat să servească drept ghiseu unic digital care ajută participanții și tinerii interesați să găsească toate informațiile necesare despre oportunitățile de mobilitate în străinătate cu programul Erasmus+. Aplicația oferă informații, sfaturi, notificări și alte servicii pentru a facilita organizarea perioadelor de mobilitate. Aplicația a fost descărcată și instalată de aproape 30 000 de ori în 2018, ceea ce a condus la creșterea numărului de descărcări de la lansarea sa (la mijlocul anului 2017) la peste 55 000. Au fost lansate, de asemenea, discuții privind îmbunătățirea și extinderea gamei de servicii online pentru studenții care efectuează un stagiu de mobilitate de studiu transfrontalieră, inclusiv privind eventuala îmbunătățire a aplicației ca parte a unui punct de intrare online unic mai amplu pentru servicii destinate studenților care participă la programe de mobilitate.

Inițiativa privind modelele de urmat ⁽⁸⁷⁾, o rețea de modele de urmat pozitive în sprijinul prevenirii radicalizării care conduce la extremism violent, este extinsă în continuare de agențiile naționale care participă la programul Erasmus+. După lansarea primelor activități-pilot în 2017, inițiativa a dobândit o dimensiune mai amplă de-a lungul anului 2018 (de exemplu, evenimentul de lansare reușit al inițiativei modelelor de urmat în Italia, în martie 2018). Pe lângă această inițiativă desfășurată de agențiile naționale Erasmus+, Comisia promovează abordarea modelelor de urmat prin intermediul unei cereri de propuneri de incluziune socială Erasmus+.

Inițiativa privind creativitatea și gândirea critică în învățământul superior, lansată la începutul anului 2018, are ca scop conceperea și testarea pe plan internațional a unui instrument de evaluare pentru a ajuta facultățile să dezvolte și să evalueze abilitățile creative și de gândire critică ale studenților lor. Comisia finanțează prin programul Erasmus+ prima etapă a acestui proiect, care constă în implicarea personalului din învățământul superior în operaționalizarea creativității și a gândirii critice și în colectarea exemplelor de sarcini didactice și lucrări realizate de studenți pentru a exemplifica modul în care aceștia pot demonstra aceste abilități în diferite situații.

⁽⁸⁵⁾ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/eastern-partnership_en

⁽⁸⁶⁾ https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_ro

⁽⁸⁷⁾ https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/document-library/role-models-promoting-common-values_ro

Analiză și evaluare

Evaluarea la jumătatea perioadei a programului Erasmus+ (2014-2020) ⁽⁸⁸⁾, care a analizat progresele înregistrate în punerea în aplicare a programului și impactul pe termen lung al programelor care l-au precedat, a arătat că actualul program Erasmus+ produce un set unic de rezultate în domeniul educației, formării, tineretului și sportului și beneficiază de o largă apreciere în rândul părților interesate și al publicului. Evaluarea a scos în evidență puternica valoare adăugată europeană a programului Erasmus+ și a programelor care l-au precedat. În plus, a subliniat efectele pozitive ale caracterului integrat al programului, care acoperă învățarea în toate contextele acestuia.

Evaluarea a indicat unele domenii în care se pot face îmbunătățiri: în ceea ce privește relevanța, evaluarea a evidențiat necesitatea ca Erasmus+ să ajungă mai eficient la persoanele care au mai puține oportunități și să faciliteze participarea organizațiilor mai mici, pentru a face programul mai incluziv și pentru a consolida măsurile de promovare a înțelegerii integrării europene și a sentimentului de apartenență la Europa, în special în rândul celor mai tinere generații; în ceea ce privește eficacitatea, Erasmus+ ar trebui să crească volumul activităților din diverse sectoare care prezintă cel mai ridicat nivel de performanță, dar care, până acum, au primit relativ mai puține fonduri, de exemplu școlile, educația și formarea profesională sau sectoarele tineretului și sportului, ceea ce va contribui și la consolidarea dimensiunii incluzive a programului; iar în ceea ce privește eficiența, programul Erasmus+ ar trebui să simplifice în continuare procedurile de candidatură și de raportare, pentru a reduce sarcina administrativă suportată de beneficiari, și ar trebui să își optimizeze în continuare procedurile online.

În raportul său special ⁽⁸⁹⁾ privind mobilitatea în cadrul programului Erasmus+, Curtea de Conturi Europeană a concluzionat, de asemenea, că acest program este o marcă bine cunoscută și de succes a Uniunii Europene. Erasmus+ joacă un rol esențial în construirea mobilității în scop educațional în străinătate și are un efect pozitiv asupra atitudinilor participanților față de UE. Curtea a identificat mecanismul inovator de garantare a împrumuturilor pentru studenți drept un domeniu în care se pot aduce îmbunătățiri și, de asemenea, a recomandat o mai bună urmărire a realizării obiectivelor programului prin indicatori.

Aceste sugestii de îmbunătățire au fost luate în considerare de către Comisie în programul succesor al Erasmus propus: **programul UE pentru educație, formare, tineret și sport** ⁽⁹⁰⁾ în contextul cadrului financiar multianual 2021-2027. Noul program se va concentra, în special, pe intensificarea mobilității și a schimburilor pentru toate categoriile de cursanți, pe intensificarea eforturilor de a ajunge la cursanții care au mai puține oportunități de a coopera, inclusiv la organizațiile mai mici. Noul program va încerca să raționalizeze și să reorienteze anumite acțiuni existente. De exemplu, anumite acțiuni vor viza în mod specific activitățile care promovează dezvoltarea competențelor în domenii orientate către viitor, altele vor viza stimularea inovării în educație, formare, tineret și sport, activitățile Jean Monnet vor fi parțial reorientate pentru a viza grupuri mai largi de cursanți, iar acțiunile din sectorul educației adulților vor fi consolidate. În același timp, programul propus consolidează dimensiunea incluzivă a programului prin adaptarea anumitor acțiuni existente și prin introducerea de noi măsuri (cum ar fi mobilitatea pe termen scurt, mobilitatea de grup și cooperarea virtuală).

Fiecare euro pe care îl investim în Erasmus+ este o investiție în viitor – în viitorul unui tânăr și al ideii noastre europene. Nu îmi pot imagina ceva care să merite această investiție mai mult decât acești lideri de mâine.

„30 de ani de schimburi «Erasmus» în străinătate: Comisia lansează o aplicație mobilă pentru aniversare” – http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1574_ro.htm

⁽⁸⁸⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0050&qid=1562793033664&from=EN>

⁽⁸⁹⁾ Curtea de Conturi Europeană, *Mobilitatea în cadrul programului Erasmus+: milioane de participanți și numeroase forme de valoare adăugată europeană, dar măsurarea performanței mai trebuie ameliorată – Raportul special nr. 22/2018.*

⁽⁹⁰⁾ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a „Erasmus”, programul Uniunii pentru educație, formare, tineret și sport, și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1288/2013, COM(2018) 367 final, 30.5.2018.

Corpul european de solidaritate

Obiectivele programului

Președintele Juncker a anunțat Corpul european de solidaritate în discursul său din 2016 privind starea Uniunii. Corpul european de solidaritate oferă tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 30 de ani ocazia de a participa la o gamă largă de activități de solidaritate în întreaga UE, cu scopul de a crea 100 000 de oportunități până la sfârșitul anului 2020. Din decembrie 2016 și până la adoptarea Regulamentului privind Corpul european de solidaritate ⁽⁹¹⁾ au fost mobilizate opt programe diferite pentru a oferi tinerilor șansa de a participa la o serie de activități de solidaritate care abordează situații dificile în întreaga UE. Participarea la aceste activități nu numai că este benefică pentru dezvoltarea personală a tinerilor, pentru implicarea lor activă în societate și pentru capacitatea lor de inserție profesională, ci ajută și organizațiile neguvernamentale, organismele publice și întreprinderile în eforturile pe care le depun pentru a face față provocărilor societale și de altă natură. Pe lângă plasamentele de voluntariat, stagiile și plasamentele profesionale pe care le oferă, Corpul european de solidaritate va oferi, de asemenea, în viitor participanților posibilitatea de a-și crea propriile proiecte de solidaritate sau de a participa la activități de voluntariat în grup.

Corpul european de solidaritate vizează consolidarea implicării tinerilor și a organizațiilor în activități de solidaritate. Acesta reprezintă o modalitate de a contribui la consolidarea coeziunii, a solidarității și a democrației în Europa și în restul lumii și de oferi un răspuns la provocările societale și umanitare pe teren, cu accent deosebit pe promovarea incluziunii sociale.

Promovarea solidarității ca valoare prin intermediul voluntariatului, dezvoltarea implicării tinerilor și a organizațiilor.

Contribuția la consolidarea coeziunii, solidarității, democrației și cetățeniei active în Europa.

Oferirea unor răspunsuri la provocările societale și consolidarea comunităților, cu un efort deosebit de a promova incluziunea socială.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Din decembrie 2016, Comisia s-a axat pe proiectarea și dezvoltarea Corpului european de solidaritate, precum și pe promovarea acestuia în rândul potențialilor participanți și pe contactarea acestora.

⁽⁹¹⁾ Regulamentul (UE) 2018/1475 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 octombrie 2018 de stabilire a cadrului juridic al Corpului european de solidaritate și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1288/2013, a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013 și a Deciziei nr. 1313/2013/UE (JO L 250, 4.10.2018, pp. 1-20).

Până la sfârșitul anului 2018 au fost atinse câteva repere esențiale, inclusiv următoarele:

- S-a adoptat Regulamentul ⁽⁹²⁾ de înființare a Corpului european de solidaritate, care a oferit acestuia propriul temei juridic, facilitând punerea în aplicare a programului și punând la dispoziție un buget autonom.
- Prima cerere de propuneri a Corpului din 2018 a fost un succes, primindu-se peste 1 400 de candidaturi de către organizațiile care găzduiesc sau sprijină activități de solidaritate. Din aceste cereri, 255 de propuneri au provenit de la grupuri de tineri înscriși pe portalul Corpului în vederea punerii în aplicare a proiectelor de solidaritate. În total, activitățile propuse ar putea oferi până la 13 000 de oportunități pentru tineri.
- De la începutul programului și până la sfârșitul anului 2018, peste 10 000 de tineri și-au început deja activitățile, iar numărul tinerilor înscriși pe portal ⁽⁹³⁾ a depășit 96 000, ceea ce demonstrează cererea ridicată care va contribui probabil la valorificarea tuturor oportunităților oferite de program.

Fotografie: © Uniunea Europeană

Géraldine Maitreyi Gupta se numără printre zecile de mii de tineri europeni care s-au oferit să facă voluntariat în Corpul european de solidaritate. Corpul a primit premiul „Inovare în politică” în categoria „Civilizație”, decernat de Institutul pentru Inovare în Politică din Viena (Austria), la 17 noiembrie 2018.

Analiză și evaluare

Evaluarea *ex ante* a Corpului ⁽⁹⁴⁾ a indicat necesitatea ca UE să abordeze aceste provocări în cadrul unui Corp european de solidaritate extins. Trebuie abordată, în special, confuzia inițială în rândul potențialilor participanți în ceea ce privește rolul Corpului, programele subiacente și diferențele față de inițiativa „Voluntari UE pentru ajutor umanitar” și coerența cu aceasta.

Pentru următorul buget UE 2021-2027, Comisia și-a prezentat propunerea privind un nou program pentru Corpul european de solidaritate ⁽⁹⁵⁾, care urmărește extinderea oportunităților oferite de acesta. Noul program va crea **cel puțin 350 000 de oportunități pentru tineri de a sprijini comunitățile care au nevoie de ajutor între 2021 și 2027 prin intermediul plasamentelor de voluntariat, al stagiilor și al plasamentelor profesionale**. Din acest motiv, Comisia a propus rezervarea a 1,3 miliarde EUR pe parcursul a șapte ani în cadrul viitorului buget pe termen lung al UE.

Această propunere se bazează pe realizările Corpului din cursul primilor săi ani de existență și consolidează și mai mult eforturile depuse în direcția unui ghișeu unic pentru tinerii dispuși să se implice în activități de solidaritate. În special, Corpul va include activitățile de voluntariat care sprijină activitățile și operațiunile de ajutor umanitar în țări din afara UE. Acest sistem bine stabilit al UE pentru ajutorul umanitar a funcționat până în prezent sub numele de „Voluntari UE pentru ajutor umanitar”.

⁽⁹²⁾ Regulamentul (UE) 2018/1475 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 octombrie 2018 de stabilire a cadrului juridic al Corpului european de solidaritate și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1288/2013, a Regulamentului (UE) nr. 1293/2013 și a Deciziei nr. 1313/2013/UE (JO L 250, 4.10.2018, pp. 1-20).

⁽⁹³⁾ https://europa.eu/youth/solidarity_ro

⁽⁹⁴⁾ SWD(2018) 317 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018SC0317&from=EN>

⁽⁹⁵⁾ COM(2018) 440 final https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f3d4ea2b-6e31-11e8-9483-01aa75ed71a1.0022.03/DOC_1&format=PDF.

Ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI)

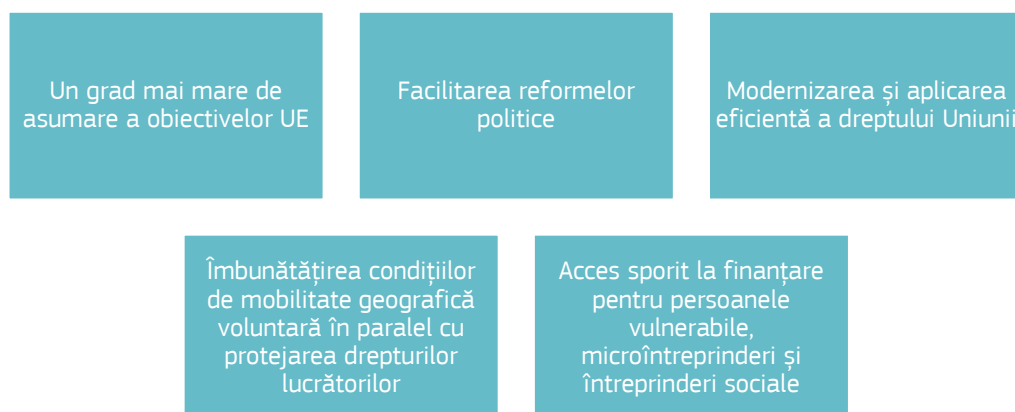
Obiectivele programului

Programul de ocupare a forței de muncă și de inovare socială promovează crearea de locuri de muncă de înaltă calitate și durabile, garantând o protecție socială adecvată și decentă, combătând excluziunea socială și sărăcia și îmbunătățind condițiile de muncă. Este construit pe trei axe: sprijin pentru modernizarea politicilor sociale și de ocupare a forței de muncă (Progress), mobilitatea profesională (serviciile europene pentru ocuparea forței de muncă, EURES) și accesul la microfinanțare și antreprenoriat social.

Programul vizează îndeplinirea următoarelor obiective specifice:

Progress	EURES	Microfinanțare și antreprenoriat social
- Politici și legislație UE bazate pe dovezi - Schimbul de informații eficace și incluziv, învățarea reciprocă și dialogul - Testarea inovațiilor în domeniul politicilor sociale și ale pieței muncii - Creșterea capacității organizațiilor de la nivelul național și al UE de a dezvolta, promova și sprijini punerea în aplicare a politicilor UE	- Informații transparente privind piața forței de muncă - Furnizarea de servicii eficiente de recrutare și plasare a lucrătorilor în câmpul muncii	- Acces mai bun la microfinanțare și disponibilitatea acesteia - Acces mai bun la finanțare pentru întreprinderile sociale - Capacitate instituțională mai puternică a furnizorilor de microcredite

Pentru a contribui la realizarea următoarelor obiective:

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări ⁽⁹⁶⁾

În 2018, programul a finanțat 39 de proiecte prin intermediul a șapte cereri de propuneri, cu un buget de 33 de milioane EUR. Programul a sprijinit studiile și acțiunile de mobilitate profesională, schimbul electronic de proiecte de informare în materie de asigurări sociale, cooperarea consolidată între serviciile publice

⁽⁹⁶⁾ Fișa de program pentru 2018.

europene de ocupare a forței de muncă și alte organizații prin intermediul rețelei EURES și desfășurarea unor programe de mobilitate specifice (de exemplu, „Primul tău loc de muncă EURES”). În plus, punerea în aplicare a garanției pentru ocuparea forței de muncă și inovarea socială a continuat și, până la sfârșitul anului 2018, au fost semnate 76 de acorduri de microfinanțare și 25 de acorduri privind operațiuni de antreprenoriat social în 29 de țări, în valoare totală de 179 de milioane EUR. Se așteaptă ca aceste operațiuni să mobilizeze o finanțare de peste 2 miliarde EUR pentru microîntreprinderi și întreprinderi sociale.

(a) În cadrul **axei Progress**, în 2018 s-au dezvoltat în continuare experiențele de cooperare administrativă cu un alt stat membru al UE, precum și promovarea cooperării administrative între autoritățile de inspecție și partenerii sociali în domeniul detașării lucrătorilor.

Proiectul „EU Post Lab” s-a axat pe sectorul construcțiilor din Austria, Belgia, Bulgaria, Germania, Italia, Polonia, Portugalia, România, Spania și Turcia. Proiectul a identificat modul în care cooperarea dintre autoritățile de inspecție și partenerii sociali poate produce date și informații relevante, care pot fi înregistrate și partajate în mod adecvat la nivel național și transnațional, în vederea reducerii sarcinii administrative asupra angajatorilor, îmbunătățindu-se în același timp protecția drepturilor lucrătorilor.

În cadrul inovării sociale, sprijinul s-a axat pe accesul la protecția socială, dar și pe strategiile inovatoare de asigurare a echilibrului între viața profesională și cea privată, pentru a facilita reconcilierea responsabilităților profesionale și a celor de îngrijire.

(b) În contextul **axei EURES**, datorită îmbunătățirii contextului pieței forței de muncă în statele membre, gradul de utilizare a portalului de mobilitate profesională EURES a scăzut din 2017, dar rămâne totuși semnificativ (0,9 milioane de vizite pe lună în 2018). În 2017, s-au facilitat 8 512 de plasamente profesionale în urma consultărilor cu persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă prin intermediul acțiunii pregătitoare „Primul tău loc de muncă EURES” și al programelor de mobilitate specifice (și încă 1 204 de plasamente în primele 6 luni ale anului 2018). Potrivit celor mai recente date furnizate de tabloul de bord al pieței unice a UE, proporția de locuri de muncă vacante la nivel național puse la dispoziție prin EURES în 2017 a fost, în medie, de 59 %.

„Primul tău loc de muncă EURES” este un program de mobilitate a forței de muncă în UE care îi ajută pe tinerii între 18 și 35 de ani să găsească locuri de muncă, stagii sau oportunități de ucenicie într-o altă țară din UE sau în Norvegia, Islanda, Liechtenstein sau Elveția și ajută angajatorii să găsească lucrători calificați. Scopul acestuia este de a pune la dispoziția tinerilor aflați în căutarea unui loc de muncă oferte de muncă remunerată din întreaga Europă.

	2017	2018	Modificare
Numărul de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă înregistrate pe site-ul EURES	287 850	337 991	▲ 17%
Numărul de angajatori înregistrați pe site-ul EURES	10 726	13 231	▲ 23%

(c) În cadrul axei de microfinanțare și antreprenoriat social, până la sfârșitul anului 2018 au fost semnate 101 de acorduri pentru operațiuni (76 de microfinanțare și 25 de antreprenoriat social) în 29 de țări, în valoare totală de 178,6 milioane EUR (129,2 milioane EUR pentru microfinanțare și 49,4 milioane EUR pentru antreprenoriat social). Bugetul de 56 de milioane EUR pentru microfinanțarea programului inițial al UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială a fost complet absorbit până la sfârșitul anului 2016. Prin urmare, în decembrie 2017 s-a recurs la o completare de 100 de milioane EUR din Fondul european pentru investiții strategice, care a fost majorată suplimentar cu 200 de milioane EUR din Fondul european pentru investiții strategice 2.0 în decembrie 2018. În acest context, bugetul total alocat de Uniune instrumentului de garantare al Programului UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială în perioada 2014-2020 a crescut de la cele 96 de milioane prevăzute inițial la 396 de milioane EUR – cifra include atât fondurile pentru microfinanțare, cât și pe cele pentru antreprenoriat social. Operațiunile efectuate de Fondul european de

investiții la sfârșitul lunii decembrie 2018 sugerează un efect de levier așteptat al contribuției UE între 5,5 și 30,4, cu o medie de 12 a valorii de levier. Acest efect de levier este mai mare decât dublul efectului minim de levier stabilit în acordul de delegare și sugerează câștiguri importante de eficacitate (rezultate mai bune comparativ cu cele prevăzute inițial) și de eficiență (efect mai puternic de levier și utilizare mai eficientă a contribuției UE).

Analiză și evaluare ⁽⁹⁷⁾

Rezultatele evaluării la jumătatea perioadei confirmă faptul că obiectivele generale și specifice ale Programului UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială continuă să fie relevante, în special în lumina actualului context socio-economic dificil, caracterizat de consecințele crizei financiare și economice.

Programul a obținut rezultate de bună calitate, dar, având în vedere resursele sale limitate, la o scară redusă. De exemplu, extinderea proiectelor este împiedicată de lipsa unei monitorizări adecvate care să asigure durabilitatea lor pe termen lung.

Chiar dacă cele trei axe (Progress, EURES și microfinanțarea și antreprenoriatul social) par să funcționeze independent, au fost identificate anumite domenii în care s-ar putea obține o eficacitate sporită („sinergii”). Se pot menționa aici, de exemplu, sinergiile între diferitele proiecte din axa Progress, dar și între proiectele legate de axa EURES și de axa microfinanțării/antreprenoriatului social.

Evaluarea la jumătatea perioadei a subliniat o serie de modalități de îmbunătățire a punerii în aplicare a Programului de ocupare a forței de muncă și de inovare socială, în special sporirea flexibilității și vizarea grupurilor care au nevoie de sprijin specific, simplificarea procedurilor, îmbunătățirea coerenței interne și a legăturilor cu alte fonduri.

În acest sens, în cadrul propunerii Comisiei privind următorul cadru financiar multianual, programul actual privind ocuparea forței de muncă și inovarea socială este integrat în Fondul social european+, pentru a se putea aborda fragmentarea fondurilor și potențialul limitat de ameliorare. De asemenea, instrumentele financiare finanțate în prezent în cadrul celei de a treia axe vor fuziona cu viitorul program InvestEU, incluzându-se o „componentă socială” consolidată.

Programele spațiale (Copernicus, Galileo și Serviciul european geostaționar mixt de navigare)

Obiective

Politica spațială a UE susține multe alte politici și priorități strategice ale Uniunii. De exemplu, joacă un rol crucial în abordarea cu eficacitate a provocărilor prezentate de schimbările climatice, dezvoltarea durabilă, controlul frontierelor, supravegherea maritimă și securitatea cetățenilor.

Copernicus este sistemul european de monitorizare a Pământului. Acesta oferă șase servicii gratuite pentru instituțiile UE, naționale și regionale, precum și pentru sectorul privat, și anume: monitorizarea atmosferei, a mediului marin, a uscatului și a schimbărilor climatice, precum și gestionarea situațiilor de urgență și securitatea ⁽⁹⁸⁾. Copernicus furnizează informații pe baza unui sistem de sateliți și a unei infrastructuri *in situ* ⁽⁹⁹⁾. Informațiile furnizate de Copernicus pot fi utilizate pentru o gamă largă de aplicații într-o varietate

⁽⁹⁷⁾ Fișa de program pentru 2018.

⁽⁹⁸⁾ Regulamentul (UE) nr. 377/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 de instituire a programului Copernicus și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 911/2010 (Text cu relevanță pentru SEE).

⁽⁹⁹⁾ Serviciile Copernicus se bazează pe o combinație de date obținute prin satelit și de măsurători de mediu, colectate de furnizori de date externi ai programului Copernicus, provenind de la sisteme de monitorizare la sol, maritime sau aeriene. Acestea includ, de exemplu, date de la senzori plasați pe malurile râurilor, în turnuri înalte, transportați pe baloane meteorologice sau în avioane, trași prin mare de către nave și plutind în ocean pe flotoare sau balize. Aceste date non-spațiale sunt denumite în mod colectiv date „in situ”. (sursa: <https://insitu.copernicus.eu/about>)

de domenii, inclusiv managementul zonelor urbane, dezvoltarea durabilă și protecția mediului, planificarea regională și locală, agricultura, silvicultura și pescuitul, sănătatea, protecția civilă, infrastructura, transporturile și mobilitatea, precum și turismul. De exemplu, serviciul Copernicus pentru schimbările climatice oferă informații despre starea climei în trecut, prezent și viitor, precum și instrumentele necesare pentru a permite aplicarea, de către factorii de decizie politică și întreprinderi, a unor strategii de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea.

Galileo este sistemul global de navigație prin satelit al UE și oferă servicii sigure de poziționare, de navigație și de sincronizare. Galileo este utilizat în telefoane mobile și în sistemele de navigație auto, precum și în aplicații esențiale, cum ar fi sincronizarea rețelelor electrice sau de telecomunicații.

Serviciul european geostaționar mixt de navigare (cunoscut și sub numele *EGNOS*) este un sistem regional de navigație prin satelit⁽¹⁰⁰⁾. Sistemul oferă servicii de navigație pentru protecția vieții umane utilizatorilor din aviație, din navigația maritimă și de pe uscat din Europa. Peste 80 % dintre fermierii europeni care utilizează navigația prin satelit pentru orientarea tractorului în operațiunile de stopire și recoltare a culturilor se bazează pe acest sistem.

Sectorul spațial al UE pe scurt

Tehnologiile, datele și serviciile spațiale au devenit indispensabile în viața oamenilor și joacă un rol strategic esențial pentru Europa. Europa are o industrie spațială de vârf la nivel mondial.

În 2018, sectorul spațial avea peste **231 000** de angajați.

Valoarea sectorului a fost estimată la **53-62 de miliarde EUR** în 2017, fiind a doua cea mai ridicată din lume.

O treime din sateliții mondiali sunt fabricați în Europa.

Sectorul modernizează în permanență familia lansatoarelor europene, generația următoare fiind reprezentată de **Ariane 6** și **Vega C**.

Datele spațiale ale UE ne transformă viețile prin servicii precum:

Reacția la dezastrele naturale: în 2017, hărțile Copernicus care ilustrau amploarea și magnitudinea daunelor au ajutat echipele de salvare să facă față incendiilor forestiere (Italia, Spania, Grecia, Portugalia), cutremurelor (Mexic), uraganelor (țările afectate de uraganele Harvey, Irma și Maria) și inundațiilor (Irlanda, Germania, printre altele).

Monitorizarea deversărilor de petrol: Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA) utilizează datele Copernicus pentru a monitoriza deversările de petrol și navele.

Aterizarea avioanelor: la sfârșitul anului 2018, 315 aeroporturi din aproape toate țările UE utilizau EGNOS, făcând aterizarea mai sigură și evitând astfel întârzierile și redirectionarea.

⁽¹⁰⁰⁾ Regulamentul (UE) nr. 1285/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind punerea în aplicare și exploatarea sistemelor europene de radionavigație prin satelit și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 876/2002 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 683/2008 al Parlamentului European și al Consiliului

Salvarea de vieți omenești pe

mare: Copernicus sprijină misiunile în Marea Mediterană ale Agenției Europene pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă, ajutând la depistarea navelor nesigure și la salvarea oamenilor. Galileo poate fi utilizat pe toate navele comerciale din întreaga lume, asigurând o precizie sporită și o poziționare mai robustă pentru o navigație mai sigură.

Operațiuni de căutare și salvare:

un serviciu Galileo care reduce la mai puțin de zece minute timpul necesar detectării unei persoane dotate cu o baliză pentru cazuri de urgență, într-o multitudine de locuri, inclusiv pe mare, pe munte sau în deșerturi, precum și în zonele urbane. Acesta confirmă persoanei respective faptul că echipa de intervenție este pe drum.

Siguranța rutieră: din aprilie 2018, Galileo este integrat în orice model nou de automobil vândut în Europa, venind în sprijinul sistemului eCall de reacție în caz de urgență, iar din 2019 va fi integrat în tahografele digitale ale camioanelor, pentru a asigura respectarea normelor privind timpul de conducere și pentru a îmbunătăți siguranța rutieră.

Agricultură: dintre fermierii care utilizează navigația prin satelit pentru agricultura de precizie, 80 % sunt utilizatori EGNOS. De asemenea, datele Copernicus sunt utilizate pentru monitorizarea culturilor și pentru prognozele de randament.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

În general, punerea în aplicare a programului Copernicus este în concordanță cu ritmul de realizare preconizat, șapte sateliți fiind pe orbită și în funcțiune, ceea ce permite funcționarea celor șase servicii Copernicus. Cea mai recentă lansare de satelit a fost cea a lui Sentinel 3B, în aprilie 2018.

Serviciul Copernicus de monitorizare a schimbărilor climatice a trecut la faza sa operațională în vara anului 2018. Acesta a devenit o sursă importantă și recunoscută de informații climatice pentru organismele internaționale. Serviciul Copernicus de gestionare a situațiilor de urgență a fost activat de peste 86 de ori pentru a oferi asistență autorităților în caz de dezastre naturale, cum ar fi incendii, furtuni, inundații și erupții vulcanice, cutremure, alunecări de teren ⁽¹⁰¹⁾.

Serviciile de acces la date și informații au fost lansate în iunie 2018, permițând o mai bună utilizare a datelor Copernicus, ceea ce a condus la creșterea numărului de utilizatori înregistrați la peste 200 000. În plus, s-au semnat mai multe acorduri de cooperare cu țări și organizații („terțe”) din afara UE, inclusiv cu Uniunea Africană, Brazilia, Chile, Columbia, India, Serbia și Ucraina, pentru a promova utilizarea Copernicus la nivel mondial ⁽¹⁰²⁾.

Galileo este operațional din 2016 și de atunci oferă servicii în mod continuu. În paralel, implementarea infrastructurii spațiale Galileo este în curs de desfășurare. În urma lansării reușite a patru sateliți în iulie 2018, numărul total de sateliți aflați în spațiu a ajuns la 26. Pentru a asigura monitorizarea independentă a serviciilor Galileo, a fost inaugurat centrul de referințe Galileo la Noordwijk (Țările de Jos). Serviciul comercial de înaltă precizie (așa-numitul serviciu de mare precizie) va oferi o precizie de poziționare de 20 cm și va fi furnizat gratuit ⁽¹⁰³⁾. Acest nivel de precizie este esențial pentru dezvoltarea tehnologiilor emergente, cum ar fi automobilele automatizate și conectate. Pătrunderea pe piață a programului Galileo și a Serviciului european geostaționar mixt de navigare a crescut spectaculos în 2018, fiind prezente pe piață peste 500 de milioane de dispozitive compatibile cu Galileo la 31 decembrie 2018. Inovarea continuă, iar la mijlocul lunii mai 2019 se înregistrau deja 714 milioane de dispozitive compatibile cu Galileo.

⁽¹⁰¹⁾ Raportul anual de activitate pe 2018 al Direcției Generale Piață Internă, Industrie, Antreprenoriat și IMM-uri, p. 23.

⁽¹⁰²⁾ Fișa de program pentru 2018 privind Copernicus, pp. 2-3.

⁽¹⁰³⁾ Fișa de program pentru 2018 privind Galileo și Serviciul european geostaționar mixt de navigare (EGNOS), p. 2.

Este important de remarcat faptul că, în noiembrie 2018, Galileo a devenit primul sistem global de navigație prin satelit din afara Statelor Unite care va fi admis în această țară. Utilizarea sistemului Galileo al UE în combinație cu sistemul de poziționare globală (GPS) al Statelor Unite va deschide piața SUA pentru Galileo și va îmbunătăți experiența consumatorilor din această țară prin ameliorarea disponibilității, fiabilității și rezilienței acestor servicii de poziționare, navigație și sincronizare.

Galileo contribuie la salvarea vieților omenești. **Serviciul de căutare și de salvare Galileo** reduce considerabil timpul necesar pentru a detecta balizele de urgență pentru cazuri de dificultate, de la trei ore la numai zece minute. Deoarece poziția balizelor pentru cazuri de urgență este stabilită cu mai multă precizie, persoanele rătăcite pe mare sau în munți pot fi salvate mai rapid ⁽¹⁰⁴⁾.

Analiză și evaluare

Evaluarea la jumătatea perioadei a programului Copernicus a confirmat faptul că acesta își îndeplinește obiectivele. Totuși, deși datele colectate sunt de bună calitate, evaluarea a pus în evidență nevoia de a îmbunătăți distribuția și accesul la date, în scopul creșterii adoptării programului de către utilizatori ⁽¹⁰⁵⁾. Lansarea serviciilor de acces la date și informații în iunie 2018, precum și extinderea diverselor activități pentru a maximiza utilizarea aplicațiilor Copernicus (inclusiv prin semnarea unor acorduri de cooperare internațională) vizează abordarea provocărilor legate de accesul la date și adoptarea de către utilizatori.

Atât Galileo, cât și Serviciul european geostaționar mixt de navigare realizează progrese pozitive în îndeplinirea obiectivelor lor, fapt ilustrat de evaluarea la jumătatea perioadei ⁽¹⁰⁶⁾. Cu toate acestea, evaluarea a identificat unele aspecte ineficiente legate de guvernanță, având în vedere numărul de actori implicați și diferențele dintre structurile de guvernanță și organizare a muncii între implementare și exploatare. Evaluarea a identificat, de asemenea, unele aspecte de ineficiență legate de guvernanța în materie de securitate.

Propunerea de regulament privind programul spațial al UE pentru cadrul financiar multianual de după 2020 urmărește să abordeze aceste probleme de guvernanță ⁽¹⁰⁷⁾ prin clarificarea relațiilor dintre diferitele părți interesate și a rolului fiecăreia [respectiv, în special, statele membre, Comisia și Agenția Spațială Europeană (ESA)] și prin stabilirea unui sistem unificat de guvernanță pentru toate componentele acestui program. Această propunere de regulament consolidează rolul fostei Autorități de Supraveghere a Sistemului Global de Navigație prin Satelit European (GSA) prin extinderea domeniului de aplicare a sarcinilor sale în ceea ce privește acreditarea în materie de securitate pentru a include toate componentele programului spațial al Uniunii și activitățile de pătrundere pe piață. Noul regulament specifică și standardizează, de asemenea, cadrul de securitate pentru programul spațial al UE.

Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării

În lunile care vor urma, Comisia va continua să depună eforturi pentru ca Fondul european de apărare și cooperarea structurată permanentă în domeniul apărării să devină pe deplin operațională.

Președintele Comisiei, Jean-Claude Juncker, discursul privind starea Uniunii 2018

⁽¹⁰⁴⁾ Fișa de program pentru 2018 privind Galileo și Serviciul european geostaționar mixt de navigare (EGNOS), p. 4.

⁽¹⁰⁵⁾ SWD(2017) 347, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017SC0347>

⁽¹⁰⁶⁾ SWD(2017) 346, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017SC0346>

⁽¹⁰⁷⁾ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a programului spațial al Uniunii și a Agenției Uniunii Europene pentru Programul spațial și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 912/2010, (UE) nr. 1285/2013 și (UE) nr. 377/2014 și a Deciziei 541/2014/UE, COM/2018/447.

Obiectivele programului

Într-o lume în care instabilitatea și amenințările transfrontaliere la adresa securității noastre sunt din ce în ce mai mari, nicio țară nu poate reuși singură. Acesta este motivul pentru care Comisia Juncker depune eforturi fără precedent pentru a-i proteja și a-i apăra pe europeni. Uniunea Europeană nu poate înlocui eforturile pe care trebuie să le facă statele membre în domeniul apărării, dar le poate încuraja să colaboreze pentru dezvoltarea și achiziționarea de tehnologii și echipamente necesare pentru a face față provocărilor comune în materie de securitate și de apărare.

La 18 iulie 2018, Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării a fost adoptat în cadrul bugetului UE pentru 2019 și 2020. Acesta sprijină **competitivitatea și capacitatea inovatoare a industriei de apărare a UE**, în special în ceea ce privește dezvoltarea de prototipuri, echipamente și tehnologii de apărare prin cofinanțare din bugetul UE. Programul este pus în aplicare direct de către Comisie.

Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării contribuie la adoptarea unei abordări colaborative între industriile de apărare din statele membre. Contribuția financiară a UE mobilizează proiecte de dezvoltare care nu ar fi fost realizate altfel, din cauza necesităților mari de finanțare sau a riscurilor tehnologice implicate. Programul este un factor de stimulare care conduce la proiecte suplimentare colaborative de dezvoltare a capabilităților în domenii esențiale ale apărării.

Statele membre pot, de exemplu, să investească în comun în dezvoltarea tehnologiilor pentru drone sau pentru comunicarea prin satelit ori pot cumpăra în comun un număr mai mare de elicoptere pentru a reduce costurile. Numai proiectele colaborative vor fi eligibile, iar o parte din bugetul global va fi alocată proiectelor care implică participarea transfrontalieră a întreprinderilor mici și mijlocii.

Cooperarea europeană în materie de apărare este justificată din punct de vedere economic. Există argumente puternice în favoarea valorii adăugate europene a unui Fond european de apărare.

- Se estimează că lipsa cooperării dintre statele membre în domeniul apărării implică anual costuri cu o valoare cuprinsă între 25 și 100 de miliarde EUR.
- S-ar putea economisi 600 de milioane EUR pe an dacă armatele europene ar împărți vehicule de infanterie și 500 de milioane EUR pe an dacă ar dispune de un sistem comun de certificare a munițiilor.
- Există 178 de tipuri de sisteme de armament în Europa, în comparație cu 30 în Statele Unite.
- Există 20 de tipuri diferite de avioane de luptă în Europa, în comparație cu 6 în Statele Unite.
- Există 17 sisteme diferite de tancuri de luptă în Europa, în comparație cu 1 în Statele Unite.
- În Europa există mai multe tipuri de elicoptere decât guverne care să le cumpere.

	Uniunea Europeană	Statele Unite	
Cheltuieli în domeniul apărării			
Cuantumul total	227 de miliarde EUR	545 de miliarde EUR	
% din produsul intern brut	1,34	3,3	
Investiții per soldat	27 639 EUR	108 322 EUR	
Suprapuneri în cadrul sistemelor folosite			
Numărul tipurilor de sisteme de armament pentru categoriile incluse în studiu	178	30	
Tancuri principale de luptă	17	1	
Distrugătoare/fregate	29	4	
Avioane de luptă	20	6	

Sursa: NATO, Institutul Internațional pentru Studii Strategice, SIPRI, Raportul privind securitatea de la München, 2017.

Analiză și evaluare

Cooperarea în domeniul cercetării în materie de apărare se concretizează deja. Primele acorduri de grant ale UE din cadrul bugetului pe 2017 au inclus proiectul de cercetare Ocean2020, care reunește 42 de parteneri din 15 state membre ale UE și sprijină misiunile de supraveghere maritimă și, în acest scop, va integra dronele și submarinele fără echipaj în operațiunile flotei.

O evaluare *ex ante* ⁽¹⁰⁸⁾ care însoțește propunerea privind Programul european de dezvoltare industrială din domeniul apărării a concluzionat că industria europeană de apărare se confruntă cu provocări semnificative legate de investițiile reduse în proiectele de dezvoltare a capacităților, fragmentare și lipsa de cooperare. Evaluarea *ex ante* a subliniat necesitatea unei inițiative a UE de sprijinire a competitivității și a capacității de inovare a bazei tehnologice și industriale a apărării europene. Acest lucru va consolida autonomia strategică europeană și va reduce dependențele pentru în ceea ce privește capacitățile de apărare esențiale. Evaluarea a arătat că cooperarea este o modalitate eficace de a realiza acest lucru, deoarece este probabil ca, pe termen lung, niciun stat membru al UE să nu își poată permite să mențină, de unul singur, o bază industrială de apărare completă și capacități de apărare corespunzătoare. UE poate aduce o contribuție substanțială. Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării va aduce o valoare adăugată semnificativă prin **stimularea colaborării și mobilizarea proiectelor de dezvoltare a capacităților suplimentare**.

Bazându-se pe programele actuale, și anume Programul european de dezvoltare industrială în domeniul apărării și Acțiunea pregătitoare a Uniunii privind cercetarea în materie de apărare, Comisia a propus în iunie 2018 instituirea unui **Fond european de apărare** de sine stătător, în valoare de 13 miliarde EUR, în cadrul viitorului buget pe termen lung al UE, care să includă atât componenta de cercetare, cât și pe cea de dezvoltare a capacităților. Fondul va sprijini proiectele de apărare competitive și colaborative de-a lungul întregului ciclu de cercetare și dezvoltare, în vederea unui impact mai puternic. UE va finanța în mod direct costurile totale în faza de cercetare, în special prin acordarea de granturi. După această fază, fondul va completa investițiile statelor membre, cofinanțând până la 20 % din costurile de dezvoltare a prototipurilor și până la 80 % din cele legate de activitățile ulterioare de certificare și de testare. UE nu va finanța faza de

⁽¹⁰⁸⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52017SC0228>

achiziție, însă Comisia poate oferi sprijin practic statelor membre care doresc să achiziționeze în comun produse și tehnologii.

Vamă 2020

Teritoriul uniunii vamale a UE este guvernat de normele și procedurile comune stabilite în Codul vamal al Uniunii ⁽¹⁰⁹⁾. Acestea necesită o punere în aplicare și o executare adecvate și uniforme în întreaga Uniune. În plus, politica vamală și administrațiile vamale trebuie să se adapteze constant la realitățile comerciale moderne și la mijloacele moderne de comunicare.

Vamă 2020 este un program de facilitare și consolidare a cooperării între administrațiile vamale naționale. Această cooperare contribuie la îmbunătățirea capacității administrative a autorităților vamale și la consolidarea competitivității întreprinderilor europene, de exemplu prin reducerea costurilor de conformitate și a sarcinii administrative. Cooperarea sporește, de asemenea, siguranța și securitatea, protejează cetățenii și mediul.

Codul vamal al UE reprezintă un reper esențial al modernizării serviciilor vamale ale UE, iar programul de acțiune al UE Vamă 2020 este indispensabil pentru sprijinirea punerii în aplicare a acestuia.

Rețeaua esențială de schimb este **rețeaua comună de comunicații**, foarte fiabilă, utilizată în comun de domeniile vamal și fiscal. Aceasta este compusă din 112 gateway-uri bazate pe internet, situate în 49 de locuri din 33 de țări. De-a lungul anilor de iterații ale programului vamal s-a înregistrat o creștere constantă a numărului și a volumului de date partajate. Numai în 2017, au fost schimbate aproape 4,8 miliarde de mesaje, cu un volum total de 5,5 terabyți (TB). S-au realizat peste 11,2 milioane de mișcări de tranzit prin noul sistem de tranzit computerizat, numărul mediu de mișcări care primesc liberul de vamă pe zi lucrătoare depășind 44 000. Au fost înregistrate 5,1 milioane de mișcări indirecte de export în sistemul de control al exporturilor și au fost depuse în UE circa 48 de milioane de declarații sumare de intrare prin intermediul sistemului de control al importurilor. Amploarea programului nu este întotdeauna ușor de măsurat, întrucât mii de funcționari și de întreprinderi folosesc sistemele informatice (TI) susținute de Vamă 2020 fără să conștientizeze de unde provin acestea.

Programul a susținut, de asemenea, un număr mare de diferite tipuri de **acțiuni comune**. În primii patru ani de funcționare a programului, au fost organizate 16 864 de întâlniri ale grupurilor de proiect, 1 897 de ateliere de lucru, 1 106 vizite de lucru, 947 de seminarii, 203 acțiuni de comunicare, 180 de activități de consolidare a capacităților și de sprijin și 72 de activități de monitorizare în toate țările participante la un loc.

În 2018, Comisia a efectuat o evaluare la jumătatea perioadei a programului Vamă 2020 ⁽¹¹⁰⁾, care a confirmat că programul funcționează bine, este necesar și aduce valoare adăugată. Majoritatea acțiunilor comune, a formării și a sistemelor de informații europene ajută în mod direct administrațiile vamale să se pregătească pentru o uniune vamală modernă, care funcționează eficient.

Sistemele de informații europene necesită multe resurse, dar oferă o serie de beneficii în toate domeniile activităților vamale. Beneficiile includ armonizarea procedurilor vamale, punerea în aplicare uniformă a legislației vamale, schimbul de informații și generarea de economii de scară, în special prin intermediul sistemelor centralizate. Acestea sunt interconectate, interoperabile și utilizate în mare măsură în operațiunile vamale cotidiene. Importanța acestora pentru modernizarea vamală în vederea trecerii la un mediu fără hârtie a fost considerată inestimabilă, iar despre arhitectura informatică s-a afirmat că reprezintă un tot unitar care nu ar putea fi egalat și reprodus la nivel național.

Programul Vamă 2020 promovează cooperarea și încrederea între administrațiile vamale și funcționarii acestora. Activitățile de formare contribuie, de asemenea, la înțelegerea comună, la alinierea interpretărilor

⁽¹⁰⁹⁾ Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii.

⁽¹¹⁰⁾ Evaluarea la jumătatea perioadei a programului Vamă 2020 – Raport final SWD(2019)14.

dispozițiilor vamale, la standardizarea terminologiei și, în cele din urmă, la un grad mai mare de uniformitate în aplicarea legislației UE în statele membre.

Evaluarea la jumătatea perioadei a programului a identificat totuși câteva posibilități de îmbunătățire în anumite domenii, cum ar fi simplificarea cadrului de măsurare a performanței sau creșterea interoperabilității anumitor sisteme informatice.

Comisia a propus continuarea programului după 2020. Cooperarea și consolidarea capacităților în domeniul vamal vor fi organizate în clustere: pe de o parte, acțiuni de dezvoltare a rețelilor și a competențelor umane, iar pe de altă parte, acțiuni de consolidare a capacităților în materie de tehnologie a informației (TI). La fel ca în cazul actualei iterații a programului, marea majoritate a bugetului propus va fi cheltuită pentru acțiuni de consolidare a capacităților TI, continuând abordarea bazată pe un model de arhitectură TI în care sistemele electronice europene sunt formate dintr-o combinație de componente comune și naționale. Acest model a fost preferat arhitecturii complet centralizate, întrucât lasă statelor membre o anumită flexibilitate în proiectarea aplicațiilor la nivel național, luând în considerare preferințele, cerințele și constrângerile acestora.

Fiscalis 2020

Programul Fiscalis 2020 este una dintre măsurile-cheie de sprijinire a punerii în aplicare a politicii fiscale a Uniunii Europene. Acesta oferă un cadru pentru îmbunătățirea funcționării corespunzătoare a sistemelor de impozitare în cadrul pieței unice printr-o cooperare consolidată între țările participante, autoritățile fiscale și funcționarii acestora. Țările participante sunt statele membre ale UE, țările care negociază în prezent aderarea la UE („țările candidate”) și țările potențial candidate ⁽¹¹¹⁾. Datorită concepției și obiectivelor programului, marea majoritate a finanțării (în jur de 75 %) este direcționată spre dezvoltarea și funcționarea sistemelor informatice, urmate de organizarea acțiunii comune, studii și activități de formare.

Comisia a realizat evaluarea la jumătatea perioadei a programului Fiscalis 2020 pe parcursul anului 2018, evaluând realizările acestuia din primii patru ani de funcționare ⁽¹¹²⁾.

Aceasta a confirmat că programul funcționează bine, este necesar și aduce valoare adăugată. Fiscalis 2020 joacă un rol esențial în consolidarea cooperării dintre autoritățile fiscale din statele membre ale UE și din alte țări participante, prin cele trei tipuri principale de activități (acțiuni comune, sisteme de informații europene și formare). Programul a oferit cadrul și mijloacele tehnologice necesare colaborării și schimbului de informații, contribuind astfel la punerea în aplicare a legislației fiscale a UE și la combaterea evaziunii fiscale, a fraudei și a planificării fiscale agresive într-o Europă din ce în ce mai mobilă. Contribuțiile cele mai semnificative s-au realizat în domeniul combaterii fraudei/evaziunii fiscale în domeniul taxei pe valoarea adăugată și al accizelor (prin instrumente de tehnologie a informației cum ar fi mini-ghișeul unic, formularele electronice sau VIES-prin-web).

Sistemele de informații susținute de programul Fiscalis au condus la economii substanțiale, deși dificil de cuantificat, pentru administrațiile naționale, sub forma reducerii costurilor legate de tehnologia informației și de resursele umane. Sistemele centralizate sunt mai ieftin de dezvoltat și de implementat decât 28 de sisteme naționale individuale. Acestea elimină, de asemenea, costurile legate de interoperabilitatea între țări. În cazul în care sistemele se împart între componente UE și naționale, programul asigură interconectivitatea și coexistența eficientă.

În ceea ce privește funcționalitatea, majoritatea sistemelor de informații europene, cum ar fi sistemul de control al mișcărilor cu produse accizabile și mini-ghișeul unic, au fost numite, de asemenea, de către mai multe persoane intervievate, drept „revoluționare” în domeniile lor, ducând la posibilități complet noi de monitorizare, schimb de informații și prevenire a fraudei. Printre beneficiile secundare se numără noi oportunități de analiză a datelor masive, de exemplu gestionarea riscurilor. Este de așteptat ca extinderea mini-ghișeului unic în următorul program (astfel încât să includă produsele fizice) să genereze beneficii deosebit de mari în ceea ce privește colectarea impozitelor și facilitarea comerțului.

⁽¹¹¹⁾ <http://ec.europa.eu/environment/enlarg/candidates.htm>

⁽¹¹²⁾ Evaluarea la jumătatea perioadei a programului Fiscalis 2020 – Raport final, SWD(2019)15.

Hercule III

Hercule III este un program ⁽¹¹³⁾ care ajută țările UE să combată neregulile, fraudă și corupția care afectează bugetul UE. Programul urmărește protejarea intereselor financiare ale UE și, prin urmare, protejarea banilor contribuabililor și consolidarea competitivității economiei UE. Programul finanțează, de asemenea, proiecte practice, cum ar fi achiziționarea de către autoritățile naționale a scanerelor cu raze X, a câinilor detectivi și a altor echipamente de detectare și investigație în vederea eliminării contrabandei și a altor activități infracționale.

Un domeniu esențial este combaterea contrabandei cu tutun, care rămâne o problemă majoră, fiind responsabilă pentru pierderi anuale estimate la cel puțin 10 miliarde EUR din bugetele naționale și din bugetul UE. Sprijinirea finanțării scanerelor cu raze X și a altor echipamente tehnice în porturi și aeroporturi, de exemplu, vizează consolidarea capacității autorităților naționale de a combate contrabanda. Hercule III finanțează, de asemenea, schimbul de bune practici în ceea ce privește aspecte precum prevenirea corupției în procedurile de achiziții publice. O altă fațetă este formarea antifraudă, inclusiv formarea destinată să stimuleze și să actualizeze competențele digitale criminalistice și analitice ale personalului însărcinat cu aplicarea legii.

Evaluarea la jumătatea perioadei realizată de Comisie ⁽¹¹⁴⁾ a demonstrat că programul Hercule III și-a îndeplinit în mare măsură misiunea. Evaluarea a evidențiat eficiența și eficacitatea generală a programului atât în ceea ce privește acțiunile de formare, cât și activitățile de asistență tehnică. Părțile interesate au raportat că programul a fost pus în aplicare în mod eficient, abordând în mod eficient nevoile statelor membre.

Introducerea transmițerii și prelucrării electronice a cererilor de finanțare este o evoluție importantă, care a redus considerabil timpul necesar pentru anunțarea candidaților cu privire la rezultatul procedurii de evaluare.

Noul Program UE de luptă antifraudă (2021-2027) vizează continuarea și consolidarea sprijinului acordat statelor membre în combaterea fraudei, a neregulilor și a corupției care afectează bugetul UE.

Pericles 2020

Pericles 2020 finanțează schimburi de personal, seminarii, sesiuni de formare și studii pentru autoritățile de aplicare a legii și autoritățile judiciare, bănci și alte entități implicate în prevenirea și combaterea falsificării bancnotelor și monedelor euro. Acțiunile pot avea loc în zona euro, în țările UE din afara zonei euro și în țări terțe care formează o rețea de falsificare. Finanțarea este utilizată pentru: (i) acordarea de granturi autorităților naționale competente (ANC) interesate de acțiunile de punere în aplicare („acțiuni puse în aplicare de ANC”); și (ii) finanțarea acțiunilor puse în aplicare direct de Comisia Europeană („acțiuni directe”). Repartizarea anuală variază, dar aproximativ 70 % din bugetul anual este alocat în general acțiunilor puse în aplicare de autoritățile naționale competente (ANC), iar 30 % acțiunilor directe.

În 2018, programul a finanțat 11 proiecte, dintre care opt au provenit de la autorități naționale competente din statele membre din zona euro, iar trei au fost inițiative ale Comisiei.

Sistemul de informații antifraudă ⁽¹¹⁵⁾

Sistemul de informații antifraudă stabilește și finanțează un set de aplicații TI antifraudă exploatate de Comisia Europeană. Acestea asigură efectuarea de schimburi rapide și securizate de informații legate de fraudă între administrațiile competente de la nivel național și de la nivelul UE. Sistemul include două domenii

⁽¹¹³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32014R0250>

⁽¹¹⁴⁾ COM(2018) 3, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0003&qid=1562850849966&from=EN>

⁽¹¹⁵⁾ Oficiul European de Luptă Antifraudă, *Raportul anual de activitate pentru 2018*, p. 24.

principale: asistența reciprocă în domeniul vamal și gestionarea neregulilor. Sistemul este susținut de un portal, care reprezintă o infrastructură unică și comună pentru furnizarea acestor servicii către mai mult de 8 000 de utilizatori finali înregistrați în peste 1 200 de servicii competente din statele membre, țări terțe partenere, organizații internaționale, servicii ale Comisiei și alte instituții ale UE. Portalul permite realizarea unor economii de scară substanțiale și obținerea unor avantaje reciproce importante pentru dezvoltarea, întreținerea și exploatarea unei game atât de largi și diversificate de servicii și instrumente informatice.

Sistemul de informații antifraudă include, de asemenea, un sistem de gestionare a neregulilor. Acesta a acordat asistență Comisiei Europene și statelor membre în lupta împotriva fraudei vamale și în gestionarea părții de cheltuieli a bugetului UE.

De exemplu, în 2018, sistemul de informații antifraudă a sprijinit activitățile de asistență reciprocă, inclusiv operațiunile vamale comune, organizate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) împreună cu misiunea de asistență la frontieră a Uniunii Europene în Moldova și Ucraina sau organizate de către statele membre sau Europol cu sprijinul Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF). Pe parcursul anului 2018, cinci operațiuni vamale comune au fost organizate în colaborare sau sprijinite în cadrul sistemului. Modulele sistemului au fost utilizate pentru schimbul sigur de informații în cadrul acestor operațiuni vamale comune. Numărul cazurilor active de fraudă vamală pentru care erau disponibile informații în bazele de date pentru asistență reciprocă ale sistemului în 2018 a fost de 18 340, ceea ce reprezintă o creștere cu 2016 de cazuri față de anul precedent. În contextul viitorului cadru financiar multianual, sistemul de informații antifraudă va fi integrat în viitorul program antifraudă.

Viitorul program va consolida și va raționaliza sprijinul existent al Uniunii îndreptat către eforturile de protejare a intereselor financiare ale UE și către asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal și va exploata sinergiile și va crea flexibilitate între diferitele acțiuni existente ⁽¹¹⁶⁾.

ISA² – Soluții de interoperabilitate și cadre comune pentru administrațiile publice europene, întreprinderi și cetățeni

Problemele de coordonare împiedică interoperabilitatea transfrontalieră și transsectorială. Acestea apar mai ales din cauza complexității instituționale, care implică mai multe niveluri de guvernare și diferențe între administrațiile publice naționale din diferite state membre și între administrațiile publice regionale și locale din statele membre. Programul ISA² privind soluțiile de interoperabilitate și cadrele comune pentru administrațiile publice europene, întreprinderi și cetățeni sprijină dezvoltarea de soluții digitale care să permită administrațiilor publice, întreprinderilor și publicului să beneficieze de servicii publice transfrontaliere și transsectoriale interoperabile.

Programul face parte dintr-un cadru politic mai larg legat de digitalizarea administrațiilor publice din UE. Acesta dezvoltă soluții de interoperabilitate fie în mod autonom, fie prin completarea și sprijinirea altor inițiative ale UE. De asemenea, promovează și menține cadrul european de interoperabilitate în cooperare cu statele membre și cu Comisia. Programul de lucru deschis din 2018 a constat în 53 de acțiuni, evoluând de la gestionarea a 39 de acțiuni în primul an de funcționare la 43 de acțiuni în 2017. Până acum, programul a fost pus în aplicare în mod eficient, aproape toate acțiunile progresând conform planului la sfârșitul anului 2018.

Constatările preliminare ale evaluării intermediare confirmă relevanța și eficacitatea programului, precum și faptul că punerea în aplicare a acestuia se află pe calea cea bună ⁽¹¹⁷⁾. Programul a **contribuit la consolidarea interoperabilității transfrontaliere** în UE. De exemplu, acesta crește gradul de conștientizare în ceea ce privește interoperabilitatea în statele membre ale UE și contribuie la includerea subiectului pe agendele naționale. De asemenea, reunește oamenii, creează rețele și ajută organizațiile

⁽¹¹⁶⁾ Propunere de regulament de instituire a Programului UE de luptă antifraudă, COM(2018) 386, p. 2.

⁽¹¹⁷⁾ Raportul Comisiei care anunță rezultatele finale ale evaluării intermediare va fi disponibil în cursul acestui an (al treilea trimestru din 2019).

naționale să își întâlnească omoloagele din diferite țări, facilitând astfel schimburile între statele membre în domeniul interoperabilității.

Acești factori externi sunt luați în considerare atunci când se selectează noi acțiuni pentru programele de lucru ISA² anuale. În contextul următorului cadru financiar multianual, ISA² va fi urmat de programul „Europa digitală”, care va lărgi sfera de intervenție și va crea sinergii cu acțiunile din cadrul actualelor programe Mecanismul pentru interconectarea Europei și Orizont 2020.

Programul statistic european

Programul statistic european prevăzut de Regulamentul (UE) 99/2013⁽¹¹⁸⁾ **asigură cadrul pentru elaborarea, producerea și diseminarea statisticilor europene** pentru perioada 2013-2020. Statisticile elaborate în cadrul programului sunt indispensabile pentru luarea deciziilor la nivelul UE și pentru măsurarea performanței și a impactului unor inițiative-cheie, cum ar fi planul de investiții pentru Europa, pilonul european al drepturilor sociale sau uniunea energetică.

Programul statistic european urmărește să furnizeze rapid informații statistice de calitate, menținând în același timp un echilibru între domeniile economic, social și de mediu. Acesta răspunde nevoilor întregii game de utilizatori ai statisticilor europene, inclusiv factori de decizie, cercetători, întreprinderi și publicul larg, într-o manieră eficientă din punctul de vedere al costurilor, fără dublarea inutilă a eforturilor.

O a doua evaluare la jumătatea perioadei a programului statistic european pentru 2013-2020 a fost efectuată în 2018 și a vizat perioada 2015-2017. Evaluarea arată că programul este gestionat în mod eficient, că oferă o valoare adăugată europeană clară și că este coerent atât la nivel intern, cât și extern – cu alte inițiative care vizează generarea de statistici. Rezultatele arată, de asemenea, că programul statistic european a contribuit și continuă să contribuie la satisfacerea nevoilor utilizatorilor și la proiectarea și monitorizarea politicilor, dar că este nevoie de mai mult. Eurostat și sistemul statistic european modernizează procesele de generare a statisticilor pentru a răspunde acestor nevoi, valorificând în același timp noile tehnologii. În contextul viitorului cadru financiar multianual, aceste activități vor fi integrate în noul program privind piața unică, păstrând în același timp independența profesională necesară în furnizarea de statistici europene. Integrarea într-un singur program a diferitelor instrumente legate de piața unică gestionate la nivel central de către Comisie va reduce suprapunerile, va mări sinergiile și va facilita comunicarea și cooperarea în rețea cu toate grupurile de părți interesate. O astfel de consolidare a activităților este avantajoasă din punct de vedere economic și eficientă din punctul de vedere al costurilor.

Programe de asistență pentru dezafectare nucleară în Bulgaria, Slovacia și Lituania

Bulgaria, Lituania și Slovacia au convenit, ca parte a procesului de aderare la UE, să încheie și să dezafecteze o serie de centrale electrice de primă generație cu reactoare nucleare (opt unități în trei locuri diferite: Kozloduy, Ignalina și, respectiv, Bohunice) înainte de sfârșitul duratei de viață preconizate a acestora. Având în vedere sarcina financiară pe care ar presupune-o operațiunile în cauză și recunoașterea duratei mari a procesului de dezafectare a centralelor nucleare, UE s-a angajat să acorde asistență financiară celor trei țări.

În Bulgaria⁽¹¹⁹⁾, programul a înregistrat punerea în funcțiune a unor infrastructuri importante de gestionare a deșeurilor. În 2018, în special, a intrat în funcțiune o instalație de înaltă performanță pentru reducerea în volum a deșeurilor radioactive. Feedbackul operațional va fi de mare interes pentru alte organizații care tratează deșeuri radioactive în UE, întrucât acestea se confruntă cu provocări similare.

⁽¹¹⁸⁾ Regulamentul (UE) nr. 99/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 ianuarie 2013 privind programul statistic european pentru perioada 2013-2017, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (UE) 2017/1951 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 99/2013 privind programul statistic european pentru perioada 2013-2017, prin prelungirea acestuia până în 2020.

⁽¹¹⁹⁾ Fișa de program pentru 2018 privind Programul de asistență pentru dezafectare nucleară în Bulgaria și Slovacia, p. 1.

În Slovacia ⁽¹²⁰⁾ s-au înregistrat progrese semnificative în 2018, în special în ceea ce privește decontaminarea și dezmembrarea atât înșălile turbinelor, cât și în clădirile auxiliare (demolarea a patru turnuri de răcire) și în clădirea reactorului (decontaminarea bazinelor de combustibil uzat și a altor rezervoare). Demolarea turnurilor de răcire a atras atenția publicului larg și a reprezentat o demonstrație vizibilă a progresului înregistrat în direcția curățării acestui sit industrial. Decontaminarea clădirii reactorului a contribuit în mare măsură la reducerea expunerii la radiații a personalului implicat.

În Lituania ⁽¹²¹⁾, un al doilea reactor a fost complet descărcat de combustibil în februarie 2018, cu câteva luni înainte de termen. Două reactoare sunt acum descărcate de combustibil. Până la 31 decembrie 2018, peste 50 % din instalațiile de combustibil uzat au fost încărcate în siguranță în butoaie și depozitate, ceea ce înseamnă că nivelul pericolului și riscului de radiații pentru publicul larg a scăzut substanțial.

Un aspect foarte important, evidențiat și în evaluarea finalizată în 2018 ⁽¹²²⁾, este valoarea adăugată adusă de programul de asistență pentru dezafectare nucleară în ceea ce privește acumularea de cunoștințe și de expertiză. Acest lucru a ajutat cele trei țări în cauză. De exemplu, Slovacia a ajutat Bulgaria să elaboreze caietul de sarcini pentru procedura de ofertare aferentă pregătirii clădirii reactorului pentru decontaminarea circuitului primar, după ce Slovacia finalizase cu succes decontaminarea propriului circuit primar ⁽¹²³⁾. Cunoștințele sunt importante, de asemenea, având în vedere numărul deloc neglijabil de centrale nucleare din UE care vor trebui să fie dezafectate în viitor.

În propunerea sa privind cadrul financiar multianual, Comisia a inclus sprijinul pentru continuarea acestor activități.

⁽¹²⁰⁾ Fișa de program pentru 2018 privind Programul de asistență pentru dezafectare nucleară în Bulgaria și Slovacia, p. 2.

⁽¹²¹⁾ Fișa de program pentru 2018 privind Programul de asistență pentru dezafectare nucleară în Lituania, p. 1.

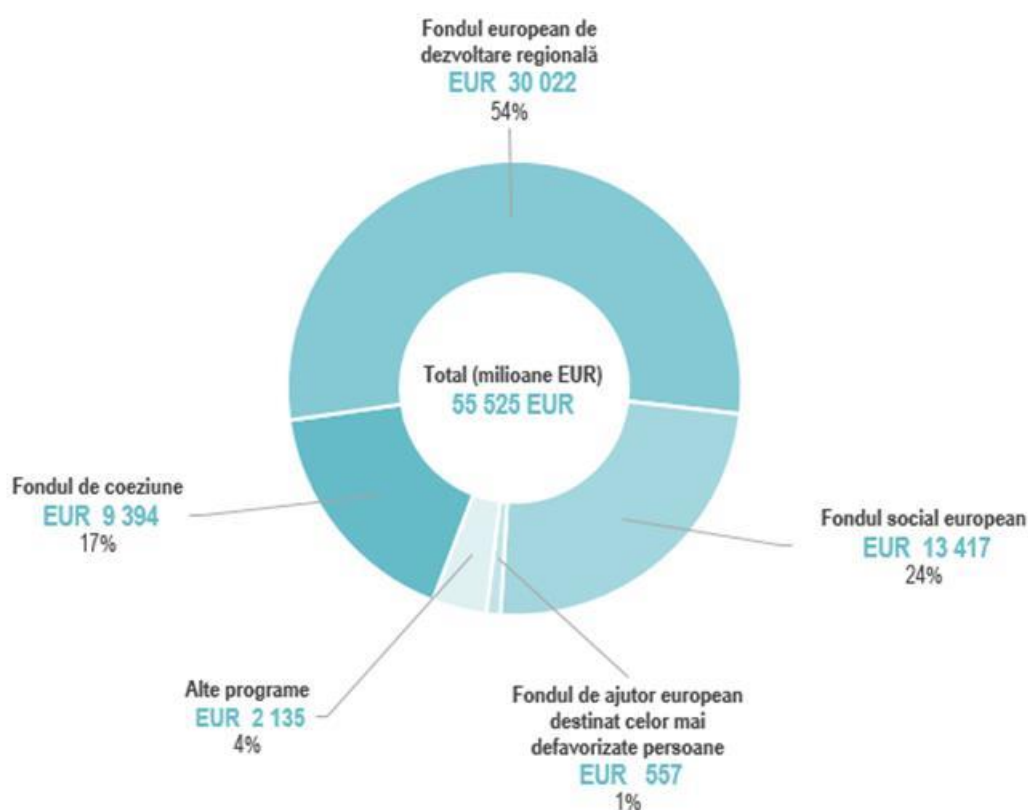
⁽¹²²⁾ Evaluarea programului de asistență pentru dezafectare nucleară, SWD(2018) 344.

⁽¹²³⁾ Fișa de program pentru 2018 privind Programul de asistență pentru dezafectare nucleară în Bulgaria și Slovacia, p. 1.

Coeziune economică, socială și teritorială (rubrica bugetară 1B)

În 2018, 55,5 miliarde EUR au fost alocate programelor de la rubrica 1B, reprezentând 35 % din bugetul total al UE pentru anul respectiv. Această rubrică include inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”, Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane și trei fonduri care funcționează împreună pentru sprijinirea coeziunii în toate statele membre ale UE ⁽¹²⁴⁾:

- Fondul european de dezvoltare regională (FEDR),
- Fondul social european (FSE),
- Fondul de coeziune.

Grafic: Principalele programe finanțate în 2018 (credite de angajament) în cadrul rubricii 1B, Coeziune economică, socială și teritorială. Categoria „alte programe” include, printre altele, regiunile ultraperiferice și slab populate, asistența tehnică, contribuția la Mecanismul pentru interconectarea Europei (MIE), proiectele pilot și acțiunile pregătitoare.

Sursa: Comisia Europeană.

Politica de coeziune contribuie la coeziunea economică, socială și teritorială a UE prin reducerea disparităților economice și sociale care există încă între regiunile și țările sale. Această politică reprezintă una dintre cele mai importante surse de investiții ale UE, contribuind la realizarea obiectivelor Strategiei Europa 2020 prin sprijinirea creșterii economice și crearea de locuri de muncă la nivelul UE și prin reforme structurale la nivel național. Fondurile menționate sunt completate de Fondul european pentru investiții strategice, care mobilizează investiții publice și private, sprijină reformele structurale și îmbunătățește accesul la finanțare.

⁽¹²⁴⁾ Informațiile privind performanța pentru rubrica bugetară 1B se referă, în principal, la anul 2017, întrucât datele pentru 2018 sunt transmise de statele membre abia în 2019, după publicarea prezentului raport.

Politica de coeziune sprijină realizarea pieței unice digitale și a uniunii energetice și, prin investiții în energie, mediu, climă și transporturi durabile, contribuie în mod semnificativ la tranziția Europei către o economie cu emisii reduse de carbon. Politica de coeziune contribuie, de asemenea, la dezvoltarea pieței interne, la abordarea cuprinzătoare a politicii în materie de migrație și la punerea în aplicare a pilonului european al drepturilor sociale. Acest lucru se realizează, de exemplu, prin atenuarea sărăciei și a excluziunii sociale în cazul persoanelor care se află în situații de privațiune severă și prin sprijinirea ocupării forței de muncă (în rândul tinerilor).

Deși a început într-un ritm mai lent decât în perioada 2007-2013, rata de selectare a proiectelor în perioada de programare actuală a ajuns deja la valoarea anterioară. Până în decembrie 2018, Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european și inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” au selectat peste 1 milion de proiecte de sprijin în întreaga Europă, mobilizând 362 de miliarde EUR din finanțarea totală disponibilă pentru această perioadă. Acest nivel de selecție a proiectelor pentru perioada 2014-2018 este comparabil cu aceeași etapă din perioada 2007-2013.

Investițiile din Fondul european de dezvoltare regională și din Fondul de coeziune sprijină toate regiunile UE

Oferindu-le mijloacele necesare pentru a reuși într-o economie globalizată

- Fondurile politicii de coeziune au contribuit la crearea a 1,3 milioane de locuri de muncă în UE în ultimii zece ani și peste 8,9 milioane de persoane au obținut o nouă calificare ^(a).
- Peste 43 000 de întreprinderi care au cooperat cu instituții de cercetare au primit finanțare.
- Se creează mai mult de 284 000 de locuri de muncă datorită sprijinului acordat micilor întreprinderi.
- 90 000 de întreprinderi nou-înființate au primit finanțare.

Ajutându-le să se alăture revoluției digitale

- Au fost selectate aproximativ 7 800 de proiecte menite să sprijine piața unică digitală conectată, ceea ce corespunde unei investiții totale de 10,3 miliarde EUR (cofinanțare UE plus națională).

Prin investiții în educație și sănătate

- Politica de coeziune investește în infrastructura socială:
 - 1,8 milioane de copii beneficiază de școli și de facilități de îngrijire noi sau modernizate.
 - 51 de milioane de persoane au acces la servicii de asistență medicală îmbunătățite.

Prin conectarea teritoriilor și reducerea distanțelor

- Peste 2 700 km de linii de cale ferată reconstruite și aproape 7 500 km de șosele reconstituite, precum și 3 100 km de șosele noi.
- Orașe precum Varșovia, Sofia și București vor dispune de sisteme moderne de metrou datorită investițiilor din politica de coeziune.

Prin protejarea mediului și prin folosirea judicioasă a resurselor

- Peste 36 de milioane de persoane din Europa beneficiază de măsuri de protecție împotriva inundațiilor.
- 18 milioane de persoane din Europa beneficiază de măsuri de protecție împotriva incendiilor forestiere.
- 7 milioane de hectare de habitat beneficiază de măsuri de conservare.
- 8,5 milioane de persoane din Europa beneficiază de o îmbunătățire a aprovizionării cu apă potabilă.
- Peste 14,5 milioane de persoane din Europa au acces la instalații îmbunătățite de tratare a apelor uzate.
- Acțiunile finanțate din Fondul de coeziune asigură o reducere anuală estimată a emisiilor de gaze cu efect de seră de 9,7 milioane de tone echivalent CO₂ și o îmbunătățire a clasificării energetice pentru 330 000 de gospodării.

Notă: Cu excepția ^(a), cifrele menționate reprezintă impactul preconizat al proiectelor din cadrul politicii de coeziune pentru perioada 2014-2020, care au început să beneficieze de sprijin înainte de 31 decembrie 2018.

Surse: Platforma de date deschise privind Fondurile structurale și de investiții europene (<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>); Raportul anual de activitate pentru 2018 al Direcției Generale Politică Regională și Urbană; cel de al 7-lea raport privind coeziunea economică, socială și teritorială; indicatorul comun și rapoartele anuale de punere în aplicare.

Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune

Obiectivele programului

Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune sunt două dintre **principalele instrumente de investiții ale UE**, care mobilizează o masă critică de investiții în domeniile prioritare ale UE. Acestea oferă un sprijin solid pentru punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări adresate statelor membre în contextul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice. Programele pentru 2014-2020 au fost primele care au fost legate în mod explicit de ciclul anual al semestrului european. În special recomandările specifice fiecărei țări au reprezentat un punct central pentru o programare eficientă și sunt reflectate în acordurile de parteneriat adoptate și în programele în curs, care oferă în prezent un impuls pentru statele membre de a pune în aplicare modificările structurale și reformele politice prin investiții care vizează deficiențele structurale și blocajele din calea creșterii. Fondurile au jucat un rol important în combaterea efectelor imediate ale crizei economice și financiare, precum și în consolidarea potențialului structural al regiunilor Europei pe termen lung. Prioritățile de investiții pentru perioada 2014-2020 sunt enumerate în continuare.

	Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării		Îmbunătățirea accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor și creșterea calității și a gradului de utilizare a acestora
	Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii		Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele
	Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor		Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor
	Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore		Promovarea unei ocupări sustenabile și de calitate a forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă
	Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare		Investiții în educație, calificare și formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții
	Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă		

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Politica de coeziune, reprezentând aproape o treime din bugetul total al UE, a reprezentat o sursă majoră de investiții publice în multe state membre în timpul și după criza economică, furnizând, de exemplu, aproape

9 % din cheltuielile de capital ale administrațiilor publice în UE-28 și 41 %⁽¹²⁵⁾ în statele membre UE-13 în 2015-2017 ⁽¹²⁶⁾. Politica de coeziune joacă, de asemenea, un rol central în sprijinirea realizării priorităților Comisiei Juncker, contribuind totodată la solidaritate și unitate în Europa. Investițiile într-o singură țară generează efecte de propagare pozitive (aproximativ 0,12 % din PIB ⁽¹²⁷⁾) în țările care nu beneficiază de Fondul de coeziune.

Prin politica de coeziune se va asigura o creștere suplimentară a PIB de aproape o mie de miliarde EUR până în 2023. Această politică a adus beneficii economiilor tuturor statelor membre ale UE și le-a sprijinit în perioade dificile din punct de vedere economic.

346,5 MILIARDE EUR

investiți în perioada 2007-2013

Rentabilitate estimată sub forma unei creșteri de aproape 1 000 de miliarde EUR a produsului intern brut până în 2023

Impact de durată în toate statele membre: **peste 4 %** în Bulgaria, Cehia, Cipru, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, România, Slovacia, Slovenia și Ungaria ⁽¹²⁸⁾.

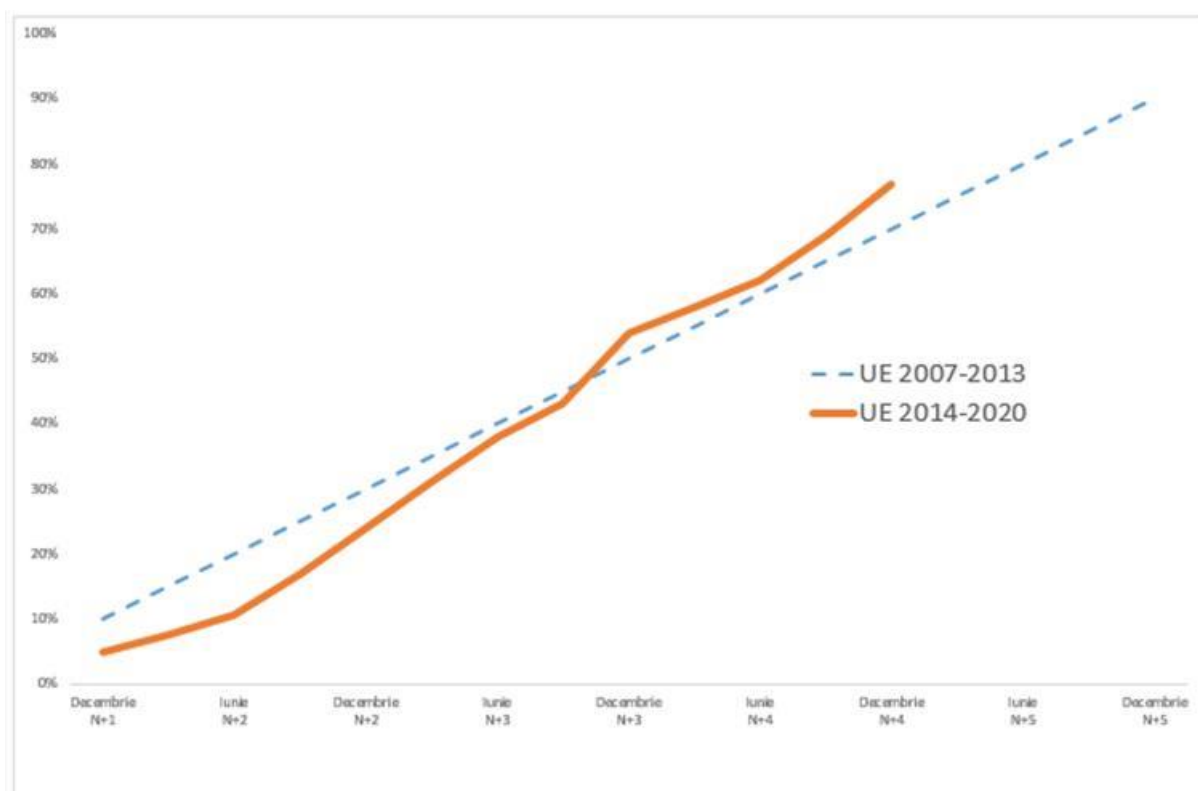
După trecerea a cinci ani din perioada de finanțare 2014-2020, punerea în aplicare a programelor politicii de coeziune continuă la viteză maximă, cu 270 de miliarde EUR alocați deja proiectelor din statele membre până în decembrie 2018, ceea ce reprezintă aproape 77 % din alocările financiare totale ale fondurilor. Aceasta înseamnă peste 290 000 de proiecte. 80 de miliarde EUR urmează să fie alocați proiectelor, cu finalizarea completă a investițiilor până în 2023, când se va încheia perioada de finanțare. Aceasta reprezintă o accelerare mai accentuată față de rezultatele înregistrate la sfârșitul anului 2017, când se alocase o proporție de 55 % din totalul fondurilor pentru proiecte. Mai important, această tendință o depășește ușor pe cea din ultima perioadă de programare (linia punctată din graficul următor) și anticipează un ritm susținut de punere în aplicare în a doua jumătate a perioadei de programare.

⁽¹²⁵⁾ Comisia Europeană, Al șaptelea raport privind coeziunea economică, socială și teritorială, paginile 176-177 https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion7/7cr.pdf

⁽¹²⁶⁾ Bulgaria, Cehia, Cipru, Croația, Estonia, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, România, Slovacia, Slovenia și Ungaria.

⁽¹²⁷⁾ Pentru programele din perioada 2007-2013, dar se pot aștepta niveluri similare pentru programele din perioada 2014-2020.

⁽¹²⁸⁾ Evaluarea *ex post* pentru perioada 2007-2013.

Grafic: Selectarea proiectelor: comparație între perioada 2007-2013 și perioada actuală. Calculul se bazează pe costul total (UE plus național) al proiectelor selectate. Anul N reprezintă 2007 pentru programele din perioada 2007-2013, respectiv 2014 pentru programele din perioada 2014-2020.

Sursa: Comisia Europeană.

Investițiile în **cercetare și inovare** au continuat să avanseze într-un ritm semnificativ în 2018, prezentând performanțe bune în majoritatea statelor membre. La sfârșitul anului 2018 au fost selectate peste 50 000 de proiecte specifice de cercetare și inovare, reprezentând 73 % din suma totală planificată. Din 2014, peste 15 200 de cercetători au beneficiat de o infrastructură de cercetare îmbunătățită, iar 7 000 de întreprinderi cooperează cu centre de cercetare din întreaga Uniune. Ca urmare a proiectelor puse în aplicare până în prezent, peste 3 200 de produse noi au fost introduse pe piață de către întreprinderile care au beneficiat de finanțare.

Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune ajută întreprinderile să își sporească competitivitatea, să dezvolte produse noi, să găsească noi piețe și să creeze noi locuri de muncă, punându-se accentul pe inovare, pe întreprinderile cu rate mari de creștere și pe programele care vizează sprijinirea capacității inovatoare a **întreprinderilor mici și mijlocii**. Gama largă a sprijinului oferit întreprinderilor mici și mijlocii este, de asemenea, esențială pentru realizarea unei piețe interne mai profunde și mai echitabile, cu o bază industrială solidă. Până la sfârșitul anului 2018, aproximativ 88 % din suma totală a fost alocată unui număr de peste 95 000 de proiecte de îmbunătățire a competitivității întreprinderilor mici și mijlocii.

Politica de coeziune este cea mai mare sursă de finanțare a UE destinată modernizării sistemului european de **transport** și adaptării acestuia la noile provocări. Sprijinul pentru rețeaua feroviară și rutieră TEN-T joacă un rol important, la fel ca investițiile în mobilitatea urbană durabilă, care vor face ca naveta zilnică să fie mai puțin poluantă, mai rapidă și mai sigură pentru cetățenii Uniunii. Până la sfârșitul anului 2018 au fost sprijinite aproximativ 2 500 de proiecte din domeniul infrastructurii rețelelor de transport.

Cu sprijinul Fondului european de dezvoltare regională, în 2018 s-a finalizat o mare porțiune din „autostrada bicicletelor” dintre Anvers și Bruxelles. Autostrada bicicletelor oferă o alternativă de transport sigură și convenabilă pentru navetiști. Este un răspuns durabil la provocările legate de traficul aglomerat și contribuie totodată la decarbonizarea transporturilor.

Fotografie: © Uniunea Europeană

O parte substanțială a fondurilor este dedicată **îmbunătățirii mediului de afaceri** și **sprijinirii antreprenoriatului**. De exemplu, sunt susținute peste 90 000 de întreprinderi nou-înființate. Un aspect important este facilitarea accesului la finanțare; astfel, de la începutul perioadei de programare, s-au investit 2,7 miliarde EUR prin intermediul efectului de levier al instrumentelor financiare.

Croația – Fond cu capital de risc din fonduri ESI pentru sprijinirea întreprinderilor nou-înființate inovatoare

Croația a înființat „Fondul cu capital de risc din fonduri ESI” în iunie 2018 – primul instrument de capital de risc sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională. Datorită mobilizării a 35 de milioane EUR din programul operațional „Competitivitate și coeziune în 2014-2020”, fondul va investi în fonduri cu capital de risc destinate întreprinderilor mici și mijlocii locale cu potențial de creștere ridicat, permițându-le să se extindă și să concureze la nivel mondial. Fondul cu capital de risc din fonduri ESI va viza, în special, investițiile în etape timpurii și va oferi un program de accelerare complet. Acesta adaugă un nou element portofoliului de instrumente de datorie sprijinite de Fondul european de dezvoltare regională și va contribui la dezvoltarea unui ecosistem solid și dinamic pentru întreprinderile nou-înființate în Croația.

Acesta este un bun exemplu pentru modul în care politica de coeziune investește în locuri de muncă și în creștere economică, în conformitate cu planul de investiții pentru Europa. Cel puțin 50 de întreprinderi în fază inițială și 15 întreprinderi nou-înființate vor beneficia de sprijin vital. Se așteaptă, de asemenea, ca instrumentul să aibă efecte de propagare puternice în ceea ce privește investitorii providențiali, atelierele antreprenoriale și întreprinderile și să constituie un vehicul puternic pentru manifestarea unui interes mult mai pronunțat al fondurilor regionale cu capital de risc de a investi în Croația.

S-au înregistrat, de asemenea, progrese semnificative în domeniul **protecției mediului și al promovării utilizării eficiente a resurselor**, în cadrul căruia au fost sprijinite 12 500 de proiecte până la sfârșitul anului 2018. Deși acest tip de investiții au un ciclu de viață lung, s-au obținut deja multe rezultate. Milioane de cetățeni sunt acum protejați împotriva dezastrelor naturale cum ar fi inundațiile și incendiile. Sute de mii de cetățeni beneficiază de facilități care îmbunătățesc alimentarea cu apă și tratarea apei. Punerea în aplicare a proiectelor variază de la un stat membru la altul. Progresul rămâne puțin mai lent în ceea ce privește obiectivele legate de creșterea capacității de reciclare a deșeurilor și de reabilitarea terenurilor, proiectele selectate până în prezent acoperind doar o fracțiune modestă din obiectivul preconizat. Acest lucru se datorează în special procedurilor de planificare îndelungate aferente acestui tip de proiecte.

Fondul european de dezvoltare regională este principalul instrument de investiții pentru **digitalizarea sectorului public și a întreprinderilor mici și mijlocii** și pentru **extinderea rețelelor în bandă largă**. Obiectivul său este de a obține o creștere a eficienței datorită soluțiilor de e-guvernare, soluțiilor inteligente din domeniul energiei și al transporturilor prin furnizarea de asistență personalizată pe teren și prin adaptarea la nevoile și la oportunitățile locale. Până la sfârșitul anului 2018, aproximativ 7 800 de proiecte au fost selectate pe teren pentru a sprijini realizarea unei piețe unice digitale conectate, reprezentând 63 % din totalul planificat. Deși s-au înregistrat progrese notabile în mai multe state membre în 2018, anumite dificultăți au încetinit punerea în aplicare a proiectelor de conectivitate în bandă largă în primele etape ale

implementării în anumite țări (de exemplu, dificultăți în ceea ce privește cartografierea zonelor de intervenție și selectarea beneficiarilor, probleme legate de ajutoarele de stat). Ca răspuns la aceste dificultăți, continuă să fie puse în aplicare acțiuni specifice care vizează îmbunătățirea capacității administrative a autorităților responsabile pentru programe în acest domeniu.

S-a asigurat monitorizarea corespunzătoare a planului de acțiune pentru conectivitatea în bandă largă în zonele rurale ⁽¹²⁹⁾, efectuându-se vizite în mai multe țări (Bulgaria, Cehia, Croația, România, Slovacia), pentru care au fost examinate, de asemenea, cererile de reprogramare și au fost discutate blocajele întâmpinate la nivelul punerii în aplicare. Printre alte inițiative, activitatea rețelei de birouri cu competențe în materie de bandă largă din statele membre, sprijinită de o instituție cu sediul la Bruxelles, a început să dea rezultate. Prin intermediul unor puncte de contact unice din statele membre, această rețea oferă informații și/sau recomandări oricărei autorități publice care dorește să introducă rețele în bandă largă de mare viteză, precum și oricărui potențial promotor al unui proiect de bandă largă care solicită informații despre disponibilitatea fondurilor UE/naționale/regionale pentru proiectele de conectivitate în bandă largă. Se așteaptă ca toate aceste acțiuni să contribuie la îmbunătățirea performanței digitale a regiunilor și a statelor membre, participând astfel în mod pozitiv la atingerea obiectivului stabilit pentru indicatorul de impact care exprimă competitivitatea statelor membre în domeniul digital.

Consolidarea guvernancei strategice digitale în statele membre (Italia)

Există un „decalaj digital”, cu alte cuvinte o distribuție neuniformă în ceea ce privește accesul la tehnologii informaționale și utilizarea acestora, între regiunile italiene (în special cele din sudul Italiei) și restul Europei. Italia a adoptat o strategie de dezvoltare digitală cu următoarele obiective: să garanteze accesul la internet în bandă largă (cu viteze de cel puțin 30 Mbps) pentru întreaga populație italiană; să furnizeze birourilor, clădirilor publice și unei proporții de 85 % din gospodăriile private conexiuni de mare viteză (cel puțin 100 Mbps) și să extindă rețelele în bandă largă de mare viteză în zonele industriale. S-au alocat investiții de 2,6 miliarde EUR proiectelor care sprijină dezvoltarea digitală în perioada 2014-2020.

Realizarea unei **uniuni energetice** va asigura securitatea, accesibilitatea din punctul de vedere al prețurilor și durabilitatea aprovizionării cu energie în Europa, făcând totodată ca UE să fie mai puțin dependentă de piața internațională și de sursele externe de materii prime energetice. Politica de coeziune reprezintă cea mai mare sursă de investiții a Uniunii pentru realizarea concretă, pe teren, a uniunii energetice și pentru sprijinirea regiunilor și orașelor UE în eforturile lor de atingere a obiectivelor UE 2020 și 2030 în materie de climă și energie și de realizare a unei tranziții echitabile din punct de vedere social.

Ungaria – Sprijin pentru cea mai mare centrală electrică din Ungaria

Prima centrală electrică solară din cadrul proiectului fotovoltaic pe 2018-2019 al MVM Group a fost construită în apropierea localităților Felsőzsolca și Onga, pe o suprafață de aproape 45 de hectare, cu ajutorul unei investiții totale de circa 28 de milioane EUR provenită din Fondul european de dezvoltare regională și din bugetul național. Centrala a început să producă energie electrică, fiind unitatea cu cea mai mare capacitate instalată din Ungaria – 20 de megawați. Centrala electrică solară Felsőzsolca este prima care a început să producă energie electrică dintre cele 110 unități solare planificate.

⁽¹²⁹⁾ https://enrd.ec.europa.eu/action-plan-rural-broadband_en

Țările de Jos – Extinderea utilizării panourilor solare fotovoltaice la chiriași

Acest proiect facilitează instalarea pe scară largă a sistemelor solare fotovoltaice în locuințe închiriate. Consorțiul de actori de pe piață vizează eliminarea blocajelor existente, asigurând în același timp acoperirea cererii uriașe de panouri solare în rândul chiriașilor. Cooperarea integrată între actorii de pe piață experimentați și experți, completată de contribuția specialiștilor externi, facilitează utilizarea pe scară largă a energiei solare fotovoltaice de către chiriași. Instalarea sistemelor solare fotovoltaice – inițial în 8 500 de locuințe, urmând să ajungă la 30 000 de locuințe în următorii ani – va crea multe oportunități de angajare. În plus, întreprinderile responsabile pentru montarea și instalarea panourilor fotovoltaice, a convertoarelor și a cablurilor vor înregistra, de asemenea, o dezvoltare economică.

Politica de coeziune reprezintă, de asemenea, principala sursă de finanțare a UE pentru **gestionarea riscurilor de dezastre**. Peste 25 000 de proiecte în domeniul economiei cu emisii scăzute de carbon au fost selectate și fie vor fi puse în aplicare, fie sunt deja aplicate pe teren. Pentru investițiile care vizează obiective legate de climă, au fost selectate aproape 2 500 de proiecte.

Măsurile sprijinite de Fondul european de dezvoltare regională abordează nevoile generate de fluxul excepțional de **migranți** către Europa, concentrându-se pe sprijinirea primirii și a integrării eficiente a migranților legali și a solicitanților de azil în câmpul muncii, pe incluziune socială și pe educație. O contribuție semnificativă la atingerea acestor obiective rezultă din sprijinul acordat întreprinderilor mici și mijlocii, prin intermediul cărora serviciile de sprijin pentru întreprinderi ajung la toți antreprenorii potențiali, inclusiv la cei proveniți din grupuri mai vulnerabile, cum ar fi migranții, cu scopul de a face Uniunea, în totalitatea ei, mai puternică și mai unită. Rata de selecție a proiectelor în domeniul incluziunii sociale depășea 60 % la sfârșitul anului 2018, aproape 8 000 de proiecte fiind deja selectate și în curs de punere în aplicare la acea dată.

Analiză și evaluare

Evaluarea programelor anterioare ⁽¹³⁰⁾ a constatat că regiunile și țările din UE beneficiază de fondurile de coeziune atât prin efectele directe ale acestora (investiții), cât și prin efectele indirecte (dezvoltarea comerțului).

Evaluarea a constatat că sprijinul acordat întreprinderilor mici și mijlocii are un impact potențial ridicat, cu condiția să se concentreze mai mult pe sprijinirea dezvoltării întreprinderilor dinamice, pe strategiile de specializare inteligentă și pe facilitarea trecerii regiunilor la poziții superioare din lanțul economic, mai degrabă decât să încerce să mențină economia trecutului. În plus, contribuțiile cu valoare adăugată ridicată sunt evidențiate de aspecte precum economia cu emisii reduse de carbon, dezvoltarea urbană durabilă și cooperarea regională. Acest feedback a fost luat în considerare în propunerea Comisiei ⁽¹³¹⁾ pentru următorul cadru financiar multianual, care menține concentrarea tematică cu priorități de sprijinire a inovării, a economiei digitale și a micilor întreprinderi, precum și a economiei cu emisii reduse de carbon și a economiei circulare.

Evaluarea a concluzionat, de asemenea, că cea mai eficientă strategie de atragere a întreprinderilor mari nu constă în stimulente financiare, ci în îmbunătățirea condițiilor locale, cum ar fi mediul de afaceri local. Investițiile aeroportuare au avut tendința de a prezenta performanțe slabe, cu excepția regiunilor ultraperiferice, unde beneficiul este manifest. Propunerea pentru următorul cadru financiar multianual conține o listă de activități excluse, printre care se numără sprijinul direct acordat întreprinderilor mari, infrastructurii aeroportuare și unele operațiuni de gestionare a deșeurilor, cum ar fi depozitele de deșeuri.

S-a constatat, de asemenea, că instrumentele financiare au potențialul de a fi un mijloc mai eficient de finanțare a investițiilor în anumite domenii de politică, dar au existat întârzieri la punerea în aplicare și obstacole în calea utilizării pe scară largă a acestora. Aceste aspecte au fost abordate în propunerea Comisiei

⁽¹³⁰⁾ Evaluarea *ex post* a Fondului european de dezvoltare regională și a Fondului de coeziune în perioada 2007-2013, SWD (2016) 318 final

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/expost2013/wp1_swd_report_en.pdf

⁽¹³¹⁾ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune, COM(2018)372 final – https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:8d2f7140-6375-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0023.03/DOC_1&format=PDF

de regulament privind dispozițiile comune ⁽¹³²⁾ pentru perioada de după 2020, care prevede **flexibilitate și capacitate de reacție la nevoile viitoare**, de exemplu prin facilitarea transferurilor mici de resurse fără modificarea programului operațional. În plus, alocările aferente programului operațional sunt stabilite pentru primii cinci ani, iar pentru ultimii doi ani fondurile se alocă pe baza unei analize. Punerea în aplicare a instrumentelor financiare este simplificată, multe dintre dispozițiile relevante fiind aliniate cu cele privind granturile.

Evaluarea a constatat că sistemele de gestiune, control și audit sunt complexe. Acest lucru a generat incertitudine administrativă și întârzieri de punere în aplicare. Un studiu recent ⁽¹³³⁾ solicitat de Comisie a identificat costuri administrative substanțiale estimate la 2,2 % din totalul costurilor eligibile pentru Fondul european de dezvoltare regională și la 1,8 % pentru Fondul de coeziune (cifra totală este de 4 % pentru Fondurile structurale și de investiții europene în general). Comisia învață din aceasta, iar propunerea pentru programele viitoare include multe măsuri de simplificare și reducere a sarcinii administrative. Utilizarea pe scară mai largă a opțiunilor de costuri simplificate și a plăților bazate pe condiții ar putea reduce substanțial costurile administrative totale. Anumite norme pentru proiectele majore și investițiile generatoare de venituri sunt eliminate. În plus, o abordare mai proporțională a controalelor și a auditurilor va aduce o reducere semnificativă a numărului de verificări și a sarcinii de audit pentru programele operaționale cu risc scăzut.

Curtea de Conturi Europeană a raportat ⁽¹³⁴⁾ că Comisia a pus în aplicare diverse măsuri care vizează concentrarea mai mare pe rezultate în perioada 2014-2020; Curtea a salutat îmbunătățirile, dar a subliniat și deficiențele de calitate a monitorizării informațiilor legate de cheltuielile din cadrul politicii de coeziune. Curtea a remarcat că informațiile de monitorizare continuă să se axeze, în cea mai mare parte, pe realizări și a recomandat Comisiei să stabilească indicatori comuni de rezultate pentru Fondul european de dezvoltare regională. Ca răspuns, propunerea Comisiei ⁽¹³⁵⁾ privind fondurile pentru perioada 2021-2027 menține și perfecționează setul comun de indicatori de realizare, adăugând pentru prima dată un set comun de indicatori de rezultat, în ceea ce privește cadrele de performanță care urmează să fie stabilite de statele membre pentru monitorizarea, raportarea și evaluarea performanței programului. Propunerea ar permite raportarea periodică a rezultatelor și actualizarea acestora pe platforma de date deschise ⁽¹³⁶⁾, precum și comparația între programe și state membre, care va fi utilizată la analiza și evaluarea performanței.

Legătura dintre programe și semestrul european este consolidată pentru perioada 2021-2027. Ca parte a ciclului din 2019 al semestrului european, Comisia a oferit analize personalizate, specifice pentru fiecare țară, ale nevoilor de investiții și ale blocajelor care afectează investițiile, luând în considerare disparitățile regionale și teritoriale relevante. Pe baza acestor elemente analitice și ținând seama de obiectivele politicii de coeziune, orientările privind investițiile specifice fiecărei țări au fost elaborate și sintetizate într-o anexă la rapoartele de țară (anexa D). Această anexă oferă baza pentru dialogul dintre statele membre și serviciile Comisiei în vederea programării fondurilor politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027.

⁽¹³²⁾ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize, COM(2018) 375 final – https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:26b02a36-6376-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0009.03/DOC_1&format=PDF

⁽¹³³⁾ Noua evaluare a costurilor și sarcinilor administrative asociate fondurilor ESI, https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/studies/2018/new-assessment-of-esif-administrative-costs-and-burden

⁽¹³⁴⁾ Curtea de Conturi Europeană, *Selecția și monitorizarea proiectelor în cadrul Fondului european de dezvoltare regională și al Fondului social european în perioada 2014-2020 continuă să se axeze în principal pe realizări – Raportul special nr. 21/2018*, https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/sr18_21/sr_project_performance_ro.pdf

⁽¹³⁵⁾ COM(2018) 372 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=SWD%3A2018%3A283%3AFIN>

⁽¹³⁶⁾ <https://cohesiondata.ec.europa.eu>

Fondul social european

Obiectivele programului

Pentru ca Europa să devină unită, rezistentă și competitivă în viitor sunt necesare chiar acum investiții în capitalul uman, și anume în educație și formare, în dezvoltarea aptitudinilor, a capacității de inserție profesională și a potențialului de a crea întreprinderi și de a inova, precum și în domeniul sănătății și al condițiilor de trai în general. Investițiile în capitalul uman și construirea unei Uniuni mai sociale și mai echitabile s-au numărat printre principalele priorități ale actualei Comisii încă de la început.

Fondul social european este principalul instrument al UE pentru sprijinirea creării de locuri de muncă, ajutând oamenii să obțină locuri de muncă mai bune, asigurând oportunități de angajare echitabile pentru toți și sprijinind perfecționarea profesională și recalificarea. Acest fond este legat direct de prioritățile și obiectivele principale ale strategiei Europa 2020 în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, educația și combaterea sărăciei și este un instrument esențial pentru protejarea principiilor și drepturilor consacrate de pilonul european al drepturilor sociale. Obiectivele tematice sunt cele enumerate în continuare.

	Promovarea unei ocupări sustenabile și de calitate a forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă		Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare
	Investiții în educație, calificare și formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții		Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă
	Valoarea-țintă a șomajului în rândul tinerilor (persoanele cu vârsta sub 25 de ani) care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare		

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări ⁽¹³⁷⁾

Până la sfârșitul anului 2017, Fondul social european și inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” au sprijinit **15,3 milioane de persoane, dintre care 7,9 milioane erau șomeri și 4,9 milioane erau inactive**. Până la acea dată, statele membre declaraseră că **2,4 milioane de tineri au beneficiat deja** de inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”. Dintre toți participanții, 1,4 milioane au fost angajați, 1,9 milioane au obținut o calificare și 870 000 au urmat programe educaționale sau de formare datorită Fondului social european sau sprijinului acordat prin inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”.

Investițiile din Fondul social european și din inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” reprezintă principala sursă de sprijin la nivelul UE pentru reformele structurale din statele membre, în special în domeniile legate de reforma serviciilor publice de ocupare a forței de muncă, măsurile de activare, dezvoltarea unor modalități integrate individualizate pentru ocuparea forței de muncă, înființarea și punerea în aplicare a educației și formării profesionale duble, măsurile în materie de ucenicie sau investițiile în servicii de îngrijire (a copiilor) care vizează creșterea participării femeilor la piața muncii.

⁽¹³⁷⁾ Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune, *Raportul anual de activitate pentru 2018*, p. 48.

Utilizarea deplină a Fondului social european ⁽¹³⁸⁾

Cu un buget de 86,4 miliarde EUR pentru perioada 2014-2020, Fondul social european este unul dintre instrumentele principale ale UE care sprijină punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări. Programele operaționale contribuie direct la promovarea ocupării durabile și de calitate a forței de muncă, a incluziunii sociale, a investițiilor în educație și formare și a consolidării capacității instituționale. Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” este un instrument dedicat, cu un buget de 8,8 miliarde EUR, jumătate din sumă provenind din Fondul social european. Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” se adresează tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare din regiunile UE care înregistrau cel mai ridicat nivel al șomajului în rândul tinerilor în 2012, oferindu-le oportunități de angajare și de formare profesională.

⁽¹³⁸⁾ Proiect de raport comun al Comisiei și al Consiliului privind ocuparea forței de muncă care însoțește Comunicarea Comisiei privind Analiza anuală a creșterii 2019, COM(2018) 761 final, 21.11.2018, p. 85-86, 114.

Între 2014 și 2017, peste 15 milioane de participanți au beneficiat de sprijin din Fondul social european și inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”, printre care aproape 3 milioane de șomeri de lungă durată (17 %). Tinerii sub 25 de ani (42 % din totalul participanților) și persoanele slab calificate care au absolvit ciclul de învățământ primar sau secundar inferior (44 % din totalul participanților) sunt principalele grupuri-țintă ale acestor intervenții. Punerea în aplicare, care a prezentat o accelerare accentuată în 2017, ar trebui să continue în mod constant în următorii ani.

Peste 2,4 milioane de persoane au fost susținute de inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” între 2014 și 2017, dintre care:

- 780 000 de tineri au fost înscriși în programe de educație/formare, obținând o calificare sau un loc de muncă, inclusiv prin desfășurarea de activități independente, la încheierea programului;
- 550 000 de tineri au primit o ofertă de loc de muncă, de continuare a studiilor, de ucenicie sau de stagiu la încheierea programului.

Faptul că numărul participanților la proiectele din cadrul Fondului social european și al inițiativei „Locuri de muncă pentru tineri” s-a dublat de la sfârșitul anului 2016 indică o accelerare pronunțată a punerii în aplicare a proiectelor pe teren.

Statele membre își intensifică eforturile de informare, punând la dispoziția tinerilor servicii mai accesibile și asigurând o mai bună identificare a persoanelor aflate în dificultate.

În Finlanda, centrele de consiliere pentru tineri de tip ghișeu unic (Ohjaamo), care au funcționat inițial cu finanțare din Fondul social european, au dobândit caracter permanent și vor primi un sprijin financiar extins, care vizează să ajungă la un număr total de 10 000 de tineri. Pe întregul teritoriu al Germaniei se deschid agenții de ocupare a forței de muncă destinate tineretului. Cipru a lansat un proiect de sprijin susținut de Ministerul Educației în cooperare cu Ministerul Muncii și cu Consiliul pentru Tineret din Cipru, care urmărește să ajungă la 4 000 de persoane inactive care nu sunt încadrate profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare și să le acorde sprijin de activare prin consiliere și formare personalizată. În Croația funcționează, din noiembrie 2017, un sistem de cartografiere a participanților eligibili, care urmărește identificarea persoanelor neînregistrate și a caracteristicilor acestora cu scopul de a direcționa mai bine măsurile către acest grup.

În mai multe state membre, Fondul social european sprijină consolidarea capacităților și reformele structurale ⁽¹³⁹⁾. De exemplu,

În Letonia, Fondul social european sprijină consolidarea dialogului social. Scopul este de a dezvolta un cadru juridic care să faciliteze dialogul social în diferite sectoare.

În Spania, fondul a sprijinit strategia de integrare pe piața muncii. În mod similar, Fondul social european investește în prezent resurse pentru sprijinirea „contractului de ucenicie” atât în cadrul programelor de formare profesională, cât și în ceea ce privește reducerea contribuțiilor la asigurările sociale datorate de întreprinderi. Contractul de ucenicie constituie totodată una dintre ofertele Garanției pentru tineret din Spania, destinată în special tinerilor care nu dețin nicio calificare sau care au doar o calificare generală inferioară.

În Cehia, Fondul social european și Fondul european de dezvoltare regională au oferit un impuls considerabil alocării de fonduri pentru instituțiile de îngrijire a copiilor (aproximativ 220 de milioane EUR în total pentru programele Fondului social european și ale Fondului european de dezvoltare regională din Cehia, adică o valoare aproape triplă). De atunci, cererea de servicii pe teren a fost confirmată de interesul considerabil al solicitanților față de program. S-au introdus modificări legislative pentru a destinde cerințele aplicabile deschiderii unei instituții de învățământ preșcolar și pentru a permite angajatorilor să înființeze grădinițe. Până în prezent au fost create peste 9 000 de locuri în grădinițe.

⁽¹³⁹⁾ Evaluarea impactului care însoțește documentele Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul social european Plus (FSE+) și Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de ajustare la globalizare (FEG), SWD(2018) 289 final, 30.5.2018, p. 9.

În Portugalia, Fondul social european sprijină consolidarea capacității instituționale a partenerilor sociali, având în vedere rolul important al acestora în modernizarea politicilor privind piața activă a muncii și educația și formarea profesională.

Analiză și evaluare ⁽¹⁴⁰⁾

Până la mijlocul anului 2018, statele membre au finalizat 164 de evaluări ale Fondului social european și ale mai multor fonduri pentru perioada 2014-2020. Aceste evaluări analizează atât procesul, cât și executarea fondului. În 2018, Comisia a lansat patru evaluări tematice (privind sprijinul acordat încadrării în muncă a tinerilor, ocupării forței de muncă și mobilității, educației și formării profesionale și incluziunii sociale).

Tot în 2018, Comisia a elaborat evaluarea impactului și propunerea pentru Fondul social european Plus 2021-2027 (FSE+). Printre domeniile esențiale pentru care s-au identificat posibilități de îmbunătățire se numără ⁽¹⁴¹⁾ următoarele.

- O mai bună aliniere a politicilor cu prioritățile politice de la nivelul UE și cu guvernanța economică în contextul semestrului european.
- Axarea pe rezultate pentru perioada 2014-2020 a fost consolidată, dar încă nu s-a dovedit a fi un stimulent suficient pentru performanță în statele membre.
- În pofida câtorva progrese, gestionarea și executarea fondului rămân prea complexe, iar trecerea de la o logică bazată pe contribuții la una bazată pe rezultate – deși procesul s-a îmbunătățit în perioada 2014-2020 – nu s-a realizat încă integral.
- Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”: procedurile de gestiune financiară (având în vedere finanțarea din două surse – inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” și alocările din Fondul social european) și cerințele suplimentare de raportare (indicatori comuni ai Fondului social european și indicatori de rezultate ai inițiativei „Locuri de muncă pentru tineri”) sunt percepute de beneficiari și de autoritățile de punere în aplicare ca fiind responsabile pentru creșterea sarcinii administrative. Accentul pus pe îmbunătățirea suplimentară ar trebui să vizeze implicarea mai mare a tinerilor care se află cel mai departe de educație, formare și încadrare în muncă, precum și creșterea calității generale a ofertelor de locuri de muncă și de formare finanțate de inițiativă în contextul instrumentelor de tip Garanție pentru tineret.

La 30 mai 2018, Comisia a adoptat o propunere privind Fondul social european Plus ⁽¹⁴²⁾. În cadrul mai larg al Fondurilor structurale și de investiții europene, acest fond va permite o mai bună direcționare a sprijinului în direcția provocărilor identificate în semestrul european. În acest context, Fondul social european Plus va realiza fuziunea următoarelor:

- Fondul social european și inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”;
- Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane;
- Programul UE pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială;
- Programul UE în domeniul sănătății.

⁽¹⁴⁰⁾ Fișa de program pentru 2018, p. 3.

⁽¹⁴¹⁾ SWD(2018) 289 final, 30.5.2018, anexa 3.

⁽¹⁴²⁾ COM(2018) 761 final, 21.11.2018, p. 86.

Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane

Obiectivele programului

Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane sprijină acțiunile statelor membre ale UE de a oferi asistență celor mai defavorizate persoane. Asistența acordată include alimente, îmbrăcăminte și alte articole esențiale pentru uz personal.

Acest fond vizează atenuarea celor mai grave forme de sărăcie din UE, cum ar fi lipsa hranei și a adăpostului și sărăcia în rândul copiilor. Fondul este executat în cadrul gestionării partajate, cu norme simplificate și cerințe administrative reduse în comparație cu Fondul social european. Resursele alocate Fondului de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane pentru perioada 2014-2020 se ridică la aproape 3,8 miliarde EUR.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări ⁽¹⁴³⁾

- În 2017, Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane a sprijinit 12,9 milioane de persoane.
- Se estimează că aproximativ jumătate dintre beneficiarii finali sunt femei, 30 % sunt copii cu vârsta de maximum 15 ani și aproximativ 10 % sunt migranți, participanți cu origine străină sau persoane aparținând unei minorități (inclusiv comunităților marginalizate, cum ar fi romii).
- Ajutorul pentru incluziunea socială a ajuns la peste 36 000 de persoane.
- Peste 1,3 milioane de tone de alimente au fost distribuite în total în perioada 2014-2017, dintre care 370 000 de tone (adică aproximativ 30 %) doar în 2017.

Valoarea monetară a sprijinului material distribuit până în 2017 a ajuns la 19,5 milioane EUR. Comparativ cu anul 2016, valoarea monetară a asistenței materiale de bază a crescut cu 25 %.

Analiză și evaluare

Rezultatele evaluării la jumătatea perioadei efectuate în 2018 ⁽¹⁴⁴⁾ arată că Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane are un efect notabil asupra volumului în aproape toate statele membre. Măsurile de ajutor alimentar, material și măsurile de incluziune socială care au primit sprijin oferă beneficii considerabile celor mai defavorizate persoane, inclusiv celor care, în lipsa acestor măsuri, ar putea fi lăsate în urmă de asistența socială obișnuită sau care au nevoie de sprijin imediat.

Crearea de rețele și schimbul de cunoștințe între instituții, organizații partenere și servicii sociale, precum și între diferite organizații partenere au jucat un rol important în diseminarea bunelor practici. Acest lucru a fost valabil în special în cazul asistenței nefinanciare pentru persoanele cele mai defavorizate.

Evaluarea la jumătatea perioadei a identificat o serie de deficiențe în punerea în aplicare a Fondului de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane. Interpretările eronate ale cadrului de reglementare al UE sau ale cerințelor naționale au condus, uneori, la (a) întârzieri în faza inițială a programului; (b) obstacole administrative legate în mare parte de politicile naționale în materie de achiziții publice și de cerințele suplimentare; (c) proceduri și instrucțiuni stufoase privind documentația; și (d) proceduri excesive de certificare a beneficiarilor finali.

⁽¹⁴³⁾ Fișa de program pentru 2018, p. 1.

⁽¹⁴⁴⁾ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/Oe03aa7b-025f-11e8-b8f5-01aa75ed71a1>

În mod similar, stabilirea unei liste restrânse de criterii de eligibilitate pentru beneficiarii finali are dezavantajul de a exclude persoanele care nu au acces la sistemul social și nu permite un răspuns prompt la urgențe.

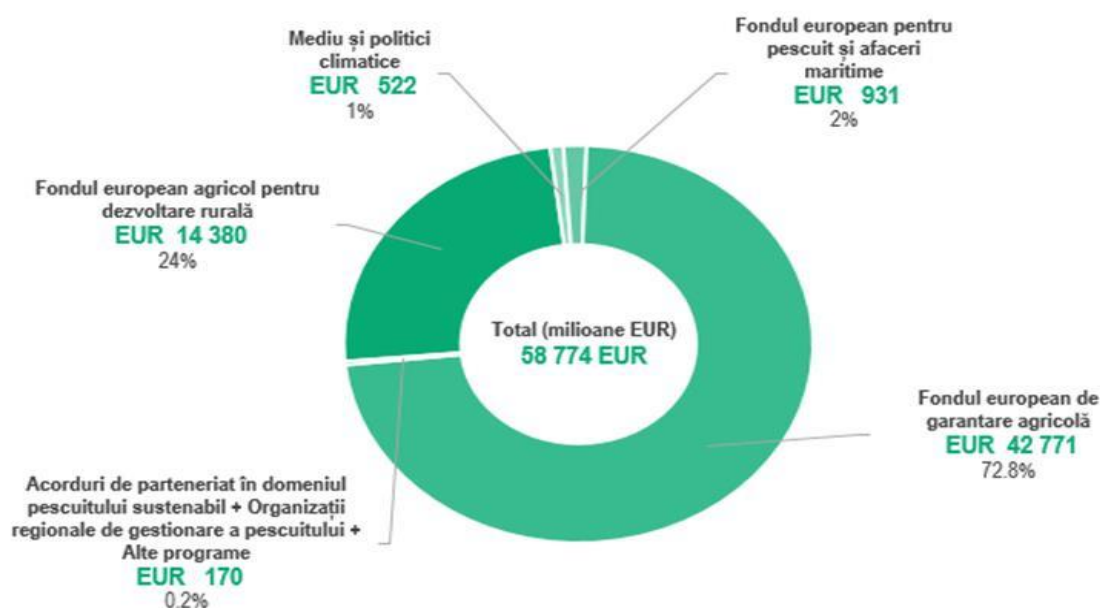
Curtea de Conturi a constatat ⁽¹⁴⁵⁾ că Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane contribuie la abordările statelor membre în ceea ce privește atenuarea sărăciei și conține măsuri inovatoare de incluziune socială, dar ar putea fi mai bine direcționat către persoanele care au cea mai mare nevoie de sprijin și s-ar putea concentra mai mult pe incluziunea socială decât pe asistența alimentară și materială de bază.

La 30 mai 2018, Comisia a propus un Fond social european Plus, în cadrul căruia Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane va fuziona cu Fondul social european. Acest lucru va permite combinarea cu mai multă ușurință a furnizării de alimente/asistență materială cu sprijinul pentru incluziune socială și măsuri active. Se va contribui astfel la crearea de sinergii, consolidându-se dimensiunea incluziunii sociale a sprijinului și oferindu-se o cale integrată de ieșire din sărăcie. De asemenea, fuzionarea va contribui la soluționarea deficienței actuale identificate în evaluări, întrucât absența unei abordări strategice comune împiedică uneori tranziția lină a participanților vulnerabili de la proiectele finanțate de acest fond la proiectele Fondului social european.

⁽¹⁴⁵⁾ Curtea de Conturi Europeană, FEAD – Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane: un sprijin valoros, însă a cărui contribuție la reducerea sărăciei nu a fost încă demonstrată – Raportul special nr. 05/2019.

Creștere durabilă: Resurse naturale (Rubrica bugetară 2)

Prin politica agricolă comună (în special Fondul european de garantare agricolă și Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală) și politicile maritime și pescărești (în special prin intermediul Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime), bugetul UE a sprijinit **producția viabilă de produse alimentare, gestionarea durabilă a resurselor naturale, acțiunile climatice și dezvoltarea teritorială echilibrată**. Producția viabilă de produse alimentare contribuie la stimularea creării de locuri de muncă, a creșterii economice și a investițiilor, deoarece un număr mare de locuri de muncă din sectorul agricol, al prelucrării alimentelor, al comerțului cu alimente și al serviciilor alimentare depind de aceasta. Promovarea gestionării durabile a resurselor naturale și a acțiunilor în domeniul climei garantează menținerea durabilității bazei necesare pentru ocuparea forței de muncă în agricultură. Promovarea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a zonelor rurale contribuie, de asemenea, la creșterea economică, la crearea de locuri de muncă și la realizarea de investiții. Eliminarea decalajului digital dintre zonele urbane și cele rurale este un factor important, care poate ajuta întreprinderile din zonele rurale să rămână competitive. Producția viabilă de produse alimentare la standarde ridicate de siguranță alimentară joacă, de asemenea, un rol activ într-o politică comercială echilibrată și progresistă în vederea valorificării oportunităților oferite de globalizare. UE joacă, de asemenea, un rol principal în abordarea provocărilor crescânde legate de oceane, nu doar la nivel european, ci și la scară internațională.

Grafic: Principalele programe finanțate în 2018 în cadrul rubricii 2, Creștere durabilă: resurse naturale. Toate sumele sunt exprimate în milioane EUR. În categoria „alte programe” se numără, printre altele, *agențiile descentralizate, alte acțiuni și măsuri, proiecte pilot și acțiuni pregătitoare, acțiuni finanțate în temeiul prerogativelor și competențelor specifice conferite Comisiei*.

Sursa: Comisia Europeană.

S-au alocat 58,8 miliarde EUR la rubrica 2 pentru 2018, ceea ce reprezintă 37 % din totalul bugetului UE pentru acest an. Rubrica 2 cuprinde cei doi piloni ai politicii agricole comune: pilonul I este constituit din măsurile de sprijinire a pieței și din plățile directe finanțate de Fondul european de garantare agricolă, iar pilonul II include sprijinul pentru dezvoltare rurală finanțat prin Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală. Rubrica include, de asemenea, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și dimensiunea

internațională a politicii comune în domeniul pescuitului, precum și activitățile în domeniul schimbărilor climatice și al mediului prin intermediul Programului pentru mediu și politici climatice (programul LIFE) ⁽¹⁴⁶⁾).

Fondul european de garantare agricolă

Obiectivele programului

Fondul european de garantare agricolă încurajează o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, contribuind la atingerea obiectivelor politicii agricole comune: producția viabilă a produselor alimentare, gestionarea durabilă a resurselor naturale (cu acțiuni climatice) și dezvoltarea teritorială echilibrată. Plățile directe oferă o protecție de bază a venitului agricol împotriva șocurilor specifice la care este expusă agricultura (în special cele legate de prețuri și de condițiile meteorologice). Principalele obiective specifice ale fondului sunt următoarele:

	Creșterea competitivității sectorului agricol și accentuarea valorii acestuia în cadrul lanțului alimentar		Promovarea stabilității pieței
	Susținerea stabilității veniturilor fermierilor prin furnizarea unui sprijin direct pentru venit		Promovarea unei agriculturi mai orientate spre piață, prin asigurarea unui nivel semnificativ de sprijin decuplat pentru venit
	Contribuția la îmbunătățirea performanței de mediu a politicii agricole comune		Promovarea producției agricole locale și asigurarea unui nivel echitabil al prețurilor la bunurile destinate consumului direct și prelucrării de către industriile locale din regiunile ultraperiferice

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Plăți directe

Aproximativ 6,5 milioane de ferme, care acoperă 90 % din terenurile agricole, au beneficiat de plăți directe. În 2017 ⁽¹⁴⁷⁾, acest sprijin a reprezentat 38 % din venitul agricol al acestora ⁽¹⁴⁸⁾. De la ultima reformă a politicii agricole comune din 2015, plățile directe au fost **mai bine direcționate** datorită unor „niveluri” diferite de plăți care răspund nevoilor specifice **ale tinerilor fermieri, ale micilor fermieri, ale sectoarelor specifice sau ale regiunilor aflate în dificultate**, precum și **ale mediului și climei**. Aceste modificări ale structurii sistemului de plăți directe – împreună cu posibilitățile de redistribuire și plafonare – au început să contribuie la o distribuție mai echitabilă a plăților. Efectul stabilizator al plăților directe este completat de

⁽¹⁴⁶⁾ Informațiile privind performanța pentru rubrica bugetară 2 se referă, în principal, la anul 2017 în ceea ce privește programele din cadrul gestiunii partajate, întrucât datele pentru 2018 sunt transmise de statele membre abia în 2019, după finalizarea prezentului raport.

⁽¹⁴⁷⁾ Direcția Generală Agricultură și Dezvoltare Rurală, *Raportul anual de activitate pentru 2018*.

⁽¹⁴⁸⁾ Estimată pe baza venitului întreprinderilor din agricultură.

instrumentele de piață, care funcționează acum la un nivel de „plasă de siguranță”, mai degrabă decât să direcționeze frecvent piața UE, așa cum se întâmpla în trecut.

Întrucât plățile directe se acordă pe hectar de suprafață eligibilă, există o corelație puternică între distribuția plăților directe și repartizarea suprafeței între fermieri. Drept urmare, fermele mai mari concentrează cele mai mari volume ale sprijinului ⁽¹⁴⁹⁾ și există un număr mare de beneficiari foarte mici, fapt care reflectă nivelul ridicat de fragmentare a sectorului agricol din UE și contribuția relativă a acestor grupuri la economia sectorului. În exercițiul financiar 2017, aproape 50 % din beneficiarii plăților directe dețineau mai puțin de 5 hectare și acopereau împreună mai puțin de 5 % din suprafața totală sprijinită.

	 Numărul de ferme (milioane)	 Terenul agricol administrat (milioane ha)	 Sprijin direct (miliarde EUR)
Ferme mici < 5 hectare	3,19 (49 %)	7,4 (5 %)	2,3 (6 %)
Ferme profesionale (de tip familial) 5-250 de hectare	3,25 (50 %)	107,0 (67 %)	29,3 (71 %)
Ferme mari > 250 de hectare	0,08 (1 %)	44,3 (28 %)	9,2 (23 %)

Grafic: Distribuția sprijinului direct din partea UE pentru fermierii din Uniune.

Sursa: Datele de control CATS (anul de cerere 2016).

Reforma politicii agricole comune din 2013 a permis **redistribuirea plăților directe** între beneficiari, favorizând în special fermele mici și mijlocii. Statele membre trebuie să reducă cu cel puțin 5 % veniturile de peste 150 000 EUR obținute de orice beneficiar din schema de plată de bază sau din schema de plată unică pe suprafață. Statele membre pot chiar să plafoneze aceste venituri (nouă state membre au decis să aplice un plafon începând din 2015). Ca alternativă, se pot redistribui până la 30 % din alocațiile naționale de plăți directe pentru primele hectare din fiecare fermă („plată redistributivă”). În 2017, nouă state membre au implementat acest sistem, utilizând între 0,5 % și 15 % din cheltuielile lor totale pentru plățile directe.

În plus, statele membre trebuie să reducă diferențele dintre nivelurile plăților pe hectar acordate beneficiarilor de pe teritoriile lor (acest aspect este numit „convergență internă”). Există, de asemenea, o dispoziție privind ajustarea treptată a alocării financiare per stat membru pentru a apropia între ele nivelurile medii ale plăților din diversele țări („convergență externă”). În sfârșit, clauza privind fermierii activi permite excluderea de la sprijin a persoanelor a căror activitate agricolă este secundară.

Începând cu anul de cerere 2018, reglementarea UE numită „**Regulamentul Omnibus**” ⁽¹⁵⁰⁾ contribuie la îmbunătățirea funcționării schemelor de plată directă în cauză și la simplificarea punerii în aplicare a acestora.

⁽¹⁴⁹⁾ Deși într-o măsură mai mică decât pentru teren.

⁽¹⁵⁰⁾ Regulamentul (UE) 2017/2393 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2017 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), (UE) nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune, (UE) nr. 1307/2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune, (UE) nr. 1308/2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și (UE) nr. 652/2014 de stabilire a unor dispoziții pentru gestionarea cheltuielilor privind lanțul alimentar, sănătatea și bunăstarea animalelor, precum și sănătatea plantelor și materialul de reproducere a plantelor (JO L 350, 29.12.2017, pp. 15-49).

În ceea ce privește măsurile de **ecologizare** a sistemului de plăți directe, modificările introduse prin Regulamentul Omnibus oferă statelor membre posibilitatea de a nu clasifica pășunile ca fiind „permanente” dacă au fost arate timp de cinci ani sau mai mult, pentru a ține seama de diversitatea sistemelor agricole din întreaga Uniune. În 2018, opt state membre au decis să aplice această opțiune. O anumită flexibilitate suplimentară pentru fermieri a provenit din derogările raționalizate de la diversificarea culturilor sau de la normele privind zonele de interes ecologic pentru exploatarea agricolă cu o pondere substanțială de pășuni, pâșloage, culturi de leguminoase sau culturi aflate sub apă. În schimb, definirea unor noi tipuri de zone de interes ecologic au extins opțiunile pe care statele membre le pot oferi fermierilor pentru îndeplinirea acestei cerințe. În 2018, mai multe state membre le-au folosit și au inclus noi tipuri în lista lor de zone de interes ecologic. În 2018, 80 % din suprafața agricolă totală a UE făcuse obiectul a cel puțin uneia dintre obligațiile în materie de ecologizare. Ca parte a normelor modificate, interdicția de utilizare a produselor fitosanitare în zonele de interes ecologic a fost pusă în aplicare pentru prima dată în 2018.

În 2018, ca și în 2017, ca răspuns la consecințele condițiilor meteorologice excepționale din mai multe state membre (secetă, ploi abundente, zăpadă, îngheț), Comisia a acordat derogări de la anumite norme privind ecologizarea (zona de interes ecologic, diversificarea culturilor) pentru a îmbunătăți situația fermierilor afectați din aceste state. Pentru a atenua efectele secetei asupra disponibilității furajelor pentru animale, 11 state membre (din cele 13 autorizate) au aplicat derogări de la anumite cerințe referitoare la lăsarea terenurilor pâșloagă și la culturile intermediare. Pe baza informațiilor primite pentru anul de cerere 2018, aceste zone de interes ecologic care fac obiectul derogărilor par să fi completat într-o oarecare măsură suprafețele totale disponibile pentru producția de furaje.

Începând din 2018 ⁽¹⁵¹⁾, noile reglementări ale UE ⁽¹⁵²⁾, împreună cu orientările tehnice furnizate de Comisie, au permis statelor membre să profite de datele prin satelit disponibile (programul Copernicus) pentru a monitoriza zonele pentru care s-a solicitat sprijin. Mai multe state membre au decis să introducă, din 2019, „controale prin monitorizare” pentru o parte din schemele de ajutoare și/sau suprafețele vizate. Se preconizează că abordarea prin monitorizare va oferi un mare potențial de simplificare a sarcinilor administrative și legate de control, dar și de monitorizare a performanței politicii agricole comune într-un sens mult mai larg. Această abordare este urmărită în continuare în propunerile privind politica agricolă comună după 2020.

Cheltuieli legate de piață ⁽¹⁵³⁾

După mai mulți ani în care măsurile de sprijinire a pieței în sectoarele producției de fructe și legume și al zootehniei au contribuit la reechilibrarea sectoarelor în cauză, s-a realizat o **stabilizare substanțială a pieței** în 2018, în urma căreia măsurile de retragere excepționale din sectorul fructelor și legumelor au fost întrerupte începând cu jumătatea anului.

Până la sfârșitul anului 2018, 99 % din cele 380 000 de tone de lapte praf degresat provenit din stocurile de intervenție publică constituite în anii 2015-2017 au fost reintroduse pe piață ⁽¹⁵⁴⁾, ceea ce reflectă îmbunătățirea situației de pe piața produselor lactate. Agricultură europeană și-a demonstrat rezistența după crizele recente, găsim piețe alternative atât în UE, cât și în afara acesteia (în special în Asia și Statele Unite), după cum reiese din statisticile comerciale.

Data fiind evoluția generală a prețurilor, nu au fost necesare măsuri noi de intervenție pe piață în 2018.

În 2018 au fost adoptate, de asemenea, **măsuri de sprijin excepționale** pentru a despăgubi fermierii din Franța și din Italia pentru restricțiile sanitare și veterinare impuse în vederea combaterii gripei aviare.

După mai mulți ani de discuții la nivelul UE, Comisia a adoptat o propunere de directivă privind **practicile comerciale neloiale**. Directiva urmărește protejarea furnizorilor vulnerabili din lanțul de aprovizionare cu

⁽¹⁵¹⁾ Fișa de program pentru 2018.

⁽¹⁵²⁾ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/746 al Comisiei din 18 mai 2018 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 809/2014 în ceea ce privește modificarea cererilor unice, a cererilor de plată și a controalelor (JO L 125, 22.5.2018, p. 1-7).

⁽¹⁵³⁾ Fișa de program pentru 2018.

⁽¹⁵⁴⁾ Fișa informativă Gestionarea pieței UE a produselor lactate în perioada 2014-2019.

alimente, în special a fermierilor și a micilor prelucrători, împotriva practicilor comerciale neloiale ale cumpărătorilor mai puternici. Limitarea abuzului de putere pe piață de-a lungul lanțului contribuie la o funcționare mai bună a lanțului alimentar și îmbunătățește reziliența sectorului agroalimentar din UE.

Sistemul UE de încurajare a consumului de fructe, legume și lapte în școli, care reunește fostul sistem de încurajare a consumului de fructe și fostul sistem de încurajare a consumului de lapte în școli într-un cadru juridic unic, s-a aplicat pentru prima dată pe parcursul anului școlar 2017/2018. *În octombrie 2018*, Comisia a găzduit o întâlnire cu reprezentanții instituțiilor UE, ai guvernelor naționale și ai altor organisme publice și private (întreprinderi, organizații comerciale, organizații neguvernamentale din domeniul mediului și al sănătății, societatea civilă), pentru a face bilanțul realizărilor, pentru a învăța din bunele practici și pentru a reflecta asupra posibilelor îmbunătățiri ulterioare. Comisia a prezentat exemple concrete ale consolidării dimensiunii sănătății și a educației în sistemul reformat. În anul școlar 2017/2018, aproximativ 20,3 milioane de copii din aproape 160 000 de școli⁽¹⁵⁵⁾ au participat la sistemul UE de încurajare a consumului de fructe, legume și lapte în școli.

Analiză și evaluare

Studiul de sprijin pentru evaluarea impactului măsurilor de politică agricolă comună asupra obiectivului general al „producției viabile de produse alimentare”⁽¹⁵⁶⁾ confirmă faptul că plățile directe permit fermierilor să facă față mai bine efectelor negative ale scăderii prețurilor agricole asupra venitului, contribuind astfel la stabilitatea veniturilor fermelor. Cu toate acestea, chiar și cu ajutorul direct al politicii agricole comune, o proporție mare (74 % în 2015) de ferme nu atinge criteriul de referință al unui venit pe unitate de muncă egal cu productivitatea națională medie a muncii. Studiul a constatat că politica agricolă comună din perioada 2014-2020 a permis creșterea eficienței printr-o direcționare mai bună a sprijinului către fermele care au avut cea mai mare nevoie de acesta (ponderea fermelor în care venitul pe unitate de muncă a depășit productivitatea națională medie a muncii datorită sprijinului direct a scăzut de la 29 % în 2013 la 26 % în 2015). Decizia anumitor state membre de a distribui resursele pentru sprijinul cuplat facultativ unui număr mare de sectoare a limitat eficacitatea/eficiența acestui sprijin în raport cu scopul preconizat. Potrivit analizei realizate de părțile interesate, în aceste cazuri sprijinul cuplat facultativ nu și-a îndeplinit scopul de a sprijini sectoarele care se confruntă cu anumite dificultăți și a condus la acordarea unui ajutor pentru venit suplimentar și generalizat fermelor beneficiare. Măsurile de piață au contribuit la limitarea volatilității prețurilor interne ale majorității produselor agricole, care este mai mică decât cea a prețurilor internaționale. Existența măsurilor de piață ale UE pare să joace un rol de descurajare a activităților speculative. Ponderea importurilor în consumul intern a crescut progresiv. Pe piața internațională, valoarea exporturilor UE a crescut în perioada de analiză. Cu toate acestea, comerțul mondial s-a intensificat într-un ritm mai mare. Evoluția poziției concurențiale a UE este totuși similară cu cea a principalului său concurent comercial (Statele Unite) și, în 2016, UE și-a păstrat a doua poziție (după SUA) în ceea ce privește exporturile mondiale ale produselor incluse în evaluare.

În 2018, Curtea de Conturi a evaluat un nou sistem de plată de bază pentru fermieri, introdus prin reforma politicii agricole comune din 2013. Curtea a constatat că sistemul se afla pe calea cea bună din punct de vedere operațional, dar că impactul acestuia asupra simplificării, direcționării și convergenței nivelurilor de ajutor era limitat⁽¹⁵⁷⁾.

Studiul de sprijin pentru evaluarea măsurilor de politică agricolă comună aplicabile în sectorul vitivinicol⁽¹⁵⁸⁾ a constatat că, la nivelul producătorilor, ajutorul acordat prin programele naționale de sprijin pentru restructurarea și conversia plantațiilor viticole a condus la o mecanizare considerabilă, precum și la o creștere generală a rentabilității administrării acestora. La nivelul producătorilor, programele – în special măsura legată de investiții – au contribuit la îmbunătățirea competitivității producătorilor de vinuri din UE și au favorizat integrarea pe verticală în aval. Normele UE de etichetare au promovat condiții de concurență echitabile pentru entitățile concurente din UE și furnizarea de informații clare consumatorilor. Studiul a

⁽¹⁵⁵⁾ Sursa: Rapoartele de monitorizare ale statelor membre care trebuie să fie prezentate până la 31.1.2019.

⁽¹⁵⁶⁾ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei referitor la evaluare urmează să fie finalizat în 2019.

⁽¹⁵⁷⁾ Curtea de Conturi Europeană, *Schema de plată de bază în favoarea fermierilor se află pe calea cea bună pe plan operațional, dar are un impact limitat asupra simplificării, a direcționării ajutorului și a convergenței nivelurilor de ajutor – Raportul special nr. 10/2018*.

⁽¹⁵⁸⁾ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei referitor la evaluare urmează să fie finalizat în 2019.

subliniat faptul că programele naționale de sprijin sunt, în general, conforme cu obiectivele UE în materie de mediu, dar ar fi putut juca un rol mai important în adaptarea plantațiilor viticole din UE la schimbările climatice și ar fi putut să favorizeze în mod mai direct dezvoltarea durabilă. Studiul a recomandat să se solicite statelor membre să justifice mai bine alegerile strategice cu privire la măsurile puse în aplicare și să monitorizeze mai bine efectele obținute de diferitele măsuri.

Studiul de sprijin⁽¹⁵⁹⁾ pentru evaluarea măsurilor de ecologizare din cadrul plăților directe a fost publicat la sfârșitul anului 2017 și s-a adoptat un document de lucru ulterior al serviciilor Comisiei în noiembrie 2018⁽¹⁶⁰⁾. Această evaluare a concluzionat că efectele globale ale măsurilor de ecologizare, astfel cum sunt aplicate în prezent, asupra practicilor de gestionare a fermelor și asupra mediului/climei par a fi destul de limitate, deși există diferențe între statele membre. Măsurile de ecologizare nu par să fi avut niciun efect semnificativ asupra producției agricole sau asupra viabilității economice a fermelor. Evaluarea a arătat că statele membre și fermierii ar putea să facă mai multe pentru a realiza pe deplin ecologizarea; în plus, s-ar putea face mai mult la nivelul UE pentru a simplifica sistemul. Statele membre dispun de o flexibilitate semnificativă în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor, însă, în general, nu folosesc această flexibilitate pentru a maximiza beneficiile de mediu și climatice. Deciziile par să fi fost determinate mai degrabă de probleme administrative și de considerații agricole, inclusiv de dorința de a asigura o perturbare minimă a practicilor agricole.

În propunerile Comisiei pentru politica agricolă comună de după 2020, cerințele de ecologizare existente sunt integrate într-un cadru mai larg, care include un nou set de condiții (adică un sistem îmbunătățit de obligații care trebuie îndeplinite de beneficiarii plăților PAC în funcție de suprafață și de animale) și răspunde, inter alia, la trei obiective specifice: să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, să promoveze dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale și să contribuie la protejarea biodiversității.

Viitoarea politică agricolă comună – în afară de consolidarea îngrijirii mediului și a acțiunii în domeniul climei – urmărește, de asemenea, consolidarea rezistenței sectorului agricol și îmbunătățirea traiului în zonele rurale.

Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală

Obiectivele programului

Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală finanțează contribuția UE la programele de dezvoltare rurală. Aceste programe contribuie la o **creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii** în UE prin sprijinirea fermelor, a sectorului alimentar și silvicol și a altor entități care își desfășoară activitatea în zonele rurale, cum ar fi întreprinderile neagricole, organizațiile neguvernamentale și autoritățile locale.

Fondul reprezintă, de asemenea, un instrument important de atenuare a schimbărilor climatice și de sprijinire a tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice, ajutând fermierii și întreprinderile rurale să **reducă emisiile de gaze cu efect de seră și de amoniac** și **să se adapteze la consecințele schimbărilor climatice**. Fondul urmărește șase priorități specifice.

⁽¹⁵⁹⁾ https://ec.europa.eu/agriculture/evaluation/market-and-income-reports/greening-of-direct-payments_ro

⁽¹⁶⁰⁾ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei – Sinteza evaluării Regulamentului (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului în ceea ce privește măsurile de ecologizare din cadrul plăților directe, SWD(2018) 479 final, 22.11.2018.

 Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale	 Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile, precum și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și gestionarea durabilă a pădurilor
 Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv prelucrarea și comercializarea de produse agricole, bunăstarea animalelor și gestionarea riscurilor în agricultură	 Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură
 Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și forestier	 Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Până la sfârșitul anului 2018 ⁽¹⁶¹⁾, plățile totale în domeniul dezvoltării rurale efectuate din bugetul UE către statele membre s-au ridicat la 36,5 miliarde EUR (inclusiv prefinanțarea și plățile intermediare), ceea ce reprezintă 36 % din totalul angajamentelor pentru perioada 2014-2020. În 2018, statele membre au prezentat cel de al treilea raport anual de punere în aplicare, care vizează punerea în aplicare până la 31 decembrie 2017 ⁽¹⁶²⁾.

Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală sprijină soluțiile menite să **încurajeze antreprenoriatul și ocuparea forței de muncă în agricultură și în întreprinderile din mediul rural** și să **îmbunătățească viabilitatea și reziliența economică a acestora**. Până la sfârșitul anului 2017, peste 112 000 de exploatații agricole au primit sprijin pentru investiții pentru a facilita restructurarea și modernizarea și pentru a obține câștiguri de productivitate (25 % din obiectiv), și a fost angajat peste 49 % din bugetul alocat ajutoarelor pentru noile întreprinderi și sprijinului pentru investiții în activități non-agricole în zonele rurale; au primit sprijin pentru înființarea de noi întreprinderi 51 400 de tineri fermieri care aduc o nouă energie și au potențialul de a valorifica pe deplin beneficiile tehnologice în ceea ce privește creșterea productivității și a sustenabilității; 125 200 de exploatații agricole au primit sprijin sub forma instrumentelor de gestionare a riscurilor pentru a reduce incertitudinea cu privire la viitor, care poate compromite competitivitatea fermierilor; și 60 327 de exploatații agricole au fost ajutate să participe la sisteme de calitate ⁽¹⁶³⁾.

⁽¹⁶¹⁾ Fișa de program pentru 2018.

⁽¹⁶²⁾ Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Fonduri structurale și de investiții europene 2014-2020 – Raportul din 2018 de sintetizare a rapoartelor anuale de implementare a programelor care vizează implementarea în perioada 2014-2017, COM(2018) 816 final, 19.12.2018.

⁽¹⁶³⁾ COM(2018) 816 final, p. 7, cifre actualizate (ianuarie 2019).

În anul 2017⁽¹⁶⁴⁾, stadiul de punere în aplicare a măsurilor care vor contribui în mod semnificativ la **obiectivele de mediu și climatice** ale politicii includea următoarele:

- 2,9 milioane de hectare de teren agricol și forestier în total au făcut obiectul unor contracte de gestionare care contribuie la sechestrarea carbonului sau la conservare (72,5 % din obiectivul de 4 milioane de hectare);
- 283 000 de hectare de teren irigat au trecut la sisteme de irigare mai eficiente (22 % din obiectiv) – având în vedere intervalul lung dintre planificarea și realizarea investițiilor, acest rezultat arată că situația este în grafic;
- 14,8 % din terenurile agricole și 0,34 % din suprafețele forestiere au făcut obiectul unor contracte de gestionare care contribuie la biodiversitate – acest rezultat se apropie de obiectivele de 18 %, respectiv de 2 %.

Sprijinul acordat în cadrul fondului vizează îmbunătățirea **accesului la serviciile și infrastructura tehnologiei informației și comunicațiilor pentru 18 milioane de cetățeni din mediul rural**, acest obiectiv fiind realizat prin 4 400 de proiecte de investiții. Până în 2017, 36 % din fondurile alocate pentru îmbunătățirea serviciilor de tehnologie a informațiilor și comunicațiilor în zonele rurale au fost alocate proiectelor, iar 1 255 000 de locuitori din mediul rural (7 % din valoarea-țintă) beneficiază deja de servicii îmbunătățite⁽¹⁶⁵⁾.

Până la sfârșitul anului 2017, în cadrul Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală s-au cheltuit peste 246 de milioane EUR pentru **ocuparea forței de muncă în agricultură și în zonele rurale**, pentru a promova incluziunea socială și pentru a încuraja învățarea pe tot parcursul vieții și **formarea profesională în agricultură și silvicultură**. Peste 1 milion de beneficiari au beneficiat de pregătire profesională în agricultură, adică aproape 28 % din obiectivul pentru perioada respectivă. În zonele rurale, resursele de dezvoltare rurală ale UE sprijină **strategiile de dezvoltare locală** care promovează incluziunea socială, reducerea sărăciei și dezvoltarea economică în cadrul abordării LEADER. Până în prezent, 59 % din locuitorii zonelor rurale (ceea ce reprezintă aproximativ 113 % din obiectiv) sunt vizați de peste 3 400 de strategii de dezvoltare locală puse în aplicare de grupuri de acțiune locală care au beneficiat de 18 % din fondurile publice disponibile⁽¹⁶⁶⁾.

În cadrul **Parteneriatului european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii**, până la sfârșitul anului 2018 au devenit active aproape 900 de **grupuri operaționale**⁽¹⁶⁷⁾ care desfășoară proiecte inovatoare cu actori multipli pentru a găsi soluții la probleme specifice sau pentru a dezvolta o oportunitate concretă pentru sectoarele agricol și forestier. Aceste proiecte au un potențial important de a crea soluții inovatoare pentru o agricultură mai inteligentă, mai eficientă și mai sustenabilă.

Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii – exemple de proiecte ale grupului operațional
BRIDE – Regenerarea biodiversității într-un mediu de creștere a animalelor de lapte

⁽¹⁶⁴⁾ Fișa de program pentru 2018.

⁽¹⁶⁵⁾ COM(2018) 816 final, p. 6.

⁽¹⁶⁶⁾ SWD(2018) 816 final, pp. 11-12.

⁽¹⁶⁷⁾ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/publications/eip-agri-operational-groups-assessment-2018>

Terenurile agricole gestionate intens în întreaga Irlandă au înregistrat rate relativ scăzute de participare la programele de agromediu. Proiectul de regenerare a biodiversității într-un mediu de creștere a animalelor de lapte constă într-un parteneriat inovator localizat în bazinul râului Bride din nord-estul comitatului Cork din Irlanda. Proiectul urmărește să conceapă și să pună în aplicare o abordare eficientă din punctul de vedere al costurilor și axată pe rezultate, care să abordeze pierderea biodiversității pe terenurile unde se cresc animale de lapte și să ridice gradul de conștientizare la nivel național a opțiunilor disponibile pentru menținerea și îmbunătățirea stării faunei și florei sălbatice de pe terenurile agricole gestionate intensiv, fără a prejudicia producția agricolă. Parteneriatul include mai mulți parteneri (printre care fermieri, consilieri, cercetători, întreprinderi mici și mijlocii, organisme publice, ONG-uri), iar proiectul este conceput în așa fel încât să implice și 65 de fermieri care nu sunt parteneri oficiali, în vederea adoptării și testării sistemului propus în fermele lor. Fermele care implementează măsurile sunt monitorizate la anumite momente stabilite (de exemplu, la începutul, la jumătatea și la finalul proiectului) și sunt recompensate prin plăți acordate în funcție de rezultate. La începutul proiectului, s-a măsurat biodiversitatea la nivel de fermă, inclusiv prin evaluarea populațiilor de păsări, lilieci, polenizatori și flori sălbatice, printre altele.

Rezultatul așteptat este o creștere a dimensiunii zonelor în care este gestionată biodiversitatea, precum și o îmbunătățire a calității generale a biodiversității. Acest proiect vizează, de asemenea, elaborarea unei etichete pentru producția alimentară favorabilă biodiversității, care va fi deosebit de relevantă pentru părțile interesate din industria prelucrătoare – inclusiv o cooperativă a producătorilor de produse lactate și o societate producătoare de produse din carne – care sunt parteneri în proiect. În ceea ce privește colaborarea transregională, proiectul a permis stabilirea contactului cu o serie de fermieri germani care abordează, de asemenea, aspectul biodiversității în practicile agricole. S-a planificat un schimb de bune practici cu grupuri operaționale similare din Germania și din Irlanda de Nord.

SOCROSense – Tehnologii de detectare a solului și a culturilor

Scopul proiectului „Tehnologii de detectare a solului și a culturilor” (Flandra, Belgia) este de a sprijini fermierii pionieri care au experiență în utilizarea tehnicilor de detectare a solului și a culturilor cu ajutorul senzorilor de apropiere, pe baza sistemului de poziționare globală. Promotorii sunt un grup mixt de fermieri, legumicultori, operatori de pepiniere de arbori și contractanți agricoli. Împreună cu participanții din institutele de cercetare și întreprinderile relevante, acest grup dorește să creeze valoare adăugată și să dezvolte o viziune pe termen mediu și lung pentru acești senzori. Proiectul studiază modul în care se poate combina fluxul de date de la diferiți senzori cu potențialul tehnologiei senzorilor sistemului de poziționare globală pentru a orienta gestionarea culturilor într-o exploatare agricolă.

Analiză și evaluare

În 2018 s-a efectuat o evaluare⁽¹⁶⁸⁾ a grupurilor operaționale care au fost aprobate și funcționau în cadrul Parteneriatului european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii până în aprilie 2018 (612 în total). Această evaluare s-a axat pe stadiul în care ajunsese crearea și punerea în aplicare a grupurilor operaționale. Studiul a confirmat interesul ridicat față de cadrul și instrumentul de parteneriat. Dintre grupurile intervievate, 91 % au declarat că experiența lor în cadrul proiectului a fost una pozitivă și că ar recomanda altor actori/organizații să se implice într-un proiect de grup operațional. Partenerii grupului operațional au subliniat faptul că astfel de proiecte nu ar fi putut fi întreprinse în contextul altor cadre de finanțare naționale sau europene. Grupurile se axează pe abordarea nevoilor fermierilor într-un mod practic și colaborativ, creând un cadru unic, versatil și flexibil de abordare ascendentă a diferitelor provocări și nevoi concrete ale fermierilor. Acestea conectează, de asemenea, comunitatea fermierilor cu surse de expertiză externă complementară, pentru a contribui la soluționarea acestor provocări în comun, într-o varietate de formule de parteneriat. Diferitele proiecte demonstrează că parteneriatele de grup operațional sunt într-adevăr create pentru a dezvolta (în colaborare) metode, instrumente sau soluții noi sau adaptate, care sunt direct aplicabile de către fermieri. Aceste parteneriate funcționează ca vehicule care permit conectarea la alte inițiative și actori din domeniul inovării (rurale). Chiar dacă actualul cadru de finanțare nu poate acoperi toate costurile, 90 % din grupurile operaționale fie au stabilit deja relații cu organizații din afara parteneriatului, fie intenționează să facă acest lucru. Studiul arată necesitatea de a facilita mai bine acest lucru, de exemplu prin informații mai structurate și mai accesibile cu privire la temele și abordările grupurilor

⁽¹⁶⁸⁾ <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/publications/eip-agri-operational-groups-assessment-2018>

operaționale. De asemenea, este important să se îmbunătățească comunicarea cu privire la grupurile operaționale în mod prompt și complet.

În 2017 s-a realizat un studiu privind gestionarea riscurilor în agricultura UE, care a fost publicat *în 2018*⁽¹⁶⁹⁾; obiectivul acestuia a fost evidențierea riscurilor cu care se confruntă fermierii și mai buna înțelegere a proiectării și a eventualei utilizări a diverselor instrumente prin care se pot aborda aceste riscuri. Studiul constată că fermierii europeni sunt expuși unei serii de riscuri (de exemplu, condițiile meteorologice, sănătatea animalelor și a plantelor, dinamica pieței care influențează perspectivele veniturilor și viabilității fermelor), distribuite în mod eterogen între statele membre ale UE. În același timp, disponibilitatea generală și absorbția instrumentelor de gestionare a riscurilor din UE analizate nu sunt foarte dezvoltate, înregistrându-se diferențe între instrumente, sectoare și țări (de exemplu, asigurarea este cel mai utilizat instrument). Studiul subliniază necesitatea consolidării competențelor și capacităților relevante (atât la nivel administrativ, cât și la nivel de fermă) și propune câteva recomandări, inclusiv crearea unei baze de date pentru a schimba informații referitoare la gestionarea riscurilor în agricultură, pentru a sprijini în continuare cercetarea și pentru a promova acțiuni-pilot în materie de gestionare a riscurilor.

Auditul Curții de Conturi a examinat, *în 2018*⁽¹⁷⁰⁾, trei noi metode (denumite opțiuni de costuri simplificate) de calcul al contribuției financiare a UE la proiectele de dezvoltare rurală și la activitățile aferente acestora. Acesta a concluzionat că noile opțiuni sunt mai simple, dar nu sunt axate pe rezultate.

Propunerea legislativă pentru politica agricolă comună de după 2020 ține seama de principalele învățăminte desprinse din actuala perioadă de programare a politicii de dezvoltare rurală, reducând nivelul normativ al intervențiilor și îmbunătățind sinergiile cu instrumentele PAC (mai exact, plățile directe și programele sectoriale). Noile planuri strategice din cadrul PAC vor trebui să acorde o atenție deosebită atragerii tinerilor fermieri și vor promova, de asemenea, ocuparea forței de muncă, creșterea economică, incluziunea socială și dezvoltarea locală în zonele rurale.

Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime

Obiectivele programului

Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime⁽¹⁷¹⁾ sprijină **conservarea resurselor biologice marine** și ajută statele membre să atingă obiectivele politicii comune în domeniul pescuitului. Fondul urmărește patru priorități specifice:

⁽¹⁶⁹⁾ https://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2017-risk-management-eu-agriculture_ro

⁽¹⁷⁰⁾ Raportul special nr. 11/2018 al Curții de Conturi Europene intitulat „Noile opțiuni pentru finanțarea proiectelor de dezvoltare rurală sunt mai simple, dar nu sunt axate pe rezultate”.

⁽¹⁷¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 508/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2328/2003, (CE) nr. 861/2006, (CE) nr. 1198/2006 și (CE) nr. 791/2007 ale Consiliului și a Regulamentului (UE) nr. 1255/2011 al Parlamentului European și al Consiliului.

 Promovarea pescuitului și acvaculturii competitive, durabile din punctul de vedere al mediului, viabile din punct de vedere economic și responsabile din punct de vedere social	 Încurajarea punerii în aplicare a politicii comune în domeniul pescuitului
 Promovarea unei dezvoltări teritoriale favorabile incluziunii și echilibrate a zonelor de pescuit și de acvacultură	 Încurajarea dezvoltării și a punerii în aplicare a politicii maritime integrate a Uniunii într-o manieră complementară față de politica de coeziune și de politica comună în domeniul pescuitului

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Punerea în aplicare a Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime s-a accelerat semnificativ *în 2018* în comparație cu anii precedenți. Peste 7 143 de nave de pescuit au beneficiat ⁽¹⁷²⁾ de acest fond, 50 % dintre acestea aparținând flotei de pescuit de coastă la scară mică. Sprijinul oferit promovează un echilibru durabil între flotele de pescuit și resurse și **protecția ecosistemelor marine**. Fondul a sprijinit, de asemenea, o gestionare mai bună a peste 100 000 km² din zonele **Natura 2000** și a aproape 95 000 km² din alte zone marine protejate.

Proiectele finanțate au un efect pozitiv asupra beneficiarilor direcți ai operațiunilor și un efect de multiplicare de-a lungul lanțului de producție și de aprovizionare și în sectoarele de servicii conexe. Se estimează că peste 35 000 de pescari, soții/partenerii acestora și membrii organizațiilor de producători beneficiază de sprijin, precum și 33 000 de persoane din alte categorii (cum ar fi angajații întreprinderilor prelucrătoare și utilizatorii porturilor).

Până la sfârșitul anului 2017 ⁽¹⁷³⁾ au fost finanțate peste 18 000 de operațiuni în cadrul Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime. Mai mult de jumătate dintre acestea urmăresc să sprijine întreprinderile mici și mijlocii din sectorul pescuitului și al acvaculturii să devină mai competitive. Peste o treime urmăresc, de asemenea, conservarea și protejarea mediului marin și promovarea utilizării eficiente a resurselor.

Pește proaspăt de la Viena ⁽¹⁷⁴⁾:

Datorită Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime, puteți cumpăra acum pește proaspăt și legume produse chiar în capitala Austriei, Viena.

Întreprinderea din domeniul acvaponiei, nou înființată (în 2016), datorită unei contribuții de aproximativ 30 000 EUR din FEPAM, combină legumicultura cu piscicultura în sere mari, producând vinete, roșii, castraveți, ardei gras și ardei iute, dar și somn și biban.

Ferma cultivă legume pe o suprafață de aproximativ 400 m² și poate produce până la 12 tone de pește pe an. Apa reziduală bogată în nutrienți provenită de la ferma piscicolă este utilizată pentru udarea plantelor, iar căldura reziduală din seră este utilizată la încălzirea sistemului piscicol.

În 2018, Comisia a continuat să-și concentreze **politica de conservare a resurselor halieutice** asupra obiectivului de a atinge producția maximă sustenabilă ⁽¹⁷⁵⁾ pentru stocurile de pește cel târziu până în 2020 și

⁽¹⁷²⁾ Fișa finală de program privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, p. 2.

⁽¹⁷³⁾ Cele mai recente date sunt puse la dispoziție de statele membre la data de 31 mai a fiecărui an, în rapoartele lor anuale de punere în aplicare. Aceasta corespunde stadiului de punere în aplicare de la sfârșitul anului precedent.

⁽¹⁷⁴⁾ https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/2019-fresh-fish-from-vienna_en.pdf

⁽¹⁷⁵⁾ Prin „producție maximă sustenabilă” se înțelege cea mai mare producție echilibrată teoretică ce poate fi extrasă în mod continuu în medie dintr-un stoc în condițiile de mediu existente în medie, fără a afecta în mod semnificativ procesul de reproducție (articolul 4 din Regulamentul 1380/2013 privind PCP).

de a obține o performanță durabilă a flotei. Randamentele mai mari și mai stabile contribuie la crearea de locuri de muncă, creștere economică și investiții în UE. Corelația clară între pescuitul la nivel de producție maximă sustenabilă și randamentul economic și **rentabilitatea flotelor** a fost confirmată din nou în *Raportul economic anual din 2018 privind flota* ⁽¹⁷⁶⁾. Raportul a pus în evidență realizarea unor profituri nete record în 2016 (potrivit celor mai recente date disponibile). Cu o valoare estimativă de 16,9 % din marja de profit net pentru media flotei UE, s-a realizat deja nu doar obiectivul intermediar de referință pentru anul 2017 (adică 9 %), ci și obiectivul pentru 2023 (10 %). **Performanța economică mai mare a flotei de pescuit a UE** se explică în principal prin exploatarea durabilă a stocurilor de pește. Raportul arată că performanța economică stagnează în cazul în care flotele depind de stocuri care fac încă obiectul pescuitului excesiv sau al supraexploatării. Flotele care pescuiesc în mod sustenabil – din ce în ce mai multe flote se încadrează în această categorie – constată îmbunătățiri clare ale rentabilității. Utilizarea durabilă a resurselor marine reprezintă baza creșterii economice a flotei. Scăderea prețurilor la combustibili și creșterea în medie a prețurilor la pește au contribuit, de asemenea, la această performanță economică solidă.

În contextul politicii sale maritime integrate, UE își pune în aplicare agenda pentru îmbunătățirea guvernancei internaționale a oceanelor. UE și-a păstrat poziția de lider în ceea ce privește promovarea și practicarea pescuitului durabil la nivel internațional. Negocierile reușite dintre UE și China au condus la adoptarea **Parteneriatului Oceanic UE-China**, semnat la 16 iulie 2018, în cadrul summitului UE-China. Este primul parteneriat oceanic de acest tip, stabilind un cadru cuprinzător pentru dialog și cooperare în ceea ce privește chestiunile de interes comun din sectorul oceanic.

Abordarea pescuitului **ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN)**

Pescuitul este ilegal dacă este practicat:

- fără autorizație
- cu încălcarea măsurilor de conservare și de gestionare ale ORGP*
- cu încălcarea legislației naționale sau a obligațiilor internaționale

Pescuitul este nedeclarat dacă:

- nu este raportat sau raportarea contravine actelor cu putere de lege și reglementărilor internaționale, ale ORGP sau naționale

Pescuitul este nereglementat dacă:

- nava de pescuit nu are pavilion
- activitățile de pescuit pun în pericol stocurile de pește

* ORGP: organizații regionale de gestionare a pescuitului.

Sursa: Raportul anual de activitate pentru 2018 al Direcției Generale Afaceri Maritime și Pescuit.

Noul **Acord de prevenire a pescuitului nereglementat în marea liberă din zona centrală a Oceanului Arctic**, negociat de Comisie și aprobat de Consiliu în numele UE în octombrie 2018, a reprezentat un reper istoric. Acesta va împiedica pescuitul comercial nereglementat în marea liberă din zona centrală a Oceanului Arctic – o suprafață de circa 2,8 milioane km², aproximativ egală cu cea a Mării Mediterane –, protejând astfel fragilul ecosistem arctic pentru generațiile viitoare și promovând totodată dezvoltarea durabilă a regiunii.

Analiză și evaluare

Evaluarea programului predecesor a constatat că obiectivele fondului au fost atinse într-o mare măsură, dar că există posibilități de îmbunătățire: este necesar să se consolideze legătura dintre obiectivele de finanțare și cele de politică, să se promoveze în continuare exploatarea durabilă a resurselor halieutice, să se îmbunătățească sistemul de executare a fondului și să se pună un accent mai mare pe rezultate. Actualul program pentru perioada 2014-2020 abordează multe dintre aceste probleme: a reunit sub o singură umbrelă toate finanțările diferite care sprijină obiectivele politicii comune în domeniul pescuitului, inclusiv activitățile de pescuit și acvacultură durabile din punct de vedere ecologic, economic și social. Programul

⁽¹⁷⁶⁾ Raportul economic anual pentru 2018 privind flota de pescuit a UE (CSTEP 18-07), <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/2018-annual-economic-report-eu-fishing-fleet-stecf-18-07>

actual a introdus, de asemenea, un nou cadru de performanță, axat pe realizarea obiectivelor și pe atingerea reperelor și a valorilor-țintă stabilite. Pentru perioada de după 2020, evaluarea a recomandat îmbunătățirea legăturii dintre finanțare și exploatarea durabilă a resurselor halieutice. Este necesară, de asemenea, o abordare mai strategică pentru a crește competitivitatea și producția în sectorul acvaculturii și pentru a ține mai bine seama de provocările specifice cu care se confruntă pescuitul de coastă la scară mică.

Întrucât evaluările au ajuns la concluzia că programul actual era încă considerat prea complex și greoi, Comisia a propus ⁽¹⁷⁷⁾ pentru următoarea perioadă de programare o arhitectură simplificată, bazată pe patru priorități. Acestea descriu sfera de aplicare a sprijinului acordat din fond în conformitate cu obiectivele politicii comune în domeniul pescuitului, ale politicii maritime și ale acțiunilor de guvernare internațională a oceanelor. Măsurile normative nu mai sunt necesare, în schimb se descriu diferitele domenii ale sprijinului din cadrul fiecărei priorități, asigurând flexibilitate în noul program. Această arhitectură nouă va optimiza punerea în aplicare a programului în raport cu obiectivele de politică, pe baza performanței și a obținerii de rezultate. Statele membre și-ar elabora programele operaționale indicând cele mai adecvate mijloace pentru atingerea obiectivelor stabilite în regulament. Principiul de bază ar fi acela că se admite orice activitate care nu este interzisă în mod explicit de regulament. Ar exista o listă de zone „interzise” în politica în domeniul pescuitului, astfel încât să se evite impactul negativ asupra conservării resurselor halieutice (de exemplu, o interdicție generală cu privire la investițiile care măresc capacitatea de pescuit) și restricțiile pentru costurile de exploatare sau situațiile în care nu există nicio disfuncționalitate dovedită a pieței. Aceasta reprezintă o modificare importantă față de normele de finanțare actuale și anterioare.

Organizațiile regionale de gestionare a pescuitului și acordurile în domeniul pescuitului

Obiectivele programului

UE promovează gestionarea durabilă și conservarea resurselor halieutice și sprijină acțiunea externă a politicii comune în domeniul pescuitului în cadrul a diferite **organizații regionale de gestionare a pescuitului** ⁽¹⁷⁸⁾ și organizații internaționale, cum ar fi Autoritatea Internațională pentru Fundul Mărilor și Oceanelor și Tribunalul Internațional pentru Dreptul Mării, care au fost înființate prin Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării. De asemenea, Comisia negociază și pune în aplicare **acorduri bilaterale de parteneriat în domeniul pescuitului durabil** între UE și țările „terțe”, din afara Uniunii. Obiectivul este de a institui un cadru de reglementare pentru flota de pescuit în larg a UE, asigurându-se în același timp o exploatare sustenabilă a resurselor halieutice ale țărilor terțe. Aceste acorduri permit flotelor UE accesul la stocuri de pește excedentare, care nu sunt exploatate de flotele locale ale țărilor terțe în cauză, și, prin urmare, asigurarea unei aprovizionări alimentare durabile a cetățenilor Uniunii.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

În 2018, Comisia a continuat să își îndeplinească angajamentul de a asigura un pescuit mai durabil la nivel mondial. Obiectivul pentru jumătatea perioadei al **măsurilor de conservare** adoptate de organizațiile regionale de gestionare a pescuitului în conformitate cu recomandările științifice a fost deja realizat în 2017. În 2018, 52 dintre cele 59 de măsuri de conservare (adică 88 %) ⁽¹⁷⁹⁾ adoptate de organizațiile regionale de gestionare a pescuitului în care UE este membră au fost conforme cu recomandările științifice.

⁽¹⁷⁷⁾ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european pentru afaceri maritime și activități pescărești și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 508/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, COM(2018) 390 final.

⁽¹⁷⁸⁾ Organizațiile regionale de gestionare a pescuitului sunt organisme internaționale înființate pentru a asigura conservarea și sustenabilitatea stocurilor de pești anadromi și a stocurilor de pești mari migratori. Acestea reprezintă principalul mijloc de cooperare multilaterală, oferind un cadru juridic care poate lua în considerare caracteristicile și trăsăturile specifice ale fiecărei zone și specii în cauză.

⁽¹⁷⁹⁾ Raportul anual de activitate pentru 2018 al Direcției Generale Afaceri Maritime și Pescuit, p. 26.

În 2018 au avut loc negocieri pentru un **acord de pescuit** cu opt țări în total. Aceste negocieri s-au finalizat cu succes, ceea ce a permis reînnoirea protocolului de acord cu Côte d'Ivoire, Maroc, Capul Verde și Guineea-Bissau. În plus, s-au încheiat un nou acord și un nou protocol cu Gambia. Există negocieri în curs și cu São Tomé e Príncipe, Kiribati și Madagascar. Au fost lansate, de asemenea, discuții cu Gabon și Mozambic în ceea ce privește reînnoirea protoalelor cu aceste țări.

Aproximativ 250 de nave UE ⁽¹⁸⁰⁾ sub pavilionul unuia dintre statele membre ale UE au beneficiat în 2018 de o autorizație de pescuit acordată în temeiul unui acord de pescuit care le oferă acces la stocurile de pește din țări terțe. În același timp, aceste acorduri bilaterale joacă un rol esențial în dezvoltarea guvernancei sectorului pescuitului în țara parteneră într-o manieră durabilă, prin acordarea de sprijin sectorial. În țările partenere, acordurile de parteneriat în domeniul pescuitului sustenabil încurajează îmbunătățirea guvernancei și a gestionării sectorului local al pescuitului prin sprijinirea monitorizării, controlului și supravegherii activităților flotelor naționale și străine. Acestea oferă, de asemenea, o finanțare semnificativă pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a activităților de pescuit la nivel local și la combaterea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.

Promovând exploatarea sustenabilă a excedentului de resurse biologice marine, acordurile în domeniul pescuitului au contribuit la asigurarea locurilor de muncă și a creșterii economice în țările terțe și în UE. Se estimează că acordurile de parteneriat în domeniul pescuitului sustenabil sunt responsabile în mod direct pentru crearea a 6 000 de locuri de muncă și conduc, în mod indirect, la crearea altor 9 000 ⁽¹⁸¹⁾, deoarece 70 % din capturile efectuate în contextul acordurilor de pescuit sunt prelucrate în țara parteneră.

Analiză și evaluare

În 2018 au fost efectuate evaluări ale acordurilor cu Capul Verde, Côte d'Ivoire și Madagascar. Rezultatele acestora au fost luate în considerare în cadrul negocierilor de reînnoire a acordurilor respective în următoarele domenii: nivelul posibilităților de pescuit convenite, dispozițiile tehnice relevante aplicabile și normele referitoare la punerea în aplicare și monitorizarea programelor sectoriale multianuale.

Curtea de Conturi Europeană a raportat ⁽¹⁸²⁾ în 2015 că acordurile de parteneriat în domeniul pescuitului sunt, în general, bine gestionate de către Comisie. Cu toate acestea, Curtea a concluzionat că există încă posibilități de îmbunătățire în ceea ce privește procesul de negociere și punerea în aplicare a protoalelor și a făcut recomandări relevante. În 2018, Curtea a efectuat un audit de urmărire subsecventă pentru a verifica punerea în aplicare a recomandărilor sale.

În contextul viitorului cadru bugetar al UE pentru perioada 2021-2027, Comisia Europeană a propus o alocare pentru dimensiunea internațională a politicii comune în domeniul pescuitului, care include contribuțiile obligatorii la organizațiile regionale de gestionare a pescuitului și la alte organizații internaționale, precum și acordurile de parteneriat în domeniul pescuitului sustenabil.

LIFE – Programul pentru mediu și politici climatice

Obiectivele programului

LIFE ⁽¹⁸³⁾ este singurul program al UE dedicat exclusiv mediului, conservării naturii și acțiunii climatice, toate acestea fiind domenii de interes tot mai mare pentru cetățeni. Programul finanțează o gamă largă de activități, de la protecția **biodiversității** la sprijinirea **economiei circulare**, de la demonstrarea noilor **tehnologii de reducere a emisiilor** la procesul de pregătire a negocierilor internaționale, de la **aplicarea**

⁽¹⁸⁰⁾ Raportul anual de activitate pentru 2018 al Direcției Generale Afaceri Maritime și Pescuit, p. 28.

⁽¹⁸¹⁾ Fișa de program pentru 2018, p. 2.

⁽¹⁸²⁾ Curtea de Conturi Europeană, Raportul special nr. 11/2015, https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/sr15_11/sr_fisheries_ro.pdf

⁽¹⁸³⁾ Regulamentul (UE) nr. 1293/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind instituirea unui program pentru mediu și politici climatice (LIFE) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 614/2007.

legislației privind mediul și clima la reducerea impacturilor negative asupra acestora. Programul LIFE servește, de asemenea, drept catalizator important pentru dezvoltarea și **schimbul de bune practici și de cunoștințe**.

Rolul programului este de a **construi și de a îmbunătăți capacitatea**, de a accelera **punerea în aplicare a legislației UE**, de a ajuta actorii privați, în special întreprinderile, **să testeze tehnologii și soluții la scară mică** și de a mobiliza alte fonduri. Fondul urmărește șase obiective specifice.

 Contribuția la o economie mai ecologică și mai eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și la elaborarea și punerea în aplicare a politicii și legislației UE în domeniul mediului (domeniul prioritar al mediului și utilizării eficiente a resurselor)	 Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în UE și dezvoltarea și punerea în aplicare a politicilor și legislației UE în domeniul climei (domeniul prioritar al atenuării schimbărilor climatice)
 Oprirea și inversarea fenomenului de pierdere a biodiversității, sprijinirea rețelei Natura 2000 și combaterea degradării ecosistemelor (domeniul prioritar al biodiversității)	 Creșterea rezilienței UE în fața schimbărilor climatice (domeniul prioritar al adaptării la schimbările climatice)
 Sprijinirea unei guvernante și informări mai bune în domeniul mediului la toate nivelurile (domeniul prioritar al guvernantei și informării în domeniul mediului)	 Sprijinirea unei guvernante și informări mai bune în domeniul climei la toate nivelurile (domeniul prioritar al guvernantei și informării în domeniul climei)

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Având în vedere că durata medie a proiectelor tradiționale LIFE este de 4-5 ani, doar foarte puține proiecte au fost finalizate în 2018 ⁽¹⁸⁴⁾, ceea ce face dificilă evaluarea rezultatelor în această etapă timpurie. Proiectele în curs de desfășurare contribuie la **trecerea la o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă în fața schimbărilor climatice** și la **protecția mediului**, inclusiv la protejarea biodiversității și la programul Natura 2000, prin următoarele acțiuni.

- Îmbunătățirea statutului de conservare a 186 de specii de faună și floră sălbatică și a 106 habitate diferite pe o suprafață comparabilă cu cea a Poloniei.
- Reducerea emisiilor de CO₂ cu aproximativ 13 milioane de tone pe an, cifră comparabilă cu echivalentul emisiilor de CO₂ totale ale Lituaniei în 2015.
- Reducerea consumului de energie cu aproximativ 1 000 000 de megawați-oră pe an, ceea ce reprezintă consumul mediu anual de energie electrică pentru aproximativ 280 000 de locuințe.
- Reducerea cantității de deșeuri care nu sunt gestionate în mod corespunzător cu aproximativ 1 milion de tone pe an. Aceasta corespunde aproximativ cu volumul total de deșeuri municipale din Slovenia în 2016.

⁽¹⁸⁴⁾ Fișa de program pentru 2018, p. 2.

În ceea ce privește **proiectele integrate**, au fost finanțate 37 de proiecte în 21 de state membre. Aceste proiecte sprijină autoritățile statelor membre să pună în aplicare în cea mai mare măsură posibilă legislația privind mediul și clima. Ele permit, de asemenea, utilizarea altor surse de finanțare ale UE, inclusiv a fondurilor agricole, structurale, regionale și de cercetare a fondurilor naționale și a investițiilor din sectorul privat. Proiectele integrate din cadrul subprogramului pentru mediu sunt proiecte care pun în aplicare planuri sau strategii de mediu la scară teritorială largă (regională, multiregională, națională sau transnațională). Cu o cofinanțare LIFE de 367,8 milioane EUR, proiectele integrate ar trebui să mobilizeze în total 9,2 miliarde EUR din alte surse publice și private din UE.

Au fost introduse două instrumente financiare pilot pentru a testa abordările inovatoare:

Finanțarea privată pentru eficiența energetică sprijină investițiile destinate punerii în aplicare a planurilor de acțiune ale statelor membre în materie de eficiență energetică prin intermediari financiari. Contribuie la introducerea pe piață a unui nou produs financiar, care vizează eficiența energetică și, prin urmare, contribuie în mod direct la decarbonizarea economiei noastre. Până la sfârșitul anului 2018 au fost semnate nouă contracte cu bănci din nouă state membre, concretizate prin împrumuturi în valoare de 60 de milioane EUR la nivelul beneficiarilor finali.

Mecanismul de finanțare a capitalului natural sprijină finanțarea împrumuturilor și a capitalului propriu. Acesta este conceput pentru a demonstra că proiectele de capital natural pot genera venituri sau pot reduce costurile. Până la sfârșitul anului 2018, în cadrul mecanismului de finanțare a capitalului natural au fost semnate trei operațiuni în valoare de 32,5 milioane EUR cu beneficiari din Irlanda, Croația și Grecia, care sprijină silvicultura și agricultura durabilă, ecoturismul și dezvoltarea de soluții de gestionare a terenurilor bazate pe natură, precum și activități de restaurare ecologică.

Proiectele în curs de desfășurare contribuie la trecerea la o **economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, cu emisii reduse de carbon și rezistentă în fața schimbărilor climatice, la protecția mediului, inclusiv a biodiversității**, și la programul **Natura 2000**, inclusiv prin următoarele acțiuni: (1) îmbunătățirea statutului de conservare a 186 de specii de faună și floră sălbatică și a 106 habitate diferite pe o suprafață comparabilă cu cea a Poloniei; (2) reducerea emisiilor de CO₂ cu aproximativ 13 milioane de tone pe an, cifră comparabilă cu echivalentul emisiilor de CO₂ totale ale Lituaniei în 2015; (3) reducerea consumului de energie cu aproximativ 1 000 000 de megawați-oră pe an, ceea ce reprezintă consumul mediu anual de energie electrică pentru aproximativ 280 000 de locuințe; (4) reducerea cantității de deșuri care nu sunt gestionate în mod corespunzător cu aproximativ 1 milion de tone pe an. Aceasta corespunde aproximativ cu volumul total de deșuri municipale din Slovenia în 2016.

În cadrul programului LIFE, în 2018 a fost lansată prima inițiativă a Uniunii Europene de **combateră a declinului insectelor polenizatoare sălbatice**. Respectiva inițiativă stabilește obiective strategice și un set de acțiuni care trebuie întreprinse de către UE și statele sale membre pentru a combate declinul polenizatorilor în UE și pentru a contribui la eforturile globale de conservare.

În urma cererilor de **propuneri** lansate în perioada 2014-2018 pentru proiectele tradiționale, au fost primite aproximativ 5 000 de propuneri, care au condus la finanțarea a 588 de granturi: 455 sunt finanțate în cadrul subprogramului de mediu, iar 133 în cadrul subprogramului privind acțiunile climatice. **Beneficiarii** variază de la întreprinderi mici la întreprinderi mari (40 % în total, din care 35 % sunt IMM-uri), organizații private fără caracter comercial (25 %) și organisme publice (35 %).

Analiză și evaluare

Recenta evaluare la jumătatea perioadei a programului LIFE ⁽¹⁸⁵⁾ a confirmat faptul că programul actual se află pe drumul cel bun și contribuie la strategia Europa 2020. În plus, cele mai multe dintre părțile interesate percep LIFE ca fiind un instrument foarte important pentru abordarea priorităților de mediu și climatice.

Cu toate acestea, evaluarea a identificat, de asemenea, **oportunități** de creștere a eficienței generale a programului, de îmbunătățire a coerenței între programul LIFE și alte fonduri UE și de consolidare a rolului de catalizator al programului. Alte posibilități de îmbunătățire privesc accentul strategic al programului LIFE, precum și creșterea eficienței și simplificarea gestionării acestuia.

În timp ce activitățile desfășurate în cadrul programului LIFE pentru 2014-2020 abordează anumite probleme în mod direct pe teren, impactul principal al programului este indirect, datorită rolului său de catalizator: sprijin pentru acțiunile la scară mică menite să inițieze, să extindă sau să accelereze practicile de producție, distribuție și consum durabile și protecția capitalului natural, prin: – facilitarea dezvoltării și a schimbului de bune practici și de cunoștințe; – consolidarea capacităților și accelerarea punerii în aplicare a legislației și a politicilor în domeniul mediului și al climei și facilitarea tranziției către energia curată; – sprijinirea părților interesate pentru a testa tehnologii și soluții la scară mică și – mobilizarea finanțării din alte surse pentru a promova investițiile financiare globale sustenabile.

Această abordare va fi urmărită în continuare în cadrul financiar multianual pentru perioada 2021-2027.

Propunerea privind LIFE pentru perioada de după 2020 ⁽¹⁸⁶⁾ se concentrează pe dezvoltarea și punerea în aplicare a unor modalități inovatoare de a răspunde provocărilor legate de mediu și climă, ceea ce reprezintă un catalizator al schimbărilor în materie de elaborare, punere în aplicare și executare a politicilor. Programul va asigura, de asemenea, suficientă flexibilitate pentru a răspunde noilor priorități esențiale, pe măsură ce acestea apar pe parcursul derulării sale. Punerea în aplicare a noului program LIFE va fi facilitată pentru solicitanți și beneficiari și se vor lua măsuri pentru a realiza o acoperire teritorială mai echilibrată.

Această abordare va fi urmărită în continuare în cadrul financiar multianual pentru perioada 2021-2027.

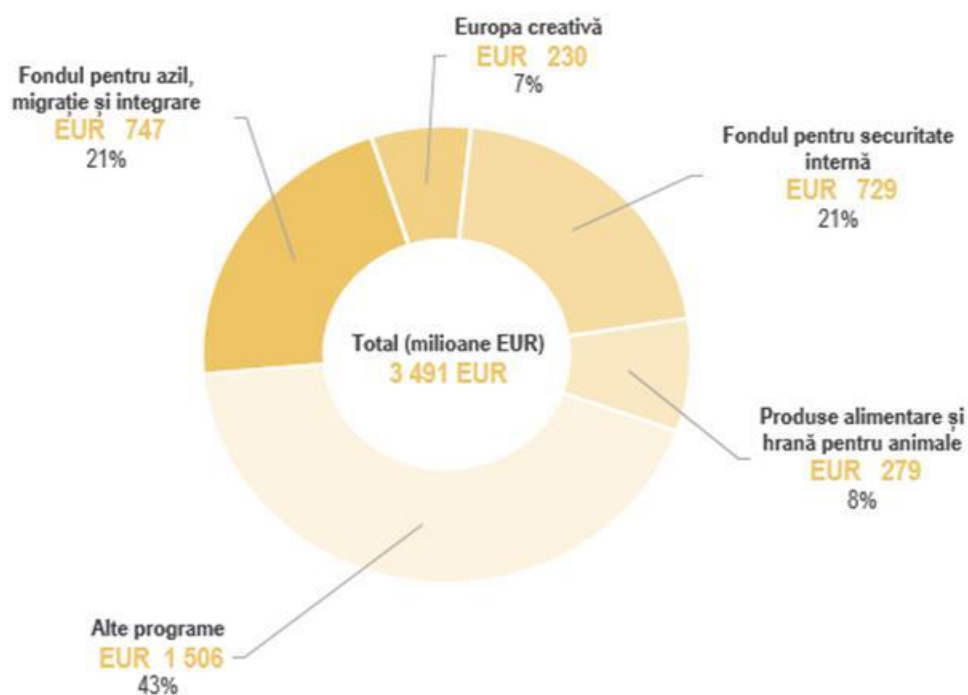
⁽¹⁸⁵⁾ Comisia Europeană (2017), *Raport privind evaluarea la jumătatea perioadei a programului pentru mediu și climă*; SWD(2017) 355 final; Ecorys (2017), *Sprijin pentru Raportul extern independent de evaluare la jumătatea perioadei a programului LIFE*.

⁽¹⁸⁶⁾ COM(2018) 385 final https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:89c7a49c-6d7a-11e8-9483-01aa75ed71a1.0019.01/DOC_1&format=PDF

Securitate și cetățenie (rubrica bugetară 3)

A avea un sentiment de siguranță și securitate este unul dintre cele mai fundamentale și universale drepturi. Securitatea a fost o prioritate absolută pentru Comisia Juncker încă din prima zi a mandatului său. În ultimii ani, însă, amenințările la adresa securității s-au intensificat. Statele membre ale UE au depus deja eforturi comune pentru a asigura un răspuns eficient la diversele amenințări apărute la adresa securității, inclusiv la noile forme de atacuri teroriste, la fenomenul radicalizării, la noile tipuri de criminalitate organizată și de amenințări la adresa securității cibernetice. Statele membre vor trebui să continue să concluzioneze și în viitor.

Amenințările la adresa securității nu cunosc frontiere și capătă tot mai mult un caracter internațional. Dată fiind complexitatea acestor provocări, niciun stat membru nu poate sau nu ar trebui să fie nevoit să le înfrunte pe cont propriu. Bugetul UE sprijină statele membre în responsabilitățile și eforturile lor. Programele aferente rubricii 3 a bugetului UE (în valoare de 3,5 miliarde EUR, adică 2 % din bugetul total al UE pe 2018) abordează domenii politice esențiale, cum ar fi securitatea, azilul, migrația, integrarea resortisanților țărilor „terțe” (cu alte cuvinte, din afara UE), sănătatea și protecția consumatorilor, precum și cultura și dialogul cu cetățenii.

Grafic: Principalele programe finanțate în 2018 în cadrul rubricii bugetare 3, Securitate și cetățenie. Toate sumele sunt exprimate în milioane EUR. Categoria „alte programe” include, printre altele, programele pentru consumatori, Instrumentul dedicat sprijinului de urgență pe teritoriul Uniunii, sistemele informatice, justiția, drepturile, egalitatea și cetățenia, Mecanismul de protecție civilă al UE, programul „Europa pentru cetățeni”, sănătatea, agențiile descentralizate, proiectele pilot și acțiunile pregătitoare, acțiunile finanțate în temeiul prerogativelor și competențelor specifice conferite Comisiei.

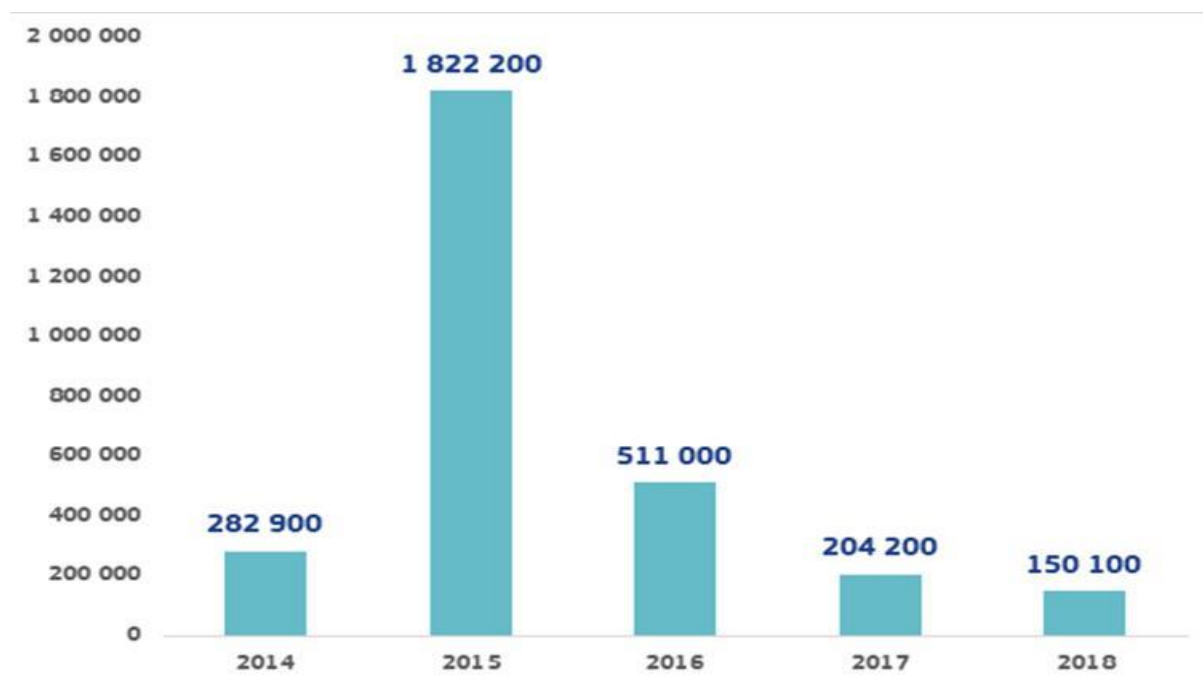
Sursa: Comisia Europeană

Întrucât provocările migrației au caracter transnațional, nu pot fi abordate în mod adecvat prin acțiuni individuale ale statelor membre. În 2018, **abordarea cuprinzătoare a UE în materie de migrație** a continuat să producă rezultate concrete, concentrându-se pe aprofundarea cooperării cu țările partenere, pe sporirea protecției frontierelor UE și pe o mai bună gestionare a fluxurilor migratorii într-un spirit de solidaritate și responsabilitate.

Agenda europeană privind migrația a contribuit la reducerea semnificativă a numărului de sosiri neregulate, în special pe rutele din centrul și estul bazinului mediteranean, precum și la reducerea trecerilor neregulate ale frontierei în UE până la cifre mai mici decât cele pentru 2014; a oferit asistență financiară și operațională imediată statelor membre din prima linie și a oferit ajutor direct persoanelor care aveau nevoie de acesta; a sporit căile legale și a sprijinit returnarea persoanelor care nu aveau dreptul de a se afla în UE prin negocierea acordurilor/aranjamentelor de readmisie.

La fel de important, **Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex)** a mobilizat în 2018 un număr de 11 000 de polițiști de frontieră care să participe la protejarea frontierelor externe ale Uniunii, în principal în Bulgaria, Grecia, Italia și Spania.

Recunoscând importanța acestui sprijin, statele membre au solicitat, în iunie 2018, consolidarea rolului agenției, inclusiv prin cooperarea cu țările din afara UE, prin majorarea resurselor și prin consolidarea mandatului acesteia. Ca răspuns, Comisia a prezentat noi propuneri în septembrie 2018, cu privire la care s-a ajuns, în martie 2019, la un acord de extindere suplimentară a Agenției și de consolidare a acesteia prin echipamente proprii și un corp permanent de 5 000 de polițiști de frontieră începând din 2021, respectiv 10 000 din 2027 cel târziu, precum și prin prevederea unui mandat mai ferm de efectuare a returnărilor. În plus, Comisia a propus un nou regulament de instituire pentru Biroul European de Sprijin pentru Azil (EASO), extinzând astfel mandatul acestuia.

Grafic: Numărul de treceri neregulate de frontieră detectate la frontierele externe ale UE.

Sursa: Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă (Frontex).

Răspunsul UE la criza migrației a necesitat o **acțiune rapidă și substanțială sprijinită de bugetul UE**. Fondurile alocate inițial pentru securitate și migrație în actualul cadru financiar multianual au fost dublate pentru a face față nevoilor. **Bugetul a jucat un rol esențial în formularea răspunsului comun, furnizând finanțare** pentru gestionarea sosirii solicitanților de azil și a migranților, dezvoltând capacitățile de căutare și salvare pentru salvarea de vieți omenești, gestionând returnarea eficientă și oferind sprijin operațional statelor membre care se confruntă cu cele mai mari presiuni în acest sens. Fără acest sprijin, criza fără precedent a migrației din 2015 nu ar fi fost gestionată în mod eficient.

La 18 martie 2016, șefii de stat sau de guvern din UE și Turcia au adoptat Declarația UE-Turcia, prin care au convenit să pună capăt fluxurilor de migrație neregulamentară din Turcia către UE, să asigure condiții de primire îmbunătățite pentru refugiații din Turcia și să deschidă căi organizate, sigure și legale către Europa pentru refugiații sirieni. Doi ani și jumătate mai târziu, numărul de sosiri neregulate în insulele din

Marea Egee rămâne cu 96 % ⁽¹⁸⁷⁾ mai mic decât în perioada anterioară intrării în vigoare a declarației, iar numărul de vieți omenești pierdute pe mare a scăzut substanțial. Până la sfârșitul anului 2018, statele membre au relocalat, în temeiul declarației, 18 640 de persoane sosite din Turcia, cu sprijinul Fondului pentru azil, migrație și integrare. UE a sprijinit Turcia în eforturile sale de a găzdui refugiații, prin intermediul Instrumentului pentru refugiații din Turcia. Acest instrument este inclus la rubrica bugetară 4, „Europa globală” (a se vedea analiza de mai jos).

Deși este nevoie de eforturi continue din partea tuturor celor implicați și în toate statele membre ale UE și de un număr mai mare de returnări în Turcia, pentru a atenua presiunea asupra insulelor grecești ⁽¹⁸⁸⁾, Declarația UE-Turcia a devenit un element important al abordării cuprinzătoare a UE privind migrația. Efectele Declarației UE-Turcia au fost imediate. Numărul de sosiri a scăzut semnificativ, în special mulțumită cooperării cu autoritățile turce, ceea ce a demonstrat în mod clar că modelul de afaceri al persoanelor care introduc ilegal migranți și refugiați, exploatându-i, poate fi distrus. Traversările din Turcia au scăzut, de la un număr de 10 000 pe zi în octombrie 2015, la o medie ⁽¹⁸⁹⁾ de aproximativ 88 pe zi în 2018.

Fondul pentru azil, migrație și integrare

Obiectivele programului

Principiul solidarității și împărțirea echitabilă a responsabilităților între statele membre se află în centrul politicilor comune privind azilul, migrația și frontierele externe. **Gestionarea fluxurilor de migrație și amenințările la adresa securității nu pot fi soluționate de statele membre prin acțiuni la nivel individual.** Fondul pentru azil, migrație și integrare ⁽¹⁹⁰⁾ promovează gestionarea eficientă a fluxurilor de migrație și elaborarea unei abordări comune a UE în materie de azil și migrație.

Fondul urmărește patru obiective specifice

 Azil: consolidarea și dezvoltarea sistemului european comun de azil prin asigurarea faptului că legislația UE în acest domeniu este aplicată în mod eficient și uniform.	 Returnarea: consolidarea unor strategii de returnare echitabile și eficace, care să contribuie la combaterea migrației neregulate și să pună accentul pe sustenabilitatea și eficacitatea procesului de returnare.
 Migrația legală și integrarea: susținerea migrației legale către statele membre ale UE, în concordanță cu nevoile pieței forței de muncă, și promovarea integrării eficace a resortisanților țărilor terțe.	 Solidaritate: asigurarea faptului că statele membre care sunt cele mai afectate de fluxurile de migrație și de solicitări de azil pot conta pe solidaritate din partea altor state membre ale UE.

⁽¹⁸⁷⁾ Sursa datelor: poliția elenă.

⁽¹⁸⁸⁾ Începând din 21 martie 2016, au fost returnați din Grecia în Turcia 1 806 migranți în temeiul Declarației UE-Turcia și 601 migranți în temeiul protocolului bilateral Grecia-Turcia.

⁽¹⁸⁹⁾ Sursa datelor: poliția elenă.

⁽¹⁹⁰⁾ Regulamentul (UE) nr. 516/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 de instituire a Fondului pentru azil, migrație și integrare, de modificare a Deciziei 2008/381/CE a Consiliului și de abrogare a Deciziilor nr. 573/2007/CE și nr. 575/2007/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Deciziei 2007/435/CE a Consiliului.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Resursele financiare mobilizate pentru fond în perioada 2014-2020 s-au ridicat la un total de 7,0 miliarde EUR, iar finanțarea de urgență la 1 miliard EUR. În contextul solidarității și al repartizării echitabile a sarcinilor cu cele mai afectate state membre, bugetul inițial a fost majorat substanțial prin completări menite să sprijine transferul și relocarea, integrarea și returnarea (resursele furnizate au fost corelate cu revizuirea Regulamentului Dublin). Până la sfârșitul anului 2018 s-au alocat deja peste 5 miliarde EUR în cadrul Fondului pentru azil, migrație și integrare ⁽¹⁹¹⁾.

În 2018, Fondul pentru azil, migrație și integrare a continuat să dea rezultate în cadrul tuturor celor patru obiective specifice. În 2018, numărul total de treceri neregulate ale frontierei detectate la frontierele externe a fost de aproximativ 150 000, ceea ce reprezintă o scădere de 25 % față de 2017, înregistrând cel mai mic nivel din ultimii cinci ani. Numărul total de treceri neregulate detectate în 2018 a fost cu 92 % mai mic decât cel din 2015, anul de vârf al crizei migrației.

UE a asigurat, de asemenea, **condiții adecvate de primire** a refugiaților. Asistența de urgență a răspuns nevoilor imediate și elementare, oferind hrană, adăpost și asistență medicală pentru refugiați și sprijin pentru minorii neînsoțiți. Capacitatea serviciilor de azil a fost consolidată pentru a putea face față numărului mare de cereri de azil.

În 2018, **asistența financiară** acordată Greciei a contribuit la îmbunătățirea situației zonelor-hotspot din insulele din Marea Egee și, în general, din această țară. Pentru decongestionarea zonelor-hotspot, Fondul pentru azil, migrație și integrare a sprijinit transferul a 29 540 de persoane pe continent. Prin asistența de urgență s-au asigurat păături, jachete de iarnă și alte seturi pentru iarnă și s-a susținut prezența agenților de poliție pentru a proteja siguranța migranților și a personalului. În 2018, Comisia și Biroul European de Sprijin pentru Azil au continuat să sprijine funcționarea serviciului de azil elen și a comitetelor de apel. Sprijinul a inclus achiziționarea de echipamente de lucru (echipament informatic, inclusiv 158 de posturi de lucru), serviciile unui grup de interpreți, formarea a 300 de membri ai personalului și detașarea a 20 de agenți de poliție pentru punerea în aplicare a planului de acțiune prevăzut în Declarația UE-Turcia ⁽¹⁹²⁾. În plus, mai multe proiecte de asistență de urgență au oferit sprijin pentru serviciile și activitățile destinate minorilor:

	520 de locuri de cazare au fost disponibile pe tot parcursul anului.		1 845 de copii au fost transportați la școlile de stat.
	784 de minori au beneficiat de servicii de cazare și de protecție.		

Sursa: Fișa de program pentru 2018, p. 3.

În cazul Italiei, proiectele s-au axat pe următoarele obiective: asigurarea unor servicii de protecție psihosocială eficiente și coordonate în beneficiul minorilor neînsoțiți din zonele-hotspot; furnizarea de servicii de cazare și primire pentru candidații la transfer; sprijinirea secțiunilor de azil ale birourilor de imigrație și de poliție de frontieră; și efectuarea returnărilor voluntare asistate din Italia și reintegrarea migranților respectivi în țările lor de origine.

Relocarea ⁽¹⁹³⁾ oferă căi sigure și legale persoanelor care au nevoie de protecție internațională. Din 2015 până la sfârșitul anului 2018, diferite sisteme de relocare ale UE au ajutat peste 48 700 dintre cele mai vulnerabile persoane să găsească adăpost în Uniune. Dintre acestea, aproape 21 000 de persoane au fost

⁽¹⁹¹⁾ Raport privind gestiunea bugetară și financiară a Comisiei Europene pentru exercițiul financiar 2018, 29 martie 2019.

⁽¹⁹²⁾ <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/>

⁽¹⁹³⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/content/resettlement_en

relocate în 2018⁽¹⁹⁴⁾ de statele membre în temeiul unui angajament comun vizând relocarea a peste 50 000 de persoane care au nevoie de protecție până la sfârșitul lunii octombrie 2019; acesta a fost cel mai amplu program de relocare al Uniunii până în prezent.

Mecanismul de transfer⁽¹⁹⁵⁾ s-a încheiat în 2018. Datorită eforturilor concertate din partea statelor membre și a altor părți interesate relevante, până la sfârșitul anului 2018 au fost **transferate** 34 709 persoane (12 710 din Italia și 21 999 din Grecia), ceea ce reprezintă peste 95 % din totalul candidaților la transfer eligibili și înregistrați în Italia și în Grecia în temeiul deciziilor Consiliului din 2015. Dintre aceste persoane, 1 556 au fost transferate în 2018.

În domeniul **integrării**, două milioane de resortisanți ai țărilor terțe au beneficiat de asistență în 2018 prin intermediul măsurilor de integrare, în cadrul strategiilor naționale, locale și regionale, ajungându-se la un număr cumulat de 5,38 milioane în perioada 2014-2018. Acțiunile au constat în măsuri de educație și de formare, inclusiv formare lingvistică, și în acțiuni pregătitoare pentru facilitarea accesului la piața forței de muncă. Mai mult, s-au oferit consiliere și asistență în ceea ce privește locuințele, mijloacele de subzistență, procedurile administrative și juridice, asistența medicală și psihologică.

În 2018, 39 500⁽¹⁹⁶⁾ de persoane (față de 16 049 în 2017) au fost **returnate voluntar** din UE cu sprijinul Fondului pentru azil, migrație și integrare. Din numărul total de persoane returnate, 23 843 au beneficiat, înainte sau după returnare, de asistență pentru reintegrare cofinanțată din acest fond. Aproximativ 9 260 de angajați au beneficiat de formare în ceea ce privește consolidarea capacităților în materie de returnare. Pentru a se asigura faptul că măsurile de îndepărtare respectă drepturile omului și demnitatea persoanelor returnate, 3 510 operațiuni de îndepărtare au fost monitorizate cu sprijinul financiar al fondului. Aceste rate de returnare voluntară sunt încă mai scăzute decât cele preconizate⁽¹⁹⁷⁾. Pentru a mări rata generală de returnare, este imperios necesar să se lucreze în paralel asupra aspectelor interne și externe ale politicii de migrație, prin îmbunătățirea cadrului juridic al returnărilor și prin creșterea numărului de acorduri de readmisie cu țări din afara UE (țări „terțe”). Adoptarea rapidă a propunerii de revizuire a directivei privind returnarea⁽¹⁹⁸⁾ va îmbunătăți și va accelera procedurile, va reduce posibilitățile de sustragere și mișcările secundare neautorizate și va contribui la transformarea deciziilor de returnare în returnări efective.

Analiză și evaluare

O evaluare⁽¹⁹⁹⁾ a fondurilor predecesoare⁽²⁰⁰⁾ și evaluarea intermediară⁽²⁰¹⁾ a fondului actual au concluzionat că, în general, instrumentele au sprijinit statele membre să pună în aplicare mai bine politicile UE în materie de azil și de migrație, în pofida necesităților naționale diverse. Fondurile joacă un rol important în îmbunătățirea sistemelor de azil și în consolidarea capacității de primire din statele membre.

Evaluarea intermediară a arătat că, în ansamblu, fondul a avut un rol esențial în gestionarea situației dificile create de provocările legate de migrație și a realizat o simplificare semnificativă în comparație cu programele care l-au precedat. În cadrul Fondului pentru azil, migrație și integrare au fost abordate o serie de aspecte transversale esențiale identificate drept deficiențe în urma evaluării instrumentelor precedente: reducerea sarcinii administrative prin consolidarea a trei fonduri într-unul singur; introducerea unei abordări multianuale, dezvoltarea unui cadru inițial de monitorizare și de evaluare, creșterea flexibilității mecanismului de alocare prin introducerea unei alocări considerabile pentru asistența de urgență și îmbunătățirea angajamentului pe baza principiului solidarității între statele membre în ceea ce privește relocarea și transferul intracomunitar al beneficiarilor de protecție internațională. În pofida acestor îmbunătățiri semnificative aplicate odată cu crearea Fondului pentru azil, migrație și integrare, evaluarea intermediară a identificat totuși o serie de

⁽¹⁹⁴⁾ În perioada 9 decembrie 2017 – 31 decembrie 2018.

⁽¹⁹⁵⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/content/relocation_en

⁽¹⁹⁶⁾ Sursa datelor: *rapoartele anuale de punere în aplicare din 2018*. Cifra pentru 2018 include toate statele membre, cu excepția Greciei. Grecia nu și-a prezentat încă raportul. Cifra pentru anul 2017 include toate statele membre.

⁽¹⁹⁷⁾ A fost stabilit un obiectiv de 340 698 de returnări voluntare până la sfârșitul anului 2020.

⁽¹⁹⁸⁾ Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală.

⁽¹⁹⁹⁾ Rapoartele de evaluare *ex post* a acțiunilor cofinanțate de cele patru fonduri din programul-cadru „Solidaritatea și gestionarea fluxurilor migratorii” pentru perioada 2011-2013, COM(2018) 456.

⁽²⁰⁰⁾ Fondul european pentru refugiați, Fondul european de integrare a resortisanților țărilor terțe, Fondul european de returnare.

⁽²⁰¹⁾ SWD(2018) 339, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52018SC0339>

deficiențe, cum ar fi necesitatea de a crește în continuare atât flexibilitatea fondului, cât și a sistemului de distribuție a finanțării, pentru a reduce fragmentarea programelor naționale și pentru a consolida consecvența („coerența”) și coordonarea cu alte fonduri UE. În plus, evaluarea intermediară a constatat că sistemul de monitorizare și evaluare necesită îmbunătățiri suplimentare, mai exact includerea unor indicatori mai bine definiți și a unor procese simplificate.

Nu putem continua să ne certăm pentru a găsi soluții ad hoc de fiecare dată când sosește o nouă navă. Nu e suficient să dăm dovadă de solidaritate doar pentru perioade scurte de timp. Avem nevoie de solidaritate durabilă – acum și întotdeauna. ⁽²⁰²⁾

Președintele Jean-Claude Juncker

Și Curtea de Conturi și-a anunțat intenția de a examina problema migrației și modul în care este gestionată aceasta de UE ⁽²⁰³⁾. Auditul va încerca să determine, în special, dacă sprijinul acordat de UE Greciei și Italiei și-a atins obiectivele și dacă procedurile de azil, transfer și returnare au fost eficiente și rapide.

Comisia a ținut seama pe deplin de constatările diferitelor evaluări în propunerea de consolidare a Fondului pentru azil și migrație în cadrul financiar multianual de după 2020 ⁽²⁰⁴⁾. În special, propunerea crește foarte mult flexibilitatea fondului, ținând seama de învățămintele desprinse din experiența recentă, și anume că provocările din domeniul migrației nu sunt previzibile și că evoluțiile geopolitice pot avea repercusiuni directe asupra fluxurilor migratorii. În mod concret, va fi posibilă realocarea unei părți din fondurile disponibile pentru a face față presiunilor noi sau suplimentare asupra statelor membre, prin menținerea procedurii de evaluare a necesităților la jumătatea perioadei ⁽²⁰⁵⁾.

Propunerea implică, de asemenea, **un impuls major pentru finanțarea destinată gestionării aspectelor externe ale migrației**. Va exista o sferă de aplicare mai largă a programelor în sensul sprijinirii acțiunilor din afara UE. O parte substanțială a fondului va sprijini aspectele legate de returnare, readmisie și reintegrare, precum și cooperarea operațională cu partenerii din țările terțe.

Fondul pentru securitate internă

Obiectivele programului

Fondul pentru securitate internă ⁽²⁰⁶⁾ promovează punerea în aplicare a Strategiei de securitate internă, cooperarea în domeniul aplicării legii și gestionarea frontierelor externe ale Uniunii. Fondul este compus din două instrumente: Fondul pentru securitate Internă – Frontiere și Fondul pentru securitate Internă – Poliție. Ca urmare a eliminării controalelor la frontierele interne ale UE („spațiul Schengen”), devine foarte necesar să se asigure o **protecție eficace a frontierelor externe**, precum și să se adopte măsuri comune pentru

⁽²⁰²⁾ Președintele Juncker, în cadrul discursului privind starea Uniunii, septembrie 2018.

⁽²⁰³⁾ Analiză preliminară de audit: *Gestionarea migrației de către UE – zone-hotspot și alte provocări*, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/AP19_MIGRATION/AP_MIGRATION_EN.pdf

⁽²⁰⁴⁾ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondului pentru azil și migrație, COM(2018) 471.

⁽²⁰⁵⁾ Analiza la jumătatea perioadei efectuată pentru fondul actual a condus la identificarea deficitelor de finanțare pentru mai multe țări, ceea ce a condus la mobilizarea a încă 175 de milioane EUR în 2019.

⁽²⁰⁶⁾ Regulamentul (UE) nr. 513/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 de instituire, în cadrul Fondului pentru securitate internă, a instrumentului de sprijin financiar pentru cooperarea polițienească, prevenirea și combaterea criminalității și gestionarea crizelor și de abrogare a Deciziei 2007/125/JAI a Consiliului (JO L 150 din 20 mai 2014). Regulamentul (UE) nr. 515/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 de instituire, în cadrul Fondului pentru securitate internă, a instrumentului de sprijin financiar pentru frontiere externe și vize și de abrogare a Deciziei nr. 574/2007/CE (JO L 150 din 20 mai 2014).

controlul eficace al frontierelor externe ale UE. Unele state membre au o sarcină grea, date fiind situația lor geografică și lungimea frontierelor externe ale UE pe care trebuie să le gestioneze.

În cadrul componentelor sale, Fondul pentru securitate internă vizează următoarele obiective specifice:

Fondul pentru securitate internă – Poliție	
 Combaterea infracționalității: prevenirea criminalității, combaterea criminalității transfrontaliere, grave și organizate, inclusiv a terorismului.	 Gestionarea riscurilor și a crizelor: consolidarea capacității statelor membre și a UE de a gestiona în mod eficient riscurile și crizele care afectează securitatea.
Fondul pentru securitate internă – Frontiere și vize	
 Vize: tratarea eficientă a vizelor Schengen prin sprijinirea unei politici comune în materie de vize.	 Frontiere: obținerea unui nivel uniform și ridicat de control al frontierelor externe ale UE prin sprijinirea gestionării integrate a frontierelor.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări ⁽²⁰⁷⁾

Resursele mobilizate în favoarea Fondului pentru securitate internă **în perioada 2014-2020 s-au ridicat la 3,9 miliarde EUR**, cu 2,7 miliarde EUR pentru frontiere și vize și 1,2 miliarde EUR pentru cooperarea polițienească. Din suma totală, 390,2 milioane EUR reprezentau fonduri de urgență.

În 2018, **Fondul pentru securitate internă – Poliție** a continuat să sprijine prevenirea și combaterea riscurilor și crizelor care afectează securitatea (inclusiv a terorismului), pentru a asigura un nivel înalt de securitate în UE. În 2018, acțiunile finanțate de statele membre în acest domeniu au atins un total de 150 de milioane EUR din fonduri UE, cifră cu 55 % mai mare decât cea din 2017.

În cadrul fondului, **schimbul de informații și operațiunile au fost dezvoltate în continuare în 2018**. Datorită sprijinului acordat de fond, în 2018 au fost înființate 413 echipe comune de anchetă și s-a instituit Platforma multidisciplinară europeană împotriva amenințărilor infracționale. În plus, la 31 martie 2019, erau operaționale 164 de proiecte în domeniul prevenirii criminalității și 69 de proiecte contribuiau la îmbunătățirea schimburilor de informații în domeniul aplicării legii în cadrul sistemelor Europol, ceea ce reprezintă o creștere de 13 % față de numărul de proiecte similare raportat în 2017. Statele membre au intensificat activitățile de formare, astfel încât numărul de membri ai personalului însărcinat cu aplicarea legii instruiți în domeniul transfrontalier în 2018 a ajuns la peste 27 526, ceea ce reprezintă o creștere de 230 % față de 2017.

În sprijinul eforturilor de **combatere a finanțării terorismului**, Fondul pentru securitate internă – Poliție a finanțat activități de contracarare a noilor metode folosite de teroriști și de sprijinire a dezvoltării unor acțiuni de colaborare și parteneriate între autoritățile publice și entități private. Trei proiecte noi au fost selectate în 2018 pentru acordarea unei finanțări totale de 2,6 milioane EUR. Fondul pentru securitate internă – Poliție a sprijinit, de asemenea, cu 6 milioane EUR funcționarea Rețelei pentru sensibilizarea publicului cu privire la radicalizare, care conectează circa 5 000 de practicieni din statele membre. În plus, pentru a sprijini orașele în eforturile lor de a proteja mai bine spațiile publice, Fondul pentru securitate internă – Poliție a finanțat mai

⁽²⁰⁷⁾ Raportul anual de activitate pe 2018 al Direcției Generale Migrație și Afaceri Interne.

multe proiecte plasate sub responsabilitatea orașelor care caută modalități inovatoare de a-și proteja locuitorii și spațiile publice.

În exercițiul financiar 2018, s-a cheltuit în total suma de 234 de milioane EUR din fonduri UE în cadrul **Fondului pentru securitate internă – Frontiere și vize**, o cifră cu 13 % mai mare decât cea din 2017.

În 2018, în cadrul **Sistemului european de supraveghere a frontierelor** – Eurosur⁽²⁰⁸⁾, statele membre au cheltuit o sumă totală de 234 de milioane EUR din fonduri UE, care a fost alocată programelor naționale de către Fondul pentru securitate internă – Frontiere și vize. Numărul de treceri ale frontierelor externe ale UE prin porțile de control automat la frontieră (finanțate prin componenta Frontiere și vize) a crescut în mod constant, ajungând la aproape 21 de milioane de treceri în 2018.

⁽²⁰⁸⁾ https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/eurosur_en

Asistența de urgență ⁽²⁰⁹⁾

În cadrul Fondului pentru securitate internă, Grecia a implementat un proiect de asistență de urgență (în valoare de 7,1 milioane EUR) pentru detașarea de personal suplimentar în serviciile de primire și de identificare. Acesta a vizat prezența agenților de poliție din Grecia în cele cinci zone-hotspot, cu scopul de a **spori siguranța migranților și a personalului serviciilor**.

În 2018, Italia a implementat proiecte (cu contribuție din fonduri UE de 62,9 milioane EUR) legate de **zonele-hotspot și alte zone de debarcare**. Aceste proiecte au inclus achiziționarea de echipamente pentru controalele la frontiere, servicii de interpretare/mediere interculturală, precum și modernizarea și funcționarea facilităților de supraveghere a frontierei. În plus, în 2018 s-a acordat suplimentar Italiei suma de **4,41 milioane EUR** în cadrul asistenței de urgență.

Sisteme TI la scară largă: În ultimii ani, UE a dezvoltat pe scară largă sisteme de informații TI centralizate pentru colectarea, prelucrarea și schimbul de informații relevante pentru securitate, migrație și gestionarea frontierelor externe. Aceste sisteme sunt vitale pentru cooperarea în materie de securitate, precum și pentru gestionarea frontierelor externe și a migrației în UE.

- **Sistemul de informații Schengen** este un sistem de informații la scară largă la nivelul UE, care stochează date, emite alerte și furnizează informații despre anumite categorii de persoane sau obiecte urmărite sau dispărute. În 2018, sistemul a fost consultat de 6 miliarde de ori, comparativ cu 5 miliarde de consultări în 2017. SIS reduce posibilitatea ca persoanele care reprezintă un risc de securitate, inclusiv cetățenii UE care revin în Uniune, să traverseze neobservați frontierele.
- **Sistemul automat de identificare a amprentelor digitale** contribuie la identificarea infractorilor și a teroriștilor care intră și se deplasează în spațiul Schengen sub identități false.
- În 2018 au fost adoptate două regulamente ⁽²¹⁰⁾ privind un **Sistem european de informații și de autorizare privind călătoriile** (ETIAS), finanțat în cadrul Fondului pentru securitate internă. Sistemul va aduna informații despre toate persoanele care călătoresc fără viză spre Europa. Acesta va asigura identificarea oricăror eventuale probleme legate de securitate și de migrația neregulamentară înainte ca persoanele în cauză să călătorească în spațiul Schengen. Acest lucru va contribui la o gestionare mai eficientă a frontierelor externe ale UE, va spori securitatea internă a Uniunii și va permite o mai bună gestionare a migrației neregulate.
- Dezvoltarea **Sistemului de intrare/ieșire** a debutat la sfârșitul anului 2018, fiind finanțată din Fondul pentru securitate internă. Sistemul va moderniza gestionarea frontierelor externe ale UE prin înlocuirea ștampilării manuale a pașapoartelor cu înregistrarea electronică a datelor de identitate ale resortisanților țărilor din afara UE (precum și ora, data și locul intrării și ieșirii acestora în/din Uniune).

Analiză și evaluare

Evaluarea intermediară ⁽²¹¹⁾ a confirmat faptul că Fondul pentru securitate internă a răspuns bine la nevoile în schimbare apărute ca o consecință a crizei migrației și securității și a permis transferul de resurse către statele membre afectate.

Constatările evaluării au demonstrat importanța **Fondului pentru securitate internă – Frontiere și vize** pentru asigurarea unei gestionări integrate eficiente a frontierelor printr-un schimb mai amplu de informații și prin cooperare, inclusiv cu Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă. Acest lucru a

⁽²⁰⁹⁾ Exemplele din prezenta casetă sunt selectate din *Raportul anual de activitate pe 2018* al Direcției Generale Migrație și Afaceri Interne.

⁽²¹⁰⁾ Regulamentul (UE) 2018/1240 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 septembrie 2018 de instituire a Sistemului european de informații și de autorizare privind călătoriile (ETIAS) și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1077/2011, (UE) nr. 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 și (UE) 2017/2226, JO L 236, 19.9.2018, p. 1. și Regulamentul (UE) 2018/1241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 septembrie 2018 de modificare a Regulamentului (UE) 2016/794 în scopul instituirii Sistemului european de informații și de autorizare privind călătoriile (ETIAS).

⁽²¹¹⁾ COM(2018) 464, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0464&qid=1563049803914&from=EN>

contribuit la dezvoltarea sistemelor informatice de supraveghere și de gestionare a frontierelor. Evaluarea a subliniat că **Fondul pentru securitate internă – Poliție** a fost esențial pentru îmbunătățirea capacității statelor membre de a aborda amenințările la adresa securității care au o dimensiune transnațională, cum ar fi terorismul, criminalitatea organizată și corupția. Fondul a promovat cooperarea în materie de aplicare a legii la nivel european prin schimbul de informații și diseminarea celor mai bune practici, crearea de rețele și proiecte transnaționale și participarea statelor membre la echipe comune de anchetă.

Principalele recomandări care pot fi reținute din evaluare se referă la necesitatea de a consolida sustenabilitatea fondului, întrucât continuitatea acțiunilor depinde în mare măsură de finanțarea din partea UE. Trebuie luate măsuri suplimentare pentru a reduce sarcina administrativă, în timp ce cadrul de evaluare și de monitorizare ar putea fi îmbunătățit printr-o mai bună definire a indicatorilor, care ar trebui să fie utilizați de la bun început. Calendarele de raportare ar trebui sincronizate cu cele ale statelor membre. Majoritatea statelor membre au atras atenția asupra necesității de a primi orientări suplimentare din partea Comisiei cu privire la executarea fondului. În ceea ce privește Fondul pentru securitate internă – Frontiere și vize, s-ar fi putut aștepta o valoare adăugată europeană mai mare în domeniul cooperării consulare și al cooperării cu țările din afara UE. În ceea ce privește Fondul pentru securitate Internă – Poliție, trebuie continuate eforturile de îmbunătățire a capacității statelor membre de a proteja infrastructura vitală, de a dezvolta programe de formare și de schimb și de a acționa în colaborare cu țările terțe și cu organizațiile internaționale. Statele membre sunt încurajate să îmbunătățească flexibilitatea procesului de elaborare a programelor naționale și de alocare a fondurilor ⁽²¹²⁾.

Comisia a ținut seama pe deplin de rezultatele evaluării în propunerea de **consolidare a Fondului pentru securitate internă** ⁽²¹³⁾. Propunerea include în special un nou set de obiective care vor sprijini, într-un mod mai flexibil și mai eficace, acțiunea statelor membre în domeniile prioritare de securitate: lupta împotriva terorismului și a radicalizării, criminalitatea gravă și organizată, criminalitatea cibernetică și protejarea victimelor criminalității. Propunerea mărește flexibilitatea fondului, rezervând o parte substanțială din finanțare pentru provocări neprevăzute de securitate și permițând un răspuns rapid la urgențe și direcționarea fondurilor către statele membre care au cea mai mare nevoie de acestea. Întrucât securitatea este un domeniu global, care depinde de acțiunile noastre dincolo de frontierele UE, și în același timp un domeniu transversal, care necesită un răspuns coordonat din partea UE, fondul îmbunătățit va continua să sprijine măsurile aplicate în țări din afara UE, asigurând totodată complementaritatea deplină cu prioritățile UE în materie de securitate internă și cu obiectivele generale din aceste țări. De asemenea, Fondul pentru securitate internă va interacționa mai eficient cu alte fonduri UE, inclusiv cu fondurile politicii de coeziune și cu Orizont Europa, precum și cu Fondul de gestionare integrată a frontierelor și cu Fondul pentru azil și migrație, pentru a optimiza răspunsul UE la provocările în materie de securitate de pe toate fronturile.

Pentru a asigura o gestionare mai bună și mai integrată a frontierelor externe ale UE, **actualul fond pentru frontiere și vize va fi transferat din Fondul pentru securitate internă către noul Fond de gestionare integrată a frontierelor** ⁽²¹⁴⁾. Fondul de gestionare integrată a frontierelor va contribui la dezvoltarea în continuare a politicii comune în domeniul vizelor și va asigura gestionarea europeană integrată a frontierelor externe ale UE, în vederea gestionării eficace a trecerilor acestor frontiere externe. Elementul esențial al repartizării finanțării va fi flexibilitatea. Aceasta va permite stabilirea modului optim de gestiune și a domeniilor în care ar trebui să se aloce finanțare, păstrându-se, în același timp, o masă critică de finanțare care să poată fi vărsată în avans pentru investițiile structurale și pentru investițiile multianuale substanțiale, în funcție de nevoile statelor membre. La alocarea finanțării se va ține, de asemenea, seama pe deplin de nevoia ca statele membre să își canalizeze investițiile către prioritățile-cheie ale UE, în conformitate cu corpul legislativ al UE („*acquis*-ul Uniunii”).

⁽²¹²⁾ În timpul dialogurilor de analiză la jumătatea perioadei purtate cu statele membre, Comisia reevaluează prioritățile de finanțare ale acestora și alocările corespunzătoare. În cadrul Fondului pentru securitate internă – Frontiere și vize s-a adăugat o sumă suplimentară de 158,6 milioane EUR la programele naționale revizuite (potrivit Fișei de program pentru 2018).

⁽²¹³⁾ COM(2018) 472, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1540391576418&uri=CELEX%3A52018PC0472>

⁽²¹⁴⁾ COM(2018) 473, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1540390917212&uri=CELEX%3A52018PC0473>

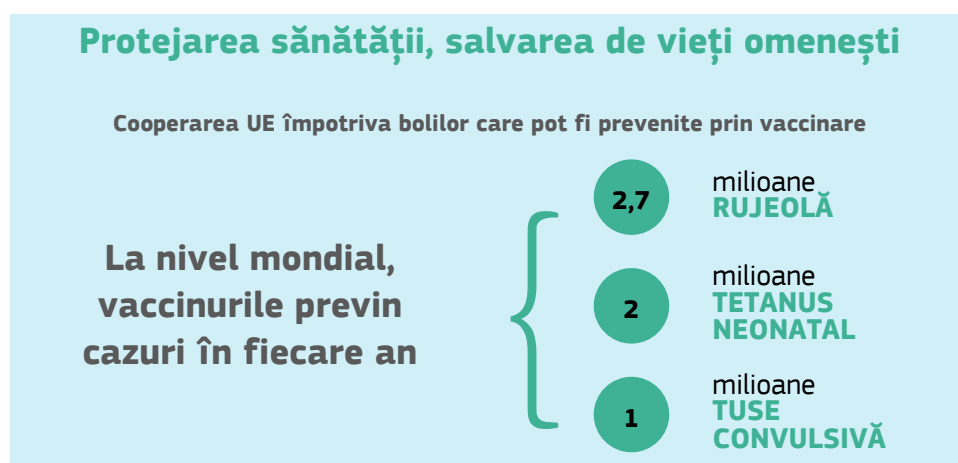
Programul în domeniul sănătății

Obiectivul Programului în domeniul sănătății este de a completa, a sprijini și a conferi valoare adăugată politicilor statelor membre în vederea îmbunătățirii sănătății publice și a reducerii inegalităților în materie de sănătate, a încurajării inovării în domeniul sănătății și a creșterii durabilității sistemelor de sănătate.

În 2018, au fost alocate 60,7 milioane EUR pentru a permite UE să continue să sprijine activitățile statelor membre în domeniul sănătății. Bugetul disponibil pentru perioada 2014-2020 se ridică la 449,4 milioane EUR ⁽²¹⁵⁾. În 2018, aceasta a presupus: 6,9 milioane EUR pentru amenințări transfrontaliere grave la adresa sănătății; 7,4 milioane EUR pentru sisteme de sănătate eficiente, accesibile și reziliente ⁽²¹⁶⁾; 22 de milioane EUR pentru creșterea accesului la expertiză medicală și la informații pentru afecțiuni specifice.

În 2018 au fost semnate șase acțiuni comune cu statele membre în următoarele domenii: (a) inegalitățile în materie de sănătate, (b) parteneriatul inovator privind acțiunile împotriva cancerului, (c) vaccinarea, (d) pregătirea și acțiunile întreprinse la punctele de intrare (trecurile de frontieră aeriene, maritime și terestre), (e) acțiunea de sprijinire a rețelei e-Sănătate și (f) informații privind sănătatea în vederea creării unui sistem durabil de informare în materie de sănătate al UE, care să sprijine cunoștințele, cercetarea în domeniul sănătății și elaborarea de politici în țara respectivă. ⁽²¹⁷⁾

Acțiunea comună privind vaccinarea (2018-2021) implică 20 de țări, Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor, Organizația Mondială a Sănătății, reprezentanții sectorului și părțile interesate. Acțiunea comună este coordonată de institutul național de sănătate și cercetare medicală din Franța. Prin împărțirea instrumentelor pentru răspunsuri la provocările legate de vaccinare mai ferme la nivel național, acțiunea comună urmărește stimularea cooperării europene pe termen lung în ceea ce privește bolile care pot fi prevenite prin vaccinare. ⁽²¹⁸⁾

Sursa: Comisia Europeană.

Punerea în aplicare a Programului în domeniul sănătății în 2019 ia în considerare atât recomandările rezultate din evaluarea *ex post* a celui de al doilea program în domeniul sănătății din 2008-2013, cât și cele rezultate din evaluarea la jumătatea perioadei a celui de al treilea program în domeniul sănătății, și anume: îmbunătățirea monitorizării programului și asigurarea unei difuzări mai proactive a rezultatelor, precum și promovarea unei mai bune colaborări în cadrul Comisiei.

Pentru perioada bugetară 2021-2027, Comisia a propus integrarea Programului în domeniul sănătății într-un program cuprinzător și raționalizat al Fondului social european+ ⁽²¹⁹⁾. Programul va aborda reziliența și

⁽²¹⁵⁾ Fișa de program pentru 2018.

⁽²¹⁶⁾ Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară, Raportul anual de activitate pentru 2018.

⁽²¹⁷⁾ Fișa de program pentru 2018.

⁽²¹⁸⁾ Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară, Raportul anual de activitate pentru 2018.

⁽²¹⁹⁾ COM(2018) 382 final.

eficacitatea sistemelor de îngrijiri medicale și a politicilor de sănătate publică, inegalitățile de acces la serviciile de sănătate publică și calitatea asistenței medicale în rândul statelor membre, precum și protecția împotriva amenințărilor transfrontaliere grave la adresa sănătății.

Produse alimentare și hrană pentru animale

Obiectivele programului

Obiectivul programului Produse alimentare și hrană pentru animale este de a contribui la asigurarea unui nivel înalt de **sănătate** pentru **oameni, animale și plante** de-a lungul lanțului alimentar și în domeniile conexe, prin **prevenirea și eradicarea bolilor și dăunătorilor** și prin asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor și a mediului, **consolidând** totodată **competitivitatea industriei alimentare și a hranei pentru animale** din UE și favorizând crearea de locuri de muncă.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări ⁽²²⁰⁾

În 2018, s-au alocat **în total 282,2 milioane EUR** ⁽²²¹⁾ pentru a permite UE să își continue activitatea în domeniul siguranței alimentelor și a hranei pentru animale. Bugetul disponibil pentru perioada 2014-2020 se ridică la 1 892 milioane EUR ⁽²²²⁾. Această sumă a inclus granturi acordate statelor membre pentru eradicarea bolilor animalelor (137,6 milioane EUR), pentru fondurile veterinare de urgență (48,4 milioane EUR), pentru asigurarea sănătății plantelor [15,6 milioane EUR ⁽²²³⁾] și pentru alte măsuri de sprijin (74,6 milioane EUR) ⁽²²⁴⁾.

Programul a cofinanțat 139 de programe veterinare naționale pentru controlul și eradicarea bolilor animalelor, inclusiv a celor care se pot transmite la om. De exemplu, din 2014, **pesta porcină africană** (o boală devastatoare pentru porci și mistreți) s-a răspândit din țările terțe din Europa de Est către țările din UE care se învecinează cu acestea la est. Această boală virală este răspândită de mistreți, de porci infectați sau de materiale infectate, cum ar fi vehiculele și cizmele. În 2018, nouă state membre au aplicat programe naționale aprobate de UE pentru controlul și eradicarea peștei porcine africane. S-au cheltuit în total 13,7 milioane EUR pentru aceste programe. Măsurile de urgență au fost cofinanțate cu 36,1 milioane EUR. În plus, două țări terțe vecine cu UE (Moldova și Ucraina) au primit sprijin financiar. Numărul de state membre care depistează cazuri de infectare a crescut de la șase la zece în 2018.

Programul a cofinanțat 24 de programe naționale de monitorizare a sănătății plantelor. Acestea asigură depistarea și eradicarea timpurie a focarelor de dăunători la plante. De exemplu, programul finanțează măsuri împotriva bacteriei *Xylella fastidiosa*, care infectează măslinii și pomii fructiferi cu fructe sâmburoase ⁽²²⁵⁾. Din 2017, UE contribuie financiar la despăgubirea proprietarilor în cuantumul valorii plantelor distruse.

Programul sprijină punerea în aplicare a legislației UE privind alimentele și hrana pentru animale prin două acțiuni: inspectorii din domeniul alimentar sunt instruiți prin intermediul programului „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură” (160 de cursuri, cu peste 500 de participanți în clasă și aproximativ 6 500 de participanți la e-learning), iar laboratoarele naționale responsabile cu aplicarea sunt sprijinite de 46 de laboratoare europene de referință (16,9 milioane EUR). Aceste laboratoare de referință oferă asistență tehnică și asistență coordonată statelor membre ale UE pentru efectuarea auditurilor („controalelor”) oficiale privind alimentele și hrana pentru animale. Ambele acțiuni contribuie la asigurarea unei aplicări uniforme și, în cele din urmă, a unor condiții de concurență echitabile în cadrul pieței unice.

⁽²²⁰⁾ Fișa de program pentru 2018. Suma de 282,2 milioane EUR include 4,5 milioane EUR pentru Agenția Europeană pentru Produse Chimice.

⁽²²¹⁾ Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară, *Raportul anual de activitate pentru 2018*.

⁽²²²⁾ Fișa de program pentru 2018.

⁽²²³⁾ Include anchete și măsuri de urgență

⁽²²⁴⁾ Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară, *Raportul anual de activitate pentru 2018*. Suma de 74,6 milioane EUR include doi ani de finanțare a laboratoarelor de referință din UE.

⁽²²⁵⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/plant_health_bioresecurity/legislation/emergency_measures/xylella-fastidiosa_en

Analiză și evaluare

Evaluarea la jumătatea perioadei a programului a contribuit la dezvoltarea componentei privind alimentele și hrana pentru animale din propunerea referitoare la programul pentru piața unică ⁽²²⁶⁾. Acțiunile de la nivelul lanțului alimentar sprijinite în cadrul programului propus, cum ar fi măsurile veterinare și fitosanitare pentru promovarea unui nivel ridicat de sănătate și bunăstare a animalelor și un nivel ridicat de sănătate a plantelor și pentru prevenirea crizelor din domeniul sănătății animalelor și a plantelor, reprezintă, într-o mare măsură, continuarea programului existent.

O deficiență a programului Produse alimentare și hrană pentru animale identificată în cadrul evaluării de la jumătatea perioadei ⁽²²⁷⁾ și inclusă în recomandarea Curții de Conturi a fost lipsa indicatorilor care să permită o evaluare a rentabilității.

În 2018, Comisia a lucrat la elaborarea și punerea în aplicare a unui set cuprinzător de indicatori de rentabilitate pentru principalele domenii de cheltuieli incluse în programul Produse alimentare și hrană pentru animale. Aceștia vor fi aplicați în cadrul evaluării *ex post* a programului. Respectivii indicatori vor constitui, de asemenea, baza cadrului de monitorizare a componentei privind alimentele și hrana pentru animale a programului pentru piața unică în contextul viitorului cadru financiar multianual.

Programul privind protecția consumatorilor

Programul privind protecția consumatorilor ⁽²²⁸⁾ sprijină politica UE în domeniul protecției consumatorilor, ajutând cetățenii să beneficieze pe deplin de drepturile lor de consumatori și să participe activ la piața unică. Prin urmare, sprijină creșterea economică, inovarea și îndeplinirea obiectivelor strategiei Europa 2020.

Analiza serviciilor de telecomunicații și a altor site-uri de servicii digitale

În cadrul Rețelei de cooperare pentru consumatori, autoritățile din 21 de state membre ale UE, precum și din Norvegia și Islanda, au analizat 207 site-uri web ale operatorilor care oferă servicii precum accesul la telefonie fixă și mobilă, internet, streaming audio și video.

Analiza a pus în evidență nereguli și două treimi dintre site-uri au fost marcate în vederea investigării ulterioare. Problema principală a fost lipsa unor informații clare cu privire la tratarea plângerilor. Autoritățile au solicitat site-urilor în cauză să își pună practicile în conformitate cu legislația UE în materie de protecție a consumatorilor. Rezultatele detaliate ale analizei sunt disponibile online, la următoarea adresă:

(https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/results_of_2017_-_telecommunication_sweep_0.pdf)

Rezultatul preliminar al evaluării intermediare ⁽²²⁹⁾ concluzionează că Programul privind protecția consumatorilor joacă un rol vital în susținerea politicii UE în domeniul protecției consumatorilor și oferă beneficii concrete consumatorilor europeni și altor părți interesate. În ansamblu, activitățile finanțate în cadrul Programului privind protecția consumatorilor în perioada 2014-2020 au înregistrat progrese în ceea ce privește îndeplinirea obiectivelor specifice ale programului în domeniile siguranței, informării și educației consumatorilor, drepturilor, căilor de atac și aplicării și aduce valoare adăugată europeană. Cu toate acestea, evaluarea a identificat, de asemenea, posibilități de îmbunătățire a programului, în special în ceea ce privește simplificarea și reducerea sarcinii administrative (considerată de părțile interesate ca fiind ridicată). De asemenea, procesul de luare a deciziilor pe baza probelor în cadrul programului ar putea fi îmbunătățit. Evaluarea concluzionează că, în viitor, ar trebui consolidată capacitatea programului de a reacționa la noile provocări legate de evoluția pieței, de digitalizare și de noile cerințe în materie de politici.

⁽²²⁶⁾ COM(2018) 441 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52018PC0441>).

⁽²²⁷⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0546&qid=1563062424498&from=EN>

⁽²²⁸⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0254>

⁽²²⁹⁾ Evaluarea la jumătatea perioadei a fost finalizată, dar raportul nu este încă adoptat și publicat.

Rezultatele evaluării au fost reflectate în propunerea privind un nou **program pentru piața unică** în viitorul cadru financiar multianual, care include o componentă dedicată consumatorilor, în special în scopul capacității și protecției acestora. Noul program va garanta aplicarea drepturilor consumatorului, va asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și de siguranță a produselor și va ajuta consumatorii în cazul în care aceștia se confruntă cu probleme, de exemplu atunci când fac cumpărături online. De asemenea, programul va facilita accesul consumatorilor la căi de atac, astfel cum s-a propus în pachetul „Noi avantaje pentru consumatori”⁽²³⁰⁾. Prin sprijinirea activităților legate de politica de protecție a consumatorilor, viitorul program pentru piața unică va dezvolta, de asemenea, beneficii reciproce cu Fondul pentru justiție, drepturi și valori, pentru a asigura respectarea legislației privind protecția consumatorilor.

Europa creativă

Obiectivele programului

„Europa creativă” este programul-cadru al Comisiei Europene pentru sprijinirea sectoarelor cultural și audiovizual din Europa. Programul este împărțit în două subprograme, Cultură și Mass-media, conținând și o componentă transsectorială. Obiectivele sale sunt de a promova diversitatea culturală și lingvistică și de a spori competitivitatea acestor sectoare, consolidând capacitatea acestora de a acționa la nivel transnațional, prin sprijinirea societăților independente de producție și distribuție în domeniul audiovizualului, precum și a unei game largi de întreprinderi din sectorul cultural.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Subprogramul Mass-media sprijină consolidarea cadrului de reglementare care permite circulația transfrontalieră a operelor. Noile norme vor contribui la o difuzare mai largă a operelor audiovizuale în întreaga UE: directiva revizuită privind serviciile mass-media audiovizuale consolidează obligațiile furnizorilor de servicii la cerere de a promova operele europene; regulamentul privind portabilitatea transfrontalieră a serviciilor de conținut online permite europenilor să beneficieze de servicii de conținut online atunci când călătoresc în UE; directiva privind transmisiile și retransmiterile online ale programelor radio și TV; noua directivă privind dreptul de autor în cadrul pieței unice digitale urmărește să asigure un acces mai amplu transfrontalier și online la conținutul protejat prin drepturi de autor, în special prin facilitarea acordării de licențe pentru operele audiovizuale și operele aflate în afara circuitului comercial. Subprogramul Mass-media însoțește acest cadru de reglementare evolutiv prin încurajarea colaborării de-a lungul lanțului valoric în vederea sprijinirii proiectelor cu potențial ridicat de circulație.

O contribuție majoră la cooperarea culturală la nivelul UE și o realizare esențială din 2018 a fost adoptarea unei **Noi agende europene pentru cultură**⁽²³¹⁾. Noua agendă urmărește să răspundă provocărilor sociale și economice cu care se confruntă UE prin utilizarea culturii în scopul construirii unei uniuni mai echitabile și mai favorabile incluziunii, care să sprijine inovarea, creativitatea, creșterea sustenabilă și locurile de muncă durabile. Noua agendă stabilește peste **25 de acțiuni în cadrul a cinci dimensiuni** (socială, economică, externă, patrimoniu cultural, strategia *Digital4culture*) și propune o implicare mai puternică a statelor membre în colaborarea politică și punerea în aplicare a rezultatelor politicilor prin proiecte comune, inclusiv cu organizații culturale internaționale și cu institute culturale naționale din țări terțe.

În 2018, în cadrul programului „Europa creativă” au fost depuse 5 290 de cereri (748 la componenta Cultură și 4 542 la componenta Mass-media), dintre care 2 429 au fost selectate pentru finanțare (234 pentru Cultură și 2 195 pentru Mass-media).

În 2018, subprogramul Mass-media și-a făcut cunoscută activitatea prin intermediul diverselor canale, ajungând la 122 de milioane de persoane prin: cinema (55 de milioane), televiziune (57 de milioane), festivaluri și evenimente (8,5 milioane) și video la cerere (1,82 milioane).

⁽²³⁰⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3041_ro.htm

⁽²³¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0267&qid=1563092048875&from=EN>

Subprogramul Mass-media aduce o contribuție esențială la difuzarea producțiilor cinematografice europene dincolo de piețele lor interne. În ansamblu, în 2018, Mass-media a sprijinit lansarea a 563 de filme europene în cinematografe din afara Uniunii. S-a acordat sprijin specific unui număr de 19 filme individuale în vederea distribuirii pe o suprafață medie de 25 de teritorii prin intermediul unui consorțiu de distribuitori, pentru a promova accesul transfrontalier.

În cadrul subprogramului Cultură, în 2018 sprijinul a avut ca rezultat 132 de proiecte de cooperare europeană, dintre care 29 au fost legate de o cerere specială de propuneri în domeniul patrimoniului cultural, ca o contribuție la Anul European al Patrimoniului Cultural. Aceste proiecte pun accentul pe diversitatea culturală a Europei și oferă beneficii economice întreprinderilor mici și mijlocii și microîntreprinderilor care activează în sectoarele culturale, cum ar fi muzica, editarea de publicații și designul.

Un **amendament la programul de lucru adoptat în aprilie 2018** a făcut posibilă finanțarea mai multor proiecte de cooperare de dimensiuni reduse, extinzând participarea la concursul pentru acordarea Premiilor Uniunii Europene pentru patrimoniu cultural și literatură, intensificând acțiunile de consolidare a capacităților pentru viitoarele Capitale europene ale culturii, acordând trei granturi Consiliului Internațional al Monumentelor și Siturilor din cadrul Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) și Consiliului Europei în vederea punerii în aplicare a obiectivelor specifice ale Anului European al Patrimoniului Cultural și lansând un nou instrument experimental de mobilitate pentru artiști și alte persoane din sectoarele creative.

În cadrul componentei transsectoriale, **mecanismul de garantare a sectoarelor culturale și creative** este un instrument inovator de piață care abordează deficitul de finanțare a întreprinderilor mici și mijlocii din aceste sectoare. *Până la sfârșitul celui de-al treilea trimestru din 2018*, mecanismul a asigurat semnarea a 11 acorduri de garantare cu 10 intermediari financiari din Belgia, Cehia, Spania, Franța, Italia, Polonia, Portugalia și România. S-au acordat în total în cadrul sistemului peste 630 de împrumuturi beneficiarilor finali, dintre care 60 % proveneau din sectorul audiovizual și 40 % din alte sectoare culturale.

De asemenea, creditele suplimentare aferente bugetului pentru anul 2018 au permis finanțarea unui proiect transsectorial în contextul Anului European al Patrimoniului Cultural, care a avut ca obiect promovarea patrimoniului cinematografic prin digitizarea filmelor clasice și organizarea de proiecții în locuri care reflectă bogăția arhitecturii europene.

Proiectul privind stabilirea de politici intitulat „**Spații și orașe culturale și creative**” *a fost lansat în noiembrie 2018* și se desfășoară până în martie 2021. Proiectul își propune să ofere sprijin spațiilor culturale și creative, precum și altor actori din domeniu, în special celor de la nivelul local. Contextul mai larg al centrelor creative, al centrelor culturale și al cadrului locale va fi, de asemenea, explorat pentru a valorifica mai bine spațiile publice în scopul regenerării sociale prin cultură, pentru a conecta mai bine dezvoltarea urbană, incluziunea socială, crearea de locuri de muncă, dezvoltarea competențelor și politicile de inovare: crearea unui spațiu pentru experimentarea politicilor și sprijinirea unor noi abordări, testarea ideilor privind cultura și economia creativă în contextul economiei colaborative. Orașele și autoritățile regionale vor fi implicate activ în proiect și în organizarea unei serii de laboratoare urbane.

Prin participarea **țărilor terțe** la programul „Europa creativă”, Comisia a consolidat cooperarea culturală a UE în special cu Balcanii de Vest, precum și cu vecinătatea sudică și estică, contribuind la promovarea diversității culturale și la sprijinirea sectoarelor culturale și creative. Au fost semnate două acorduri pentru participarea Armeniei și a Kosovo⁽²³²⁾ la „Europa creativă”, numărul țărilor terțe care s-au alăturat programului ajungând astfel la 13. Participarea tuturor țărilor din Balcanii de Vest (Albania, Macedonia de Nord, Kosovo, Muntenegru, Serbia, Bosnia și Herțegovina) la programul „Europa creativă” permite o consolidare a Strategiei UE pentru Balcanii de Vest.

⁽²³²⁾ Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244/1999, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo.

Analiză și evaluare

Potrivit evaluării la jumătatea perioadei ⁽²³³⁾, în ansamblu, programul „Europa creativă” are performanțe bune, cu un nivel ridicat de cerere și participare din partea părților interesate. Programul „Europa creativă” rămâne în continuare foarte relevant și abordează provocările actuale din acest sector, cum ar fi fragmentarea piețelor și digitizarea tot mai pronunțată a acestora. Prin sprijinirea circulației unui conținut divers, programul a contribuit, de asemenea, la răspândirea și apărarea valorilor europene. Programul „Europa creativă” a fost considerat, de asemenea, relevant pentru schimbarea priorităților sectoarelor, pentru strategiile urmărite de statele membre și pentru prioritățile politice ale UE. Cu toate acestea, în pofida realizărilor pozitive, programul trebuie să facă mai mult pentru a sprijini sectoarele culturale și creative să valorifice pe deplin oportunitățile oferite de transformarea digitală, ținând seama de noile modele de public și de consum și de modul în care operele culturale și creative sunt produse, accesate și valorificate din punct de vedere financiar în economia digitală.

Pentru următorul cadru financiar multianual, Comisia a propus majorarea finanțării pentru „Europa creativă” ⁽²³⁴⁾. Noul program se bazează pe realizările programului actual, consolidând în același timp răspunsul pentru a aborda transformarea sectoarelor culturale și creative. Noul program „Europa creativă” intenționează să se concentreze asupra puterii rețelelor și a cooperării pentru a ajuta la extinderea acestor sectoare. Acesta va oferi beneficiarilor oportunități de a dezvolta inițiative europene transfrontaliere inovatoare din punct de vedere tehnologic și artistic menite să creeze în comun, să coproducă, să distribuie, să promoveze și să facă schimb de opere europene, făcându-le accesibile unui public larg și divers. Este de așteptat ca aceasta să intensifice inovarea, inclusiv prin colaborare transsectorială, pentru a utiliza cât mai bine tehnologia digitală pentru creație și pentru extinderea audienței. Noul program ar sprijini, de asemenea, presa de știri, pentru a promova o mass-media diversă și pluralistă, consolidând jurnalismul de calitate și încurajând educația în domeniul mass-mediei. De asemenea, implementarea programului va fi raționalizată cu scopul de a crește eficiența din punctul de vedere al costurilor și de a reduce sarcina administrativă.

Programul „Drepturi, egalitate și cetățenie”

Programul „Drepturi, egalitate și cetățenie” ⁽²³⁵⁾ urmărește să contribuie la dezvoltarea în continuare a unei Uniuni Europene în care egalitatea între persoane și drepturile acestora, astfel cum sunt consacrate în tratatele UE, în Carta drepturilor fundamentale și în convențiile internaționale privind drepturile omului, sunt promovate și puse în aplicare în mod eficace. Programul este executat prin gestiune directă. Cu un buget de **62 de milioane EUR** în 2018, programul a finanțat acțiuni ale autorităților publice, universităților, organizațiilor neguvernamentale și ale altor organizații care sprijină politicile Comisiei în materie de drepturi fundamentale.

În 2018, programul a finanțat acțiuni **de combatere a discriminării și de promovare a egalității**, cum ar fi Platforma UE a cartelor diversității și forumul din 2018 al acesteia intitulat „Diversitate într-o Europă diversă” (2018) ⁽²³⁶⁾. **Pentru a promova egalitatea între femei și bărbați**, programul a finanțat o campanie pentru „Eliminarea diferenței de remunerare între femei și bărbați” cu ocazia Zilei Europene a Egalității Salariale. Programul a promovat, de asemenea, dezbaterile politice privind participarea femeilor la piața muncii și viitoarele priorități ale activităților din domeniul egalității de gen prin finanțarea conferinței europene „Gender Equality & YOU” (octombrie 2018, Viena). În ceea ce privește **protecția vieții private și a datelor cu caracter personal**, programul a contribuit la creșterea gradului de conștientizare de către întreprinderile mici și mijlocii, autoritățile publice și publicul larg a noilor norme privind protecția datelor ⁽²³⁷⁾ prin intermediul unui set de instrumente de orientare online disponibil pe site-ul Comisiei, în toate limbile UE, pe lângă broșuri și fișe informative. Programul este, de asemenea, principalul pilon financiar al **politicii**

⁽²³³⁾ SWD(2018) 159 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=SWD:2018:159:FIN> (p. 39).

⁽²³⁴⁾ COM(2018) 366 final https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:509e1bcb-63f0-11e8-ab9c-01aa75ed71a1.0011.02/DOC_1&format=PDF

⁽²³⁵⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1381>

⁽²³⁶⁾ https://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=634080

⁽²³⁷⁾ Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) a intrat în vigoare în mai 2018.

Comisiei pentru persoanele cu handicap și sprijină punerea în aplicare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu handicap și a Strategiei europene pentru persoanele cu handicap.

Programul a susținut, de asemenea, proiecte importante în domeniul **prevenirii și combaterii rasismului, a xenofobiei și a altor forme de intoleranță**, punând accentul pe forme specifice de intoleranță, cum ar fi antisemitismul, ura față de musulmani, afrofobia și rasismul față de negri, homofobia și transfobia.

„Facing facts!”

„Facing Facts!” este o inițiativă a societății civile care urmărește îmbunătățirea recunoașterii și înregistrării infracțiunilor motivate de ură și a discursurilor de incitare la ură la nivel național și nu numai, precum și a răspunsurilor la acestea, prin acțiuni realizate de societatea civilă și de autoritățile publice. Proiectul a realizat o serie de cursuri online privind identificarea, monitorizarea și combaterea infracțiunilor motivate de ură și a discursurilor de incitare la ură, adresate activiștilor individuali, organizațiilor societății civile, reprezentanților autorităților de aplicare a legii și ai administrațiilor publice.

Evaluarea intermediară ⁽²³⁸⁾ a concluzionat că, în ansamblu, programul a realizat îmbunătățiri ale nivelului de cunoaștere a legislației și politicilor UE și a drepturilor, valorilor și principiilor care stau la baza obiectivului general de consolidare a egalității și a drepturilor persoanelor. Evaluarea a arătat că performanța generală a programului actual este mai bună decât a programului care l-a precedat în ceea ce privește concentrarea activităților și eficiența acestora. Evaluarea a identificat totuși și posibilități de îmbunătățire a programului în așa fel încât să se concentreze mai mult pe nevoile emergente, de exemplu violența în mediul online, revizuirea indicatorilor de monitorizare, realizarea unui echilibru geografic mai bun între beneficiari și reducerea sarcinii administrative (încă percepută de părțile interesate ale programului ca fiind ridicată).

Ca parte a cadrului financiar multianual post-2020, Comisia a propus un nou **Fond pentru justiție, drepturi și valori** ⁽²³⁹⁾. Acest fond include două programe de finanțare: **Programul „Drepturi și valori”** ⁽²⁴⁰⁾ și **Programul „Justiție”** ⁽²⁴¹⁾. Prin această propunere, Comisia urmărește să protejeze valorile, drepturile și justiția în UE în viața de zi cu zi a cetățenilor. Programul se va concentra în primul rând pe persoanele și pe entitățile care contribuie la afirmarea, în mod energic și vibrant, a valorilor, drepturilor și bogăției și diversității noastre, cu scopul final de a cultiva și susține societatea europeană democratică, bazată pe drepturi, favorabilă egalității și incluziunii. Se va evita suprapunerea activităților în cadrul acestui fond aplicabil la scară mai largă, iar resursele pot fi partajate între programul „Drepturi și valori” și programul „Justiție” astfel încât să se obțină beneficii reciproce, dar să se păstreze, în același timp, spațiu pentru particularitățile politicilor. De asemenea, implementarea va fi raționalizată cu scopul de a crește eficiența din punctul de vedere al costurilor și de a reduce sarcina administrativă.

Programul „Justiție”

Programul „Justiție” ⁽²⁴²⁾ contribuie la dezvoltarea pe mai departe a unui spațiu european de justiție bazat pe recunoașterea și încrederea reciprocă. În implementarea tuturor acțiunilor sale, programul promovează atât egalitatea între femei și bărbați, cât și drepturile copilului, inclusiv prin intermediul unei justiții în interesul copilului. Activitățile programului respectă interdicția împotriva discriminării pentru oricare dintre motivele enumerate la articolul 21 din Carta drepturilor fundamentale ⁽²⁴³⁾.

Rezultatele Programului „Justiție” din 2018 ⁽²⁴⁴⁾ sunt strâns legate de activitatea Comisiei de pregătire, sprijinire și asigurare a punerii în aplicare corecte a unui număr important de instrumente juridice ale UE în

⁽²³⁸⁾ Raportul COM(2018)/508 privind evaluarea intermediară a punerii în aplicare a programului „Drepturi, egalitate și cetățenie” 2014-2020.

⁽²³⁹⁾ COM(2018) 383.

⁽²⁴⁰⁾ COM(2018) 383, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM%3A2018%3A383%3AREV1>

⁽²⁴¹⁾ COM(2018) 384.

⁽²⁴²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1382>

⁽²⁴³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>

⁽²⁴⁴⁾ Fișa de program pentru 2018.

materie civilă și penală, de îmbunătățire a capacităților de executare și de exercitare a căilor de atac aferente acestora în statele membre și de asigurare a unei cooperări adecvate la nivel transfrontalier și la nivelul UE. De exemplu, finanțarea a fost utilizată pentru a sprijini aplicarea **mandatului european de arestare**, care, cu peste 10 000 de cazuri pe an, este cel mai de succes instrument UE în materie penală. De asemenea, programul finanțează **Rețeaua judiciară europeană** în materie civilă și comercială, care are drept scop consolidarea cooperării dintre autoritățile judiciare naționale. Prin îmbunătățirea punerii în aplicare și a executării instrumentelor juridice ale UE în materie civilă, rețeaua contribuie la construirea de punți și la încrederea reciprocă între statele membre. Programul „Justiție” a sprijinit studii de verificare a conformității pentru legislația UE transpusă în statele membre. Programul a susținut, de asemenea, formarea și rețelele din domeniul judiciar ⁽²⁴⁵⁾.

Portalul european e-justiție

Programul „Justiție” finanțează **Portalul european e-justiție** ⁽²⁴⁶⁾. Acesta reprezintă o inițiativă comună a Comisiei și a Consiliului UE având ca obiect furnizarea de conținut informațional multilingv și de servicii electronice cum ar fi interconexiuni între registrele naționale. Portalul a evoluat în timp, oferind acum un conținut mai bogat și mai amplu și devenind un serviciu de tip ghișeu unic pentru public, întreprinderi, profesioniști din domeniul juridic și pentru autoritățile judiciare. Portalul a fost îmbunătățit prin includerea unui motor de căutare pe scară largă în corpusul jurisprudenței europene și naționale și permite acum căutări descentralizate în registrele economice și comerciale ale statelor membre. S-au înregistrat progrese în direcția unei modernizări complete a aspectului și stilului portalului. În 2018, numărul vizitelor efectuate de utilizatori pe site – aproape 3 milioane – a înregistrat o creștere de peste șase ori față de nivelul de referință, și anume anul 2012.

Evaluarea intermediară a punerii în aplicare a programului „Justiție” 2014-2020, finalizată în 2018 ⁽²⁴⁷⁾, a arătat că programul funcționează bine și că a contribuit la realizarea unui spațiu european de justiție bazat pe recunoașterea și încrederea reciprocă, în special prin promovarea cooperării judiciare în materie civilă și penală. Metodele de finanțare au fost considerate potrivite pentru obiectivele programului și pentru nevoile grupurilor-țintă. Programul a generat o valoare adăugată europeană ridicată. Evaluarea a identificat, de asemenea, o serie de deficiențe, legate în principal de domeniul restrâns al grupului-țintă, de distribuția geografică neechilibrată a beneficiarilor și de indicatorii de monitorizare. Părțile interesate au perceput sarcina administrativă ca fiind ridicată. Evaluarea a demonstrat că este necesar să se amplifice avantajele reciproce și colaborarea cu alte inițiative ale UE.

Pentru perioada 2021-2027, Comisia a propus un nou **Program „Justiție”** ⁽²⁴⁸⁾, care va face parte dintr-un nou Fond pentru justiție, drepturi și valori, împreună cu Programul „Drepturi și valori”. Această arhitectură ia în considerare constatările evaluării intermediare, de exemplu, prin abordarea naturii fragmentate și a resurselor limitate ale actualelor programe de finanțare UE dedicate valorilor, drepturilor, cetățeniei și justiției, care limitează capacitatea UE de a răspunde provocărilor existente și noi legate de sprijinirea unor societăți deschise, democratice și favorabile incluziunii în Europa.

Programul „Europa pentru cetățeni”

Scopul **programului „Europa pentru cetățeni”** ⁽²⁴⁹⁾ este de a contribui la înțelegerea de către public a Uniunii Europene, a istoriei și a diversității sale, precum și de a promova cetățenia europeană și de a îmbunătăți condițiile de participare civică și democratică la nivelul UE. Programul joacă un rol important în promovarea participării civice și a implicării democratice a cetățenilor.

⁽²⁴⁵⁾ Rețeaua Europeană de Formare Judiciară <http://www.ejtn.eu/About-us>

⁽²⁴⁶⁾ <https://e-justice.europa.eu/home.do?plang=en&action=home>

⁽²⁴⁷⁾ Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind evaluarea intermediară a punerii în aplicare a programului „Justiție” 2014-2020, COM(2018)/507.

⁽²⁴⁸⁾ COM(2018) 384, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM%3A2018%3A384%3AFIN>

⁽²⁴⁹⁾ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2014_115_R_0002

Programul este pus în aplicare ⁽²⁵⁰⁾ prin intermediul granturilor pentru acțiuni și al granturilor de funcționare acordate organizațiilor societății civile și grupurilor de reflecție active în domeniile tematice vizate de program și de autoritățile locale. Programul este implementat în principal prin Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură (EACEA).

Finanțarea din cadrul programului „Europa pentru cetățeni”, **în valoare de 185,5 milioane EUR pentru perioada 2014-2020** ⁽²⁵¹⁾, contribuie la punerea în aplicare a trei componente. Din cele 1 796 de cereri primite în 2018 au fost selectate 417 proiecte, estimându-se implicarea unui număr de aproximativ 1 200 000 de participanți în activitățile programului. Programul a fost pus în aplicare în 34 de țări participante eligibile în total.

Componenta 1, *implicare democratică și participare civică*, sprijină activitățile care dezvoltă înțelegerea de către cetățeni a procesului de elaborare a politicilor UE și promovează oportunități de implicare societală și interculturală și de voluntariat la nivelul Uniunii Europene. În 2018, au fost selectate pentru acordarea de sprijin 255 de proiecte de înfrățire a orașelor, 35 de rețele de orașe și 31 de proiecte ale societății civile, iar 24 de organizații ale societății civile și grupuri de reflecție au fost finanțate prin granturi de funcționare.

Componenta 2, *memoria istorică europeană*, sprijină activitățile care încurajează discuția („reflecția”) asupra diversității culturale și valorilor comune europene. Aceasta sprijină, de asemenea, activități de reflecție asupra cauzelor regimurilor totalitare din istoria modernă a Europei și de comemorare a persoanelor care au căzut victime crimelor comise de aceste regimuri. 37 de proiecte de memorie istorică au fost selectate pentru sprijin și șase organizații dedicate acestei memorii au fost finanțate prin granturi de funcționare.

Componenta 3, *acțiunea orizontală de valorificare*, urmărește exploatarea mai bună a învățămintelor desprinse din experiență, stimularea transferabilității rezultatelor și, în consecință, amplificarea efectelor pe termen lung ale activităților sprijinite.

Informații versus manipulare: cum ne putem proteja împotriva propagandei

Acest proiect a fost coordonat de muzeul Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN ⁽²⁵²⁾ din Polonia și s-a adresat elevilor de liceu din Cehia, Ungaria și Polonia, cu scopul de a le îmbunătăți cunoștințele și capacitatea de a analiza critic mass-media modernă și de a deveni cetățeni responsabili într-o societate democratică. Au fost examinate mecanismele limbajului persuasiv și ale propagandei, folosindu-se ca exemple evenimente istorice specifice survenite în 1956 în Ungaria și în 1968 în fosta Cehoslovacie și în Polonia. Elevii au învățat să dezvolte propriile proiecte mass-media, participând la ateliere de lucru dedicate conceperii de expoziții, dezbaterii, consemnării și documentării istoriei orale, efectuării de cercetări sociale, filmării și editării de materiale video. În cadrul unei gale finale organizate la Muzeul POLIN, participanții au prezentat zece proiecte școlare creative.

Acest proiect a fost coordonat de muzeul Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN ⁽²⁵³⁾ din Polonia și s-a adresat elevilor de liceu din Cehia, Ungaria și Polonia, cu scopul de a le îmbunătăți cunoștințele și capacitatea de a analiza critic mass-media modernă și de a deveni cetățeni responsabili într-o societate democratică. Au fost examinate mecanismele limbajului persuasiv și ale propagandei, folosindu-se ca exemple evenimente istorice specifice survenite în 1956 în Ungaria și în 1968 în fosta Cehoslovacie și în Polonia. Elevii au învățat să dezvolte propriile proiecte mass-media, participând la ateliere de lucru dedicate conceperii de expoziții, dezbaterii, consemnării și documentării istoriei orale, efectuării de cercetări sociale, filmării și editării de materiale video. În cadrul unei gale finale organizate la Muzeul POLIN, participanții au prezentat zece proiecte școlare creative.

Evaluarea intermediară ⁽²⁵⁴⁾ a confirmat utilitatea programului pentru promovarea participării civice, consolidarea sentimentului de apartenență la aceeași comunitate și susținerea înțelegerii reciproce. Structura

⁽²⁵⁰⁾ Fișa de program pentru 2018 și Raportul anual de activitate pe 2018 al Direcției Generale Migrație și Afaceri Interne.

⁽²⁵¹⁾ Sumele menționate corespund temeiului juridic. Într-un timp, programul „Europa pentru cetățeni” a beneficiat de alocarea unor resurse suplimentare.

⁽²⁵²⁾ Muzeul de istorie a evreilor polonezi <https://www.polin.pl/en/about-museum>

⁽²⁵³⁾ Muzeul de istorie a evreilor polonezi <https://www.polin.pl/en/about-museum>

⁽²⁵⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0170&qid=1563114645841&from=ENf>

sa, cu cele trei componente și o măsură transversală legată de analiza, diseminarea și utilizarea rezultatelor proiectului, a funcționat eficient. Atât granturile de funcționare, cât și cele pentru acțiuni au contribuit la obținerea rezultatelor dorite. Programul „Europa pentru cetățeni” și-a demonstrat valoarea adăugată la nivelul UE atât în ceea ce privește impactul asupra participanților, cât și prin rolul său de completare a altor programe de finanțare și inițiative UE în domeniul educației, al culturii și al cetățeniei Uniunii. Evaluarea a identificat posibilități de îmbunătățire în ceea ce privește consolidarea vizibilității, a beneficiilor reciproce și a colaborării cu alte programe existente ale UE și revizuirea indicatorilor de monitorizare.

În contextul cadrului financiar multianual 2021-2027, Comisia a prezentat o **propunere de regulament de instituire a programului „Drepturi și valori” (2021-2027)** ⁽²⁵⁵⁾, care reunește activitățile programului „Europa pentru cetățeni” și ale programului „Drepturi, egalitate și cetățenie” într-un cadru nou, comun. Aceste programe sunt instrumente mici, care nu pot atinge o masă critică și a căror eficiență este limitată de bugetele lor relativ scăzute. Prin urmare, reunirea lor înseamnă simplificare, beneficii reciproce, colaborare, consolidare și ajutor în direcția eficientizării. Sprijinul pentru inițiativa cetățenească europeană este asigurat, de asemenea, prin intermediul viitorului program „Drepturi și valori”. Programul „Drepturi și valori” își propune să protejeze și să promoveze drepturile și valorile consacrate în tratatele UE și să sprijine societăți deschise, democratice și favorabile incluziunii.

Mecanismul de protecție civilă al UE

Scopul mecanismului de protecție civilă al UE este de a sprijini, coordona și completa acțiunile întreprinse de statele membre în materie de coordonare a gestionării dezastrelor naturale în vederea îmbunătățirii sistemelor de prevenire, pregătire și răspuns în caz de dezastre naturale și provocate de om. Printr-o abordare cuprinzătoare care include prevenirea dezastrelor și pregătirea și răspunsul la acestea, programul urmărește minimizarea pierderilor de vieți omenești și reducerea daunelor materiale și de mediu cauzate de dezastre.

Statele membre reunesec resurse și experți într-un grup voluntar și le mențin în rezervă pentru misiunile UE de protecție civilă. Echipele implicate trebuie să întrunească criteriile minime de calitate și să facă obiectul unui proces de certificare în vederea asigurării calității și a interoperabilității. Capacitățile de răspuns și experții formați și certificați garantează un răspuns eficient la dezastre. Rezerva voluntară permite, de asemenea, o mobilizare pe o perioadă mai scurtă.

În 2018, Mecanismul de protecție civilă al UE a fost activat ca răspuns la nouă situații de urgență de pe teritoriul Uniunii Europene ⁽²⁵⁶⁾. Incendiile forestiere din sudul Europei (dar, în 2018, și în nordul Europei) au condus la distrugerea semnificativă a bunurilor și a mijloacelor de subsistență, afectând economia, inclusiv prin deteriorarea infrastructurii rețelilor, a întreprinderilor, a activităților agricole și forestiere. Mecanismul de protecție civilă al UE a fost activat de cinci ori pentru a răspunde la incendiile forestiere din Grecia, Letonia, Portugalia și Suedia ⁽²⁵⁷⁾.

Fotografii: © Uniunea Europeană, 2018 / Pavel Koubek

⁽²⁵⁵⁾ COM(2018) 383, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM%3A2018%3A383%3AREV1>

⁽²⁵⁶⁾ Fișa de program privind Mecanismul de protecție civilă al Uniunii, p. 2.

⁽²⁵⁷⁾ Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene, *Raport anual de activitate pentru 2018*, p. 10.

În Suedia: stingerea incendiilor forestiere.

Sursa: Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene, *Raport anual de activitate pentru 2018*, p. 30.

Evaluarea ⁽²⁵⁸⁾ Mecanismului de protecție civilă al UE a concluzionat că adăugarea unor noi capacități prin intermediul rezervei voluntare a consolidat pregătirea globală în caz de dezastre la nivelul UE și a permis existența unor resurse de răspuns în caz de dezastre care pot fi mobilizate imediat și care reunesc o serie de echipe, experți și echipamente de asistență din partea statelor participante.

În 2018, Parlamentul European și Consiliul au ajuns la un acord privind o propunere ⁽²⁵⁹⁾ de consolidare a mecanismului. Noul cadru juridic ⁽²⁶⁰⁾ va contribui la consolidarea capacităților de răspuns la dezastre la nivelul UE, în special prin crearea unei rezerve suplimentare de capacități – numită „rescEU” – pentru a răspunde dezastrelor. Aceste capacități ar include avioanele pentru stingerea incendiilor, precum și alte mijloace de răspuns la unele situații în care capacitățile globale ale UE sunt insuficiente pentru a asigura un răspuns eficient (de exemplu, pentru urgențe medicale sau incidente chimice, biologice, radiologice și nucleare).

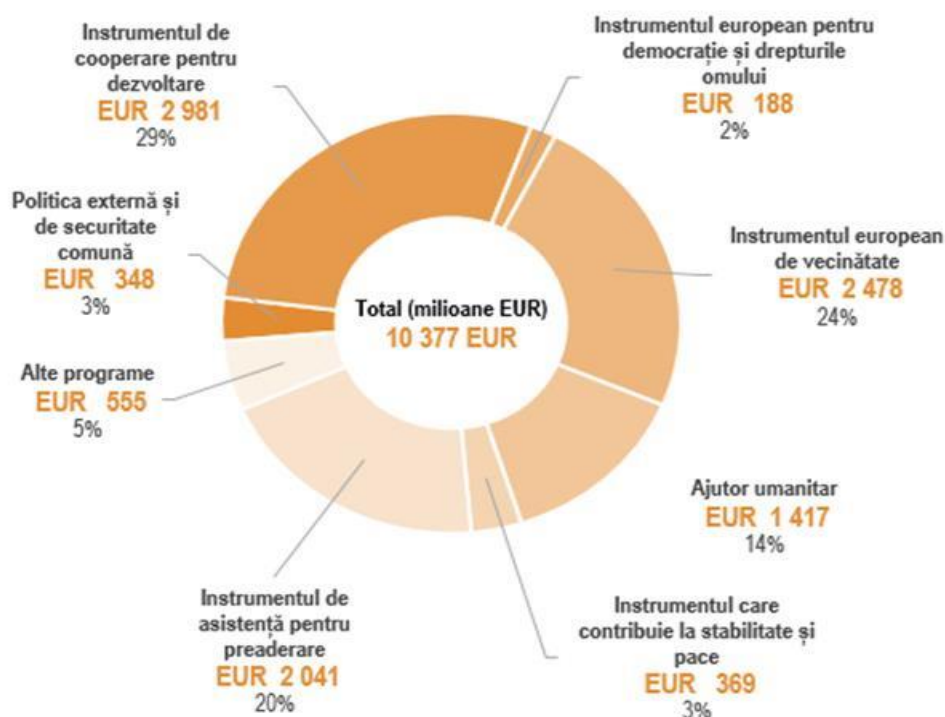
⁽²⁵⁸⁾ *Evaluarea intermediară a Mecanismului de protecție civilă al UE (2014-2016)*, SWD(2017) 287.

⁽²⁵⁹⁾ Propunere de decizie de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii, COM(2017) 772.

⁽²⁶⁰⁾ Decizia (UE) 2019/420 de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii.

Europa globală (Rubrica bugetară 4)

Rubrica 4 a cadrului financiar cuprinde o gamă largă de acțiuni, cum ar fi asistența pentru dezvoltare, asistența pentru preaderare și ajutorul umanitar.

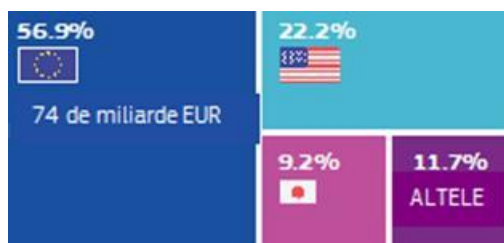

Grafic: Principalele programe finanțate în 2018 în cadrul rubricii 4, Europa globală. Toate sumele sunt exprimate în milioane EUR. Categoria „alte programe” include, printre altele, asistența macrofinanciară, Fondul de garantare pentru acțiuni externe, Mecanismul de protecție civilă al Uniunii, inițiativa „Voluntari UE pentru ajutor umanitar”, Fondul european pentru dezvoltare durabilă (FEDD), Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară (ICSN), agențiile descentralizate, alte acțiuni și programe, proiecte pilot și acțiuni pregătitoare, acțiuni finanțate în temeiul prerogativelor și competențelor specifice conferite Comisiei.

Sursa: Comisia Europeană.

10,4 miliarde EUR din creditele de angajament ale bugetului (6 % din totalul bugetului UE 2018) sunt alocate programelor aferente rubricii Europa globală. Asistența pentru dezvoltare acordată de UE este consolidată prin Fondul european de dezvoltare, care nu este finanțat de la bugetul UE, ci din contribuțiile directe ale statelor membre.

Uniunea Europeană și statele sale membre și-au păstrat poziția de principal furnizor mondial de asistență oficială pentru dezvoltare – 74,4 miliarde EUR în 2018.

Grafic: Contribuția la asistența oficială pentru dezvoltare.

Sursa: Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). Sumele includ asistența acordată de statele membre în afara bugetului UE

Instrumentul de asistență pentru preaderare

Obiectivele programului

Instrumentul de asistență pentru preaderare ⁽²⁶¹⁾ **sprijină țările candidate și potențial candidate** să adopte și să pună în aplicare **reforme politice, instituționale, juridice, administrative, sociale și economice** necesare pentru respectarea valorilor Uniunii și pentru alinierea treptată la normele, standardele, politicile și practicile Uniunii în vederea aderării la aceasta. Instrumentul contribuie la **stabilitate, securitate și prosperitate** în țările beneficiare ⁽²⁶²⁾. Acesta oferă cetățenilor țărilor beneficiare oportunități mai bune și permite dezvoltarea de standarde egale cu cele din UE. Asistența financiară este acordată în cinci domenii de politică: (a) reformele în vederea pregătirii pentru aderarea la UE și consolidarea instituțiilor și a capacităților în acest scop, (b) dezvoltarea socioeconomică și regională, (c) ocuparea forței de muncă, politicile sociale, educația, promovarea egalității între femei și bărbați și dezvoltarea resurselor umane, (d) agricultura și dezvoltarea rurală și (e) cooperarea regională și teritorială.

 Sprijin pentru reformele politice.	 Sprijin pentru dezvoltare economică, socială și teritorială, în vederea realizării unei creșteri economice inteligente, durabile și favorabile incluziunii
 Consolidarea capacității țărilor beneficiare de a-și îndeplini obligațiile care decurg din statutul de membru al UE prin susținerea alinierii progresive la acquis-ul Uniunii și a adoptării, a punerii în aplicare și a asigurării respectării acestuia.	 Consolidarea integrării regionale și a cooperării teritoriale care implică țările beneficiare, statele membre și, după caz, țările terțe.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

Agenda pentru 2018 a fost marcată de adoptarea unei **strategii privind „O perspectivă credibilă de aderare pentru Balcanii de Vest și un angajament sporit al UE în regiune”** ⁽²⁶³⁾ la 6 februarie 2018, menită să genereze un impuls reînnoit de reformă în Balcanii de Vest și să sprijine mai bine pregătirile pentru aderarea cu succes la UE. Strategia a prezentat un plan de acțiune cuprinzător compus din 57 de puncte, bazat pe șase inițiative emblematice de sprijinire a transformării Balcanilor de Vest: statul de drept, securitatea și migrația, dezvoltarea socioeconomică, conectivitatea, agenda digitală și reconcilierea și relațiile de bună vecinătate.

S-au înregistrat progrese în privința **tuturor inițiativelor emblematice** ale strategiei *pe parcursul anului 2018*. Acțiunile întreprinse de Comisie, de agențiile UE și statele membre ale UE în vederea adoptării strategiei au inclus: consolidarea dialogului politic (reuniuni și vizite la nivel înalt), intensificarea cooperării dintre partenerii din Balcanii de Vest și diferitele agenții ale UE, pregătirea și consolidarea instrumentelor de finanțare ale UE (de exemplu, Cadrul de investiții pentru Balcanii de Vest și Fondul de garantare aferent), deschiderea și promovarea accesului la programele UE (Europa creativă, Mecanismul pentru interconectarea

⁽²⁶¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 231/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 de instituire a unui instrument de asistență pentru preaderare (IPA II) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0231&qid=1563408687881&from=EN>

⁽²⁶²⁾ Beneficiarii actuali sunt: Albania, Bosnia și Herțegovina, Macedonia de Nord, Kosovo*, Muntenegru, Serbia și Turcia. (* Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244/1999, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo.)

⁽²⁶³⁾ COM(2018) 65 final.

Europei sau Europa pentru cetățeni), consolidarea capacităților și reorientarea angajamentului financiar în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare.

În contextul menționat mai sus, îmbunătățirea **conectivității** în Balcanii de Vest și între Balcanii de Vest și UE este un factor esențial. S-au înregistrat în mod constant progrese în ceea ce privește agenda de conectivitate ⁽²⁶⁴⁾: Instrumentul de asistență pentru preaderare a alocat până la 1 miliard EUR pentru proiecte de investiții în conectivitate și asistență tehnică în acest domeniu pentru perioada 2015-2020. În urma **summiturilor din Balcanii de Vest** (Viena 2015, Paris 2016, Trieste 2017 și Sofia/Londra 2018), instrumentul a acordat 700 de milioane EUR pentru proiectele de conectivitate din sectorul transporturilor și/sau al energiei, care au mobilizat investiții totale de peste 2,4 miliarde EUR. S-a pus un accent deosebit pe pregătirea și finanțarea proiectelor concrete de investiții în infrastructura regională, precum și pe punerea în aplicare a standardelor tehnice și a măsurilor de reformă însoțitoare. De exemplu, alinierea și simplificarea procedurilor de trecere a frontierei, a reformelor feroviare, a sistemelor de informații, a sistemelor de siguranță și de întreținere rutieră. Unele dintre rezultatele așteptate sunt construirea sau modernizarea următoarelor: 450 km de linii de transport de energie electrică și substațiile aferente, 108 km de gazoduct, 320 km de linii de cale ferată și stațiile conexe, 141 km de autostrăzi, două poduri transfrontaliere, precum și două porturi.

În ceea ce privește migrația, numărul migranților în situație neregulamentară din **Balcanii de Vest** s-a redus semnificativ, dar activitățile de introducere ilegală de persoane și-au păstrat tendința de creștere și au apărut noi rute secundare. UE a continuat să acorde sprijin financiar țărilor afectate de **presiunea exercitată de migrație** de-a lungul rutei Balcanilor de Vest. Instrumentul de asistență pentru preaderare a alocat fonduri pentru a sprijini (în special) Bosnia și Herțegovina, Macedonia de Nord și Serbia și pentru a gestiona fluxul de migrație. Pe măsură ce natura crizei s-a schimbat, sprijinul se concentrează mai mult pe o abordare structurală, pentru a îmbunătăți condițiile din centrele de adăpost. În paralel, combaterea introducerii ilegale de persoane și îmbunătățirea controalelor la frontieră sunt sprijinite la nivel regional.

Mai jos se prezintă exemple de rezultate concrete obținute în 2018 în cadrul **Instrumentului de asistență pentru preaderare**.

Podul Svilaj, care leagă Bosnia și Herțegovina de Croația

Lucrările de construcții pentru conectarea podului din aval de pe râul Sava pe Coridorul Vc de lângă Svilaj au fost finalizate cu succes la sfârșitul lunii februarie 2019. Noul pod transfrontalier face parte din primul proiect de conectivitate aprobat în cadrul agendei de conectivitate în 2015 și finanțat prin intermediul Cadrului de investiții pentru Balcanii de Vest. UE a acordat granturi de 25,1 milioane EUR în cadrul investiției totale de 109,5 milioane EUR prin intermediul Instrumentului de asistență pentru preaderare.

Sprijinirea reformelor din sectorul justiției

În Albania, Comisia a desfășurat Operațiunea internațională de monitorizare (OIM) pentru a supraveghea reevaluarea judecătorilor și a procurorilor (procesul de „verificare”). Activitățile de monitorizare de bază sunt realizate de o echipă de observatori internaționali (șapte din statele membre ale UE și unul din SUA) care se implică în fiecare etapă a activității desfășurate de instituțiile naționale de verificare. Procesul de verificare a produs rezultate concrete. S-au prelucrat peste 200 de dosare de anchetă și s-au adoptat aproximativ 100 de decizii. În medie, pentru fiecare magistrat confirmat în funcție, unul este revocat. Operațiunea internațională de monitorizare a garantat o monitorizare externă și independentă vitală a procesului de confirmare, contribuind astfel la consolidarea credibilității generale a acestui demers.

⁽²⁶⁴⁾ A se vedea *Agenda de cofinanțare a proiectelor de investiții în conectivitate din Balcanii de Vest în 2018* <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/connectivity-agenda-2018-sofia-summit.pdf>

Programul regional de locuințe

În 2018, UE a contribuit cu încă 40 de milioane EUR la programul regional de locuințe ⁽²⁶⁵⁾. Sprijinul total acordat ajunge astfel la 287 de milioane EUR, iar UE este cel mai mare donator, fiind responsabilă pentru 234 de milioane EUR (peste 80 %) din totalul contribuțiilor.

Până la sfârșitul anului 2018, programul regional de locuințe a oferit unui număr de 12 000 de persoane aflate în dificultate locuințe de calitate și durabile (aproape 4 000 de locuințe). De asemenea, programul a acordat asistență suplimentară pentru a îmbunătăți viața acestor persoane relocate, inclusiv pentru a le asigura accesul la servicii (sănătate, educație etc.) și exercitarea drepturilor (pensii, indemnizații, documente etc.). În plus, programul a susținut peste 30 000 de locuri de muncă și a oferit 1 000 de contracte întreprinderilor locale. Programul a îmbunătățit, de asemenea, competențele lucrătorilor și a colaborat cu întreprinderile și cu administrațiile locale pentru a oferi servicii mai bune.

Analiză și evaluare

În cursul anului 2018, Comisia Europeană a finalizat două evaluări tematice având ca obiect aderarea unor noi membri la UE („extinderea”) și regiunea de vecinătate.

S-a efectuat o evaluare a sprijinului UE pentru reforma sectorului de securitate în țările din regiunile de extindere și de vecinătate (în perioada 2010-2016) pentru a contribui la consolidarea răspunderii democratice și a transparenței și pentru a îmbunătăți politicile și practica prin învățarea bazată pe dovezi. Evaluarea a confirmat faptul că UE a obținut efecte pozitive prin promovarea valorilor și a intereselor UE în regiunile de extindere și de vecinătate. Evaluarea a identificat recomandări politice care vizează consolidarea rolului UE ca actor strategic, consolidarea responsabilității naționale, îmbunătățirea eficienței procedurilor de finanțare și obținerea unor rezultate mai bune.

Evaluarea sprijinului adus de UE în domeniul protecției sociale prin intermediul politicii externe (pentru perioada 2007-2013) a examinat măsura în care acest sprijin a contribuit la realizarea obiectivelor cooperării UE în domeniul protecției sociale. Aceasta a concluzionat că UE ar trebui să promoveze o abordare strategică largă, acordând mai multă atenție sustenabilității, ar trebui să ia în considerare extinderea sprijinului acordat protecției sociale și să sprijine dezvoltarea unor sisteme adecvate de monitorizare și de evaluare.

Prioritățile politice ale Comisiei Europene continuă să fie sprijinite în 2019 prin intervenții din cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare II, în special în ceea ce privește elementele de bază pentru extindere, cum ar fi statul de drept și guvernarea democratică, creșterea economică și ocuparea forței de muncă, precum și alte priorități importante precum agenda de conectivitate și securitatea. Prioritățile care decurg din discursul privind starea Uniunii și prioritățile stabilite în Strategia pentru Balcanii de Vest ⁽²⁶⁶⁾ din februarie 2018 se vor reflecta în programele pentru 2019 și 2020. În urma adoptării Strategiei pentru Balcanii de Vest, a Declarației de la Sofia ⁽²⁶⁷⁾ și a pachetului de extindere, se va pune accentul mai mult pe dimensiunea regională a competitivității, cercetării și inovării și pe măsurile pe care trebuie să le adopte țările în vederea instituirii spațiului economic regional. Sprijinul pentru educație și ocuparea forței de muncă rămâne, de asemenea, o prioritate, cu acțiuni menite să susțină reforma sistemelor de formare profesională, precum și ocuparea forței de muncă și serviciile sociale axate pe tineri, femei și grupuri vulnerabile (inclusiv romi).

Trebuie asigurată continuitatea în cadrul financiar multianual 2021-2027. Caracterul puternic bazat pe performanță este menținut și simplificat pentru a facilita monitorizarea și raportarea și pentru a oferi un stimul real beneficiarilor.

⁽²⁶⁵⁾ Programul regional pentru locuințe este o inițiativă comună a Bosniei și Herțegovinei, Croației, Muntenegrului și Serbiei. <http://regionalhousingprogramme.org/>

⁽²⁶⁶⁾ https://ec.europa.eu/commission/news/strategy-western-balkans-2018-feb-06_en

⁽²⁶⁷⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/34776/sofia-declaration_en.pdf

Instrumentul european de vecinătate

Obiectivele programului

Instituirea unui **spațiu de prosperitate comună și bună vecinătate** care implică UE și țările partenere prin dezvoltarea unei relații speciale bazate pe cooperare, pace și securitate, responsabilitate reciprocă și angajament comun față de valorile universale ale democrației, statului de drept și respectării drepturilor omului în temeiul Tratatului privind UE.

Instrumentul european de vecinătate ⁽²⁶⁸⁾ este principalul instrument financiar pentru punerea în aplicare a politicii europene de vecinătate ⁽²⁶⁹⁾, care sprijină **reforme politice și economice** în scopul creării unui **spațiu de stabilitate, securitate și prosperitate** în vecinătatea directă a UE. Instrumentul sprijină prioritățile-cheie ale relațiilor bilaterale dintre UE și țările vecine ⁽²⁷⁰⁾: democrația și statul de drept, dezvoltarea economică durabilă, securitatea, migrația și mobilitatea.

 Promovarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, a statului de drept, a principiilor egalității și a combaterii discriminării sub toate formele sale.	 Realizarea integrării progresive pe piața internă a UE și o mai bună cooperare sectorială și transsectorială.
 Crearea condițiilor pentru o mai bună organizare a migrației legale și promovarea unei mobilități bine gestionate a persoanelor.	 Sprijinirea dezvoltării inteligente, durabile și favorabile incluziunii în toate aspectele.
 Promovarea consolidării încrederii, a relațiilor de bună vecinătate și a altor măsuri care contribuie la securitate în toate formele sale și la prevenirea și soluționarea conflictelor.	 Intensificarea unei ample colaborări subregionale, regionale și între țările din vecinătatea europeană, precum și a cooperării transfrontaliere.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

În 2018, s-au alocat 2,38 miliarde EUR programelor de cooperare bilaterală, regională și transfrontalieră (inclusiv proiectelor realizate prin intermediul fondurilor fiduciare ale UE: **Fondul fiduciar regional al Uniunii Europene ca răspuns la criza siriană**, **Fondul fiduciar de urgență pentru Africa** și **Facilitatea de investiții pentru vecinătate**), care răspunde provocărilor formulate în contextul politicii de vecinătate.

⁽²⁶⁸⁾ Regulamentul (UE) nr. 232/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 de instituire a unui instrument european de vecinătate.

⁽²⁶⁹⁾ Prin intermediul politicii europene de vecinătate (PEV), revizuită în noiembrie 2015, UE colaborează cu vecinii săi de la sud și est pentru a stimula stabilizarea, securitatea și prosperitatea, în conformitate cu Strategia globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene.

⁽²⁷⁰⁾ Țările partenere sunt: Algeria, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Egipt, Georgia, Israel, Iordania, Liban, Libia, Moldova, Maroc, Siria, Palestina**, Tunisia și Ucraina. (** Această denumire nu va fi interpretată ca fiind o recunoaștere a statului Palestina și nu aduce atingere poziției fiecărui stat membru în parte pe această temă.)

În conformitate cu politica europeană de vecinătate revizuită ⁽²⁷¹⁾, stabilizarea rămâne principalul obiectiv politic în vecinătatea sudică. Aceasta avansează prin susținerea creșterii economice, a bunei guvernări, a statului de drept, a respectării drepturilor omului și prin sporirea securității și a cooperării în materie de migrație și mobilitate cu țările partenere.

Instrumentul s-a dovedit a fi flexibil și capabil de reacție în ceea ce privește abordarea priorităților politice și reacția la crizele prelungite (criza refugiaților, crizele din Siria și Ucraina).

Instrumentul european de vecinătate a avut un rol esențial în reacția UE la crizele din **vecinătatea sudică**.

Prin intermediul Instrumentului european de vecinătate, UE a răspuns la **criza siriană**, sprijinind nevoile mai largi ale populației siriene din interiorul țării și din Irak, Iordania și Liban. O parte din această finanțare a fost direcționată spre executarea Fondului fiduciar regional al Uniunii Europene ca răspuns la criza siriană. Până la 30 septembrie 2018, peste 1,9 milioane de persoane au primit sprijin prin intermediul diferitelor proiecte. Aceste date se bazează pe primele 40 de proiecte ale fondului fiduciar al UE, echivalând cu o finanțare de 800 de milioane EUR. Fondul fiduciar al UE activează în principal în Irak, Iordania, Liban și Turcia și abordează sectoarele educației, mijloacelor de subsistență, sănătății, aprovizionării cu apă, canalizării și igienei.

Educația și acțiunile legate de protecție înregistrează progrese notabile. Peste 200 000 de copii și de tineri au acum acces la educație elementară și superioară, sprijin psihosocial și protecție împotriva violenței bazate pe gen. Rezultatele totale obținute până acum în sectorul **educației** înseamnă: 180 356 de persoane cu acces la învățământul elementar, 12 646 de profesori instruiți, 177 de spații de învățământ construite sau renovate, 6 501 tineri cu acces la învățământ superior și universitar.

Instrumentul european de vecinătate finanțează fondurile fiduciare regionale ale UE împreună cu alte instrumente, cum ar fi Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare. De exemplu, Fondul fiduciar regional al Uniunii Europene ca răspuns la criza siriană, care promovează un **traie mai bun** pentru refugiați și comunitățile-gazdă, prin îmbunătățirea capacității de inserție profesională, creșterea capacității financiare și îmbunătățirea capacităților productive ale grupurilor-țintă. Rezultatele din sectorul mijloacelor de subsistență au ajuns până acum la 75 317 persoane și 738 de organizații, mai exact microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii din regiune.

Acest fond fiduciar al UE a asigurat acces la **îngrijiri medicale** pentru 856 889 de persoane, formare profesională pentru 3 838 de cadre medicale și echipamente sau renovare pentru 66 de centre de medicină primară și spitale din regiune. În sectorul **apă, canalizare și igienă**, fondul fiduciar al UE a adus beneficii pentru 59 944 de persoane. Au fost finalizate în total 37 de instalații de aprovizionare cu apă și instalații de tratare a apelor reziduale din cele 128 planificate.

Ca instrument dedicat pentru abordarea **crizei migrației în vecinătatea UE** și în **nordul Africii (Fondul fiduciar al UE de urgență pentru Africa)** ⁽²⁷²⁾ a continuat să-și sporească considerabil impactul, cu 10 noi programe aprobate în cinci țări, în valoare de 285 de milioane EUR în 2018, inclusiv contribuții la două programe transregionale și extinderea acțiunilor în curs de desfășurare. În **Libia**, UE și-a sporit sprijinul pentru guvernarea locală și municipalități în cursul anului 2018, asistența UE pentru municipalitățile libiene ajungând la peste 100 de milioane EUR în 2018, cu 49 de municipalități vizate (ceea ce reprezintă 42 % din totalul municipalităților libiene). Activitățile sunt răspândite în întreaga țară, vizând diferite regiuni și concentrându-se pe consolidarea capacităților autorităților municipale, precum și pe întărirea relațiilor dintre actorii municipali (atât cei statali, cât și cei fără caracter statal).

Curtea de Conturi Europeană a auditat Fondul fiduciar al UE pentru Africa și, în raportul său special ⁽²⁷³⁾, a concluzionat că Fondul fiduciar de urgență al Uniunii Europene pentru Africa este un instrument flexibil, dar că proiectarea acestuia ar trebui să fie mai bine direcționată. Curtea de Conturi a constatat că acest fond fiduciar lansează proiecte mai rapid decât instrumentele tradiționale și că, în general, a reușit să accelereze implementarea proiectelor. Curtea de Conturi a identificat posibilități de îmbunătățire a calității obiectivelor

⁽²⁷¹⁾ Revizuirea politicii europene de vecinătate [JOIN(2015) 50 final, 18.11.2015].

⁽²⁷²⁾ https://ec.europa.eu/trustfundforafrica/region/north-africa_en

⁽²⁷³⁾ Curtea Europeană de Conturi, *Fondul fiduciar de urgență al Uniunii Europene pentru Africa: un instrument flexibil, dar care nu este suficient de bine direcționat*, Raportul special nr. 32/2018.

Fondului fiduciar al UE pentru Africa, a procedurii de selecție a proiectelor, a vitezei de punere în aplicare și a monitorizării fondului fiduciar.

UE rămâne un partener major pentru țările din **Parteneriatul estic**. Reuniunea la nivel înalt a Parteneriatului estic de la Bruxelles a marcat o nouă abordare a acestui parteneriat strâns prin adoptarea celor **20 de rezultate pentru 2020** ⁽²⁷⁴⁾, care stabilesc obiective convenite de comun acord pentru reformele în curs din țările partenere în patru domenii prioritare: o economie mai puternică, o guvernare mai puternică, o conectivitate mai puternică și o societate mai puternică.

Instrumentul european de vecinătate a obținut următoarele rezultate concrete.

- De la lansarea Parteneriatului estic în 2009, UE a sprijinit peste 70 000 de întreprinderi, a garantat împrumuturi în valoare de 2 miliarde EUR și a creat peste 28 000 de locuri de muncă.
- Erasmus+ a oferit unui număr de peste 30 000 de studenți și de cadre didactice din țările Parteneriatului estic oportunități de studiu sau predare în țările UE din 2009 până în prezent. În septembrie 2018 s-a deschis prima școală europeană din afara granițelor UE, care și-a primit atunci primii 30 de elevi. Sunt în desfășurare pregătirile pentru cel de al doilea an școlar.
- „EU4Business” – o inițiativă-umbrelă care acoperă întregul sprijin al UE pentru întreprinderile mici și mijlocii din regiunea Parteneriatului estic – îmbunătățește atât accesul la finanțare, cât și mediul economic al întreprinderilor mici și mijlocii din întreaga regiune. Cu un portofoliu activ de sprijin de peste 260 de milioane EUR (complementar altor forme de sprijin), EU4Business a sprijinit peste 57 000 de întreprinderi mici și mijlocii (urmând ca alte 50 000 de întreprinderi să primească asistență în anii următori).
- În 2016 s-a adoptat o decizie privind extinderea rețelelor transeuropene de transport către vecinătatea estică până în 2030, ca un pas concret către o conectivitate mai bună și o abordare raționalizată a investițiilor în infrastructură. Această decizie completează reformele din sector, creând condiții mai bune de securitate, siguranță și protecție a mediului pentru transport.
- Peste 300 de municipalități – numărând 20 de milioane de persoane – din țările Parteneriatului estic au semnat Convenția primarilor. Acest lucru va reduce emisiile de CO₂ cu aproape 20 de milioane de tone până în 2020, ceea ce echivalează cu plantarea a aproape 500 de milioane de copaci.

Analiză și evaluare

Potrivit evaluării la jumătatea perioadei ⁽²⁷⁵⁾, Instrumentul european de vecinătate este în general relevant și adecvat scopului. Acest program a permis UE să pună în aplicare politica de vecinătate revizuită. Instrumentul și-a dovedit, de asemenea, capacitatea de a răspunde în mod flexibil multiplelor crize și noi provocări din regiunea de vecinătate, în special din Ucraina și Tunisia.

În 2018, Comisia a realizat o evaluare a impactului ⁽²⁷⁶⁾ care acoperă întreaga rubrică de acțiune externă „Europa globală” a cadrului financiar multianual 2014-2020. Evaluarea impactului a concluzionat, în special, că majoritatea instrumentelor externe (în afară de cele cu un caracter foarte specific) ar beneficia de pe urma integrării într-un instrument unic, inclusiv Instrumentul european de vecinătate. Un instrument mai amplu ar oferi o abordare mai cuprinzătoare din punct de vedere geografic și tematic, ceea ce ar facilita punerea în aplicare transregională, multisectorială și globală a diferitelor politici. UE ar putea facilita răspunsurile coerente și beneficiile reciproce prin fragmentarea blocurilor tematice și geografice.

În acest context, Comisia a adoptat la 14 iunie 2018 o propunere de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională ⁽²⁷⁷⁾. Noul instrument propune menținerea specificităților esențiale ale parteneriatului special cu partenerii din programul european de vecinătate,

⁽²⁷⁴⁾ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/news/eu-identifies-20-key-deliverables-2020-eastern-partnership_en

⁽²⁷⁵⁾ SWD(2017) 602 https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/swd-mid-term-review-eni_en_0.pdf p. 32.

⁽²⁷⁶⁾ SWD(2018) 337 <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-337-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>

⁽²⁷⁷⁾ COM(2018) 460 https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:d2c24540-6fb9-11e8-9483-01aa75ed71a1.0008.02/DOC_1&format=PDF

asigurând totodată o mai mare coerență, beneficii reciproce („sinergii”), flexibilitate și simplificare. Instrumentul conține un capitol consacrat vecinătății, cu dispoziții specifice aplicabile exclusiv țărilor din vecinătatea estică și sudică. Aceste specificități și principii-cheie sunt menținute și consolidate, în special abordarea bazată pe performanță („mai mult pentru mai mult”) și abordarea bazată pe diferențiere, stimulându-se astfel realizarea reformelor politice și economice convenite de comun acord. Având în vedere rezultatele foarte bune obținute până în prezent, se propune, de asemenea, continuarea cooperării transfrontaliere între statele membre ale UE și țările partenere, atât în vecinătatea estică, cât și în vecinătatea sudică.

Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare (ICD)

Obiectivele programului

Obiectivul principal al **Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare** ⁽²⁷⁸⁾ este reducerea și, pe termen lung, eradicarea sărăciei; instrumentul contribuie la realizarea unui ansamblu de obiective ale acțiunii externe a UE, în special: promovarea dezvoltării economice, sociale și ecologice durabile și promovarea democrației, a statului de drept, a bunei guvernante și a respectării drepturilor omului; menținerea păcii și prevenirea conflictelor; îmbunătățirea calității mediului și gestionarea durabilă a resurselor naturale globale; acordarea de asistență populațiilor, țărilor și regiunilor care se confruntă cu dezastre naturale sau provocate de om; și promovarea unui sistem internațional bazat pe o cooperare multilaterală mai puternică și pe o bună guvernare globală. Prin intermediul Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare, UE urmărește, de asemenea, să se asigure că atât impactul pozitiv, cât și cel negativ al migrației asupra dezvoltării se reflectă în strategiile de dezvoltare naționale și regionale. De asemenea, Uniunea acordă asistență țărilor care doresc să consolideze guvernanta migrației pentru a obține rezultate în domeniul dezvoltării.

Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare vizează toate țările în curs de dezvoltare, cu excepția țărilor eligibile pentru finanțare în cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare. Acesta are trei componente: (1) programele geografice, (2) programele tematice care finanțează (2.1) bunurile publice globale și sprijină (2.2) organizațiile societății civile și autoritățile locale și (3) programul pan-african, care finanțează punerea în aplicare a Strategiei comune Africa-UE.

Obiectiv global: reducerea și, pe termen lung, eradicarea sărăciei

Încurajarea unei dezvoltări economice, sociale și de mediu durabile.

Consolidarea și sprijinirea democrației, a statului de drept, a bunei guvernante, a drepturilor omului și a principiilor relevante din dreptul internațional.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

În 2018, 2 981 de miliarde EUR au fost alocate Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare. Resursele alocate pentru perioada 2014-2020 se ridică la 19,661 miliarde EUR ⁽²⁷⁹⁾. Programul este pus în aplicare prin gestionare directă (în principal granturi) și indirectă, în cooperare cu organizațiile internaționale, agențiile statelor membre și țările beneficiare.

⁽²⁷⁸⁾ Regulamentul (UE) nr. 233/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 de instituire a unui instrument de finanțare a cooperării pentru dezvoltare în perioada 2014-2020.

⁽²⁷⁹⁾ Fișa de program pentru 2018, p. 21.

Ajutorul bilateral acordat de UE în cadrul Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare s-a concentrat din ce în ce mai mult pe țările care au nevoie cel mai mult de acesta. Se acordă o prioritate similară la nivel național prin direcționarea ajutorului spre un număr limitat de sectoare din fiecare țară parteneră.

Provocări care afectează performanța programelor de cooperare pentru dezvoltare ⁽²⁸⁰⁾

Pe toată durata mandatului complex din 2018, mai multe crize au agravat contextele deja fragile și instabile care afectează multe dintre țările partenere. Un număr mare de țări partenere sunt caracterizate în continuare de fragilitate, inclusiv de probleme politice, conflicte, corupție și guverne slabe. Situațiile de criză, volatilitatea politică și instabilitatea economică periclitează punerea în aplicare a programelor (în special în sectoare „sensibile” precum drepturile omului, democrația, migrația și securitatea), făcând și mai necesare acțiunile care promovează reziliența. Restrângerea tot mai pronunțată a spațiului societății civile, al statului de drept, al democrației și al drepturilor omului compromise rezultatele, slăbindu-ne partenerii. Problemele transnaționale, inclusiv **terorismul și migrația neregulamentară**, au continuat să evolueze și să crească în amploare. Crizele și/sau incidentele politice și de securitate au afectat activitatea delegațiilor UE în mai multe țări în 2018. Toate aceste amenințări subiacente și condiții dificile au reprezentat provocări majore pentru țările partenere, pentru programele de cooperare gestionate de Comisie și pentru activitatea delegațiilor UE.

Delegațiile UE se confruntă cu **dificultăți deosebite de recrutare** a unui personal cu experiență și calificat, astfel încât posturile vacante rămân neocupate mai multe luni, situație dificil de gestionat în special având în vedere volumul de muncă deja ridicat. Aceste dificultăți de recrutare sunt amplificate în special în țările aflate în dificultate sau expuse unor condiții nesigure.

De asemenea, multe dintre regiuni sunt predispuse la **dezastre naturale legate de schimbările climatice**, fiind deosebit de vulnerabile la dezastrelor naturale și la efectele adverse ale schimbărilor climatice.

Fondul fiduciar al UE pentru Columbia

În **Columbia**, sprijinul pentru eforturile de consolidare a păcii a reprezentat o trăsătură centrală a relațiilor UE-Columbia din ultimii 20 de ani și toate părțile recunosc UE drept principal actor al sprijinirii acordului de pace columbian. Sprijinul este acordat în principal prin intermediul **Fondului fiduciar al UE pentru Columbia**, care a contractat în 2018 un total de 18 proiecte, în valoare de 59,5 milioane EUR. Toate proiectele se axează pe dezvoltarea rurală în regiunile cele mai sărace și mai afectate de conflicte, prin reintegrarea foștilor combatanți, stimularea **activității și a productivității și refacerea structurii sociale**.

Fondul fiduciar al UE pentru Africa

Fondul fiduciar de urgență pentru Africa își propune să abordeze migrația și strămutarea forțată și să stimuleze dezvoltarea socioeconomică, contribuind, printre altele, la crearea de noi locuri de muncă decente în multe țări partenere africane. Până la 31 decembrie 2018, 187 de proiecte în valoare de 3 589,9 milioane EUR au fost aprobate în cadrul fondului fiduciar în regiunea Sahel și a Lacului Ciad, în Cornul Africii și în regiunile din nordul Africii. Programul se axează pe susținerea unor niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă în mod productiv și decent, inclusiv prin educație și formare profesională, precum și pe extinderea protecției sociale prin instituirea unor sisteme și plafoane de protecție socială definite la nivel național.

Fondul fiduciar Bêkou pentru Republica Centrafricană

Plasat în centrul rețelei de dezvoltare a acțiunilor umanitare, **Fondul fiduciar Bêkou pentru Republica Centrafricană** joacă un rol unic în promovarea stabilizării și a păcii prin crearea de locuri de muncă, furnizarea serviciilor de bază, promovarea dialogului social și consolidarea rezilienței comunitare. Cu peste 694 000 de persoane strămutate în interiorul țării și 543 000 de refugiați în țările vecine, returnarea în

⁽²⁸⁰⁾ Direcția Generală Cooperare Internațională și Dezvoltare, *Raportul anual de activitate pe 2018*, p. 47.

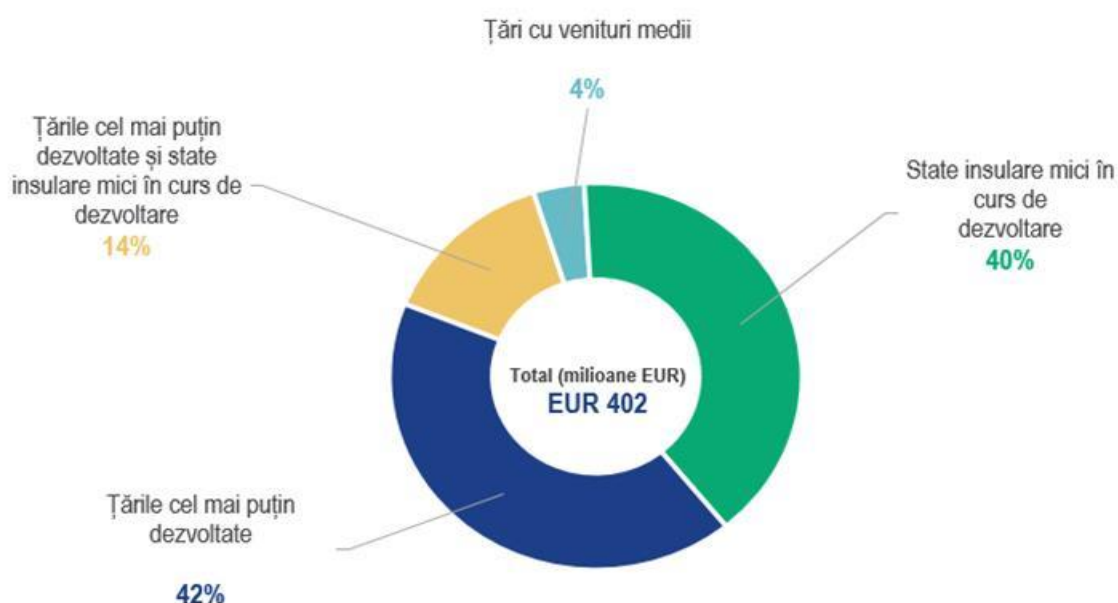
siguranță a cetățenilor și reintegrarea lor în comunități constituie o piatră de temelie pentru procesul de consolidare a păcii în Republica Centrafricană.

Setul de instrumente pentru învățământul și formarea profesională

Printre realizările notabile *din 2018*, cu accent special pe **ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor**, se numără lansarea unui set de instrumente pentru învățământul și formarea profesională, un serviciu care oferă servicii de consiliere pentru a consolida legăturile dintre sistemul de învățământ și de formare profesională și sectoarele industriale din țările partenere, contribuind astfel la obiectivele de dezvoltare durabilă 4 (educație de calitate) și 8 (muncă decentă și creștere economică). Acesta este un exemplu al unei abordări mai cuprinzătoare a ocupării forței de muncă, astfel cum se prevede în Comunicarea ⁽²⁸¹⁾ privind o nouă Alianță Africa-Europa pentru investiții și locuri de muncă sustenabile anunțată de președintele Juncker în septembrie 2018.

Alianța mondială împotriva schimbărilor climatice plus ⁽²⁸²⁾

Alianța mondială împotriva schimbărilor climatice plus ⁽²⁸³⁾ este o inițiativă emblematică a UE care contribuie la obiectivul de dezvoltare durabilă nr. 13 (acțiuni în domeniul climei). Aceasta este utilizată pentru a sprijini țările partenere care sunt cele mai vulnerabile la schimbările climatice (în special statele insulare mici în curs de dezvoltare și țările cel mai puțin dezvoltate), în vederea consolidării rezilienței în fața schimbărilor climatice.

Grăfic: Alianța mondială împotriva schimbărilor climatice plus – repartizarea geografică a proiectelor de la începutul programului ⁽²⁸⁴⁾.

Sursa: Raportul anual de activitate pe 2018 al Direcției Generale Cooperare Internațională și Dezvoltare, p. 16.

⁽²⁸¹⁾ COM(2018) 643 final, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/RO/COM-2018-643-F1-RO-MAIN-PART-1.PDF>

⁽²⁸²⁾ Direcția Generală Cooperare Internațională și Dezvoltare, *Raportul anual de activitate pe 2018*, p. 16.

⁽²⁸³⁾ <http://www.gcca.eu>

⁽²⁸⁴⁾ Alianța mondială împotriva schimbărilor climatice plus (AMSC+): Graficul arată că sprijinul UE vizează în mare parte țările cel mai puțin dezvoltate și statele insulare mici în curs de dezvoltare (SIDS). În conformitate cu principiul din Agenda 2030 potrivit căruia nu trebuie lăsat nimeni în urmă, țările care se încadrează în ambele categorii sunt contabilizate și clasificate într-o categorie specifică, deoarece vulnerabilitatea lor la schimbările climatice este și mai mare.

Noile proiecte aprobate *în 2018* cuprind 10 acțiuni la nivel de țară și un program desfășurat în mai multe țări (Mecanismul local pentru condiții de trai adaptate la schimbările climatice) în vederea îmbunătățirii accesului autorităților locale la finanțare în domeniul combaterii schimbărilor climatice.

„Comutați pe verde” ⁽²⁸⁵⁾

Comisia a continuat să sprijine inițiativa „Comutați pe verde” (Switch to Green), acțiunea emblematică a UE privind economia verde, pentru care UE a alocat aproximativ 300 de milioane EUR în ultimii zece ani. Evaluarea recentă ⁽²⁸⁶⁾ a cooperării UE în domeniul economiei verzi a ajuns la concluzii pozitive cu privire la inițiativa „Comutați pe verde”, menționând în special „impactul ridicat în ceea ce privește adoptarea practicilor sustenabile de consum și de producție și creșterea nivelului investițiilor realizate de microîntreprinderi și de întreprinderile mici și mijlocii în această privință, care contribuie în special la crearea de locuri de muncă verzi” ⁽²⁸⁷⁾.

În ceea ce privește țările africane, investițiile în energia solară prezintă un interes economic deosebit. Prezența unei proporții mai mari de energie solară în mixul energetic va elibera finanțele publice de problema deficitelor structurale ale societăților publice de furnizare a energiei electrice. S-au adoptat primele măsuri de succes în domeniul energiei din surse regenerabile, în special în Africa de Vest. Instalațiile de producție a energiei solare și turbinele eoliene conectate la rețeaua publică de energie, aflate în prezent în curs de pregătire, construite sau funcționale, vor genera peste 600 de megawați.

În 2018, centrala solară de 33 pico-megawați de la Zagatouli (Burkina Faso), cofinanțată de UE, a devenit pe deplin operațională.

În prezent, UE cofinanțează alte cinci centrale solare în Africa de Vest: Gorou Banda și Agadez (Niger), Defissol (Benin), Odienné (Côte d'Ivoire) și Bauchi (Nigeria). În total, fondurile UE contribuie la o producție de energie solară suplimentară de 206 pico-megawați în Africa de Vest.

Analiză și evaluare

Examinarea ⁽²⁸⁸⁾ Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare cu ocazia evaluării acestuia la jumătatea perioadei a concluzionat că, în ansamblu, programul rămâne relevant și adecvat scopului. În general, acesta este conform cu noua politică (de exemplu, noul Consens european privind dezvoltarea și Agenda privind dezvoltarea durabilă pentru 2030), deși punerea în aplicare a anumitor priorități ar putea fi dificilă în forma actuală a programului. Evaluarea a subliniat, de asemenea, că, deși există unele indicii de coerență între Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare și alte instrumente de finanțare externă și politicile UE de acțiune externă, este necesară o abordare mai strategică.

Această preocupare a fost luată în considerare *în 2018*, când Comisia a realizat o evaluare a impactului care acoperă întreaga rubrică de acțiune externă „Europa globală” a cadrului financiar multianual 2014-2020. S-a apreciat că raționalizarea unei serii de instrumente, în vederea regroupării lor într-un singur instrument cuprinzător, ar oferi ocazia de a raționaliza sistemele de gestionare și de supraveghere ale acestora, reducând astfel sarcina administrativă pentru toate părțile interesate. Un sistem de supraveghere simplificat le-ar permite instituțiilor relevante să aibă o viziune mai bună și mai cuprinzătoare asupra cheltuielilor externe ale UE. În contextul cadrului financiar multianual 2021-2027, Fondul european de dezvoltare este integrat într-un nou Instrument de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională ⁽²⁸⁹⁾, care răspunde obiectivelor de acțiune externă ale UE.

⁽²⁸⁵⁾ Direcția Generală Cooperare Internațională și Dezvoltare, *Raportul anual de activitate pe 2018*, p. 17.

⁽²⁸⁶⁾ <https://europa.eu/capacity4dev/public-environment-climate/documents/scp-evaluation-full-package-publications>

⁽²⁸⁷⁾ Direcția Generală Cooperare Internațională și Dezvoltare, *Raportul anual de activitate pe 2018*, p. 17.

⁽²⁸⁸⁾ SWD(2017) 600 final https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/swd-mid-term-review-dci_en_0.pdf

⁽²⁸⁹⁾ COM(2018) 460.

Fondul european pentru dezvoltare durabilă (FEDD)

Scopul general al **Fondului european pentru dezvoltare durabilă** ⁽²⁹⁰⁾ este de a contribui la îndeplinirea obiectivelor din agenda Organizației Națiunilor Unite 2030 pentru dezvoltare durabilă, în special eradicarea sărăciei, precum și la angajamentele din cadrul politicii europene de vecinătate, revizuite recent. Prin sprijinirea investițiilor în Africa și în regiunea de vecinătate, Fondul european pentru dezvoltare durabilă urmărește, de asemenea, să abordeze cauzele socioeconomice profunde specifice ale migrației, inclusiv ale migrației neregulate, și să contribuie la reintegrarea durabilă a migranților care se întorc în țările lor de origine și la consolidarea comunităților de tranzit și a comunităților-gazdă.

Garanția FEDD va acoperi portofoliile de investiții care vor fi implementate de către partenerii eligibili în zonele vizate, așa-numitele **componente de investiții**. Un prim set de componente de investiții include: energia durabilă și conectivitatea, finanțarea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, agricultura, dezvoltarea rurală și agroeconomia durabile, orașele durabile și tehnologiile digitale în favoarea mediului.

Până la sfârșitul anului 2018 ⁽²⁹¹⁾, s-a semnat primul acord de garanție cu FMO (Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden), Fondul olandez de finanțare pentru dezvoltare, pentru instrumentul de partajare a riscurilor ⁽²⁹²⁾ Nasira ⁽²⁹³⁾. Acesta va utiliza fonduri UE de 75 de milioane EUR pentru a mobiliza investiții de până la 1 miliard EUR pentru antreprenorii din Africa Subsahariană și din regiunea de vecinătate. Potrivit estimărilor, acordul va crea sau va sprijini peste 800 000 de locuri de muncă, oferind sprijin persoanelor care încearcă să obțină acces la împrumuturi abordabile, cum ar fi persoanele strămutate în interiorul țării lor, refugiații, femeile și tinerii.

Garanția FEDD contribuie la creșterea investițiilor în țările partenere care au nevoie de acestea, inclusiv în regiunile și sectoarele cu risc sporit. Programul a înregistrat un început promițător ⁽²⁹⁴⁾. În acest context, propunerea privind **Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională pentru cadrul financiar multianual de după 2020** va include Fondul european pentru dezvoltare durabilă+. Se așteaptă ca integrarea fondului în instrumentul mai larg să simplifice cadrul juridic și să sporească eficiența proceselor și a operațiunilor. Aceasta ar îmbunătăți vizibilitatea oferită de actualele instrumente fragmentate și ar facilita o mai bună comunicare a impactului și a rezultatelor. Ar exista o aliniere mai puternică a politicilor și complementaritatea acțiunilor ⁽²⁹⁵⁾.

Programul de ajutor umanitar al UE

Obiectivele programului

Programul de ajutor umanitar urmărește să ofere **ajutor și protecție populațiilor afectate de dezastre naturale sau provocate de om**. Dat fiind că UE și statele sale membre reprezintă, împreună, cel mai mare donator de ajutor umanitar din lume, acestea joacă un rol central în abordarea provocărilor umanitare. Programul de ajutor umanitar al UE furnizează ajutor populațiile celor mai vulnerabile din țările care se confruntă cu situații de criză, inclusiv așa-numitele „crize uitate” (situații de criză cu o atenție limitată și slabă acoperire din partea mijloacelor de informare în masă).

⁽²⁹⁰⁾ Regulamentul (UE) 2017/1601 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 septembrie 2017 de instituire a Fondului european pentru dezvoltare durabilă (FEDD), a garanției FEDD și a Fondului de garantare FEDD.

⁽²⁹¹⁾ Direcția Generală Cooperare Internațională și Dezvoltare, *Raportul anual de activitate pe 2018*, p. 32.

⁽²⁹²⁾ Nasira va aborda riscurile ridicate – atât cele percepute, cât și cele reale – asociate acordării de împrumuturi antreprenorilor insuficient deserviți din țările situate în regiunea de vecinătate a UE și în Africa Subsahariană, dintre care mulți au fost nevoiți să-și părăsească reședințele. Instrumentul le va oferi acestora acces la credite de investiții prin acordarea – pentru instituțiile financiare locale, cum ar fi băncile și instituțiile de microfinanțare – unor garanții de portofoliu care conțin credite pentru antreprenori. <https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/181213-eip-28-guarantees-brochure-final.pdf>

⁽²⁹³⁾ Pentru mai multe informații despre Nasira, a se consulta: www.nasira.info

⁽²⁹⁴⁾ Trimitere la actualul FEDD în propunerea privind CFM, COM (2018) 460 final, https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:d2c24540-6fb9-11e8-9483-01aa75ed71a1.0008.02/DOC_1&format=PDF, p. 7.

⁽²⁹⁵⁾ A se vedea SWD(2018) 337 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018SC0337&from=EN>, p. 24.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

În 2018⁽²⁹⁶⁾, Comisia Europeană a acordat ajutoare de peste 1,4 miliarde EUR⁽²⁹⁷⁾ celor mai vulnerabile persoane din peste 90 de țări; aceste ajutoare au ajuns la peste 144 de milioane de beneficiari⁽²⁹⁸⁾.

În 2018, peste jumătate din bugetul pentru ajutor umanitar a fost acordat țărilor celor mai vulnerabile, iar 33,9 % a fost alocat „**crizelor uitate**”. Dintre contracte, 62 % au fost atribuite într-un termen foarte scurt (11 zile). În plus, UE se angajează să consolideze capacitatea și reziliența comunităților vulnerabile și a instituit un plan de acțiune în favoarea rezilienței pentru care 80 % dintre acțiuni sunt pe calea cea bună⁽²⁹⁹⁾.

Ca exemplu de răspuns UE la **crizele majore**, UE continuă să acorde asistență și sprijin salvator de vieți pentru milioane de persoane din Siria. Ajutorul este furnizat din toate centrele umanitare, inclusiv din cele situate în zonele de conflict și la punctele de trecere a frontierelor. Asistența contribuie la **furnizarea esențială de alimente, medicamente, apă și adăpost** pentru milioane de sirieni afectați direct sau strămutați în interiorul țării în urma conflictului. În țara învecinată Liban, finanțarea din partea UE a contribuit la acordarea de asistență în numerar pentru refugiații cei mai vulnerabili, de servicii medicale („secundare”) salvatoare de vieți, de educație non-formală și de adăpost (inclusiv apă, igienă și salubritate) pentru a îmbunătăți condițiile de viață ale familiilor vulnerabile cele mai afectate de strămutarea forțată. În Turcia și în Iordania, UE acordă sprijin refugiaților celor mai vulnerabili, printre altele prin asistență în numerar, deoarece aceasta este considerată metoda cea mai eficientă din punctul de vedere al costurilor și cea mai demnă⁽³⁰⁰⁾.

Criza din Yemen⁽³⁰¹⁾

În cea mai mare parte a anului 2018, situația din Yemen a rămas caracterizată de un conflict continuu, care afectează în mod direct cetățenii civili, și de încălcări flagrante ale dreptului umanitar internațional. Criza din Yemen este cea mai mare criză umanitară din întreaga lume. La sfârșitul anului 2018, potrivit ONU, 22,2 milioane de persoane aveau nevoie de ajutor umanitar și/sau de protecție.

În cursul anului 2018, UE a depus eforturi semnificative pentru a-și amplifica răspunsul la criza din Yemen, ajungând la o alocare totală de 127,5 milioane EUR. Cu aceste fonduri, UE sprijină intervențiile salvatoare de vieți adresate populațiilor afectate de conflicte și persoanelor afectate de insecuritate alimentară și de crize de nutriție și de sănătate. Protecția, logistica, educația în materie de urgențe și reprezentarea intereselor sunt integrate sau susținute de proiecte independente. Peste 14 milioane de persoane vulnerabile au beneficiat de acest ajutor.

Analiză și evaluare

Evaluarea cuprinzătoare a ajutorului umanitar acordat de UE în perioada 2012-2016⁽³⁰²⁾ a constatat că ajutorul UE a contribuit în mod pozitiv la salvarea de vieți omenești, la reducerea morbidității și a suferințelor, precum și la îmbunătățirea traiului în condiții demne al populațiilor afectate de dezastre. Rata de finanțare dedicată acțiunilor de ajutor umanitar a permis UE să aibă un impact real pe teren, răspunzând nevoilor unui număr semnificativ de beneficiari din întreaga lume. În regiunile în care UE a alocat doar o finanțare limitată în comparație cu alocarea sa financiară globală, evaluarea a arătat că programul a reușit, de asemenea, să

⁽²⁹⁶⁾ Fișa de program pentru ajutor umanitar ECHO, p. 2.

⁽²⁹⁷⁾ În 2018, bugetul UE a alocat ajutoare umanitare de 1,4 miliarde EUR (nu se includ în această cifră Fondul european de dezvoltare și venitul alocat extern). Luând în considerare, de asemenea, venitul alocat extern angajat de statele membre pentru Instrumentul pentru refugiații din Turcia, operațiunile din Africa Centrală și de Vest, creditele din Fondul european de dezvoltare (45,6 milioane EUR), precum și sprijinul în caz de urgență în UE (199 de milioane EUR), în 2018, UE a gestionat o sumă totală de 1,6 miliarde EUR pentru ajutor umanitar.

⁽²⁹⁸⁾ Aceste date statistice se bazează pe agregarea numărului estimat de „beneficiari ai acțiunilor” declarați de partenerii care implementează proiecte umanitare finanțate de ECHO. Un același beneficiar individual care are nevoie de asistență umanitară poate beneficia de mai multe acțiuni umanitare, din cadrul mai multor proiecte.

⁽²⁹⁹⁾ Fișa de program pentru ajutor umanitar ECHO, p. 2.

⁽³⁰⁰⁾ Fișa de program pentru ajutor umanitar ECHO, p. 2.

⁽³⁰¹⁾ Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene, *Raport anual de activitate pentru 2018*, p. 19.

⁽³⁰²⁾ *Evaluarea cuprinzătoare a ajutorului umanitar acordat de UE în perioada 2012-2016*, SWD(2019) 3, p. 74.

aibă un impact pozitiv, prin selectarea de proiecte cu potențial de levier sau cu efect de multiplicare pronunțat.

De asemenea, evaluarea a constatat că există posibilitatea ca Comisia să se îndrepte spre o cooperare sporită și mai strategică cu partenerii principali, să simplifice procedurile și să permită o abordare mai coerentă și mai consecventă a ajutorului umanitar, în special atunci când aceasta este însoțită de o orientare spre programare și finanțare multianuală. În paralel, Comisia va avea nevoie în continuare de grupul său divers de parteneri-cadru, inclusiv de cei care sunt relativ mici sau mijlocii, având în vedere prezența lor geografică specifică și/sau expertiza sectorială sau tematică⁽³⁰³⁾. În contextul viitorului program-cadru multianual 2021-2027, programul de ajutor umanitar al UE va continua să acorde asistență de urgență și salvatoare de vieți persoanelor afectate de dezastre naturale sau provocate de om.

Inițiativa „Voluntari UE pentru ajutor umanitar”

Inițiativa „Voluntari UE pentru ajutor umanitar” reunește voluntari și organizații din diferite țări, oferind sprijin practic pentru proiectele de ajutor umanitar și contribuind la consolidarea capacității locale și a rezilienței comunităților afectate de dezastre.

Dezastrele umanitare au sporit drastic presiunea asupra organizațiilor umanitare și este nevoie de personal mai calificat. Inițiativa „Voluntari UE pentru ajutor umanitar” oferă cetățenilor europeni șansa de a-și manifesta solidaritatea prin colaborarea la proiecte umanitare la nivel mondial, ajutând în același timp organizațiile să își acopere nevoile specifice de personal.

Începând cu luna decembrie 2018, **Inițiativa „Voluntari UE pentru ajutor umanitar”** a finanțat 728 de organizații de trimitere și de primire a voluntarilor⁽³⁰⁴⁾. Acest sprijin a inclus consolidarea capacității acestora, asistență tehnică și gestionarea mobilizării voluntarilor în comunitățile afectate de dezastre.

Pentru a sprijini punerea în aplicare a acestui program, a fost creată o platformă [platforma „Voluntari UE pentru ajutor umanitar”⁽³⁰⁵⁾] care să ofere un spațiu pentru publicarea oportunităților de voluntariat, un forum de discuții (pentru voluntari și organizații de trimitere și de primire a voluntarilor) și publicarea de relatări de pe teren. Programul susține parteneriatele și colaborarea între proiecte, găzduiește activități online de voluntariat și permite organizațiilor să gestioneze învățarea și dezvoltarea, mentoratul și eliberarea de certificate pentru voluntarii din cadrul Inițiativei „Voluntari UE pentru ajutor umanitar”⁽³⁰⁶⁾.

În următorul cadru financiar multianual (2021-2027), se așteaptă ca Inițiativa „Voluntari UE pentru ajutor umanitar” să fie integrată în Corpul european de solidaritate⁽³⁰⁷⁾, cu scopul de a facilita angajarea tinerilor în activități de solidaritate în Europa și în străinătate sub umbrela unui instrument UE unic. Acest lucru va urmări obținerea unor beneficii reciproce și raționalizarea cu alte sisteme de voluntariat ale UE, în special cu Corpul european de solidaritate. Comisia va urmări să ofere o viziune mai clară pentru cetățenii europeni⁽³⁰⁸⁾ care caută oportunități de voluntariat în interiorul și în afara UE.

⁽³⁰³⁾ Evaluarea cuprinzătoare a ajutorului umanitar acordat de UE în perioada 2012-2016, SWD(2019) 3, p. 80.

⁽³⁰⁴⁾ Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene, *Raport anual de activitate pentru 2018*, p. 37.

⁽³⁰⁵⁾ https://webgate.ec.europa.eu/echo/eu-aid-volunteers_en

⁽³⁰⁶⁾ Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene, *Raport anual de activitate pentru 2018*, p. 37.

⁽³⁰⁷⁾ COM(2018) 440.

⁽³⁰⁸⁾ Participanții la Inițiativa „Voluntari UE pentru ajutor umanitar” trebuie să fie cetățeni ai unui stat membru al UE sau rezidenți pe termen lung în UE https://ec.europa.eu/echo/what/humanitarian-aid/eu-aid-volunteers_en

Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului

Obiectivele programului

Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului ⁽³⁰⁹⁾ oferă asistență pentru dezvoltarea și consolidarea democrației, a statului de drept și a respectării tuturor drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Programul ajută societatea civilă să devină o forță eficientă în sprijinul reformei politice și al apărării drepturilor omului. Bazându-se pe punctul său forte esențial – capacitatea de acțiune rapidă – Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului se poate concentra pe chestiuni politice sensibile și abordări inovatoare și poate coopera direct cu organizațiile locale ale societății civile care trebuie să-și păstreze independența față de autoritățile publice, oferind multă flexibilitate și o capacitate sporită de a răspunde circumstanțelor în schimbare.

Programul vizează consolidarea protecției, promovării, punerii în aplicare și monitorizării **drepturilor omului** și a **libertăților fundamentale**, în principal prin **sprijinirea organizațiilor relevante ale societății civile**, a **apărătorilor drepturilor omului** și a **victimelor represiunilor și abuzurilor**. În același timp, Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului lucrează pentru **consolidarea democrației în țările terțe**, prin consolidarea democrației participative și reprezentative, a ciclului democratic general și a statului de drept și prin îmbunătățirea fiabilității proceselor electorale. Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului consideră că agenda drepturilor omului și cea a democrației sunt legate în mod intrinsec.

Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului este conceput ca un instrument de „nișă”, special axat pe abordarea celor mai dificile situații în domeniul drepturilor omului, pe protejarea drepturilor omului și a activiștilor care militează pentru democrație aflați în situații de risc, pe sprijinirea unei selecții de actori și de procese cheie din domeniul drepturilor omului și pe acțiuni în domenii în care UE are un interes deosebit și oferă valoare adăugată (de exemplu, lupta împotriva pedepsei cu moartea, promovarea proceselor electorale sănătoase).

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

În 2018 au fost alocate pentru promovarea democrației și a drepturilor omului 188 de milioane EUR dintr-un cuantum total de 1 333 de milioane EUR pentru perioada de programare 2014-2020 ⁽³¹⁰⁾.

Sprijin pentru apărătorii drepturilor omului aflați în situații de risc

ProtectDefenders.eu, primul mecanism european cuprinzător dedicat apărătorilor drepturilor omului, instituit pentru a proteja apărătorii care se confruntă cu un risc sporit și cu cele mai dificile situații, în întreaga lume. Acest mecanism a fost instituit în 2015 și extins în 2018, beneficiind de un buget fără precedent, de 19,95 milioane EUR pe o perioadă de patru ani. A reunit un consorțiu format din 12 organizații independente ale societății civile specializate în apărarea drepturilor omului și a democrației, cu acoperire la nivel mondial; oferă apărătorii drepturilor omului asistență de urgență, asistență materială, relocare/adăpostire temporară, sprijin pentru formare și consolidarea capacităților.

Sprijin pentru democrație

Programul „Sprijinirea democrației” (în valoare de 4,6 milioane EUR), care funcționează în cadrul Instrumentului european pentru democrație și drepturile omului, se axează pe sprijinirea delegațiilor UE în domeniul participării societății civile la procesele democratice.

⁽³⁰⁹⁾ Regulamentul (UE) nr. 235/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 de instituire a unui instrument de finanțare pentru democrație și drepturile omului la scară mondială.

⁽³¹⁰⁾ Fișa de program pentru 2018, p. 6.

Printre realizările de până acum se numără Forumul observatorilor civici din 2016, care a reunit 250 de organizații naționale de observatori din întreaga lume, facilitând schimburile inter pares și promovând definirea principiilor globale pentru observatorii electorali, formarea observatori interni în Afganistan, Republica Democratică Congo, Liban, Madagascar sau Maldive și lansarea unei campanii anuale „EU4Democracy” la nivel mondial, care promovează sprijinul acordat de UE democrației în țările partenere.

Sprijin pentru actori și procese-cheie specifice

Campusul global pentru drepturile omului și democrație (Global campus for human rights and democracy) (contribuție aproximativă de 5 milioane EUR pe an) este o rețea globală unică de peste 100 de universități care predau și promovează drepturile omului și democrația. Sprijinit de UE încă de la lansare, Campusul global eliberează diplome de master în drepturile omului și democrație unui număr de peste 150 de studenți pe an, acoperă șapte regiuni ale lumii ⁽³¹¹⁾ și reprezintă un reper de **exelență al educației în materie de drepturi ale omului și democrație**.

Sprijinul susținut acordat Alianței mondiale a institutelor naționale pentru drepturile omului și celor patru rețele regionale ale acesteia (Africa, Europa, Asia și America Latină), cu o contribuție de 3,75 milioane EUR din partea UE în perioada 2019-2021, este strategic și prompt: consilierea și sprijinul oferite de aceste rețele institutelor naționale individuale din domeniul drepturilor omului în aspectele esențiale ale mandatului permit o implicare mai strategică, mai relevantă și mai de impact a institutelor naționale pentru drepturile omului la nivel global, regional și național. Programul specific de trei ani va fi gestionat de Institutul danez pentru drepturile omului, conform directivelor Alianței mondiale a institutelor naționale pentru drepturile omului, și se va baza pe rezultatele programului anterior, desfășurat în perioada 2015-2018, care a asigurat oportunități atât de necesare în ceea ce privește formarea și consolidarea capacităților, platformele de schimb și de comunicare, dezvoltarea instituțională și sprijinul rapid destinat institutelor naționale pentru drepturile omului aflate în dificultate.

Analiză și evaluare

Potrivit evaluării la jumătatea perioadei ⁽³¹²⁾, Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului (pentru perioada 2014-2017) a reușit să își îndeplinească obiectivele și este un instrument cu caracter de capacitate, flexibil și capabil de reacție. Valorile cheie adăugate de acest instrument constau în independența acțiunii și acoperirea la nivel mondial, care permit intervenții rapide în cele mai dificile situații în care se află țările afectate, creând sinergii și complementaritate atunci când alte instrumente și donatori nu acționează sau nu pot să acționeze. Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului a reușit să abordeze provocările în materie de drepturi ale omului și democrație chiar și în cele mai dificile contexte, confirmând astfel că rămâne, mai mult decât oricând, relevant pentru prioritățile politice ale UE.

Instrumentul este considerat, de asemenea, eficient în general, datorită unui nivel relativ scăzut al cheltuielilor administrative și instrumentelor sale esențiale flexibile încorporate (de exemplu, sprijin direct pentru apărătorii drepturilor omului, granturi directe mici, colaborarea cu parteneri informali).

Deși dispune de fonduri limitate în comparație cu alte instrumente de finanțare externă, Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului se află în centrul valorilor UE. Întrucât democrația și drepturile omului sunt supuse unor presiuni mai mari decât în trecut, ar putea fi necesară majorarea finanțării.

În viitorul cadru financiar multianual, Instrumentul european pentru democrație și drepturile omului va fi integrat în noul Instrument de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională propus ⁽³¹³⁾. Ca parte a instrumentului mai larg, acțiunile în materie de democrație și drepturile omului ar putea avea un acces mai vast la fondurile nealocate. În acest fel, granițele între acesta și alte instrumente ar fi reduse și vor fi posibile abordări de programare mai integrate și o coerență mai mare cu acțiunile țărilor.

⁽³¹¹⁾ <https://www.eiuc.org>

⁽³¹²⁾ SWD(2017) 604 final, https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/swd-mid-term-review-eidhr_en_0.pdf

⁽³¹³⁾ COM(2018) 460.

Politica externă și de securitate comună

Obiective

Operațiunile de politică externă și de securitate comună ale Uniunii Europene contribuie la **menținerea păcii, prevenirea conflictelor și consolidarea securității internaționale**.

Există patru tipuri de acțiuni în cadrul politicii externe și de securitate comune.

- Desfășurarea misiunilor civile pentru promovarea stabilității și consolidarea rezistenței prin întărirea statului de drept la nivel strategic și operațional în medii fragile.
- Activitatea reprezentanților speciali ai Uniunii Europene care promovează politicile și interesele UE în regiuni și țări aflate în dificultate și joacă un rol activ în eforturile de consolidare a păcii și de promovare a stabilității și a statului de drept.
- Acțiunile cu caracter operativ⁽³¹⁴⁾ și sprijinul acordat Colegiului European de Securitate și Apărare⁽³¹⁵⁾.
- Proiecte de combatere a proliferării armelor de distrugere în masă (inclusiv a mecanismelor de furnizare a acestora) și de combatere a distribuției ilegale și a traficului cu alte arme convenționale, în special prin sprijinirea activităților multilaterale.

Pentru ca politica externă și de securitate comună să fie eficientă, UE trebuie să fie pregătită să reacționeze rapid și cu flexibilitate la amenințările emergente la adresa intereselor sale strategice și, ca atare, acțiunile nu pot fi programate în avans; prin natura lor, acțiunile specifice sunt deseori anunțate cu puțin timp în avans și au perioade scurte de implementare, care pot necesita ulterior adaptare, prelungire sau încheiere, în funcție de necesitățile și prioritățile în schimbare de la fața locului.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

În 2018, angajamentele totale pentru acțiunile din cadrul politicii externe și de securitate comune s-au ridicat la 369,9 milioane EUR. În perioada 2014-2018 au existat 13 misiuni civile diferite aflate în diferite etape de operaționale și 11 reprezentanți speciali activi ai Uniunii Europene (cel din Afganistan și-a încheiat activitatea în 2018)⁽³¹⁶⁾.

Misiunea consultativă a UE în Irak, instituită în octombrie 2017, este cea mai recent înființată misiune civilă. **Misiunea consultativă a UE** s-a ocupat cu următoarele: (i) furnizarea de consultanță și expertiză autorităților irakiene la nivel strategic cu privire la aspectele civile ale programului irakian național de securitate și la planurile asociate; (ii) evaluarea posibilităților de implicare ulterioară a UE și (iii) asistarea delegației UE în ceea ce privește coordonarea sprijinului acordat de UE și de statele membre. Ca parte a sprijinului acordat de misiune strategiei irakiene de combatere a criminalității organizate, mandatul misiunii include și anumite aspecte ale protejării patrimoniului cultural. În octombrie 2018 mandatul misiunii a fost prelungit pentru încă 18 luni⁽³¹⁷⁾.

În plus, politica externă și de securitate comună sprijină, de asemenea, proiectele de promovare a **dezarmării, a neproliferării armelor de distrugere în masă și a controlului exporturilor de arme**. În perioada 2014-2018, au fost lansate 29 de proiecte diferite de neproliferare și dezarmare, iar alte 22 au fost finalizate⁽³¹⁸⁾.

⁽³¹⁴⁾ Incluse în Tratatul privind Uniunea Europeană (articolul 28), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A12016M028>

⁽³¹⁵⁾ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/4369/european-security-and-defence-college-esdc_en

⁽³¹⁶⁾ Fișa de program pentru politica externă și de securitate comună, p. 2.

⁽³¹⁷⁾ Fișa de program pentru politica externă și de securitate comună, p. 4.

⁽³¹⁸⁾ Fișa de program pentru politica externă și de securitate comună, p. 2.

Analiză și evaluare

Politica externă și de securitate comună va rămâne unul dintre instrumentele esențiale utilizate pentru punerea în aplicare a strategiei globale privind politica externă și de securitate a UE în viitorul cadru financiar multianual.

Pentru perioada de după 2020, Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate a prezentat, cu susținerea Comisiei, o propunere privind Instrumentul european pentru pace ⁽³¹⁹⁾: un fond extrabugetar (care nu face parte din cadrul financiar multianual) de 10,5 miliarde EUR pe o perioadă de șapte ani care coincide cu perioada următorului cadru financiar multianual. Inițiativa urmărește să consolideze capacitatea UE de a finanța, în cadrul politicii externe și de securitate comune, acțiuni cu caracter operativ care au implicații militare sau de apărare și care, prin urmare, nu pot fi finanțate din bugetul UE ⁽³²⁰⁾.

Se propune ca Instrumentul european pentru pace să vizeze următoarele obiective:

- Finanțarea cheltuielilor comune ale operațiunilor militare desfășurate de UE în cadrul politicii de securitate și apărare comune.
- Să contribuie la finanțarea operațiilor militare de sprijinire a păcii desfășurate sub coordonarea altor actori internaționali.
- Să se angajeze în acțiuni mai ample menite să sprijine forțele armate ale țărilor partenere cu infrastructură, echipamente sau asistență militară, precum și în alte acțiuni cu caracter operativ din cadrul politicii externe și de securitate comune a UE care au implicații militare sau de apărare, atunci când Consiliul decide acest lucru.

Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace

Obiectivele programului

Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace oferă sprijin rapid, pe termen scurt, în țările sau în regiunile unde survine sau este în curs de desfășurare o criză. Acesta oferă, de asemenea, un sprijin pe termen lung pentru **activitățile de prevenire a conflictelor, de consolidare a păcii și de pregătire pentru situații de criză**, precum și pentru activitățile **care abordează amenințările globale și transregionale și amenințările emergente**.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

În 2018, UE a continuat să răspundă crizelor din Europa, Africa, Orientul Mijlociu, Asia și America prin intermediul **Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace** ⁽³²¹⁾. Au fost angajate în total 360 de milioane EUR, din care 254,1 milioane EUR în cadrul componentei de răspuns pe termen scurt la crize și 33,7 milioane EUR în cadrul componentei structurale de consolidare a păcii. Suma de 254,1 milioane EUR a fost dedicată reacției la crize și prevenirii acestora la nivel mondial, răspunzând direct priorităților politice ale UE și acoperind diferite domenii tematice, printre care stabilizarea și reforma securității, medierea, dialogul și consolidarea încrederii, alegerile și tranziția politică, precum și combaterea terorismului și prevenirea extremismului violent ⁽³²²⁾.

⁽³¹⁹⁾ Propunerea Înalțului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, cu susținerea Comisiei, către Consiliu de decizie a Consiliului de instituire a Instrumentului european pentru pace.

⁽³²⁰⁾ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/46331/new-european-peace-facility-worth-%E2%82%AC105-billion-bolster-international-security_en

⁽³²¹⁾ Fișa de program pentru Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace, p. 2.

⁽³²²⁾ Serviciul Instrumente de Politică Externă, *Raport anual de activitate pe 2018*, p. 25.

În 2018, Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace a lansat primul său proiect finanțat de UE în regiunea de nord-est a Siriei, în zonele eliberate de ocupația Da'esh de către coaliția internațională. Proiectul de protecție împotriva minelor (10 milioane EUR) vizează **îmbunătățirea condițiilor de siguranță fizică și facilitarea accesului la teren și infrastructură** – inclusiv prin educația privind riscurile prezentate de mine destinată persoanelor returnate și strămutate și comunităților-gazdă. Acesta reprezintă prima intervenție cu caracter diferit de cel umanitar desfășurată de UE în regiune de la declanșarea conflictului ⁽³²³⁾.

Republica Centrafricană rămâne o preocupare importantă pentru UE. În cursul anului 2018, instrumentul a alocat fonduri suplimentare în valoare de 40,5 milioane EUR pentru a susține implicarea UE în această țară. Finanțarea a imprimat **un impuls nou și susținut procesului de pace** – care fusese pe punctul de a eșua la sfârșitul anului 2017 – prin cultivarea speranței la o încetare a focului negociată și la un acord politic cuprinzător, care la sfârșitul anului 2018 a oferit motive de speranță prudentă ⁽³²⁴⁾.

În plus, anul 2018 a fost primul an de implementare a acțiunilor de consolidare a capacităților ca sprijin pentru securitate și dezvoltare (CBSD), în special în cazurile în care există o amenințare majoră la adresa funcționării instituțiilor statului. Opt astfel de acțiuni au fost lansate în Mali, Republica Centrafricană, Somalia și Liban ⁽³²⁵⁾.

Analiză și evaluare

Evaluarea ⁽³²⁶⁾ a concluzionat că instrumentul își îndeplinește obiectivele. În ceea ce privește măsurile de intervenție în situații de criză, evaluarea a constatat că această componentă și-a respectat angajamentele, a obținut rezultate importante și este capabilă de reacție și flexibilă, adaptându-se contextului în evoluție rapidă în materie de pace și securitate. Instrumentul a permis UE să aducă contribuții importante pentru a aborda amenințările la adresa păcii și securității la nivel internațional și la nivelul UE, abordând atât amenințările globale existente, cât și pe cele emergente. Acesta a oferit oportunități pentru o platformă mai largă de schimburi politice cu guvernele beneficiare și partenerii instituționali cu privire la aspectele esențiale ale politicii de securitate.

Evaluarea a subliniat faptul că capacitatea UE de a reacționa rapid la evenimentele neprevăzute și de a aborda aspectele esențiale de securitate la nivel global trebuie consolidată în continuare în cadrul oricăror instrumente viitoare de acțiune externă ⁽³²⁷⁾. Prin urmare, în contextul următorului cadru financiar multianual, Comisia propune reunirea mai multor instrumente de acțiune externă pentru a oferi o abordare cuprinzătoare într-un instrument integrat de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională ⁽³²⁸⁾ care prevede, printre altele, flexibilitatea necesară direcționării resurselor spre zona în care acestea sunt cel mai necesare în contextul unor situații internaționale în schimbare ⁽³²⁹⁾.

Instrumentul de parteneriat pentru cooperarea cu țările terțe

Instrumentul de parteneriat pentru cooperarea cu țările terțe este primul instrument destinat în special **promovării intereselor strategice ale UE la nivel mondial** prin consolidarea strategiilor, politicilor și acțiunilor sale externe. Instrumentul are patru obiective principale:

- acordarea de sprijin politic și răspunsul la provocările globale;
- proiectarea dimensiunii internaționale a Strategiei Europa 2020;

⁽³²³⁾ Fișa de program pentru Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace, p. 3.

⁽³²⁴⁾ Fișa de program pentru Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace, p. 3.

⁽³²⁵⁾ Fișa de program pentru Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace, p. 2.

⁽³²⁶⁾ Evaluarea la jumătatea perioadei a Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace, SWD(2017) 607.

⁽³²⁷⁾ Evaluarea la jumătatea perioadei a Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace, SWD(2017) 607, p. 22.

⁽³²⁸⁾ Propunere de regulament de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională, C(2018) 460.

⁽³²⁹⁾ Propunere de regulament de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională, COM(2018) 460, p. 2.

- îmbunătățirea accesului pe piață și stimularea comerțului, a investițiilor și a oportunităților de afaceri pentru întreprinderile din UE;
- promovarea diplomației publice și a cooperării academice.

UE a încheiat numeroase acorduri internaționale cu țările partenere din întreaga lume, ceea ce îi conferă influență în multe domenii ale relațiilor internaționale. Prin acțiunea combinată a tuturor statelor membre în cadrul unor politici și strategii comune, UE dispune de masa critică necesară pentru a răspunde provocărilor globale ⁽³³⁰⁾.

Bugetul alocat *în 2018* acțiunilor din cadrul Instrumentului de parteneriat s-a ridicat la 126,9 milioane EUR ⁽³³¹⁾. Activitățile finanțate pot fi împărțite în trei categorii principale:

- schimburi, evenimente, partajare de cunoștințe;
- expertiză, asistență tehnică;
- promovare, comunicare, implicare ⁽³³²⁾.

Studiul de sprijin pentru evaluare ⁽³³³⁾ a identificat dovezi care arată că Instrumentul de parteneriat a jucat un rol de facilitare adesea vital, atât prin consolidarea spațiilor de cooperare și de dialog existente între UE și țările terțe, cât și prin deschiderea unor noi. În urma evaluării instrumentului ⁽³³⁴⁾ s-a constatat că acesta are un impact asupra politicilor/proceselor politice din țările partenere, în conformitate cu interesele UE, și că a contribuit la dezvoltarea de relații reciproc avantajoase cu aceste țări ⁽³³⁵⁾.

Instrumentul de parteneriat va fi integrat într-un nou Instrument de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională ⁽³³⁶⁾ în contextul viitorului cadru financiar multianual, asigurând astfel o mai mare coerență și eficiență în sprijinirea politicilor externe ale UE.

Cooperarea cu Groenlanda

În 2014 ⁽³³⁷⁾, Comisia a convenit cu guvernul Groenlandei asupra unui „**Document de programare pentru dezvoltarea durabilă a Groenlandei aferent perioadei 2014-2020**”.

Obiectivul acestui program este de a **contribui la un nivel de trai mai ridicat** prin îmbunătățirea educației, dezvoltarea competențelor și a cunoștințelor. Acest lucru va asigura continuarea progresului economic al Groenlandei în contextul unei economii mondiale din ce în ce mai globalizate, prin pregătirea unei mase critice de persoane calificate și a unei forțe de muncă competitive. Creșterea productivității populației în vârstă de muncă va reduce presiunea crescândă asupra finanțelor publice ca urmare a creșterii ponderii populației în vârstă. În plus, o forță de muncă cu un nivel de educație și calificare superioare va reduce dependența economică de anumite sectoare și constituie o condiție prealabilă pentru dezvoltare și creștere favorabilă incluziunii în sectoarele emergente.

Cooperarea UE cu țările și teritoriile de peste mări, inclusiv cu Groenlanda, va continua în viitorul cadru financiar multianual ⁽³³⁸⁾, în sinergie cu acțiunile întreprinse în cadrul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională.

⁽³³⁰⁾ Fișa de program pentru Instrumentul de parteneriat, p. 1.

⁽³³¹⁾ Fișa de program pentru Instrumentul de parteneriat, p. 2.

⁽³³²⁾ Fișa de program pentru Instrumentul de parteneriat, p. 2.

⁽³³³⁾ Evaluarea externă a Instrumentului de parteneriat (2014 – mijlocul anului 2017), p. 48.

⁽³³⁴⁾ Evaluarea la jumătatea perioadei a Instrumentului de parteneriat pentru cooperarea cu țările terțe, SWD(2017) 608.

⁽³³⁵⁾ Serviciul Instrumente de Politică Externă, Raport anual de activitate pe 2018, p. 46.

⁽³³⁶⁾ Propunere de regulament de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională, COM(2018) 460.

⁽³³⁷⁾ Documentul a fost semnat la 28 octombrie 2014, în urma adoptării Deciziei 2014/137/UE a Consiliului din 14 martie 2014 privind relațiile dintre Uniunea Europeană, pe de o parte, și Groenlanda și Regatul Danemarcei, pe de altă parte.

⁽³³⁸⁾ COM(2018) 461.

Instrumentul de sprijin financiar în scopul de a încuraja dezvoltarea economică a comunității cipriote turce

Acest instrument **facilitează reunificarea Ciprului** prin încurajarea (a) dezvoltării economice a comunității cipriote turce, (b) integrării economice a insulei, (c) îmbunătățirii contactelor între cele două comunități și dintre acestea și UE și (d) pregătirii pentru adoptarea corpusului legislativ al UE, în urma unei soluționări politice cuprinzătoare a problemei Ciprului.

Comisia a întâmpinat unele dificultăți în ceea ce privește punerea în aplicare⁽³³⁹⁾ a acestui program. Provoacă constatarea, de exemplu, în statutul nerecunoscut pe plan internațional al beneficiarului (comunitatea cipriotă turcă), în capacitatea redusă de absorbție a fondurilor și în litigiile cu contractanții. În ciuda acestora, în 2018 s-au finalizat lucrări majore de infrastructură, majoritatea contractate în 2009. Se vor implementa și alte investiții în infrastructură, cu un puternic accent ecologic și bicomunitar. Se oferă în continuare sprijin pentru consolidarea sectorului privat și a măsurilor destinate pieței muncii, cu accent pe inovare și pe creșterea angajabilității. De asemenea, s-au pus în aplicare măsuri concrete pentru eradicarea bolilor animalelor și îmbunătățirea standardelor de siguranță alimentară.

O evaluare a instrumentului de sprijin furnizat în perioada 2013-2018 este în curs de desfășurare și urmează să fie finalizată până la sfârșitul anului 2019.

Programul va continua în viitorul program-cadru financiar multianual, cu scopul de a facilita reunificarea Ciprului prin încurajarea dezvoltării economice a comunității cipriote turce.

Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară

Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară⁽³⁴⁰⁾ contribuie la promovarea punerii în aplicare a tratatelor și convențiilor internaționale, precum și la adoptarea celor mai înalte standarde de securitate care completează munca din interiorul UE. De asemenea, acesta „exportă” *acquis communautaire* (acquis-ul Uniunii) la nivel mondial și promovează cooperarea în materie de securitate nucleară. Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară este singurul instrument specific al Uniunii Europene care **abordează chestiuni legate de securitatea nucleară în țările partenere**, completând alte instrumente de finanțare externă, de exemplu ca parte a politicii de vecinătate. Instrumentul include cooperarea în ceea ce privește garanțiile nucleare, aspect esențial al politicii globale de neproliferare.

Una dintre realizările esențiale ale instrumentului este legată de **gestionarea în condiții de siguranță a deșeurilor radioactive**. Un reper major pentru efortul de a face situl de la Cernobîl stabil și sigur din punct de vedere ecologic a fost atins la 29 noiembrie 2016 prin glisarea noii structuri de izolare peste reactorul nuclear distrus în aprilie 1986. Noua structură de izolare este o structură uriașă în formă de boltă, care acoperă unitatea 4 avariata de la Cernobîl, pentru a preveni orice altă eliberare de radioactivitate. Noua structură de izolare conține, de asemenea, echipamentul comandat de la distanță pentru eliminarea finală a reactorului deteriorat și a materialului radioactiv. Această etapă importantă a proiectului a fost realizată prin efortul comun al Uniunii Europene, al Ucrainei, al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare și al comunității internaționale. Costul total al proiectului este de ordinul a 1,5 miliarde EUR, dintre care peste 430 de milioane EUR reprezintă contribuția UE [în cadrul programului de asistență tehnică prin care se încurajează parteneriatele dintre UE, pe de o parte, și Comunitatea Statelor Independente și Georgia, pe de altă parte (Takis)⁽³⁴¹⁾ – contribuție de 210 milioane EUR – și în cadrul programelor de cooperare în materie de securitate nucleară – 220 de milioane EUR].

⁽³³⁹⁾ Fișa de program pentru Instrumentul de sprijin financiar în favoarea comunității cipriote turce, p. 2.

⁽³⁴⁰⁾ Regulamentul (Euratom) nr. 237/2014 al Consiliului din 13 decembrie 2013 privind instituirea unui instrument pentru cooperarea în materie de securitate nucleară.

⁽³⁴¹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-92-54_en.htm

Comisia a propus instituirea unui Instrument european pentru securitate nucleară în cadrul financiar multianual pentru perioada 2021-2027, care să completeze Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională în temeiul Tratatului Euratom ⁽³⁴²⁾.

Instrumentul pentru refugiații din Turcia

Turcia găzduiește în prezent aproape 4 milioane de refugiați, iar UE s-a angajat să ajute această țară să facă față acestei provocări. **Instrumentul UE pentru refugiații din Turcia**, care gestionează în total 6 miliarde EUR (3 miliarde EUR pentru perioada 2016-2017 și 3 miliarde EUR pentru perioada 2018-2019), prevede un mecanism comun de coordonare, menit să asigure faptul că nevoile refugiaților și ale comunităților-gazdă din Turcia sunt abordate într-un mod cuprinzător și coordonat. Principalele domenii vizate sunt asistența umanitară, educația, sănătatea, infrastructura municipală și sprijinul socioeconomic. Acest instrument direcționează finanțarea acordată din bugetul UE, în special din Programul de ajutor umanitar și din Instrumentul de asistență pentru preaderare, precum și contribuțiile statelor membre.

Alocarea în valoare de 3 miliarde EUR pentru perioada 2016-2017 a fost contractată integral, cu 72 de proiecte desfășurate cu rezultate concrete. În domeniul **educației** s-a implementat un grant de 300 de milioane EUR în colaborare cu Ministerul Educației Naționale din Turcia. Acesta a sprijinit integrarea copiilor sirieni în sistemul de învățământ din Turcia prin asigurarea **accesului la educație** pentru peste 600 000 de **copii**. Acest sprijin continuă și în cea de a doua tranșă a programului și a fost semnat un nou proiect de colaborare cu Ministerul Educației Naționale, în valoare de 400 de milioane EUR.

Instrumentul a acordat ajutor în valoare de 300 de milioane EUR pentru a asigura accesul refugiaților la **servicii de asistență medicală**. Au fost efectuate peste 4 milioane de consultații medicale primare și au fost vaccinați peste 500 000 de copii refugiați sirieni. De asemenea, în prezent funcționează 143 de centre medicale pentru migranți, cu peste 2 000 de angajați. Instrumentul va continua să ofere asistență în domeniul sănătății, al educației, al infrastructurii municipale și al sprijinului socioeconomic, punând un accent special pe crearea oportunităților de subzistență pentru refugiații din Turcia. 1,5 milioane dintre cei mai vulnerabili refugiați primesc transferuri lunare de numerar în cadrul „plasei de siguranță socială de urgență” ⁽³⁴³⁾.

	1,5 milioane de beneficiari ai „plasei de siguranță socială de urgență” pentru acoperirea necesităților elementare		4 500 de profesori de limbă turcă angajați în 23 de provincii au oferit cursuri de limbă unui număr de peste 400 000 de copii
	470 000 de copii au frecventat școala, familiile acestora beneficiind de sprijin acordat prin intermediul programului de transfer condiționat al unor sume de bani pentru educație		136 de școli noi în curs de construcție pentru a răspunde nevoilor educaționale
	Peste 1,2 milioane de consultații prenatale furnizate		Peste 60 000 de elevi au beneficiat de cursuri de recuperare și de sprijin
	Peste 635 000 de copii refugiați sirieni au acces la educație		Circa 67 500 de copii au beneficiat de transport școlar

Colaborarea dintre UE și Turcia a contribuit, de asemenea, la reducerea numărului de treceri neregulate și periculoase ale frontierei în UE și la diminuarea numărului de vieți omenești pierdute pe mare.

⁽³⁴²⁾ COM(2018) 462.

⁽³⁴³⁾ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/frit_factsheet.pdf

În raportul său special privind Instrumentul pentru refugiații din Turcia ⁽³⁴⁴⁾, Curtea de Conturi a examinat dacă instrumentul a sprijinit în mod eficace refugiații din Turcia, acordând o atenție deosebită gestionării primei tranșe a instrumentului și rezultatelor obținute în domeniul ajutorului umanitar. Curtea a constatat că acest instrument a mobilizat rapid resursele necesare pentru furnizarea unui răspuns rapid la criza refugiaților. Cu toate acestea, nu și-a realizat pe deplin obiectivul de coordonare eficace a acestui răspuns.

Fondul de garantare pentru acțiuni externe

Operațiunile de împrumut acoperite de **Fondul de garantare pentru acțiuni externe** se referă la trei instrumente diferite: mandatul de acordare a împrumuturilor externe, care beneficiază de o garanție de la bugetul UE pentru Banca Europeană de Investiții, împrumuturi externe acordate de Euratom și împrumuturi de asistență macrofinanciară acordate de UE țărilor terțe. Fondul este alimentat din bugetul UE și trebuie să fie menținut la un anumit procent (rata-țintă este, în prezent, de 9 %) din suma datorată a împrumuturilor și a împrumuturilor garantate.

Programele ⁽³⁴⁵⁾ de **asistență macrofinanciară** ⁽³⁴⁶⁾ oferă sprijin financiar țărilor partenere care se confruntă cu o criză a balanței de plăți și care participă la un program al Fondului Monetar Internațional. În general, această asistență ia forma unor împrumuturi pe termen mediu și lung, uneori combinate cu granturi. Obiectivul asistenței macrofinanciare este de a restabili o situație financiară externă durabilă, încurajând în același timp ajustările economice și reformele structurale. Plățile sunt condiționate de îndeplinirea unor criterii specifice de politică (enumerate în memorandumul de înțelegere și convenite de comun acord cu țara beneficiară) și de obținerea unor rezultate bune la evaluări.

În 2018, Comisia a prezentat două noi propuneri legislative pentru operațiunile de asistență macrofinanciară, care au fost adoptate de Parlament și de Consiliu în același an. Acestea sunt Georgia II (45 milioane EUR, inclusiv 10 milioane EUR sub formă de granturi) și Ucraina IV (1 miliard EUR în împrumuturi). În ambele cazuri, plata primei tranșe a avut loc într-o singură tranzacție, în decembrie 2018: Georgia II (15 milioane EUR) și Ucraina IV (500 de milioane EUR).

Obiectivul **mandatului de acordare a împrumuturilor externe** al Băncii Europene de Investiții constă în sprijin financiar pentru dezvoltarea sectorului privat din țările terțe vizate, dezvoltarea infrastructurii sociale și economice, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea și consolidarea rezistenței economice pe termen lung în fața migrației. În 2018, Banca Europeană de Investiții a aprobat proiecte în valoare totală de 4,5 miliarde EUR în cadrul acestui fond.

Rapoartele de evaluare *ex post* cu privire la asistența macrofinanciară ⁽³⁴⁷⁾ și evaluarea la jumătatea perioadei a mandatului de acordare a împrumuturilor externe al Băncii Europene de Investiții ⁽³⁴⁸⁾ au concluzionat că instrumentele de finanțare externă erau, în ansamblu, adecvate scopului și că existau tendințe pozitive emergente în legătură cu realizarea obiectivelor. Rapoartele arată că este nevoie de mai multe resurse pentru instrumentele de finanțare externă, deoarece acestea și-au atins limitele în materie de posibilități financiare.

Ca răspuns la această evaluare la jumătatea perioadei, precum și la creșterea bruscă a numărului de persoane care încearcă să imigreze în mod neregular în Europa, Comisia a propus un **plan de**

⁽³⁴⁴⁾ „Instrumentul pentru refugiații din Turcia: un ajutor util, dar sunt necesare îmbunătățiri pentru a optimiza utilizarea fondurilor”, *Raportul special nr. 27/2018*, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_27/SR_TRF_ro.pdf

⁽³⁴⁵⁾ Orice program de asistență macrofinanciară se bazează pe o decizie legislativă ad hoc (de obicei, procedura de codecizie a Parlamentului European și a Consiliului în cadrul procedurii legislative ordinare). Granturile sunt finanțate din bugetul UE.

⁽³⁴⁶⁾ A se vedea mai multe detalii despre asistența macrofinanciară la adresa https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/international-economic-relations/macro-financial-assistance-mfa-non-eu-partner-countries_en#documents

⁽³⁴⁷⁾ Toate evaluările *ex post* sunt disponibile pe site-ul Direcției Generale Afaceri Economice și Financiare: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en

⁽³⁴⁸⁾ Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind evaluarea la jumătatea perioadei a aplicării Deciziei nr. 466/2014/UE în ceea ce privește garanția UE acordată Băncii Europene de Investiții pentru pierderile rezultate din operațiuni de finanțare care sprijină proiecte de investiții în afara Uniunii, COM(2016) 584 final, 14 septembrie 2016.

investiții externe pentru a aborda cauzele profunde ale migrației din țările vecine Uniunii Europene; planul constă într-un Fond european pentru dezvoltare durabilă și în modificări cantitative și calitative ale mandatului de acordare a împrumuturilor externe. Odată cu următorul cadru financiar multianual, Comisia va elabora în continuare acest plan de investiții. Noul Fond european pentru dezvoltare durabilă Plus ar trebui să constituie un pachet financiar integrat care să ofere capacități de finanțare sub formă de granturi, garanții bugetare și instrumente financiare la nivel mondial. Acesta ar trebui să sprijine planul de investiții externe și să combine operațiuni de finanțare mixtă și de garantare bugetară susținute prin Fondul de garantare pentru acțiuni externe – inclusiv cele care acoperă riscurile suverane asociate cu operațiunile de împrumut – desfășurate anterior în cadrul mandatului de acordare a împrumuturilor externe încredințat Băncii Europene de Investiții. Având în vedere rolul său în temeiul tratatelor și experiența acumulată în ultimele decenii în ceea ce privește sprijinirea politicilor UE, Banca Europeană de Investiții ar trebui să rămână un partener natural al Comisiei pentru punerea în aplicare a operațiunilor din cadrul Fondului de garantare pentru acțiuni externe.

Mecanismul de protecție civilă al UE

Scopul mecanismului de protecție civilă al UE este de a sprijini, coordona și completa acțiunile întreprinse de statele membre în materie de coordonare a gestionării dezastrelor naturale în vederea îmbunătățirii sistemelor de prevenire, pregătire și răspuns în caz de dezastre naturale și provocate de om. Printr-o abordare cuprinzătoare care include prevenirea dezastrelor și pregătirea și răspunsul la acestea, programul urmărește minimizarea pierderilor de vieți omenești și reducerea daunelor materiale și de mediu cauzate de dezastre. Statele membre reunesec resurse și experți într-un grup voluntar și le mențin în rezervă pentru misiunile UE de protecție civilă.

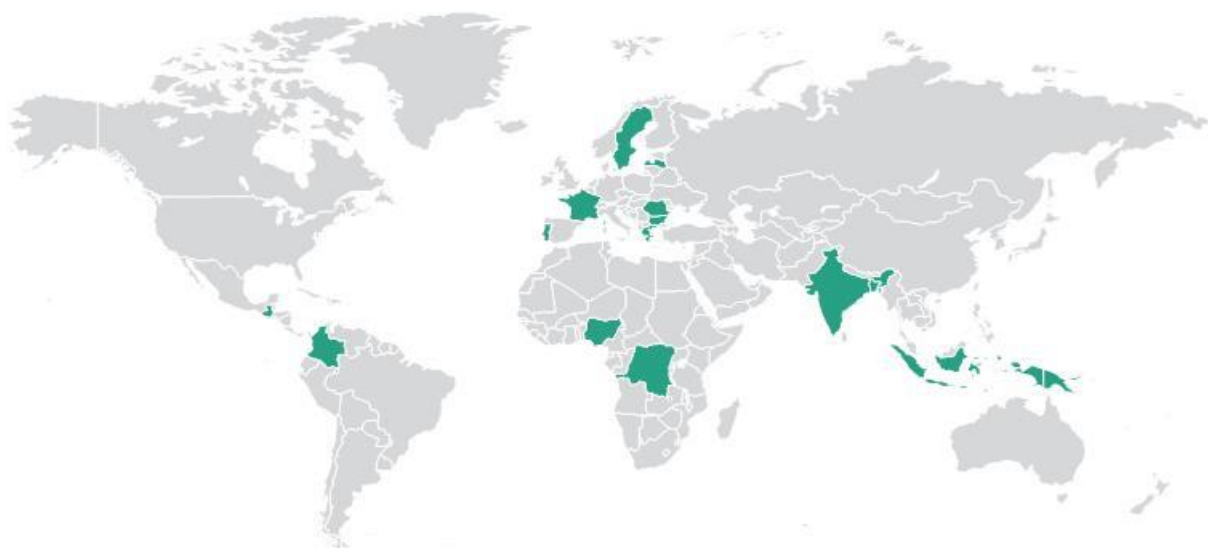
Răspunsul **Mecanismului de protecție civilă al UE** în 2018

17 state participante au contribuit la protecția civilă în **20** de situații de urgență

Active și expertiză		Asistență materială
500+ de pompieri		1 728 seturi pentru adăpost
30 de experți ai Mecanismului de protecție civilă al UE (EUCPM)		Corturi/adăpost pentru 8 500 de persoane
9 ofițeri de legătură în Centrul de coordonare a răspunsului la situații de urgență (ERCC)		2,2 milioane de tablete de purificare a apei
11 avioane pentru stingerea incendiilor		24 de milioane de litri de apă livrată
6 elicoptere pentru stingerea incendiilor		76 de generatoare de energie electrică
2 module de purificare a apei		2 milioane de litri de apă purificată
2 autobuze de transfer izolate pentru pacienții cu Ebola		13 containere și module

În 2018 s-au primit din afara UE 11 solicitări de asistență pentru situații de urgență survenite brusc și manifestate pe scară largă. Mecanismul a facilitat acordarea de asistență și mobilizarea experților în Bangladesh, Columbia, Republica Democratică Congo, Guatemala, India, Nigeria, Indonezia și Papua Noua Guinee ⁽³⁴⁹⁾.

⁽³⁴⁹⁾ Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene, *Raport anual de activitate pentru 2018*, p. 30.

Mecanismul de protecție civilă al UE – solicitări de asistență *în 2018*

Bangladesh		Indonezia	
Pregătire și prevenire	noiembrie	Cutremur	octombrie
Bulgaria		Letonia	
Poluare marină	august	Incendii forestiere	iulie
Columbia		Nigeria	
Accident ecologic	aprilie, mai	Inundații	septembrie
Republica Democratică Congo		Papua Noua Guinee	
Tulburări civile	mai	Cutremur	februarie
Epidemie	mai, august		
Franța		Portugalia	
Poluare marină	octombrie	Pregătire și prevenire	aprilie
		Incendii forestiere	august
Grecia		România	
Incendii forestiere	iulie	Urgență medicală	martie
Guatemala		Suedia	
Erupție vulcanică	iunie	Incendii forestiere	iunie, iulie
India			
Inundații	septembrie		

Surse: ECHO și sistemul de informații geografice al Comisiei (GISCO).

Mecanismul de protecție civilă al UE poate acoperi deficite semnificative în materie de ajutor de urgență în cazurile în care nu este posibilă mobilizarea întregii asistențe umanitare necesare și/sau în cazul în care este nevoie de expertiză sau de resurse tehnice specifice. În plus, evaluările efectuate de experții în domeniul protecției civile mobilizați în cadrul Mecanismului de protecție civilă al UE pot aduce contribuții valoroase la cadrele mai ample de recuperare în urma dezastrelor.

Este important pentru Mecanismul de protecție civilă al Uniunii să găsească un echilibru adecvat între caracterul său de cadru de asistență reciprocă între țările europene în urma dezastrelor naturale și a celor provocate de om și evoluția sa către un instrument mai complex, capabil să facă față crizelor multilaterale și cu impact global⁽³⁵⁰⁾. În acest scop, mecanismul a fost consolidat⁽³⁵¹⁾ pentru a se asigura o mai bună coordonare între intervenția UE și acțiunile Organizației Națiunilor Unite.

⁽³⁵⁰⁾ Evaluarea intermediară a Mecanismului de protecție civilă al UE (2014-2016), SWD(2017) 0287, p. 19.

Instrumente speciale

Instrumentele speciale sunt concepute pentru a realiza un cadru financiar mai flexibil. Printre acestea se numără Rezerva pentru ajutoare de urgență, Instrumentul de flexibilitate, Fondul de solidaritate al UE și Fondul european de ajustare la globalizare.

Rezerva pentru ajutoare de urgență

În 2018, din **Rezerva pentru ajutoare de urgență** s-au mobilizat **372,2 milioane EUR** pentru finanțarea operațiunilor de gestionare și de protecție în situații de criză umanitară sau civilă din țări terțe. Aceasta a fost utilizată, de exemplu, pentru a finanța aprovizionarea cu medicamente și produse alimentare și protecția persoanelor din Venezuela afectate de criza din această țară. Rezerva a fost utilizată, de asemenea, pentru a asigura finanțarea asistenței medicale, a hranei și a securității alimentare, a canalizării și aprovizionării cu apă în taberele de refugiați Rohingya din Bangladesh.

În contextul noului cadru financiar multianual, Rezerva pentru ajutoare de urgență va continua să abordeze situații extraordinare care nu pot fi abordate prin finanțarea de urgență din cadrul programelor specifice atunci când survine o criză. Domeniul său de aplicare va fi extins, astfel încât rezerva să poată fi utilizată și în situații de urgență apărute în statele membre.

Instrumentul de flexibilitate

Instrumentul de flexibilitate oferă finanțare pentru cheltuieli identificate în mod clar, care nu pot fi acoperite de bugetul UE fără a depăși cuantumul anual maxim al cheltuielilor stabilit în cadrul financiar multianual. În 2018, au fost mobilizate fonduri de **837,2 milioane EUR**, în principal în scopul finanțării măsurilor bugetare imediate necesare pentru a face față provocărilor curente generate de migrație, de fluxurile de refugiați și de amenințările la adresa securității și pentru a asigura finanțarea necesară extinderii Programului de sprijin pentru reforme structurale.

Pentru următorul cadru financiar multianual, Comisia propune raționalizarea procedurilor de mobilizare a acestor instrumente și majorarea Instrumentului de flexibilitate.

Fondul de solidaritate al UE

Obiectivele programului

Solidaritatea este una dintre valorile fundamentale ale UE și constituie un principiu călăuzitor al procesului de integrare europeană. Fondul de solidaritate al Uniunii Europene, înființat în 2002, reprezintă unul dintre cele mai vizibile exemple ale solidarității cu statele membre și cu țările care negociază aderarea la UE. Fondul poate fi utilizat în caz de **dezastre naturale** majore la nivel național sau regional (cutremure, inundații, secetă, incendii forestiere, furtuni etc.) în vederea finanțării măsurilor de urgență încă din prima zi a dezastrului, de exemplu pentru: refacerea infrastructurii de bază, asigurarea de locuințe provizorii, finanțarea serviciilor de salvare pentru a ajuta populația afectată, securizarea infrastructurii de prevenire și operațiuni de curățare.

⁽³⁵¹⁾ Decizia (UE) 2019/420 de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii, articolul 16 alineatul (2).

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări

De la instituirea Fondului de solidaritate al UE în 2002, s-a acordat sprijin ca răspuns la peste 80 de dezastre – printre care inundații, incendii forestiere, cutremure, furtuni și secetă. Fondul de solidaritate al UE a contribuit cu sprijin în valoare de peste 5 miliarde EUR la finanțarea operațiunilor de urgență și de recuperare din 24 de țări.

În 2018, Fondul de solidaritate al UE a continuat să furnizeze un sprijin vital, acordând ajutor financiar și transmițând în același timp un semnal clar și concret de solidaritate europeană populațiilor afectate.

46,5 mil. EUR Franța	49,2 mil. EUR Portugalia	3,2 mil. EUR Spania	3,8 mil. EUR Grecia	12,3 mil. EUR Polonia
Pentru regiunile Saint-Martin și Guadalupe, afectate de uraganele Irma și Maria	În urma incendiilor forestiere din timpul verii, în octombrie 2017		În urma cutremurului din 2017	În urma furtunilor și ploilor din august 2017
16,9 mil. EUR Lituania		2,3 mil. EUR Bulgaria		17,7 mil. EUR Letonia
În urma ploilor și furtunilor din 2017		În urma furtunilor și inundațiilor din octombrie 2017		În urma inundațiilor dezastruoase care au avut loc în 2017
Total: 151,9 milioane EUR				

În 2018 s-a acordat o sumă totală de **152 de milioane EUR** ⁽³⁵²⁾ **unui număr de opt state membre**, pentru a le permite să finanțeze **operațiuni de urgență și de recuperare** în domeniul infrastructurii de bază, al asistenței pentru populație, al locuințelor provizorii, al protejării patrimoniului cultural și al operațiunilor de curățare. Sprijinul acordat *în 2018* a fost destinat în special acțiunilor întreprinse în urma dezastrelor naturale survenite în anul precedent. Acesta a fost cazul regiunilor de peste mări ale Franței, Saint-Martin și Guadalupe, afectate de uraganele Irma și Maria, al cutremurelor din regiunile Lesbos și Kos din Grecia, al inundațiilor din Letonia și Lituania și al incendiilor forestiere din Portugalia și Spania.

În 2018, Comisia a primit următoarele patru solicitări de sprijin: inundațiile din Burgas (Bulgaria), care au avut loc la sfârșitul anului 2017, seceta prelungită din Cipru, inundațiile din regiunea nord-estică a României în lunile de vară și evenimente meteorologice extreme din perioada octombrie-noiembrie de pe întregul teritoriu al Italiei. Bulgaria a primit o contribuție financiară în valoare de 2,3 milioane EUR în noiembrie 2018. Evaluarea celorlalte trei cazuri se continuă în 2019.

Sprijinul acordat din Fondul de solidaritate contribuie la creșterea rezistenței și a gradului de pregătire a statelor membre și a regiunilor pentru abordarea consecințelor dezastrelor naturale.

Analiză și evaluare

Comisia a efectuat **prima evaluare a Fondului de solidaritate al UE** ⁽³⁵³⁾ pentru perioada 2002-2017 și a concluzionat că fondul își îndeplinește misiunea în mod eficace și că aduce o contribuție valoroasă prin capacitatea sa de a furniza resurse financiare suplimentare. De asemenea, s-a constatat că fondul a promovat formarea suplimentară a personalului administrațiilor publice naționale în domeniul gestionării riscului de dezastre. Evaluarea a apreciat că integrarea gestionării riscului de dezastre în sistemele naționale ar putea genera sinergii, în vederea punerii în aplicare mai eficiente.

⁽³⁵²⁾ Raport privind gestiunea bugetară și financiară a Comisiei Europene pentru exercițiul financiar 2018, secțiunea III a raportului privind bugetul, în conformitate cu articolul 249 din Regulamentul financiar, 29 martie 2019.

⁽³⁵³⁾ SWD(2019) 186 final, 15 mai 2019.

Evaluarea a constatat că Fondul de solidaritate este un instrument adaptabil și flexibil pentru intervențiile UE în situații de dezastru. La nivelul UE, mecanismul stabilit pentru disponibilitatea anuală a resurselor garantează faptul că fondul poate acorda asistență chiar și în cazul unor evenimente catastrofale, astfel cum atestă un grant record, de peste 1 miliard EUR, aprobat ca măsură de reacție la seria de cutremure care a afectat Italia în perioada 2016-2017. La nivelul funcționării cotidiene, această flexibilitate este asigurată de posibilitatea țărilor beneficiare de a utiliza grantul pentru a acoperi retrospectiv cheltuielile suportate, adică pentru proiectele care au fost deja inițiate și puse în aplicare înainte de mobilizarea efectivă, pe teren, a Fondului de solidaritate.

Pe de altă parte, una dintre trăsăturile cele mai criticate ale Fondului de solidaritate este timpul necesar mobilizării grantului, care rămâne, în medie, de aproximativ un an. În actualul cadru de reglementare, Fondul de solidaritate nu este un instrument pentru intervenții rapide în situații de dezastre naturale și sunt necesare discuții suplimentare cu privire la soluțiile posibile pentru problema calendarului de mobilizare a acestuia.

Fondul de solidaritate rămâne în vigoare, cu adăugarea câtorva caracteristici noi care să asigure o mai mare flexibilitate a punerii în aplicare.

Fondul european de ajustare la globalizare

Obiectivele programului

Fondul european de ajustare la globalizare (FEG) oferă sprijin lucrătorilor disponibilizați și persoanelor care desfășoară o activitate independentă a căror activitate a încetat ca urmare a schimbărilor structurale majore intervenite în practicile comerciale internaționale generate de globalizare sau ca rezultat al prelungirii crizei financiare și economice mondiale.

Punerea în aplicare și cele mai recente realizări ⁽³⁵⁴⁾

În perioada 2014-2018, Fondul european de ajustare la globalizare a oferit sprijin unui număr de **49 062** de **lucrători și alte persoane** vizate **care nu erau încadrate profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare**, din **27 de sectoare economice diferite**. Rata de reinserție profesională a lucrătorilor disponibilizați s-a îmbunătățit față de perioada anterioară de finanțare, 2007-2013 (de la 49 % la 56 %) ⁽³⁵⁵⁾. În 2018, statele membre au primit 27,7 milioane EUR ca sprijin pentru lucrătorii disponibilizați. Câteva exemple ale sprijinului acordat în 2018 ⁽³⁵⁶⁾:

- pentru 550 de foști lucrători din sectorul editorial din Grecia;
- pentru 730 de foști lucrători din sectorul confecțiilor de îmbrăcăminte din Portugalia;
- pentru 1 858 de foști lucrători ai Air France;
- pentru 2 285 de foști angajați ai societății Caterpillar din Belgia;
- pentru 646 de foști lucrători ai societății Goodyear din Germania;
- pentru 303 foști lucrători din sectorul confecțiilor de îmbrăcăminte din Galicia, Spania;
- pentru 900 de foști lucrători ai societății Ericsson din Suedia.

Acest sprijin financiar a fost utilizat pentru a ajuta acești lucrători să găsească un nou loc de muncă, pentru furnizarea de consiliere profesională, educație și formare, mentorat și îndrumare sau pentru încurajarea antreprenoriatului și a înființării de întreprinderi în rândul foștilor lucrători.

⁽³⁵⁴⁾ Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune, *Raportul anual de activitate pentru 2018*, p. 10. Pentru informații suplimentare, a se vedea COM(2018) 297 final, pp. 2-4.

⁽³⁵⁵⁾ Ratele de reintegrare pe piața muncii sunt specifice fiecărui caz, variind, de exemplu, în funcție de situația economică specifică din zona în cauză.

⁽³⁵⁶⁾ În unele cazuri, sprijinul a fost solicitat în 2017.

Analiză și evaluare ⁽³⁵⁷⁾

Rezultatele evaluării intermediare din 2018 a Fondului european de ajustare la globalizare ⁽³⁵⁸⁾ arată că acesta oferă lucrătorilor disponibilizați o combinație unică de măsuri adaptate, capabile să conducă la rezultate mai durabile, să sporească stima de sine a beneficiarilor (care dispun astfel de o abordare mai proactivă a căutării unui loc de muncă) și să consolideze capacitatea lor de inserție profesională.

Cu toate acestea, evaluarea a arătat, de asemenea, că criteriile de eligibilitate pentru acordarea de finanțare din Fondul european de ajustare la globalizare se limitează la disponibilizarea cauzată de globalizare sau de criza financiară și economică, fără să ia în calcul alte evoluții economice majore. De exemplu, în cazul în care lucrătorii sunt disponibilizați în urma introducerii unor procese de automatizare sau de digitizare, aceștia nu pot beneficia de sprijinul acordat din Fondul european de ajustare la globalizare. În plus, solicitarea de sprijin este o sarcină nejustificat de greoaie (se cer justificări laborioase) și face obiectul unui proces de aprobare îndelungat. În sfârșit, evaluarea a arătat că monitorizarea și raportarea trebuie îmbunătățite, pentru a se putea analiza mai bine eficacitatea fondului.

Pe baza acestor constatări, la 30 mai 2018, Comisia a adoptat o propunere privind un Fond european de ajustare la globalizare ⁽³⁵⁹⁾ consolidat și mai eficace începând cu 2021, cu un domeniu de aplicare mai larg, care să includă orice evenimente de restructurare la scară largă, cum ar fi cele cauzate de automatizare și de digitizare, și cu un prag mai mic pentru mobilizarea intervenției, precum și cu un mecanism bugetar simplificat și mai rapid.

⁽³⁵⁷⁾ Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune, *Raportul anual de activitate pentru 2018*.

⁽³⁵⁸⁾ *Raport al Comisiei privind evaluarea la jumătatea perioadei a Fondului european de ajustare la globalizare (FEG)* [COM(2018) 297 final, 16.5.2018] și *Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește raportul în cauză privind evaluarea la jumătatea perioadei a Fondului european de ajustare la globalizare (FEG)* [SWD(2018) 192 final, 16.5.2018].

⁽³⁵⁹⁾ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de ajustare la globalizare (FEG), COM(2018) 380 final.

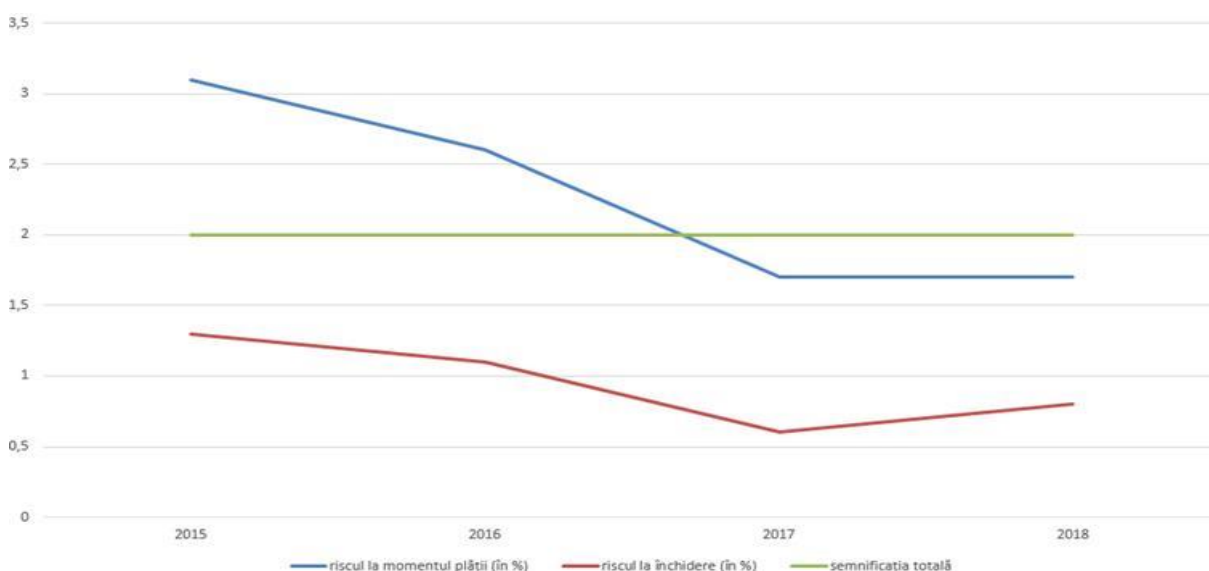
Secțiunea 2

Controlul intern și gestiunea financiară

1. Bugetul UE este bine gestionat

Comisia Europeană acordă multă importanță utilizării judicioase a bugetului UE. Sistemele sale de control bine proiectate reduc riscul la adresa **legalității și a regularității** operațiunilor financiare.

În acest context, se iau măsuri de gestionare pentru prevenirea, depistarea și remedierea oricăror erori, nereguli sau fraude. **În 2018**, pentru al doilea an consecutiv, nivelul general de **eroare** este estimat la **sub 2 %** ⁽³⁶⁰⁾. Pentru acele segmente în care riscul la momentul plății depășește 2 % sunt instituite acțiuni de gestionare.

Grafic: Riscul general la momentul plății și la închidere, în timp.

Sursa: Rapoartele anuale de activitate ale Comisiei Europene.

În 2018, toți ordonatorii de credite delegați ⁽³⁶¹⁾ **au furnizat o asigurare rezonabilă** cu privire la sistemele lor de verificare („control”) și la gestiunea financiară. După caz, această asigurare a fost însoțită de rezerve – o piatră de temelie în lanțul de răspundere. Rezervele asigură transparență în ceea ce privește dificultățile și deficiențele descoperite în domenii specifice, precum și măsurile necesare pentru abordarea acestora. În rapoartele anuale de activitate pentru 2018, **impactul financiar al rezervelor rămâne limitat**.

Modelul de guvernare, asigurare și răspundere al Comisiei a fost **consolidat în continuare în 2018** (a se vedea „componentele” din tabelul de mai jos). În plus:

- S-a adoptat Regulamentul financiar revizuit, care reduce birocrăția cu care se confruntă beneficiarii fondurilor UE și simplifică fiecare etapă importantă a procesului de finanțare. Aceste măsuri de simplificare sunt integrate în noile programe de cheltuieli propuse de Comisie.
- Cadrul revizuit de control intern al Comisiei este deja pus în aplicare integral.

⁽³⁶⁰⁾ „Pragul de semnificație” este stabilit, în majoritatea cazurilor, la 2 % din cheltuielile relevante, ceea ce corespunde metodologiei Curții de Conturi Europene.

⁽³⁶¹⁾ Articolele 73-74 din Regulamentul 2018/1046 din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (JO L 193, 30.07.2018), denumit în continuare „Regulamentul financiar”.

- În exteriorul Comisiei, modul de tratare a conflictelor de interese și Regulamentul financiar-cadru pentru agențiile descentralizate ⁽³⁶²⁾ au fost consolidate, iar Comisia a făcut propuneri pentru a proteja bugetul UE împotriva deficiențelor generalizate ale statului de drept în statele membre.
- Gestionarea financiară s-a îmbunătățit în continuare, ceea ce a condus la scăderea ratelor de eroare, la efectuarea la timp a plăților, la creșterea în continuare a eficienței și la costuri adecvate ale controlului, în acord cu mediul de gestionare.
- Identificarea oricăror deficiențe conduce la un nivel constant de corecții financiare și de recuperare.
- În opinia sa generală, auditorul intern a considerat că, în 2018, Comisia a instituit proceduri de guvernare, de gestionare a riscurilor și de control intern care, privite în ansamblu, sunt adecvate pentru a oferi o asigurare rezonabilă cu privire la realizarea obiectivelor financiare ale Comisiei, cu excepția domeniilor pentru care directorii generali au emis rezerve (a se vedea secțiunea 2 subsecțiunea 5).

Îmbunătățirea constantă a sistemelor de gestiune financiară și de control a fost, de asemenea, confirmată de **Curtea de Conturi Europeană**. În 2018, pentru al doilea an consecutiv, Curtea de Conturi Europeană a emis o **opinie cu rezerve (de tipul „favorabilă, dar...”)**, iar nu o **opinie negativă cu privire la legalitatea și regularitatea** plăților din bugetul UE pentru 2017. În plus, pentru al 11-lea an consecutiv, Curtea de Conturi Europeană a emis, de asemenea, o **opinie pozitivă privind conturile anuale ale UE**.

Pe baza asigurărilor și a rezervelor din rapoartele anuale de activitate ⁽³⁶³⁾, Colegiul adoptă prezentul Raport anual pentru 2018 privind gestionarea și performanța bugetului UE și își asumă responsabilitatea politică generală pentru gestionarea bugetului UE.

Comisia a obținut aceste rezultate pozitive grație **modelului său de asigurare** și **unui mediu de control robust**.

Comisia și-a consolidat modelul robust de asigurare și de răspundere

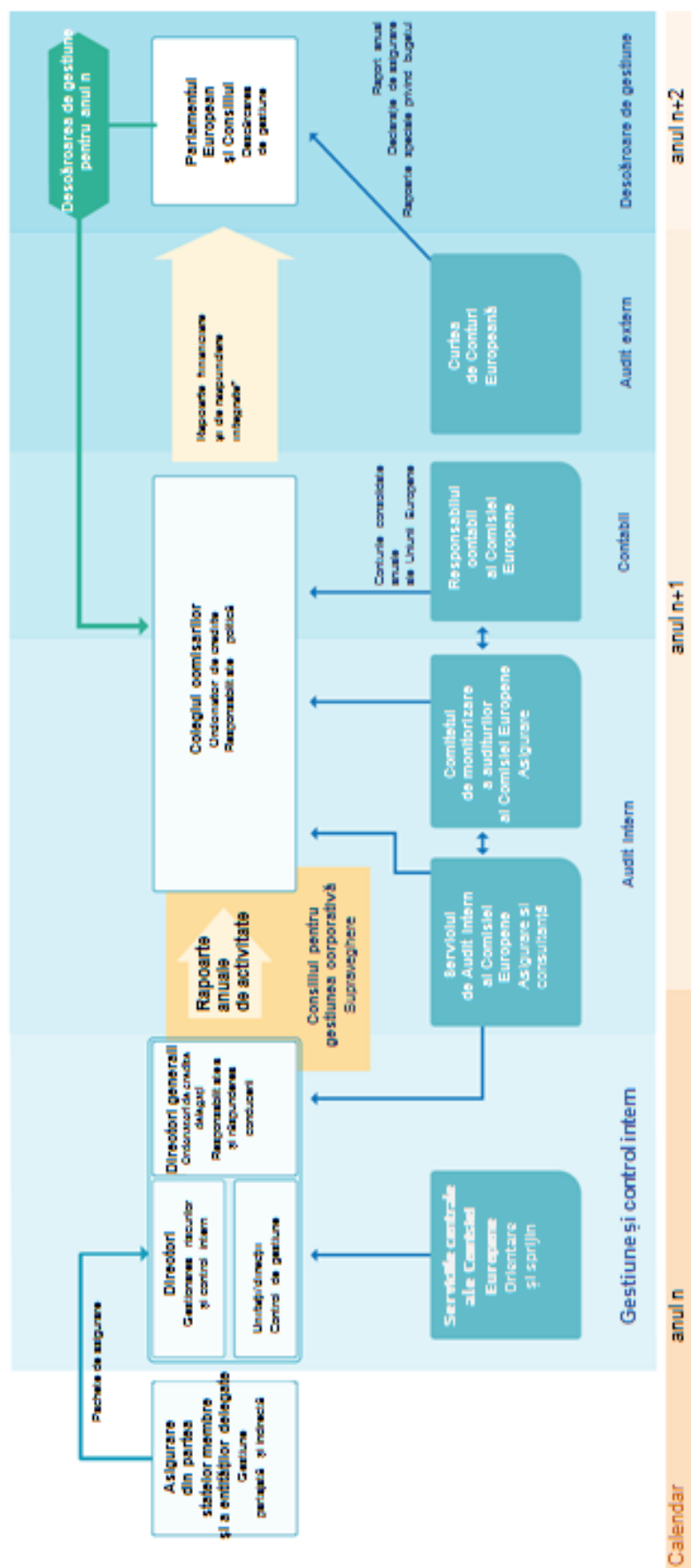
Comisia dispune de mecanisme puternice destinate asigurării unei bune gestiuni financiare. Acestea constituie principalele **componente** ale lanțului său robust de consolidare a asigurării și a răspunderii, susținute de roluri și responsabilități clare. Acestea sunt prezentate în graficul de mai jos.

Modelul de asigurare și de răspundere subiacent a fost **consolidat în 2018** prin intensificarea supravegherii la nivel corporativ, menținându-se în același timp răspunderea descentralizată a ordonatorilor de credite delegați, în vederea bunei gestiuni financiare a fondurilor alocate departamentelor acestora. (A se vedea, de asemenea, secțiunea 2 subsecțiunea 9.1, referitoare la „mecanismele robuste de guvernare”).

⁽³⁶²⁾ Regulamentul financiar cadru pentru organele instituite în temeiul TFUE și al Tratatului Euratom, adoptat la 18 decembrie 2018.

⁽³⁶³⁾ Articolul 74 alineatul (9) din Regulamentul financiar.

Consolidarea asigurării și a răspunderii Comisiei în ceea ce privește bugetul UE: roluri și responsabilități clare

* Rapoarte financiare și de răspundere integrate:

- Conturile anuale consolidate ale Uniunii Europene
- Raportul anual privind gestionarea și performanța
- Prognostic pe termen lung a intrărilor și ieșirilor viitoare
- Raportul anual de audit intern
- Raportul privind acțiunile întreprinse în urma descoperirii de gestiune

Grafic: Consolidarea asigurării și a răspunderii Comisiei: roluri și responsabilități clare.

Sursa: Comisia Europeană.

A fost pus în aplicare cadrul de control intern revizuit

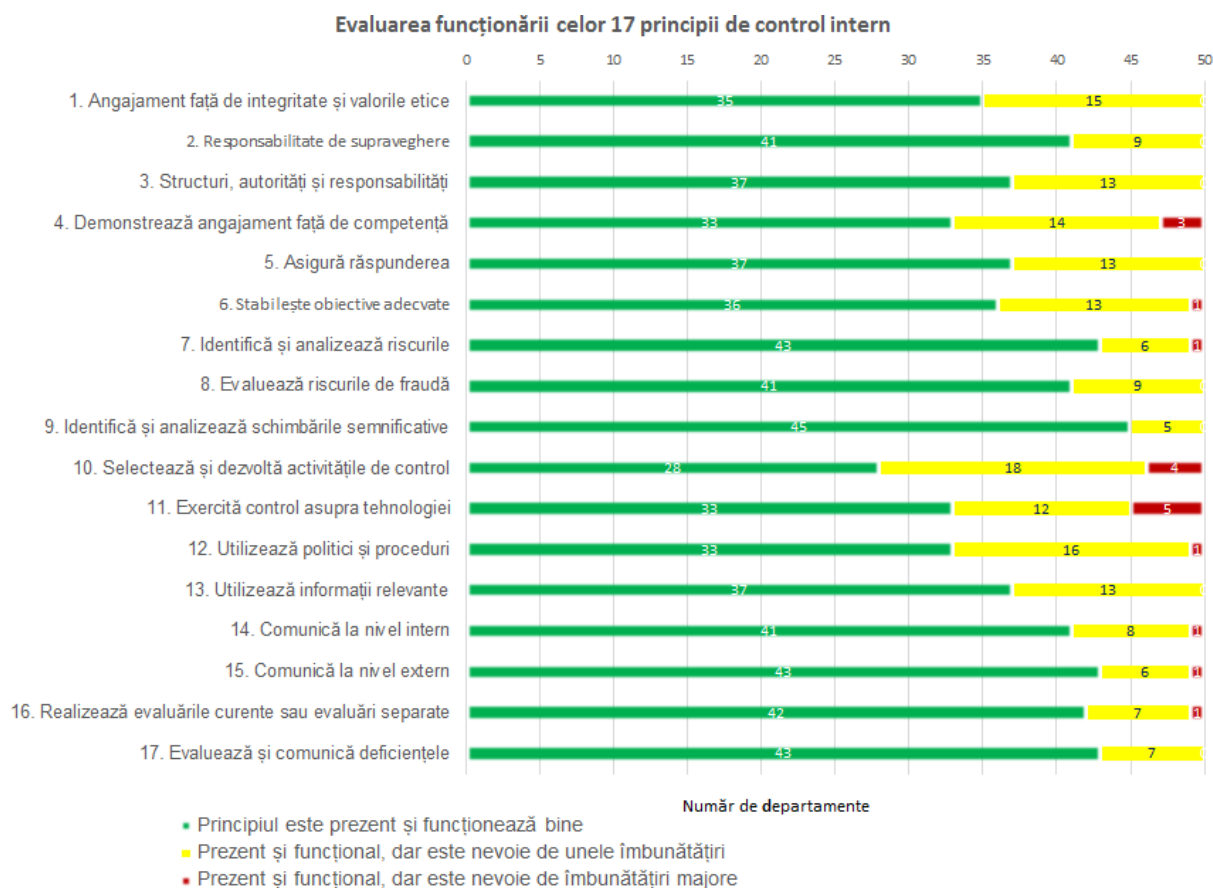
Acest cadru de control intern se bazează pe cadrul propus în 2013 de Comitetul Organizațiilor de Sponsorizare a Comisiei Treadway (COSO). Acesta respectă cele mai înalte standarde internaționale.

În interiorul acestui cadru corporativ și în conformitate cu modelul de guvernanță descentralizat al Comisiei, fiecare departament instituie structura organizatorică și sistemele de control intern care sunt cele mai adecvate pentru îndeplinirea obiectivelor sale de politică și operaționale, inclusiv buna gestiune financiară.

2018 a fost primul an de punere integrală în aplicare a cadrului revizuit de control intern de către toate departamentele Comisiei. Datorită eforturilor intensive de comunicare, atelierelor și schimburilor de bune practici, cultura controlului intern s-a îmbunătățit substanțial. Cadrul de control intern este perceput din ce în ce mai mult ca un instrument puternic de gestionare în cadrul Comisiei. În acord cu acest nivel sporit de maturitate, departamentele Comisiei monitorizează din ce în ce mai mult eficacitatea sistemelor lor de control intern fără a se limita pur și simplu la considerațiile legate de conformitate. Vor fi depuse eforturi suplimentare de consolidare a progreselor înregistrate.

În ansamblu, departamentele Comisiei și-au evaluat sistemele de control intern ca fiind eficiente (a se vedea graficul de mai jos). Principalele puncte forte raportate privesc mediul de control și evaluarea riscurilor. Această situație se datorează recente revizuirii a mecanismelor de guvernanță ale Comisiei și consolidării supravegherii corporative a gestionării riscurilor pe parcursul anului 2018.

Unele departamente ale Comisiei au identificat, de asemenea, posibilități de îmbunătățire a activităților lor de control. Acestea sunt în concordanță cu constatările și/sau rezervele formulate în cadrul auditului. Se iau măsuri pentru a aborda deficiențele identificate, inclusiv pentru adaptarea strategiilor de control în cauză.

Grafic: Evaluarea din 2018 a celor 17 principii ale cadrului de control intern al Comisiei. Graficul arată numărul de departamente (pe axa X) care consideră că principiul aferent funcționează bine / necesită îmbunătățiri / necesită îmbunătățiri majore.

Sursa: Rapoartele anuale de activitate ale Comisiei Europene.

Validarea sistemelor locale

Întrucât exactitatea sistemelor financiare locale, care alimentează sistemul financiar și contabil corporativ al Comisiei, este esențială pentru a garanta fiabilitatea generală a conturilor anuale, contabilul validează separat aceste sisteme financiare locale. Acest lucru se adaugă la evaluările de gestiune realizate de departamentele Comisiei cu privire la propriul lor sistem (propriile lor sisteme) de control intern.

Din activitățile întreprinse în cursul anului 2018, niciuna dintre deficiențele identificate nu se referă la o proiectare sau punere în aplicare a sistemelor locale care să nu întrunească criteriile de validare. În plus, niciuna dintre deficiențele identificate nu este susceptibilă de a avea un impact semnificativ asupra conturilor anuale.

Cu toate acestea, analiza a prezentat o serie de recomandări care vizează îmbunătățirea mediului de control și a calității contabilității în serviciile ordonatoare ⁽³⁶⁴⁾, ceea ce ar atenua riscurile legate de precizia raportării cu privire la gestiunea financiară și reglementare ⁽³⁶⁵⁾.

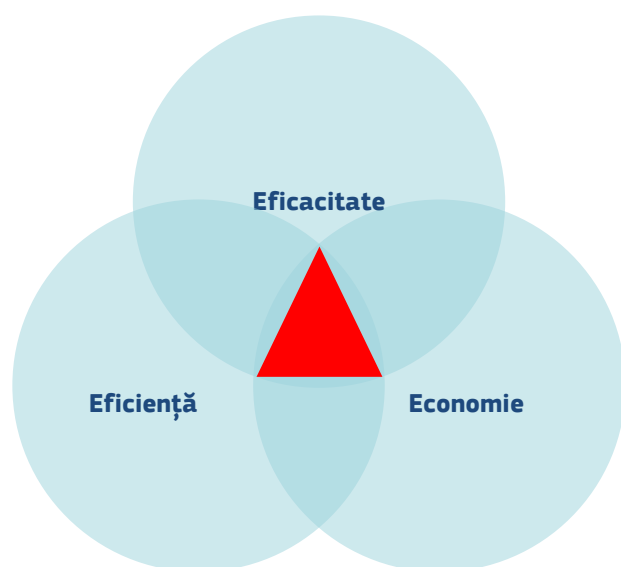
⁽³⁶⁴⁾ În principal agențiile executive și oficiul de administrare a plăților, precum și departamentele de resurse umane, extindere și justiție.

⁽³⁶⁵⁾ În principal, diferite aspecte legate de mediul de control contabil, de recuperarea creanțelor și de furnizarea de informații care să sprijine calcularea datoriilor privind beneficiile angajaților.

2. Sistemele de control sunt eficiente din punctul de vedere al costurilor

Comisia se străduiește să se asigure că sistemele sale de gestionare și de control sunt eficiente din punctul de vedere al costurilor. Controalele eficiente din punctul de vedere al costurilor sunt cele care asigură un echilibru just între: **eficacitatea** cu care se ating obiectivele de control preconizate, maniera **eficientă** de realizare a acestora și **costul acceptabil**. Ne dorim controale suficient de robuste pentru a ne asigura că sistemele de gestiune financiară și operațiunile financiare respectă normele juridice și contractuale și sprijină lupta împotriva fraudei. Cu toate acestea, controalele nu trebuie să fie atât de greoaie încât să împiedice semnarea rapidă a contractelor și efectuarea promptă a plăților în temeiul acestora. Costurile corespunzătoare trebuie, de asemenea, să rămână la un nivel acceptabil.

În 2018, în urma evaluării combinate a eficacității, eficienței și economiei tuturor departamentelor Comisiei, acestea au concluzionat că, în ansamblu, controalele pe care le aplică sunt eficiente din punctul de vedere al costurilor.

Sursa: Comisia Europeană.

Aceasta înseamnă că s-a atins echilibrul just între cei trei factori.

Protecția eficace a bugetului UE: **riscul la închidere este de 0,8 %** (a se vedea subsecțiunea 2.1). În plus, **se aplică strategia antifraudă** (a se vedea subsecțiunea 4).

Eficiența: **timpul mediu de plată către Comisie este de numai 18 zile** (cu mult sub plafonul legal de 30 de zile) și se continuă eforturile de obținere a unor sinergii și creșteri în eficiență mai mari (a se vedea subsecțiunea 2.2).

Economie: în general, cuantumul estimat al **costului controalelor este acceptabil** (a se vedea subsecțiunea 2.3).

Mai mult, ori de câte ori se identifică deficiențe ca urmare a constatărilor auditului și/sau acestea conduc la rezerve, **strategiile de control sunt îmbunătățite în consecință**. Îmbunătățirile pot fi declanșate, de asemenea, de schimbări apărute în mediul de control sau de reorganizări interne.

Eficiența controalelor din punctul de vedere al costurilor implică **strategii de control diferențiate în funcție de risc**. Aceasta implică un nivel mai ridicat de control și/sau frecvență a controalelor în zonele mai riscante, respectiv controale intensive, costisitoare sau greoaie în zonele cu risc scăzut. Există și alte modalități de asigurare a eficienței controalelor din punctul de vedere al costurilor, de exemplu: (i) reducerea riscurilor prin programe și/sau procese simplificate ⁽³⁶⁶⁾; (ii) utilizarea rezultatelor obținute în urma auditurilor și controalelor desfășurate de alte entități ⁽³⁶⁷⁾; și/sau (iii) realizarea de economii de scară prin intermediul funcțiilor de control partajat. Aceste aspecte au fost, de asemenea, luate în considerare pe deplin cu ocazia pregătirii propunerilor pentru viitoarele programe de cheltuieli (a se vedea și punctul referitor la elaborarea programelor post-2020 de la sfârșitul subsecțiunii 5).

⁽³⁶⁶⁾ De exemplu, opțiunile de cost simplificate, ceea ce înseamnă utilizarea de sume forfetare, rate forfetare și baremuri de costuri unitare pentru a determina sumele care trebuie rambursate sau plătite beneficiarilor.

⁽³⁶⁷⁾ Comisia poate recurge (integral sau parțial) la evaluări, controale sau audituri efectuate de alte entități, în măsura în care acestea au fost puse în conformitate cu condiții echivalente cu cele ale Comisiei și oferă o asigurare echivalentă (articolele 126-127 din Regulamentul financiar).

2.1. Sistemele de control sunt eficace: deficiențele sistemului și erorile financiare sunt prevenite, detectate și corectate

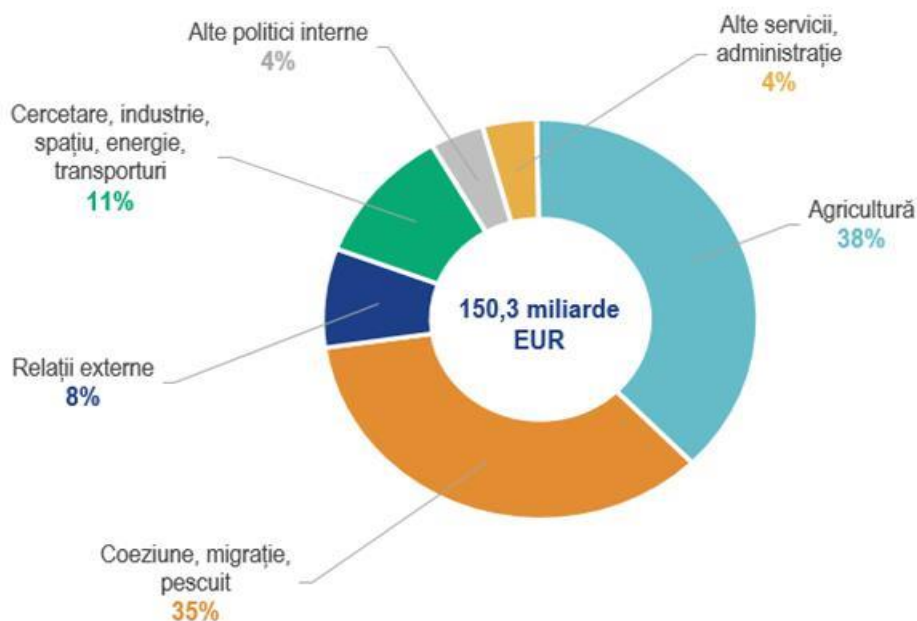
Controalele eficace asigură atingerea obiectivelor de control intern. Acest aspect este cuantificat pe baza beneficiilor controalelor, dintre care unele pot fi cuantificate, iar altele nu. Principalul beneficiu al sistemelor de control bine proiectate este riscul redus la adresa legalității și a regularității operațiunilor financiare – precum și prevenirea, detectarea și urmărirea fraudei (a se vedea subsecțiunea 4).

Riscul la adresa legalității și a regularității operațiunilor financiare rămâne sub 2 %

Ciclul de control multianual al Comisiei: un instrument de gestionare pentru prevenirea, detectarea și corectarea erorilor financiare și a cauzelor acestora

Deși cheltuielile UE sunt supuse unor **caracteristici comune de control**, programele individuale de cheltuieli pot fi foarte diverse. Prin urmare, **strategiile de control trebuie adaptate** la diversele moduri de gestionare și domenii de politică și/sau la procedurile („modalitățile”) specifice de finanțare – și la riscurile asociate acestora. Zonele mai riscante vor determina un nivel mai ridicat de control și/sau o frecvență mai mare a controalelor, în timp ce zonele cu risc scăzut ar trebui să conducă la controale mai puțin intensive, costisitoare sau greoaie.

În fiecare an, Comisia oferă asigurări pentru cheltuielile sale relevante, a căror valoare s-a ridicat la **150,3 miliarde EUR în 2018** (a se vedea graficul de mai jos; pentru definiții și detalii, a se vedea anexa 2).

Grafic: Cheltuielile relevante ale Comisiei Europene pentru 2018, după domeniul de politică

[„cheltuielile relevante” includ plățile efectuate, din care se scade noua prefinanțare plătită (încă deținută de Comisie) și la care se adună prefinanțarea anterioară compensată (proprietate transferată beneficiarilor) pe parcursul exercițiului financiar.]

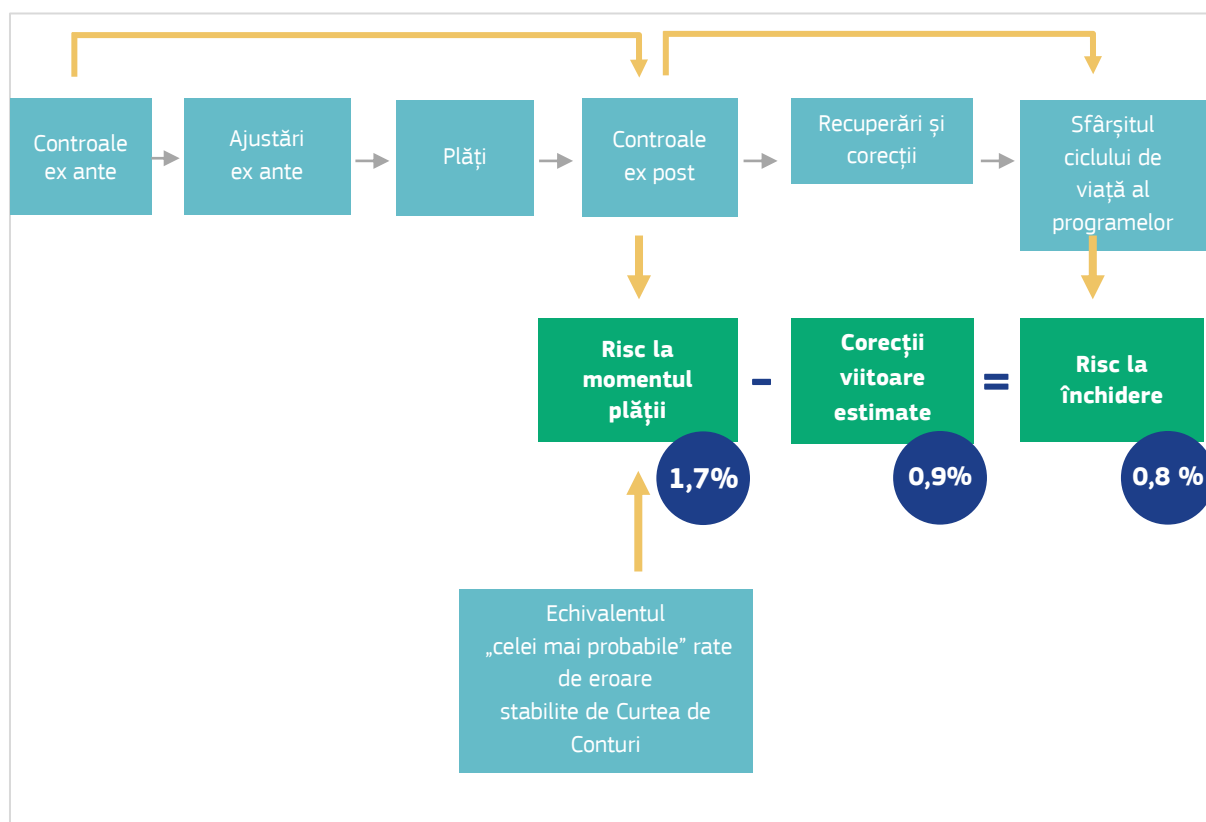
Sursa: Rapoartele anuale de activitate ale Comisiei Europene.

Comisia este responsabilă pentru asigurarea faptului că fondurile UE (inclusiv Fondul european de dezvoltare și fondurile europene fiduciare) sunt cheltuite în mod corespunzător. Acest lucru este valabil indiferent dacă fondurile sunt executate chiar de departamentele Comisiei (gestiune directă, aproximativ 21 % din cheltuielile pe 2018), dacă sunt încredințate unor entități externe (gestiune indirectă, aproximativ 8 %) sau dacă sunt executate de autoritățile statelor membre (gestiune partajată, aproximativ 71 %).

Astfel, pentru 79 % din buget, Comisia depinde de fiabilitatea informațiilor în materie de gestiune și control raportate de statele membre și de alte organisme delegate pe baza propriilor sisteme de control. Prin urmare, înainte de a le accepta ca parteneri pentru co-gestionarea bugetului UE, Comisia verifică preventiv dacă acestea îndeplinesc toate condițiile de gestiune financiară (a se vedea procedura de „desemnare” sau „acreditare” a autorităților din statele membre, „evaluarea pilonilor” pentru entitățile delegate). În plus, Comisia poate efectua, de asemenea, audituri bazate pe riscuri pentru a verifica fiabilitatea sistemelor de control, a rezultatelor controalelor și/sau a rapoartelor de gestiune ale entităților respective, evitând însă duplicarea nivelurilor de control.

Cele mai multe departamente utilizează un singur mod de gestiune. În timp ce gestiunea directă este utilizată de toate cele 50 de departamente, gestiunea indirectă este utilizată de 22, iar gestiunea partajată de șapte.

Comisia analizează riscurile la adresa legalității și a regularității operațiunilor financiare, nu doar în scopuri de raportare, ci și pentru că această analiză reprezintă un **instrument de gestiune** important. Acest lucru presupune detectarea oricăror deficiențe la nivelul programului și corectarea acestora, identificarea cauzelor profunde ale erorilor sistemice și prevenirea erorilor viitoare, pregătirea următoarelor programe cu luarea în considerare a învățămintelor desprinse. Această abordare asigură îmbunătățirea continuă a gestiunii financiare a Comisiei de-a lungul anilor.

Grafic: Ciclul de control multianual al Comisiei Europene

Sursa: Comisia Europeană.

Întrucât programele de cheltuieli ale UE sunt multianuale prin natura lor, sistemele de control aferente și ciclurile de gestiune vizează, de asemenea, mai mulți ani. Aceasta înseamnă că, deși erorile pot fi identificate în orice an, acestea sunt corectate în anul curent sau în anii următori, până la încheierea ciclului de viață al programului. În consecință, riscul (atât ca procentaj, cât și ca valoare) este estimat în două etape esențiale ale ciclului: **la momentul plății și la închidere** (a se vedea graficul de mai sus). Comisia consideră că **bugetul este protejat în mod eficace atunci când riscul la închidere este sub pragul de semnificație de 2 %** ⁽³⁶⁸⁾.

⁽³⁶⁸⁾ Semnificația exprimă magnitudinea unei erori. Informațiile sunt semnificative dacă se poate aștepta, în mod rezonabil, ca omiterea, declararea eronată sau ascunderea acestora să influențeze deciziile pe care le iau utilizatorii (de exemplu, autoritatea

- **Riscul la momentul plății** cuantifică erorile care ar putea să rămână după ce s-au realizat controalele preventive și s-au efectuat plăți⁽³⁶⁹⁾. Aceste erori sunt detectate de obicei de departamentele Comisiei prin intermediul unor anchete sau audituri. Cuantificarea în această etapă permite ordonatorilor de credite să corecteze erorile și să ia măsuri preventive suplimentare, dacă este necesar (de exemplu, emiterea de orientări suplimentare pentru beneficiari), precum și să evalueze eficacitatea controalelor lor (*ex ante*) și, după caz, să le adapteze.

Odată ce a fost detectată o eroare, aceasta va fi ulterior corectată fie prin recuperare, fie prin compensarea plăților viitoare. Întrucât atât detectarea, cât și remedierea pot necesita o anumită perioadă de timp, de multe ori corecțiile nu vor fi realizate în același exercițiu financiar ca plata în cauză. Cu toate acestea, sistemele multianuale de control asigură efectuarea **corecțiilor necesare în cadrul ciclului de viață al programului respectiv**.

- Pentru a determina **riscul la închidere, corecțiile viitoare estimate** sunt deduse din riscul la momentul plății. Acestea sunt corecțiile pe care fiecare departament estimează că le va executa ca urmare a controalelor (*ex post*) în anii următori. Aceste estimări conservatoare și orientate spre viitor se bazează într-o oarecare măsură pe corecțiile financiare și recuperările medii efectuate în anii trecuți, ajustate după necesități, în special pentru a neutraliza elementele care nu mai sunt valabile pentru programele actuale.

Subsecțiunea 3 prezintă imaginea completă a *tuturor* măsurilor aplicate în 2018 pentru a proteja bugetul UE. Aceste date reale din 2018 nu trebuie confundate cu estimările corecțiilor viitoare descrise aici. În primul rând, sfera datelor reale este mai largă, deoarece acestea includ atât măsurile preventive, cât și pe cele de corecție – nu doar corecțiile *ex post*. În al doilea rând, calendarul este diferit, deoarece datele reale se referă la cheltuielile din anii anteriori (în care este posibil ca erorile să fi fost mai mari) – în comparație cu corecțiile viitoare estimate, care sunt calculate doar în raport cu cheltuielile din 2018.

Deși această abordare este aplicată în mod consecvent în cadrul Comisiei, departamentele individuale furnizează, de asemenea, informații suplimentare privind specificitățile domeniului lor de activitate, dacă este cazul. În anexa 2 se oferă explicații metodologice suplimentare.

Aceste concepte au fost dezvoltate astfel încât să corespundă contextului de gestiune al Comisiei, dar sunt în mare măsură convergente cu cele utilizate de Curtea de Conturi Europeană în abordarea sa de audit (a se vedea și comparația din tabelul de pe pagina următoare).

- Riscul la momentul plății este cel mai apropiat de „cel mai probabil nivel de eroare” stabilit de Curtea de Conturi. În ultimii ani, Curtea a recunoscut că cifrele Comisiei sunt, în majoritatea cazurilor și în general, conforme cu estimările Curții și/sau se situează în acest interval⁽³⁷⁰⁾.
- Ca bază pentru calcularea sumei (sumelor) aferente riscului, „cheltuielile relevante” includ plățile efectuate, din care se scade noua prefinanțare plătită (încă deținută de Comisie) și la care se adună prefinanțarea anterioară compensată (proprietate transferată beneficiarilor) pe parcursul exercițiului financiar. Acest lucru este în deplină conformitate cu abordarea Curții de Conturi Europene⁽³⁷¹⁾.
- „Pragul de semnificație” este stabilit, în majoritatea cazurilor⁽³⁷²⁾, la 2 % din cheltuielile relevante, ceea ce corespunde metodologiei Curții⁽³⁷³⁾.

În plus, pentru a putea furniza o asigurare ascendentă în materie de gestiune și pentru a identifica și aborda probleme din domenii specifice, Comisia calculează ratele de eroare per program (sau alt segment relevant). Aceasta înseamnă că informațiile Comisiei privind ratele de eroare sunt **mai detaliate** decât cele ale Curții.

care acordă descărcarea de gestiune) pe baza acestor informații. Stabilirea unor criterii de semnificație specifice implică luarea unei hotărâri de către ordonatorul de credite delegat. Pentru majoritatea activităților, acest criteriu de referință pentru rata de eroare reziduală este de 2 %.

⁽³⁶⁹⁾ Sau echivalent, de exemplu după ce cheltuielile sunt acceptate (adică înregistrate în sistemul contabil al Comisiei) sau după compensarea prefinanțării.

⁽³⁷⁰⁾ Curtea de Conturi Europeană, *Raportul anual pe 2017*, punctele 1.32, 1.34, 1.36.

⁽³⁷¹⁾ Curtea de Conturi Europeană, *Raportul anual pe 2017*, anexa metodologică 1.1, punctul 15.

⁽³⁷²⁾ Singurele excepții sunt: (a) 1 % pentru venituri (de către departamentul responsabil cu bugetul; prag mai strict din cauza sumelor foarte mari) și (b) intervalul de 2-5 % pentru programul Orizont 2020 (de către departamentul de cercetare și departamentul pentru familie; a se vedea detaliile din subsecțiunea 5).

⁽³⁷³⁾ Curtea de Conturi Europeană, *Raportul anual pe 2017*, anexa metodologică 1.1, punctul 23.

În plus, metodologia Comisiei ia în considerare natura **multianuală** a programelor de cheltuieli, în special faptul că erorile care nu au fost identificate la momentul plății pot fi încă detectate și corectate în cursul anului (anilor) următor(i).

	Comisia Europeană perspectiva gestiunii	Curtea de Conturi Europeană perspectiva auditului
Obiectiv	- să furnizeze asigurarea anuală în materie de gestiune - să identifice deficiențele și să ia măsuri pe o bază multianuală	să emită o opinie de audit privind legalitatea și regularitatea operațiunilor financiare dintr-un anumit an
Nivelul de granularitate	- Bugetul UE în ansamblu și ratele individuale de eroare pentru fiecare departament și domeniu de politică din cadrul tuturor rubricilor (1-5) CFM, plus pentru venituri ratele de eroare calculate per domeniu de politică, program și/sau (sub)segmente relevante - cheltuielile și veniturile din anul respectiv (sau din ultimii doi ani în cazul cercetării), cu o perspectivă multianuală	- bugetul UE în ansamblu și ratele individuale de eroare pentru rubricile 1a, 1b, 2 și 5 din CFM, plus pentru venituri - cheltuielile și veniturile din anul respectiv
Multianualitate	două rate de eroare („riscul la momentul plății” și „riscul la închidere”); multianualitatea luată în considerare în mod prospectiv pentru riscul la închidere, prin corecții viitoare estimate pentru toate programele	o rată de eroare („eroarea cea mai probabilă”): multianualitate luată în considerare retroactiv, numai prin corecții financiare aplicate pentru programele închise
Prag de semnificație	2 % - cu excepția veniturilor (1 %) și a programului Orizont 2020 (între 2 % și 5 %)	2 %
Informații suplimentare	anexa 2 la prezentul raport	raportul anual al Curții de Conturi Europene; anexă, punctul 1.1

Tabel: Metodologia utilizată de Comisie pentru estimarea riscului la momentul plății și la închidere în comparație cu metodologia Curții de Conturi

Sursa: Rapoartele anuale de activitate ale Comisiei Europene și raportul anual al Curții de Conturi Europene.

Rezultatele controlului din 2018 arată că, la un risc estimat la închidere de 0,8 % din cheltuielile UE, bugetul UE este protejat

Graficele de mai jos prezintă riscurile la momentul plății și la închidere pentru perioada 2016-2018, pentru întreaga Comisie și pentru fiecare domeniu principal de politică al bugetului UE (în %). Anexa 2 oferă detalii și definiții suplimentare.

Grafic: Riscurile la momentul plății și la închidere pentru perioada 2016-2018, pentru întreaga Comisie, în %.

Sursa: Rapoartele anuale de activitate ale Comisiei Europene

Grafice: Riscurile la momentul plății și la închidere pentru perioada 2016-2018, pe domenii de politică, în %.

Sursa: Rapoartele anuale de activitate ale Comisiei Europene

Riscul estimat la momentul plății (1,7 %) rămâne, în mod stabil, sub nivelul de 2 %. Corecțiile viitoare (0,9 %) sunt estimate în mod conservator. Riscul estimat la închidere (0,8 %) rămâne foarte scăzut.

Pentru *agricultură*, riscul la momentul plății își continuă tendința descendentă (cu o ușoară scădere suplimentară ulterior), atât în valoare absolută, cât și ca procent (2,1 %). La fel ca în anii precedenți, riscul rămâne mai mare (3,2 %) în domeniul dezvoltării rurale (pilonul II al politicii agricole comune) decât în ceea ce privește intervențiile pe piață ale Fondului de garantare (2,5 %) și plățile directe (1,8 %) (împreună cu pilonul I al politicii agricole comune). Având în vedere proiectarea programelor și a sistemelor de control, aproape toate erorile care afectează plățile și care nu au fost încă detectate la sfârșitul anului se așteaptă să fie remediate prin corecții financiare ulterioare. Acest lucru explică nivelul ridicat al corecțiilor viitoare estimate (1,9 % pentru 2018, 2,1 % în 2017). Astfel, riscul estimat la închidere (denumit aici „suma finală expusă riscului” – în absența unei închideri formale a programelor Fondului de garantare) rămâne scăzut, la nivelul de 0,2 %.

În domeniul *coeziunii, migrației și pescuitului*, punerea în aplicare a programelor actuale este foarte avansată. Riscul la momentul plății a crescut de la 1,1 % în 2017 la 1,7 % în 2018, dar corecțiile viitoare estimate au crescut și ele (la 0,4 %). Riscul la închidere este estimat la 1,3 %, corespunzând în mare parte cu cel din 2017 (1,1 %).

În ceea ce privește coeziunea, o serie de programe operaționale din statele membre au efectuat primele plăți în 2018. Aceasta a condus la o creștere semnificativă a plăților între 2017 și 2018, cu aproximativ 20 de miliarde EUR. Auditorii au avut posibilitatea de a examina întregul proces pentru un număr mai mare de programe și un volum mai mare de cheltuieli. Prin urmare, s-au emis rezerve pentru un număr mai mare de programe operaționale comparativ cu 2017 și s-a înregistrat o rată de eroare medie ponderată mai mare. În special pentru Fondul european de dezvoltare regională, care presupune cea mai mare cotă de cheltuieli din acest domeniu de politică, riscul la momentul plății a crescut la 2,0 %.

În 2018, autoritățile de audit din statele membre au raportat nereguli în conformitate cu o tipologie comună convenită împreună cu Comisia și recomandată de aceasta. Cheltuielile neeligibile și neregulile legate de achizițiile publice sunt principalele surse de nereguli identificate. Aceasta corespunde, de asemenea, celor mai comune tipuri de nereguli identificate de departamentele Comisiei prin intermediul auditurilor lor. Mai mult, lipsa documentației sau problemele legate de pista de audit reprezintă o altă sursă importantă de constatări de audit.

Pentru a remedia erorile cele mai frecvente, pe lângă corecțiile financiare pentru cheltuielile anterioare și măsurile corective viitoare asupra sistemului pentru toate cazurile, autoritățile de audit sunt încurajate de serviciile Comisiei să comunice autorităților de gestionare și de certificare principalele surse ale neregulilor identificate. Acest lucru permite respectivelor autorități responsabile pentru programe să își ajusteze controalele interne, să își consolideze listele de verificare și să ofere instruire suplimentară personalului și beneficiarilor. Evenimentele de consolidare a capacității și atelierele comune sunt, de asemenea, organizate împreună cu autoritățile responsabile pentru programe, în special cu autoritățile de audit (de exemplu, pentru a determina minimul de documente care ar trebui să fie disponibile pentru a asigura o pistă de audit adecvată, potrivit recomandării formulate de Curte în raportul său anual din 2017).

Având în vedere importanța achizițiilor publice pentru politica de coeziune, planul de acțiune al Comisiei privind achizițiile publice a fost actualizat pentru a îmbunătăți respectarea procedurilor de achiziții publice ⁽³⁷⁴⁾ în acest domeniu de politică. Se acordă o atenție deosebită acțiunilor care ajută statele membre să își perfecționeze autoritățile contractante, în conformitate cu pachetul privind achizițiile publice adoptat de Comisie în octombrie 2017. În cadrul acestui plan de acțiune se promovează schimburi inter pares, iar Comisia pune la dispoziție, online, orientări extinse, bune practici și explicații pentru a sprijini autoritățile contractante și autoritățile responsabile pentru programe să rezolve aceste probleme și să reducă erorile.

⁽³⁷⁴⁾ Curtea de Conturi Europeană poate atribui erorilor din procedurile de achiziții publice rate de eroare de până la 100 %, chiar dacă impactul lor financiar real este (mult) mai mic. Cu toate acestea, chiar dacă o decizie de selecție/atribuire din cadrul unei proceduri de achiziții publice este posibil să fi fost neconformă, iar contractantul ar fi putut fi diferit, acest lucru nu înseamnă neapărat că toate plățile aferente pentru valoarea integrală a contractului ar fi 100 % eronate. Dacă rezultatul este bine executat, atunci banii contribuabililor nu au fost irosiți.

Toate erorile detectate de statele membre, de Comisie sau de Curtea de Conturi în cadrul auditurilor aferente fac în mod sistematic obiectul corecțiilor financiare. În cadrul gestiunii partajate, programele nu se închid până când nu au fost puse în aplicare toate corecțiile financiare și, în cazul politicii de coeziune, până când Comisia aplică corecții financiare suplimentare atunci când nivelul de eroare (raportat sau recalculat) rămâne peste 2 % în conturile anuale ale programului.

În ceea ce privește *relațiile externe*, studiile efectuate anual arată că ratele de eroare au scăzut în continuare, ceea ce conduce la un risc mai scăzut la momentul plății (0,9 % *pentru 2018*, în scădere de la 1,2 % în 2017) (a se vedea și subsecțiunea 5). Strategiile de control utilizate conduc la corecții *ex post* sistematice, însă numai cele din ultimii ani sunt utilizate ca bază pentru corecțiile viitoare estimate.

Pentru amplul domeniu de politică al *cercetării, industriei, spațiului, energiei și transporturilor*, riscul mediu ponderat la momentul plății a ajuns pentru prima dată sub 2 % (1,9 % *pentru 2018*, în scădere de la 2,4 % în 2017). În acest domeniu de politică, riscul la momentul plății pentru programele de cercetare și competitivitate rămâne peste 2 %. Riscul mai ridicat este inerent granturilor bazate pe rambursarea costurilor reale eligibile solicitate care sunt utilizate în programul Orizont 2020 și pe competitivitate în cazul programelor dedicate întreprinderilor mici și mijlocii. Complexitatea procesului de determinare a costurilor directe și indirecte exacte care pot fi imputate proiectelor conduce la erori în cererile de decont și în plățile aferente. Chiar dacă multe astfel de erori sunt detectate și corectate ulterior prin controale *ex post* (a se vedea mai jos), acestea influențează totuși riscul la momentul plății. Cu toate acestea, departamentele de cercetare depun eforturi continue pentru a reduce nivelul de eroare: de exemplu, prin simplificarea și mai mare a modelului de acord de finanțare, prin comunicarea mai clară a normelor de eligibilitate (15 evenimente organizate) și prin extinderea în continuare a finanțării forfetare. Propunerea Comisiei privind programul de cercetare de nouă generație (Orizont Europa) include, de asemenea, opțiuni de cost simplificate. Între timp, strategia de control *ex post* pentru programul de cercetare Orizont 2020, comună tuturor departamentelor implicate, este bine stabilită și a condus la corecții *ex post* semnificative de-a lungul anilor – acestea fiind folosite ca bază pentru corecțiile viitoare estimate.

Cu toate acestea, în afara granturilor Orizont 2020, riscurile la momentul plății și la închidere aferente Mecanismului pentru interconectarea Europei (transporturi, energie și telecomunicații) – implementat de Agenția Executivă pentru Inovare și Rețele (INEA) – se situează sub 2 %. În plus, tipul de finanțare și auditul complet aferent entităților delegate și care activează în (sub)programele spațiale și ale Sistemului Global de Navigație prin Satelit ⁽³⁷⁵⁾ – cum ar fi Agenția Spațială Europeană (ESA) și Agenția GNSS European (GSA) – implică, în mod inerent, riscuri mai scăzute la momentul plății și la închidere, situate totuși, în mod tradițional, între 0,5 și 0,6 %.

Pentru *alte politici interne*, riscul la momentul plății, corecțiile viitoare estimate și riscul la închidere rămân stabile și scăzute, la nivelul de 0,7 %, 0,1 % și, respectiv, 0,6 %. Unele programe din domeniul educației și al culturii au un profil de risc mai ridicat (precum și, de obicei, programele complexe de rambursare – a se vedea detaliile de mai sus), ceea ce a condus la rezerve (a se vedea subsecțiunea 5).

În sfârșit, *celelalte servicii și departamente de administrare* gestionează în principal tipuri de cheltuieli cu risc scăzut. Cu toate acestea, se adoptă o abordare prudentă și se aplică o rată de eroare conservatoare, de 0,5 %. Aceasta are ca rezultat un risc mediu ponderat la momentul plății de 0,2 %. Întrucât majoritatea acestor departamente utilizează sisteme de control cu controale predominant *ex ante*, se aplică o estimare conservatoare de 0,0 % în ceea ce privește corecțiile *ex post* sistematice viitoare. Astfel, riscul la închidere este aproape egal cu riscul la momentul plății și rămâne foarte scăzut, la 0,2 %.

Având în vedere că **riscului la închidere** total este estimat la **mai puțin de 2 %** din totalul cheltuielilor relevante, mecanismele de control multianuale ale departamentelor Comisiei asigură, în general, o gestiune adecvată a riscurilor legate de legalitatea și regularitatea operațiunilor și garantează că corecțiile financiare și recuperările efectuate de-a lungul întregii durate de viață a programelor **protejează bugetul UE** în ansamblu.

⁽³⁷⁵⁾ Cum ar fi Galileo, EGNOS și Copernicus pentru sistemele de navigație prin satelit sau de observare a Pământului.

2.2. Sistemele de control sunt eficiente: conduc la proceduri mai puțin greoaie și permit efectuarea promptă a plăților

În cursul anului 2018, Comisia și-a continuat eforturile de a genera **sinergii și creșteri în eficiență** în gestiunea financiară.

Revizuirea din 2018 a Regulamentului financiar a redus birocrăția ⁽³⁷⁶⁾. Aceasta a introdus simplificări concrete pentru beneficiarii fondurilor UE în ceea ce privește accesul la fonduri, utilizarea acestora și controalele. De exemplu, beneficiarilor li se solicită informații mai puține, dar mai specifice; informațiile vor fi solicitate o singură dată (de exemplu, dovada statutului juridic în contextul granturilor electronice / achizițiilor electronice); Comisia poate să consulte evaluările existente (autorități naționale / organizații internaționale de încredere) în loc să verifice același lucru de două ori (de exemplu, capacitatea tehnică / financiară); plățile se pot baza pe realizările sau pe rezultatele obținute în locul costurilor suportate – până acum era necesară motivarea tuturor costurilor prin documente justificative; de asemenea, aprobarea practicilor contabile curente ale beneficiarilor va fi verificată *ex ante* și nu poate fi contestată prin controale *ex post*. Măsurile concrete de simplificare din cadrul gestiunii partajate includ norme financiare și amendamente mai simple, armonizate și mai flexibile pentru șapte fonduri și reînnoirea denumirilor existente ale autorităților de punere în aplicare din statele membre. În ceea ce privește fraudă, posibilitățile de simplificare pentru viitoarele programe oferă oportunitatea de a le face și mai rezistente la fraude.

S-au înregistrat **progrese** suplimentare în ceea ce privește **ghișeul unic pentru toți ofertanții / solicitanții**, care a intrat în vigoare în a doua jumătate a anului 2018.

Pentru următorul cadru financiar multianual, Comisia a acordat prioritate simplificării și armonizării suplimentare a **următoarei generații de programe de cheltuieli**. Aceasta a propus o structură mai coerentă, mai concentrată și mai transparentă a bugetului UE, cu o structură clară, aliniată mai bine la prioritățile politice. De exemplu, Comisia a propus reducerea numărului de programe cu mai mult de o treime, prin reunirea surselor de finanțare. De asemenea, Comisia propune programe de cheltuieli mai coerente și interoperabile prin armonizarea normelor între diversele programe, pentru a facilita combinarea sprijinului în cadrul mai multor programe și pentru a evita suprapunerile. În plus, noile programe de cheltuieli propuse de Comisie permit utilizarea etapelor de simplificare prevăzute de noul regulament financiar.

Departamentele Comisiei au raportat că au efectuat la timp 92 % din plăți. În 2018, durata medie netă de plată a Comisiei a fost de 18 zile (cu mult sub plafonul legal de 30 de zile). În plus, numărul plăților afectate de întârzieri a scăzut în continuare, de la 10,4 % în 2017 la 7,6 % în 2018 (a se vedea detaliile din anexa 6).

Eforturile permanente ale Comisiei de a introduce îmbunătățiri în mediul de control și de a exploata sinergiile contribuie la degrevarea procedurilor și la creșterea eficienței controalelor. Aceasta, printre altele, permite efectuarea la timp a plăților către beneficiari și către alți destinatari ai fondurilor UE.

⁽³⁷⁶⁾ În plus, noul regulament financiar a deschis, de asemenea, calea pentru actualizarea Regulamentului financiar cadru destinat organismelor UE, pentru consolidarea normelor privind tratarea conflictelor de interese de către statele membre și entitățile delegate pentru consolidarea sistemului de detectare timpurie și de excludere a fraudelor (a se vedea detaliile de la subsecțiunea 4).

2.3. Costurile controalelor sunt economice

Costurile controalelor variază substanțial de la un departament la altul. Această situație poate fi explicată printr-o serie de factori: a se vedea exemple în **caseta** de mai jos.

Exemple de factori care influențează costurile:

- gradele diferite de complexitate ale programelor gestionate;
- volumele și sumele care urmează a fi procesate (de exemplu, procesarea unui număr mare de operațiuni cu valoare mică este mai laborioasă);
- profilurile de risc specifice ale programelor gestionate;
- posibilele dezechilibrări de scară pentru anumite programe sau fonduri mai mici, gestionate de entități delegate mai mici.

Prin urmare, o simplă **comparație** între aspectele cuantificabile raportate de către departamente ar avea o **valoare limitată**. De exemplu, deși anumite programe și/sau departamente mai mici ⁽³⁷⁷⁾ pot beneficia mai puțin de economiile de scară, controalele privind achizițiile publice pot fi ireductibile, indiferent de suma în cauză.

În rapoartele anuale de activitate pentru 2018, majoritatea departamentelor au raportat că, în ansamblu, costurile estimate ale controalelor au fost **stabile** în timp ⁽³⁷⁸⁾. Acest lucru s-a datorat în principal mediilor și strategiilor de control neschimbate existente în contextul programelor actuale. Majoritatea au raportat că costurile au fost **potrivite** în contextul mediului de control în cauză. Departamentele care au raportat un cost aparent ridicat pentru (unele părți din) sistemele lor de control relevante au explicat acest lucru făcând referire la factorii specifici care au determinat costurile în aceste cazuri.

În plus, din motive de transparență, departamentele care se ocupă de gestiunea partajată și/sau indirectă au raportat costul controalelor aferente statelor membre și entităților delegate separat de costurile de control ale Comisiei.

⁽³⁷⁷⁾ Importanța financiară a celor 50 de departamente ale Comisiei variază în mod semnificativ. Gestionarea fondurilor este foarte concentrată în cazul câtorva departamente care înregistrează cheltuieli mari (de exemplu, doar departamentul de agricultură este responsabil pentru 37 % din cuantumul total al plăților, 80 % din plăți sunt concentrate în șase departamente, iar 95 % în 16 dintre cele 50 de departamente).

⁽³⁷⁸⁾ Variațiile observate față de anul 2017 sunt explicate, în principal, prin noile orientări privind estimarea, evaluarea și raportarea eficienței auditurilor („controalelor”) din punctul de vedere al costurilor, care armonizează estimarea costului controalelor.

3. Corecțiile financiare și recuperările arată că ciclul de control multianual protejează bugetul UE

Obiectivul principal al corecțiilor financiare și al recuperărilor este de a garanta că de la bugetul UE sunt finanțate doar cheltuieli conforme cu cadrul juridic.

În cadrul execuției bugetului UE este deosebit de important să se asigure prevenirea sau detectarea și corectarea ulterioară a deficiențelor sistemului, care conduc la erori, nereguli sau fraudă. Comisia și – în ceea ce privește programele executate în cadrul gestiunii partajate – autoritățile statelor membre iau măsurile preventive și corective (respectiv corecții financiare și recuperări) prevăzute de legislația UE pentru a proteja bugetul UE împotriva cheltuielilor ilegale sau neregulate; a se vedea, de asemenea, subsecțiunea 2 de mai sus și anexa 2.

3.1. Prezentare generală a controalelor *ex ante* și *ex post*

3.1.1. Controalele *ex ante*

Prevenirea este prima linie de apărare împotriva erorilor. Printre mecanismele principale de care Comisia dispune în materie de prevenire se numără sistarea și suspendarea plăților⁽³⁷⁹⁾, precum și efectuarea unor verificări („controale”) *ex ante* care duc la respingerea sumelor neeligibile de la rambursare înainte ca cheltuielile aferente să fie acceptate de Comisie și ca plățile să fie efectuate. Comisia se concentrează din ce în ce mai mult pe astfel de măsuri preventive, cu scopul de a proteja mai bine bugetul UE. Acestea servesc, de asemenea, ca stimulente pentru ca statele membre să reducă plățile necuvenite. **În 2018, măsurile preventive confirmate s-au ridicat la 449 de milioane EUR, iar măsurile preventive executate s-au ridicat la 551 de milioane EUR.** Acestea includ controale *ex ante*, cum ar fi deducerea înainte de plată / acceptarea de către Comisie, deducerea de către statul membru din noile cheltuieli declarate Comisiei (deduceri „la sursă”) și alte ajustări *ex ante* în lipsa cărora s-ar fi ajuns la cheltuieli neconforme cu cadrul juridic.

⁽³⁷⁹⁾ Acestea nu sunt raportate în tabelele de mai jos, ci într-o secțiune separată din anexa 4.

Măsuri preventive confirmate	2018
Politica agricolă:	87
Fondul european de garantare agricolă	87
Dezvoltarea rurală	-
Politica de coeziune:	-
Fondul european de dezvoltare regională	-
Fondul de coeziune	-
Fondul social european	-
Instrumentul financiar	-
Fondul european de orientare și garantare	-
Politici interne	196
Politici externe	162
Administrație	3
Total	449

Măsuri preventive executate	2018
Politica agricolă:	87
Fondul european de garantare agricolă	87
Dezvoltarea rurală	-
Politica de coeziune:	105
Fondul european de dezvoltare regională	105
Fondul de coeziune	-
Fondul social european	-
Instrumentul financiar	-
Fondul european de orientare și garantare	-
Politici interne	195
Politici externe	161
Administrație	3
Total	551

Tabele: Prezentarea generală a măsurilor preventive pentru 2018 (milioane EUR). Trebuie precizat faptul că, din cauza rotunjirii cifrelor la milioane EUR, se poate crea impresia că unele date financiare din tabelele prezentate mai sus nu corespund cu suma totală.

Sursa: Comisia Europeană.

3.1.2. Controalele ex post

În cazul în care mecanismele preventive nu sunt eficace, Comisia aplică, în conformitate cu rolul său de supraveghere, mecanisme corective. Printre mecanismele de corecție principale aflate la dispoziția Comisiei se numără verificările („controalele”) *ex post efectuate cu privire la sumele pe care Comisia le-a acceptat și le-a debursat*. În cadrul gestiunii partajate, aceste mecanisme au ca efect corecții financiare, iar în cadrul gestiunii directe și indirecte, ele au drept rezultat recuperări de la beneficiarii finali. **În 2018, măsurile corective confirmate s-au ridicat la 1,2 miliarde EUR, iar măsurile corective executate s-au ridicat la 2,6 miliarde EUR.** Printre acestea se numără ordinele de recuperare emise, implementarea rezultatelor controalelor *ex post* în cererile de decont și în facturi, corecțiile financiare aplicate și înlocuirea cheltuielilor („retrageri”).

Măsurile corective confirmate	2018
Politica agricolă:	730
Fondul european de garantare agricolă	358
Dezvoltarea rurală	372
Politica de coeziune:	414
Fondul european de dezvoltare regională	286
Fondul de coeziune	90
Fondul social european	34
Instrumentul financiar pentru orientarea pescuitului / Fondul european pentru pescuit	-
Fondul european de orientare și garantare agricolă	3
Politici interne	53
Politici externe	25
Administrație	0
Total	1 222

Măsurile corective executate	2018
Politica agricolă:	1 579
Fondul european de garantare agricolă	876
Dezvoltarea rurală	702
Politica de coeziune:	965
Fondul european de dezvoltare regională	902
Fondul de coeziune	48
Fondul social european	12
Instrumentul financiar pentru orientarea pescuitului / Fondul european pentru pescuit	-
Fondul european de orientare și garantare agricolă	3
Politici interne	47
Politici externe	18
Administrație	0
Total	2 609

Tabele: Prezentarea generală a măsurilor corective pentru 2018 (milioane EUR)

Trebuie precizat faptul că, din cauza rotunjirii cifrelor la milioane EUR, se poate crea impresia că unele date financiare din tabelele prezentate mai sus nu corespund cu suma totală.

Sursa: Comisia Europeană.

3.2. Mecanisme preventive și corective – de la confirmare până la execuție

Fluxul de lucru al mecanismelor preventive și corective aplicate de Comisie implică două etape semnificative: **confirmarea** și **execuția**. De exemplu, o deducere înainte de acceptarea cheltuielilor este **confirmată** de îndată ce este decisă de serviciile competente ale Comisiei, în timp ce o corecție financiară este confirmată după acceptarea de către statul membru sau după ce este stabilită printr-o decizie oficială a Comisiei.

Anumite mecanisme de prevenire și corecție sunt puse în aplicare în anul în care au fost confirmate, dar, în majoritatea cazurilor, în conformitate cu legislația UE, beneficiarul programului de cheltuieli are timp suficient pentru a comenta sau a furniza materiale suplimentare privind corecțiile / deducerile / respingerile propuse. Odată ce se încheie procesul de contradictorialitate în cauză, Comisia trebuie să recupereze suma corespunzătoare corecției propuse, astfel încât execuția are loc în anul (sau anii) de după confirmare.

O corecție financiară este considerată **ca fiind executată** atunci când corecția a fost aplicată și înscrisă în conturile Comisiei, ceea ce înseamnă că operațiunea financiară a fost validată de ordonatorul de credite responsabil în următoarele cazuri: deducerea corecției financiare din sumele declarate de statul membru într-o cerere de plată intermediară sau finală, un ordin de recuperare și/sau anularea („dezagajarea”) creditelor de angajament care corespund cuantumului corecției financiare ⁽³⁸⁰⁾.

⁽³⁸⁰⁾ În cadrul politicii de coeziune, aceasta nu este întotdeauna o rambursare „netă” la bugetul UE, întrucât statele membre au posibilitatea de a înlocui cheltuielile neeligibile cu cheltuieli noi, eligibile.

Exemplu: Fluxul de lucru al mecanismelor corective.

3.3. Măsurile preventive și corective aplicate în 2018

Tabelul de mai jos oferă o imagine completă a tuturor măsurilor preventive și corective (inclusiv a măsurilor unice) aplicate în cursul anului 2018 pentru protejarea bugetului UE – 1,7 miliarde EUR pentru măsurile confirmate, respectiv 3,2 miliarde EUR pentru măsurile executate. Aceste sume privesc inclusiv acțiunile preventive și corective realizate în cursul anului 2018, indiferent de anul în care au fost efectuate cheltuielile inițiale. În anexa 4 se oferă mai multe detalii.

Fondul	Total plăți de la bugetul UE în 2018	Suma totală confirmată în 2018	% de plăți de la bugetul UE	Suma totală executată în 2018	% de plăți de la bugetul UE
Politica agricolă:	56 777	817	1,4	1 666	2,9
<i>Fondul european de garantare agricolă</i>	44 310	445	1,0	964	2,2
<i>Dezvoltare rurală</i>	12 467	372	3,0	702	5,6
Politica de coeziune:	54 040	414	0,8	1 070	2,0
<i>Fondul european de dezvoltare regională</i>	30 070	286	1,0	1 007	3,3
<i>Fondul de coeziune</i>	9 252	90	1,0	48	0,5
<i>Fondul social european</i>	13 932	34	0,2	12	0,1
<i>Instrumentul financiar pentru orientarea pescuitului / Fondul european pentru pescuit</i>	786	0	0,0	0	0,0
<i>Fondul european de orientare și garantare agricolă</i>	0	3	nu se aplică	3	nu se aplică
Politici interne	26 213	249	0,9	243	0,9
Politici externe	9 519	188	2,0	179	1,9
Administrație	9 944	3	0,0	3	0,0
Total	156 493*	1 671	1,1	3 161	2,0

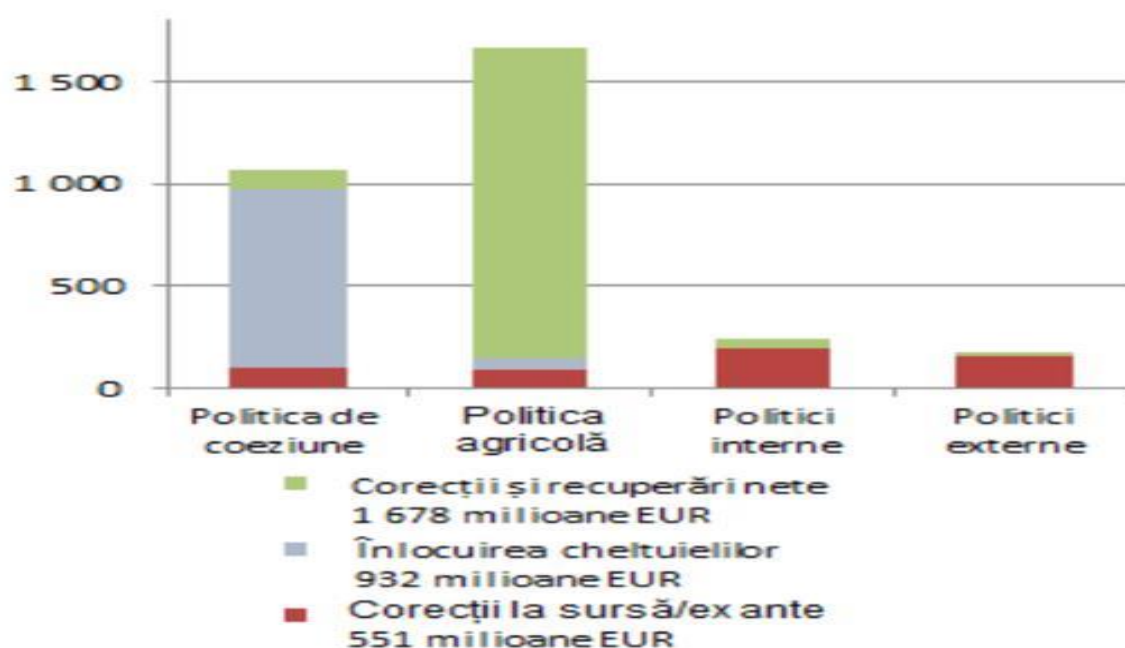
Tabel: Imagine de ansamblu asupra corecțiilor financiare și recuperărilor efectuate în 2018 ⁽³⁸¹⁾ (milioane EUR).

Trebuie precizat faptul că, din cauza rotunjirii cifrelor la milioane EUR, se poate crea impresia că unele date financiare din tabelul prezentat mai sus nu corespund cu suma totală. * Nu include suma de 180 de milioane EUR plătită în cadrul rubricii „Instrumente speciale”.

Sursa: Comisia Europeană

⁽³⁸¹⁾ Inclusiv corecții financiare la sursă și corecțiile din închiderea financiară în agricultură.

3.3.1. Tipuri de mecanisme *ex ante* și *ex post* în 2018

Grafic: Tipuri de corecții financiare și recuperări executate în 2018 (milioane EUR)

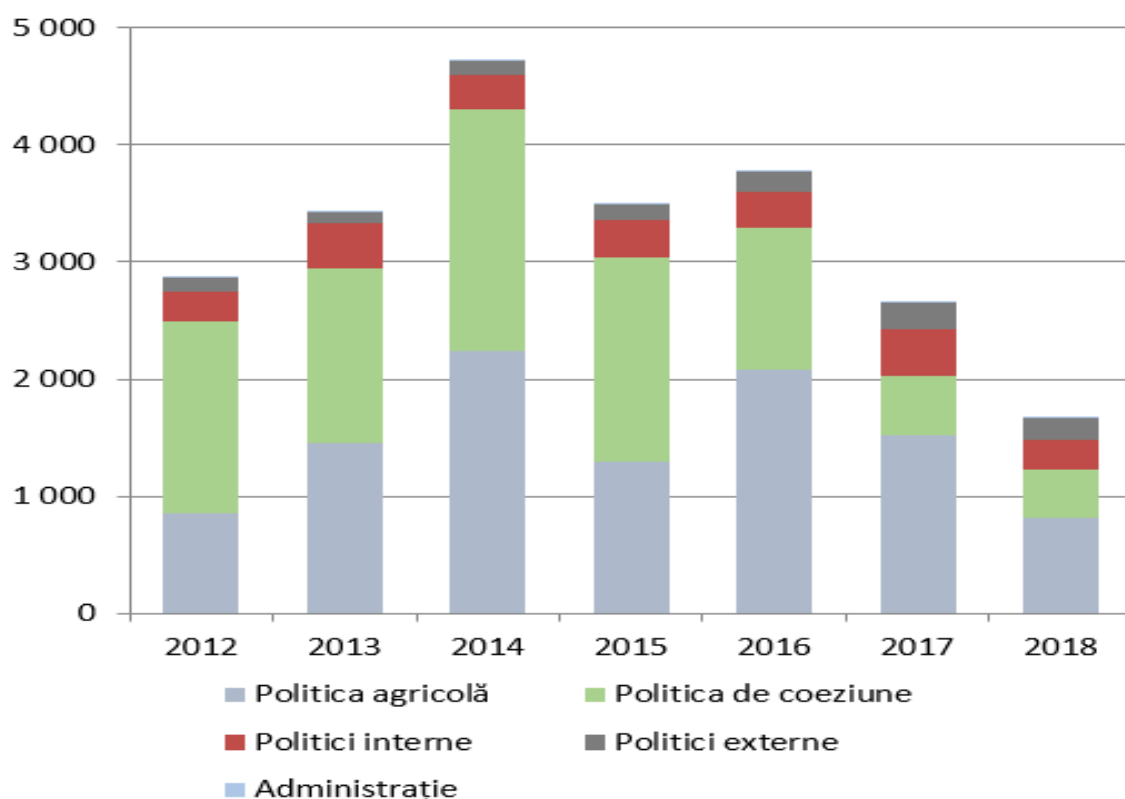
Sursa: Comisia Europeană

Corecțiile nete care conduc la o rambursare către bugetul UE a sumelor plătite anterior din acesta sunt caracteristice pentru agricultură și dezvoltarea rurală, precum și pentru gestiunea directă și indirectă. În ceea ce privește **agricultura**, în 2018 Comisia a continuat să aplice corecțiile financiare nete în același mod ca și în anii anteriori.

În ceea ce privește politica de **coeziune**, corecțiile nete au reprezentat o excepție până la perioada de programare 2007-2013. Acestea au fost aplicate doar în cazurile în care statele membre nu reușeau să înlocuiască cheltuielile neregulate cu cheltuieli noi sau, după încheierea procedurii de contradictorialitate corespunzătoare, nu erau de acord cu executarea corecțiilor financiare propuse de Comisie. În temeiul cadrului juridic pentru perioada 2014-2020, Comisia urmează să aplice corecții financiare nete – în pofida faptului că statul membru este de acord cu corecțiile – dacă auditurile UE/CCE descoperă că o deficiență gravă care conduce la un nivel semnificativ al riscului în cheltuieli rambursate a rămas nedetectată, necorectată și neraportată de statul membru. În toate celelalte circumstanțe, Comisia va continua să aplice corecțiile financiare ca mai înainte, ceea ce înseamnă că statul membru poate reutiliza în continuare fondurile dacă acceptă corecțiile și are suficiente cheltuieli suplimentare noi pentru a înlocui sumele neregulate retrase.

Comisia aplică o serie de instrumente de prevenire disponibile, cum ar fi întreruperea, suspendarea și reducerea finanțării UE, în vederea unei protecții mai eficiente a bugetului UE și pentru a oferi statelor membre stimulente care să conducă la reducerea plăților necuvenite.

3.4. Caracterul multianual al programelor de cheltuieli ale UE

Grafic: Corecții financiare și recuperări confirmate în perioada 2012-2018 (milioane EUR) – cifre cumulate

Sursa: Comisia Europeană

Cifrele cumulate furnizează mai multe informații utile cu privire la importanța mecanismelor corective utilizate de Comisie deoarece iau în considerare caracterul multianual al majorității cheltuielilor UE și neutralizează impactul evenimentelor punctuale – a se vedea anexa 4.

Pentru **Fondul european de garantare agricolă**, rata de corecție medie pentru corecțiile financiare ale Comisiei în cadrul verificării conformității conturilor pentru perioada cuprinsă între 1999 și sfârșitul anului 2018 a fost de 1,7 % din cheltuieli (toate acestea sunt corecții financiare nete) – a se vedea anexa 4 secțiunea 2.4.

Pentru **Fondul european de dezvoltare regională**, **Fondul de coeziune** și **Fondul social european** din perioada 2007-2013, rata combinată a corecțiilor financiare, numai pe baza activității de supraveghere a Comisiei, a reprezentat, la sfârșitul anului 2018, 2,0 % din sumele alocate – a se vedea anexa 4 secțiunea 3.4.1.

În perioada 2012-2018, valoarea medie a corecțiilor financiare și a recuperărilor confirmate a fost de 3,2 miliarde EUR, adică 2,3 % din valoarea medie a plăților efectuate de la bugetul UE, în timp ce valoarea medie executată în această perioadă a fost de 3,5 miliarde EUR, adică 2,4 % din plăți.

4. Strategia antifraudă a Comisiei a fost revizuită

Strategia antifraudă a Comisiei și strategiile antifraudă ale departamentelor

Ca parte a bunei gestiuni financiare a bugetului UE, Comisia – în cadrul gestiunii partajate, împreună cu statele membre în primă instanță – este responsabilă pentru combaterea fraudei ⁽³⁸²⁾. În plus, Comisia are un obiectiv specific de prevenire, detectare, corectare și urmărire a fraudelor și a neregulilor ⁽³⁸³⁾.

Ca instrument esențial în acest sens, **strategia antifraudă a Comisiei** ⁽³⁸⁴⁾ prevede un cadru de politică pentru prevenirea, detectarea, investigarea și remedierea cazurilor de fraudă la nivelul Comisiei și pentru buna funcționare a departamentelor Comisiei în ceea ce privește responsabilitățile acestora în materie de gestionare pentru protejarea intereselor financiare ale UE. Strategia antifraudă a Comisiei a fost adoptată pentru prima dată în 2011 ⁽³⁸⁵⁾ și a fost revizuită recent ⁽³⁸⁶⁾ sub conducerea Oficiului European de Luptă Antifraudă.

O realizare esențială a strategiei pe 2011 a constat în conceperea, implementarea și actualizarea periodică, **de către fiecare departament al Comisiei, a propriei strategii antifraudă** în domeniul de politică pentru care este responsabil respectivul departament. Până în 2018, departamentele s-au achitat de această sarcină astfel cum se prezintă în tabelul de mai jos.

Anul actualizării strategiilor antifraudă la nivel de departamente	2018	2017	2016	2015 sau înainte	Total
Numărul de departamente ale Comisiei	13	18	9	10	50

Tabel: Strategiile antifraudă actualizate de departamentele Comisiei.

Sursa: Comisia Europeană, *Rapoarte anuale de activitate*.

În plus, o evaluare a strategiei antifraudă a Comisiei din 2011 a identificat o creștere a eficienței procedurilor de selecție și de investigație ale Oficiului European de Luptă Antifraudă, precum și un schimb mai eficient de informații privind fraudă între departamentele Comisiei și Oficiul European de Luptă Antifraudă. S-a solicitat totuși îmbunătățirea în continuare a acestui domeniu ⁽³⁸⁷⁾.

Revizuirea **strategiei antifraudă a Comisiei** pregătește departamentele Comisiei să facă față provocărilor din cadrul financiar multianual 2021-2027, ținând seama de următoarele: (i) evoluții importante în legislația UE în materie de fraudă (adoptarea „directivei privind protecția intereselor financiare” ⁽³⁸⁸⁾ și înființarea Parchetului European ⁽³⁸⁹⁾); (ii) un raport special al Curții de Conturi Europene privind gestionarea riscului de

⁽³⁸²⁾ Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), articolul 325.

⁽³⁸³⁾ Articolul 36 alineatul (2) litera (d) din Regulamentul financiar.

⁽³⁸⁴⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Curtea de Conturi privind strategia antifraudă a Comisiei, COM(2011) 376 final, 24.6.2011.

⁽³⁸⁵⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Curtea de Conturi din 24 septembrie 2011 privind strategia antifraudă a Comisiei, COM(2011) 376 final.

⁽³⁸⁶⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European, Comitetul Regiunilor și Curtea de Conturi din 29 aprilie 2019 intitulată „Strategia antifraudă a Comisiei: acțiuni intensificate pentru protecția bugetului UE”, COM(2019) 196.

⁽³⁸⁷⁾ SWD(2019) 500, secțiunea 5.2.3.

⁽³⁸⁸⁾ Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (JO L 198, 28.7.2017, pp. 29-41).

⁽³⁸⁹⁾ Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (JO L 283, 31.10.2017, pp. 1-71).

fraudă în cadrul cheltuielilor UE ⁽³⁹⁰⁾; (iii) un audit efectuat de Serviciul de Audit Intern al Comisiei asupra activităților de combatere a fraudei în domeniul veniturilor ⁽³⁹¹⁾; și (iv) comunicarea privind guvernanța în cadrul Comisiei Europene, adoptată la 21 noiembrie 2018 ⁽³⁹²⁾.

Noua strategie urmărește o mai mare coerență și coordonare în lupta împotriva fraudei și aplică măsuri antifraudă bazate pe cunoștințe și date. Toate departamentele Comisiei vor contribui la punerea sa în aplicare, sub coordonarea Oficiului European de Luptă Antifraudă.

În paralel, Oficiul European de Luptă Antifraudă va evolua într-un **centru de cunoaștere și consiliere pentru combaterea fraudei**. Acesta își va intensifica cooperarea cu serviciile Comisiei și cu statele membre pentru a identifica, colecta, consolida și analiza datele pertinente referitoare la fraude într-un mod mai cuprinzător și mai precis.

Oficiul European de Luptă Antifraudă va pune în aplicare sau va coordona majoritatea acestor măsuri, pentru a extinde și a îmbunătăți detectarea, înțelegerea și evaluarea riscurilor de fraudă. O analiză mai cuprinzătoare a riscurilor de fraudă va servi actorilor financiari, auditorilor și anchetatorilor și va contribui la o punere în aplicare a controalelor antifraudă mai eficientă din punctul de vedere al costurilor.

Noul regulament financiar

Adoptarea propunerii Comisiei **de simplificare a Regulamentului financiar și a altor 15 acte legislative sectoriale** a oferit departamentelor o bază simplificată pentru pregătirea programelor de finanțare de după 2020. Noul regulament financiar a intrat în vigoare la 2 august 2018. În urma acestui eveniment, a devenit necesară alinierea la noul regulament financiar a altor acte secundare, cum ar fi Regulamentul financiar cadru pentru organismele UE.

În noul regulament financiar s-a acordat prioritate punerii în aplicare a normelor consolidate privind **conflictul de interese** în domeniul gestiunii partajate, în strânsă coordonare cu departamentele care aplică gestiunea partajată. A fost lansat un studiu privind legislația națională în acest domeniu pentru a ajuta la elaborarea de orientări destinate autorităților statelor membre și având ca obiect modul în care trebuie aplicate noile norme. Au început negocierile cu privire la propunerea de protecție a bugetului UE în cazul deficiențelor generalizate în ceea ce privește **statul de drept**.

De asemenea, Comisia și-a concentrat eforturile asupra unei simplificări substanțiale a propunerilor pentru programele de finanțare de după 2020 și a creșterii flexibilității și interoperabilității acestor programe. Dacă este aplicată și monitorizată corespunzător, această simplificare oferă șansa de a face programele de cheltuieli și mai rezistente la fraudă. Activitatea în acest sens a inclus, de asemenea, pregătirea viitoarelor programe de cheltuieli în așa fel încât să fie cât mai protejate împotriva fraudei.

Sistemul de detectare timpurie și de excludere

În paralel, acțiunile de prevenire a fraudei au continuat și prin intermediul sistemului de detectare timpurie și de excludere, care permite detectarea timpurie și excluderea de la acordarea finanțării UE a operatorilor economici nefiabili.

Comitetul sistemului de detectare timpurie și de excludere, care evaluează sancțiunile preconizate împotriva operatorilor economici nefiabili, a devenit pe deplin funcțional. Recomandările acestuia au condus, după caz, la decizii ale ordonatorilor de credite de a exclude unii operatori de la acordarea de finanțare UE. Aceasta a reprezentat un pas important în combaterea fraudei.

⁽³⁹⁰⁾ Curtea de Conturi Europeană, *Combaterea fraudei legate de cheltuielile UE: este necesar să se acționeze – Raportul special nr. 01/2019*.

⁽³⁹¹⁾ Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – Raport anual către autoritatea care acordă descărcarea de gestiune privind auditurile interne desfășurate în anul 2016 [articolul 99 alineatul (5) din Regulamentul financiar], COM(2017) 497 final, 15.9.2017, p. 11.

⁽³⁹²⁾ Comunicare către Comisie privind guvernanța în cadrul Comisiei Europene, COM(2018) 7703 final, 21.11.2018; Decizia Comisiei privind Consiliul pentru gestiunea corporativă, COM(2018) 7706 final, 21.11.2018.

Un audit intern a evaluat în mod pozitiv rolul jucat de comitetul sistemului de la crearea sa în 2016. Departamentul responsabil cu bugetul implementează recomandarea de a crește gradul de conștientizare în rândul departamentelor Comisiei și al altor instituții, pentru a se asigura faptul că toate cazurile posibile sunt prezentate comitetului.

Intrarea în vigoare a regulamentului financiar din 2018 a consolidat sistemul de detectare timpurie și de excludere prin integrarea Grupului pentru nereguli financiare, care permite armonizarea procesului de luare a deciziilor.

Din 2016, comitetul sistemului de detectare timpurie și de excludere a avut următoarele realizări:

- a adoptat 27 de recomandări (inclusiv trei în cadrul cărora a recomandat ca operatorul economic să nu fie exclus de la finanțare, deoarece a luat măsuri de remediere);
- a trimis un răspuns oficial ordonatorului de credite competent în șapte cazuri (de exemplu, un caz inadmisibil din cauză că nu erau stabilite faptele, cazul unei societăți dizolvate sau un caz care nu se încadra în sfera de competență a comitetului); și
- a solicitat ordonatorilor de credite să își retragă cererea în patru cazuri (de exemplu, din cauza lipsei temeiului juridic pentru impunerea unei sancțiuni administrative).

Având în vedere că responsabilitatea finală le revine ordonatorilor de credite individuali, este important de precizat că toate recomandările comitetului au fost respectate pe deplin de ordonatorii de credite competenți care au adresat solicitările.

Sistemul de detectare timpurie și de excludere urmărește consolidarea protecției intereselor financiare ale UE prin asigurarea următoarelor: (i) detectarea timpurie a operatorilor economici care prezintă riscuri la adresa intereselor financiare ale UE; (ii) excluderea operatorilor economici nefiabili de la obținerea de fonduri UE și/sau impunerea unei sancțiuni financiare; și (iii) în cele mai grave cazuri, publicarea pe site-ul Comisiei a informațiilor referitoare la excludere și/sau la sancțiunea financiară, pentru a consolida efectul disuasiv.

Acest sistem, înființat în 2016, reprezintă o îmbunătățire semnificativă în aplicarea normelor privind sancțiunile administrative cu respectarea drepturilor fundamentale, a independenței și a transparenței. În absența unei hotărâri naționale definitive sau, după caz, a unei decizii administrative definitive, instituțiile, agențiile, birourile și organismele UE pot decide să impună sancțiuni operatorilor economici nefiabili numai după obținerea unei recomandări din partea comitetului interinstituțional centralizat.

Comitetul nu are competențe de investigare. În principiu, comitetul își bazează evaluarea pe fapte și constatări stabilite în contextul auditurilor sau al investigațiilor efectuate de Curtea de Conturi Europeană, de Oficiul European de Luptă Antifraudă sau de Serviciul de Audit Intern sau al oricăror altor verificări, audituri sau controale efectuate sub responsabilitatea ordonatorului de credite competent. Comitetul este compus dintr-un președinte permanent independent la nivel înalt, doi membri permanenți reprezentanți ai Comisiei (ca proprietar al sistemului) și un membru ad hoc care îl reprezintă pe ordonatorul de credite al serviciului care solicită recomandarea. Comitetul respectă dreptul la apărare al operatorului economic în cauză și aplică principiul potrivit căruia un anumit nivel de guvernare nu trebuie să ia nicio măsură care să depășească ceea ce este necesar pentru îndeplinirea sarcinilor atribuite („proporționalitate”).

În 2018, diferite servicii ordonatoare au prezentat 23 de cazuri, dintre care 16 în domeniul detectării timpurii, șapte dintre acestea fiind deja semnalate comitetului prin intermediul secretariatului său permanent. În ceea ce privește excluderea, comitetul a emis patru recomandări, inclusiv referitor la publicarea excluderii în toate aceste cazuri. Excluderile au fost recomandate în cazuri de culpă profesională gravă, de încălcare semnificativă a principalelor obligații privind executarea unui contract și de fraudă. În ceea ce privește celelalte trei cazuri prezentate comitetului, într-unul dintre acestea comitetul nu a emis o recomandare, ci a adresat un răspuns oficial ordonatorului de credite competent (deoarece situația necesară excluderii nu fusese stabilită în mod legal), iar restul de două cazuri sunt în curs de desfășurare.

Comisia trebuie să prezinte, de asemenea, rapoarte cu privire la deciziile luate de ordonatorii de credite (i) de a nu exclude operatorii economici de la acordarea finanțării, pentru a asigura continuitatea serviciului pe o perioadă limitată, până la adoptarea unor măsuri de remediere de către operatorii în cauză; și (ii) de a nu publica informații cu privire la sancțiunile administrative pe site-ul Comisiei, fie pentru a proteja confidențialitatea investigațiilor, fie pentru a respecta principiul proporționalității în cazul în care este vizată o persoană fizică. Ordonatorii de credite nu au luat astfel de decizii.

5. Conducerea prezintă o asigurare rezonabilă și impactul financiar al rezervelor este limitat

În declarațiile lor anuale de asigurare pentru 2018 ⁽³⁹³⁾, **toți cei 50 de ordonatori de credite delegați au declarat că dispun de asigurări rezonabile** că: (i) informațiile conținute în raportul lor prezintă o „imagine adevărată și justă” (adică fiabilă, completă și corectă) cu privire la situația din departamentul lor; (ii) resursele alocate activităților lor au fost utilizate pentru scopul căruia îi erau destinate și în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare; (iii) procedurile de control instituite oferă garanțiile necesare cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente.

În contextul procesului lor general de obținere a asigurării și din perspectiva gestiunii, ordonatorii de credite delegați efectuează, de asemenea, o analiză mai detaliată a fiecărui program sau segment al portofoliului lor. Aceștia utilizează toate informațiile disponibile, în special rezultatele controalelor *ex ante* și *ex post*, pentru a detecta orice posibilă deficiență semnificativă cu caracter cantitativ sau calitativ. La sfârșitul fiecărui exercițiu financiar, aceștia stabilesc dacă este probabil ca impactul unei astfel de deficiențe asupra finanțelor și/sau a reputației să depășească pragul de semnificație. În caz afirmativ, **ordonatorii adaugă la declarația de asigurare o rezervă** care vizează domeniul specific din cadrul programului afectat⁽³⁹⁴⁾.

Rezervele constituie o piatră de temelie în arhitectura responsabilității. Ele reprezintă un indicator al **transparenței** Comisiei în ceea ce privește provocările sau deficiențele descoperite și posibilul impact financiar al acestora. Posibilitatea ca declarațiile de asigurare să fie însoțite de rezerve în rapoartele anuale de activitate reprezintă un element de bună gestiune financiară. Rezervele constituie, de asemenea, un instrument de abordare a deficiențelor rămase. Deși majoritatea rezervelor sunt determinate de constatări privind gestionarea și controlul plăților efectuate anterior, acestea au, de asemenea, un efect preventiv pozitiv, ilustrat de elaborarea unor **planuri de acțiune** pentru atenuarea viitoarelor riscuri și consolidarea sistemelor de control.

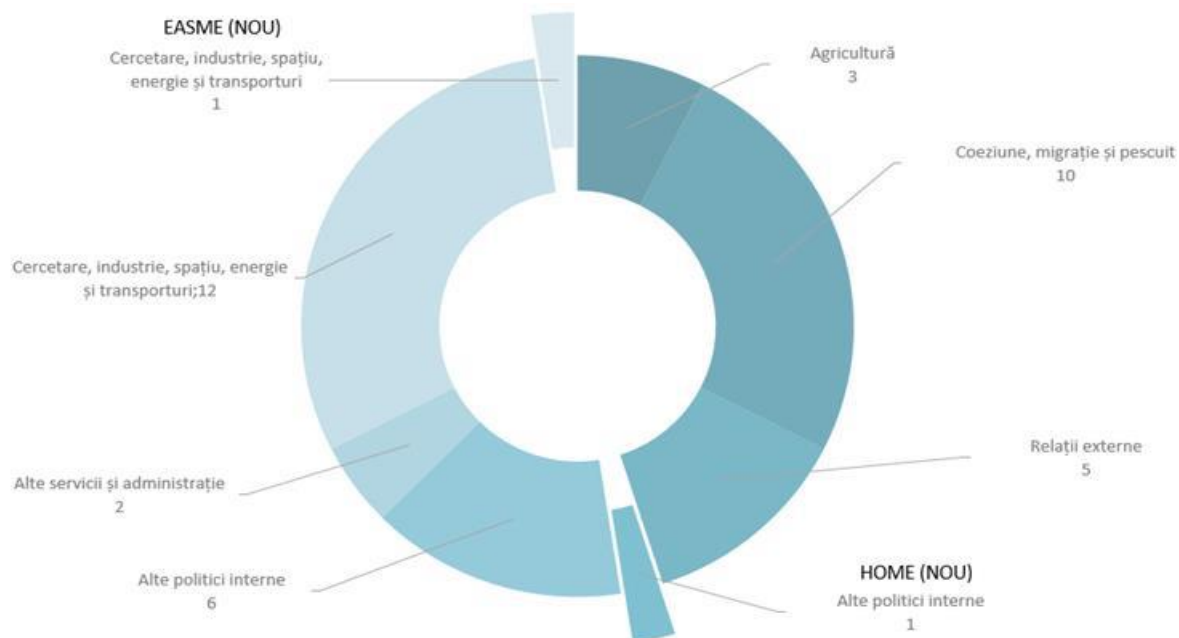
În plus, **numărul de rezerve nu este un indicator al calității gestiunii financiare.** Aceasta se datorează în parte faptului că nu există o legătură directă între numărul de rezerve și impactul financiar al acestora, dar și faptului că unele deficiențe conduc la formularea unor rezerve multiple. De exemplu, pot rezulta rezerve multiple în cazul unor segmente de program implementate de mai multe departamente sau în cazul în care deficiența care a naștere unei rezerve „noi” pentru actuala perioadă de programare este de fapt continuarea unei deficiențe dintr-o perioadă de programare anterioară (de exemplu, rezerva din 2018 privind programul dedicat competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, care este succesorul Programului pentru competitivitate și inovație). Cu toate acestea, este vorba despre o metodă de raportare care **oferă mai multă precizie și transparență.**

În anul de raportare 2018, 30 de ordonatori de credite delegați au emis declarații de asigurare fără rezerve, iar 20 au emis declarații însoțite de un număr total de 40 de rezerve (a se vedea **graficul** de mai jos). Aceste rezerve afectează veniturile, precum și cheltuielile. În toate cazurile, ordonatorii de credite delegați în cauză au adoptat planuri de acțiune pentru a aborda deficiențele subiacente și pentru a reduce riscurile care decurg din acestea. Lista completă a rezervelor pentru anul 2018 este prezentată în anexa 3.

⁽³⁹³⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-reports_ro

⁽³⁹⁴⁾ Pentru detalii, a se vedea anexa 3.

Dintre cele 40 de rezerve, 38 sunt recurente și **două sunt noi** (una de către Agenția Executivă pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și una de către departamentul de afaceri interne). S-a actualizat statutul a cinci rezerve recurente de la „se poate cuantifica” la „nu se poate cuantifica” (ori invers) sau s-a modificat sfera de aplicare (a se vedea detaliile în **caseta** de mai jos). Pentru toate rezervele, impactul asupra cheltuielilor pentru anul 2018 a fost (re)calculat.

Grafic: Rezerve după domeniu de politică

Sursa: Rapoartele anuale de activitate ale Comisiei Europene.

Zece rezerve sunt total sau parțial necuantificate pentru anul 2018. Cuantificarea unei rezerve nu este posibilă atunci când impactul financiar este zero, dacă acest impact nu poate fi evaluat cu exactitate sau dacă singurul aspect afectat va fi reputația.

Jumătate dintre rezerve privesc **programele moștenite** din perioada 2007-2013. Pentru aceste programe moștenite, există doar un număr foarte limitat de operațiuni rămase. Deși toate aceste rezerve au un impact financiar redus, ele sunt menținute deoarece nivelurile de eroare asociate rămân peste pragul de semnificație de 2 %. [A se vedea, de asemenea, considerentul de mai jos (pagina 173) referitor la posibila introducere a unei reguli *de minimis* pentru rezerve, care ar fi aplicabilă majorității programelor moștenite.]

Rezerve noi și actualizate în 2018

S-au introdus două rezerve noi.

Agencia Executivă pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii a emis o rezervă suplimentară legată de competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii, din cauza unei rate de eroare reziduală de peste 2 %. Acest program este succesorul Programului pentru competitivitate și inovație, pentru care se emisese, de asemenea, o rezervă. Rezultatele auditurilor inițiale efectuate sugerează că complexitatea programului (modalități de plată bazate pe rambursarea cheltuielilor eligibile) nu a fost încă redusă suficient pentru a scădea nivelul de eroare. Această ipoteză va fi reexaminată în 2019, când vor deveni disponibile rezultatele unui număr mai mare de audituri.

Departamentul pentru afaceri interne a emis o rezervă suplimentară (cu efect asupra reputației) legată de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă. Curtea de Conturi Europeană a constatat o procedură neregulamentară de achiziții publice (servicii de transport cu feribotul în Grecia), în cadrul căreia s-au efectuat plăți în 2018, iar Parlamentul European a identificat mai multe deficiențe la nivel de control în cel mai recent raport de descărcare de gestiune al agenției.

Au fost actualizate cinci rezerve recurente.

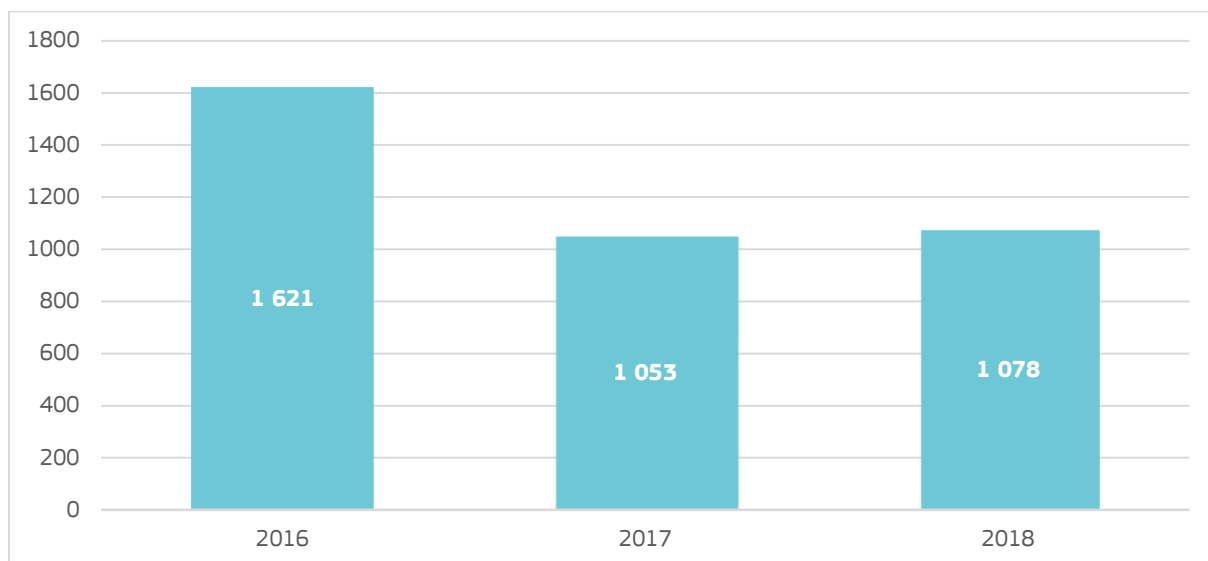
Departamentele de dezvoltare regională și de ocupare a forței de muncă și-au modificat rezervele cuantificate din 2017 referitoare la programele din perioada 2007-2013, schimbându-le statutul în „necuantificate” pentru 2018. Acest lucru se datorează faptului că în 2018 nu s-au efectuat plăți noi în cadrul programelor operaționale afectate, deși există plăți finale conexe încă neefectuate, așteptate pentru anii următori.

Serviciul de sprijin pentru reforme structurale și-a modificat statutul rezervei din 2017 (de la „necuantificată” la „cuantificată”), deoarece sfera de aplicare restrânsă a devenit clară. Rata de eroare reziduală pentru granturile în regim de gestiune directă a fost evaluată ca fiind de peste 2 %, pe baza primelor rezultate ale controalelor *ex post*, în vigoare în prezent. Cu toate acestea, respectiva rezervă se limitează la granturi din programele de asistență tehnică convenite cu organizații care nu au făcut obiectul unei evaluări prealabile a pilonilor. Acestea reprezintă doar o minoritate în ansamblul organizațiilor cu care s-au convenit astfel de granturi.

Departamentul responsabil cu bugetul și-a modificat statutul rezervei din 2017 legate de resursele proprii tradiționale din „cuantificată” în „necuantificată”. Acest lucru se datorează lipsei unei noi expuneri semnificative din partea Regatului Unit în 2018 și imposibilității de a cuantifica, până în prezent, amploarea unei posibile fraude prin subevaluare din alte state membre. Recuperarea resurselor proprii tradiționale pierdute între 2011 și 2017 este urmărită prin intermediul acțiunilor în constatarea neîndeplinirii obligațiilor.

Agencia Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură a modificat sfera de aplicare a rezervei sale din 2017 (necuantificată, referitoare la deficiențele de control intern identificate de Serviciul de Audit Intern) pentru a ține seama de progresele înregistrate până acum (niciuna dintre recomandările în așteptare nu este evaluată în prezent ca fiind esențială). Rezerva a fost menținută totuși în 2018, deoarece acțiunile subsecvente ale auditului se vor desfășura integral în 2019.

În cazurile în care rata de eroare reziduală depășește pragul de semnificație, **impactul financiar rezultat dintr-o rezervă** se obține prin înmulțirea cheltuielilor aferente programului sau segmentului relevant cu rata de eroare reziduală. Suma totală pentru anul 2018 (1 078 de milioane EUR) și evoluția față de anii anteriori sunt prezentate în **tabelul și în graficul** de mai jos:

Domeniul de politică	Total plăți 2018	Impactul financiar al rezervelor
Agricultură	56 830	725
Coeziune, migrație și pescuit	56 802	284
Relații externe	13 281	16
Cercetare, industrie, spațiu, energie și transporturi	16 242	42
Alte politici interne	6 712	9
Alte servicii și administrație	6 881	0
Total	156 749	1 078

din care: programe „actuale”

1 037

din care: programe „moștenite”

41

Domeniul de politică	Total resurse proprii pe 2018	Impactul financiar al rezervelor
Resurse proprii	142 355	0

Grafic și tabel: Impactul financiar („expunerea”) rezervelor cuantificate din 2016, 2017 și 2018 (milioane EUR)

Sursa: Rapoartele anuale de activitate ale Comisiei Europene.

Rezultatele stabile din 2017 și 2018 se datorează următoarelor elemente:

- Stabilitatea în *agricultură*: impactul financiar al rezervelor rămâne destul de stabil (cu o ușoară scădere) față de anul trecut – pentru măsurile de piață, plățile directe și dezvoltarea rurală.
- Creștere în domeniile *coeziunii, migrației și pescuitului*: aici, dublarea poate fi explicată prin punerea în aplicare a programelor actuale, deja foarte avansate, și prin creșterea cheltuielilor relevante cu aproximativ 20 de miliarde EUR în comparație cu 2017. De asemenea, se detectează mai multe cazuri implicând programe operaționale din mai multe state membre care sunt afectate de niveluri ridicate de eroare.
- Scădere în celelalte domenii de politică: în cazul acestora, impactul financiar s-a redus practic la jumătate din cel anterior. Acest lucru se datorează faptului că ratele de eroare reziduală au scăzut, că sunt afectate de rezerve mai puține segmente decât înainte și/sau volume mai mici de cheltuieli din cadrul segmentelor (de exemplu, granturile directe ale departamentului responsabil cu dezvoltarea).

În ceea ce privește rezervele aferente programelor moștenite, impactul financiar al acestora continuă, în mod logic, să scadă: în 2018 s-a ajuns la 41 de milioane EUR (față de 129 de milioane EUR în 2017). Atât timp cât ratele de eroare reziduală aferente depășesc pragul de semnificație de 2 %, rezervele nu pot fi retrase – chiar dacă impactul lor financiar a scăzut la niveluri foarte mici.

Ca și în anii precedenți, departamentele de *cercetare* și agențiile executive nu au nicio rezervă și nu și-au nuanțat declarațiile de asigurare în legătură cu programul Orizont 2020. Acest lucru se datorează faptului că serviciile respective aplică un prag specific de semnificație de 2-5 % programului pentru a ține seama de riscurile inerente acestuia și de limitările instituite asupra controlului (³⁹⁵). Nivelul lor actual de eroare reziduală pare să fie sub 5 % și aproape de 2 % (a se vedea și subsecțiunea 1).

Progresele înregistrate în consolidarea asigurării pe parcursul anului 2018

În 2018, departamentele Comisiei au continuat să-și consolideze capacitățile de asigurare prin rapoartele anuale de activitate. De exemplu:

Departamentele din domeniul *coeziunii* au revizuit, au simplificat și au armonizat în mod semnificativ modul de prezentare a ratelor de eroare, conform recomandărilor Curții de Conturi Europene și discuțiilor purtate cu aceasta și potrivit celor convenite cu Serviciul financiar central al Comisiei. În plus, în tabelele de prezentare a riscului general la momentul plății/la închidere (a se vedea subsecțiunea 1 și anexa 2) a fost adăugat un subtotal pentru coeziunea economică, socială și teritorială, conform *rubricii bugetare* 1B.

Din 2018, în cadrul *gestiunii partajate*, autoritățile de audit din statele membre raportează principalele tipuri de deficiențe care conduc la nereguli în conformitate cu o tipologie comună, partajată de Comisie și de statele membre (a se vedea detaliile și acțiunile de la subsecțiunea 2.1). În plus, acestea raportează cu privire la posibilele conflicte de interese în general și cu privire la acțiunile întreprinse pentru a atenua astfel de situații cu scopul de a proteja bugetul UE.

Departamentele responsabile cu *relațiile externe* privind dezvoltarea și vecinătatea și-au îmbunătățit în continuare capacitatea de consolidare a asigurării segmentate pentru portofoliile lor, concentrându-și astfel mai bine rezervele asupra segmentului cu un risc mai ridicat relevant (granturi directe). Ambele departamente au răspuns, de asemenea, observațiilor Curții de Conturi Europene și au furnizat detalii suplimentare pentru a spori transparența studiilor lor privind rata de eroare reziduală.

Departamentele de *cercetare* continuă să acționeze pentru a obține o reducere și mai mare a nivelului de eroare: de exemplu, prin simplificarea și mai mare a modelului de acord de finanțare, prin comunicarea mai

⁽³⁹⁵⁾ Fișa financiară legislativă care însoțește propunerea Comisiei de Regulament privind programul-cadru Orizont 2020 prevede astfel: „Comisia consideră, prin urmare, că, pentru cheltuielile cu cercetarea în cadrul Orizont 2020, un risc de eroare, considerat pentru un an, situat în intervalul 2-5 %, este un obiectiv realist, ținând cont de costurile generate de controale, de măsurile de simplificare propuse pentru a reduce complexitatea regulilor și de riscul inherent asociat rambursării costurilor pentru un proiect de cercetare. Obiectivul final în ceea ce privește nivelul rezidual de eroare la închiderea programelor, după ce s-a luat în considerare impactul financiar al tuturor auditurilor, precum și al măsurilor corective și de recuperare, este de a se atinge un nivel cât mai aproape de 2 %.”

clară a normelor de eligibilitate (15 evenimente organizate) și prin extinderea în continuare a finanțării forfetare. Propunerea Comisiei privind programul de cercetare de nouă generație (Orizont Europa) include, de asemenea, opțiuni de cost simplificate (a se vedea, de asemenea, subsecțiunea 2.1).

De la înființarea sa în 2016, **Serviciul de sprijin pentru reforme structurale** a realizat progrese semnificative în ceea ce privește instituirea unui sistem evoluat de control intern și de gestionare, care va permite gestiunea adecvată a bugetului său în creștere. Funcția de control *ex post* a devenit operațională în 2018. Acest lucru a permis serviciului să își cuantifice expunerea la risc în gestionarea granturilor (a se vedea mai sus).

Opinia generală a Serviciului de Audit Intern și paragraful de evidențiere a unor aspecte

În declarațiile care au însoțit opinia sa generală din 2015, 2016 și 2017, Serviciul de Audit Intern a reiterat paragraful de evidențiere a unor aspecte⁽³⁹⁶⁾ potrivit căruia departamentele care se bazează pe entități cărora le-a fost încredințată punerea în aplicare a anumitor părți din politica lor și/sau execuția bugetului ar trebui să își consolideze strategiile și activitățile de monitorizare și de supraveghere, luând totuși în considerare, în același timp, în mod corespunzător, mandatele și rolurile specifice (și uneori limitate) care le-au fost atribuite respectivelor departamente în acest context. Acest lucru a fost repetat și pentru 2018. A se vedea mai multe detalii în subsecțiunea 6 și/sau în anexa 5.

Având în vedere că patru rezerve se referă la aspecte legate de agenții și de alte entități delegate (Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură, Biroul European de Sprijin pentru Azil, Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă și Comisia Uniunii Africane), acest aspect rămâne deosebit de important pentru Comisia Europeană. În 2018, serviciile și departamentele centrale ale Comisiei au instituit grupuri de lucru comune care să clarifice și să delimiteze rolul departamentelor care supraveghează astfel de organisme.

Acțiunile de îmbunătățire a situației sunt întreprinse de către agenții, departamentele partenere și serviciile centrale. Aceasta include îmbunătățirea mecanismelor de guvernare (a fost adoptat un nou regulament financiar cadru) și pregătirile pentru o gestiune consolidată a riscurilor de către agențiile descentralizate).

Posibile evoluții pentru anul 2019

Comisia va analiza, împreună cu Curtea de Conturi Europeană, posibilitatea de a introduce o regulă *de minimis* pentru rezerve. Dacă se aprobă această propunere, rezervele nu vor mai fi considerate semnificative pentru segmente în cazul în care se situează sub un anumit procent din portofoliul unui departament (de exemplu, mai puțin de 5 %) și dacă au un impact financiar sub un anumit prag (de exemplu, mai mic de 5 milioane EUR). Acest lucru ar fi valabil pentru multe dintre programele moștenite.

Privind mai departe de 2019 și/sau 2020

Regulamentul financiar revizuit a intrat în vigoare în 2018. Acesta oferă o bază simplificată pentru programele de finanțare de după 2020, pentru care sunt în curs de desfășurare negocieri interinstituționale. Se acordă o atenție specială maximizării simplificărilor, sinergiilor și eficiențelor, precum și sistemelor de control diferențiate în funcție de riscuri și eficiente din punctul de vedere al costurilor. Scopul este de a atinge atât obiectivele politicilor/programelor, cât și obiectivele de control intern, și anume plăți rapide, volum scăzut de erori și costuri reduse ale controlului. Printre exemplele care pot contribui la aceste trei obiective se numără utilizarea sporită a granturilor forfetare (care, la rândul său, reduce necesitatea păstrării unor evidențe detaliate) și posibilitatea finanțării în funcție de realizări sau de rezultate (ceea ce elimină necesitatea de a urmări timpul de lucru cu ajutorul foilor de pontaj).

⁽³⁹⁶⁾ Un paragraf inclus în raportul auditorului în mod obligatoriu sau la aprecierea acestuia și care privește un aspect prezentat sau divulgat în mod corespunzător în situațiile financiare care, în opinia profesională a auditorului, este de o asemenea importanță încât este fundamental pentru înțelegerea de către utilizatori a situațiilor financiare. (definiția AICPA)

6. Asigurarea obținută prin activitatea Serviciului de Audit Intern

Departamentele Comisiei și-au întemeiat, de asemenea, asigurarea pe activitatea desfășurată de Serviciul de Audit Intern. Anexa 5 la prezentul Raport anual privind gestionarea și performanța bugetului UE include mai multe informații privind asigurarea furnizată de Serviciul de Audit Intern. Un raport de sinteză a activității auditorului intern este transmis de Comisie autorității care acordă descărcarea de gestiune, în conformitate cu articolul 118 alineatul (8) din Regulamentul financiar.

Serviciul de Audit Intern aplică o **politică de monitorizare** strictă pentru a evalua punerea în aplicare a recomandărilor sale. Activitatea Serviciului de Audit Intern a confirmat că 97 % din recomandările monitorizate în perioada 2014-2018 au fost puse în aplicare în mod eficace și în timp util de către entitățile auditate.

Cu scopul de a contribui la cultura bazată pe performanță a Comisiei și de a asigura o mai mare concentrare asupra raportului optim calitate-preț, Serviciul de Audit Intern a efectuat **auditori ale performanței** și auditori care cuprind elemente importante de performanță (auditori cuprinzătoare) în 2018, ca parte a planului său strategic de audit pentru perioada 2016-2018.

(i) În ceea ce privește **procese horizontale**, Serviciul de Audit Intern a formulat recomandări pentru a contribui la îmbunătățirea performanței generale a mai multor procese-cheie în domeniile guvernanței, securității tehnologiei informației, resurselor umane, sinergiilor și utilizării resurselor.

- În special, Serviciul de Audit Intern a auditat situația actuală a revizuirii „sinergiilor și creșterilor în eficiență” care a fost lansată în 2016 și a recomandat îmbunătățiri proporționale pentru a contribui la garantarea faptului că această inițiativă își va atinge obiectivele cu succes. Ca urmare a auditului Serviciului de Audit Intern, Comisia a emis în aprilie 2019 o nouă comunicare pe tema: **Inițiativa privind sinergiile și eficiența: situația actuală și calea de urmat**.
- În ceea ce privește procesele de guvernanță, Comisia a emis în noiembrie 2018 un set de comunicări și decizii („pachetul de guvernanță”) pentru a aborda problemele identificate de Serviciul de Audit Intern în raportul său de audit publicat în ianuarie 2018 și pentru a actualiza acordurile sale de guvernanță corporativă. În 2018, Serviciul de Audit Intern a emis recomandări suplimentare în domeniul guvernanței programului de telecomunicații din cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei și al guvernanței TI din cadrul Direcției Generale Cooperare Internațională și Dezvoltare.
- În ceea ce privește gestionarea resurselor umane, auditurile Serviciului de Audit Intern au adresat o serie de observații Centrului Comun de Cercetare și, având în vedere aspectele similare identificate în ultimii ani în alte departamente ale Comisiei, Serviciul de Audit Intern a trimis o scrisoare cu recomandări Direcției Generale Resurse Umane și Securitate, în care semnalează o serie de aspecte care trebuie luate în considerare pentru a ajuta Comisia să răspundă în mod eficace provocărilor legate de resursele umane cu care se confruntă direcțiile generale și serviciile Comisiei.
- Coordonarea adecvată a activităților și cooperarea cu părțile interesate sunt esențiale pentru asigurarea unei acțiuni coerente și eficace între diferitele domenii de politică. Serviciul de Audit Intern a formulat recomandări specifice privind activitățile de coordonare dintre Comisie (Direcția Generală Cooperare Internațională și Dezvoltare, Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extinderea și Serviciul Instrumente de Politică Externă) și Serviciul European de Acțiune Externă și privind cooperarea dintre Eurostat, organismele UE și organizațiile internaționale.
- Diferitele auditori au concluzionat că se pot face progrese suplimentare în ceea ce privește îmbunătățirea performanței globale a altor procese horizontale, astfel cum se prezintă la anexa 5.
- Au fost auditate diverse aspecte legate de îmbunătățirea legiferării (astfel cum sunt prezentate la anexa 5), dar nu s-au identificat probleme semnificative în aceste domenii.

(ii) **Performanță în ceea ce privește executarea creditelor bugetare operaționale și administrative.**

- Serviciul de Audit Intern a efectuat mai multe auditori prin care a evaluat gestionarea programelor și procesarea plăților în cadrul **gestiunii partajate**, dar nu a descoperit deficiențe semnificative de performanță în aceste domenii.

- În ceea ce privește domeniul **fondurilor gestionate în mod direct**, mai multe audituri au evaluat gestionarea granturilor de către agențiile executive (Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură, Agenția Executivă pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Agenția Executivă a Consiliului European pentru Cercetare, Agenția Executivă pentru Inovare și Rețele, Agenția Executivă pentru Cercetare) și nu s-au identificat deficiențe semnificative de performanță, cu excepția Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură. În cadrul acesteia din urmă, au fost identificate deficiențe grave care afectează eficacitatea sistemului general de control intern instituit pentru gestionarea de proiect a granturilor acordate din programele Erasmus+ și Europa creativă. Serviciul de Audit Intern a menționat că agenția a început deja să lucreze la soluționarea acestor probleme (a se vedea subsecțiunea 5), în conformitate cu recomandările de audit.
- În ceea ce privește domeniul **fondurilor gestionate în mod indirect**, mai multe audituri s-au axat pe mecanismele de supraveghere existente la nivelul departamentelor. Deși nu s-au identificat deficiențe semnificative de performanță în departamentul responsabil pentru piața internă, industrie, antreprenariat și întreprinderi mici și mijlocii, Serviciul de Audit Intern a identificat deficiențe în ceea ce privește anumite aspecte specifice de gestionare a instrumentelor financiare din cadrul departamentelor responsabile pentru: acțiuni climatice, mediu și vecinătate și negocieri privind extinderea. Serviciul de Audit Intern a adresat, de asemenea, recomandări departamentului pentru cooperare internațională și dezvoltare în ceea ce privește procesul de consolidare a asigurării la sediul central, în special procesul de monitorizare a declarațiilor anuale de gestiune care trebuie furnizate de către instituțiile financiare internaționale și/sau de către agențiile naționale care implementează proiecte în cadrul gestiunii indirecte.

Pe lângă auditurile sale, Serviciul de Audit Intern a formulat în februarie 2019 **concluzii restrânse cu privire la situația controlului intern** pentru fiecare departament. Aceste concluzii au contribuit la rapoartele anuale de activitate pentru 2018 ale departamentelor vizate și includ toate recomandările deschise ale Serviciului de Audit Intern referitoare la sistemele de gestiune și de control din cadrul proceselor auditate ale departamentelor din ultimii trei ani. În concluzia restrânsă cu privire la Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură s-a acordat o atenție deosebită unei recomandări esențiale și unui număr de două recomandări foarte importante formulate în contextul auditului programelor Erasmus+ și Europa creativă (faza 2 – de la monitorizarea proiectelor la efectuarea plăților). Agenția a emis o rezervă în conformitate cu concluzia restrânsă a Serviciului de Audit Intern (a se vedea subsecțiunea 5).

În sfârșit, astfel cum se prevede în Carta misiunii sale, Serviciul de Audit Intern emite o opinie generală anuală privind **gestiunea financiară** a Comisiei. Aceasta se bazează pe activitatea de audit în domeniul gestiunii financiare în cadrul Comisiei, desfășurată de Serviciul de Audit Intern în perioada anterioară de trei ani (2016-2018). De asemenea, aceasta ia în considerare informațiile provenite din alte surse, și anume rapoartele din partea Curții de Conturi Europene.

Pe baza informațiilor obținute în urma auditului, auditorul intern a estimat că, în 2018, Comisia a instituit proceduri de guvernanță, de gestionare a riscurilor și de control intern care, în ansamblul lor, sunt adecvate pentru a oferi o asigurare rezonabilă cu privire la realizarea obiectivelor sale financiare. Cu toate acestea, opinia generală este nuanțată în ceea ce privește rezervele formulate în declarațiile de asigurare ale ordonatorilor de credite delegați și emise în rapoartele anuale de activitate ale acestora.

Pentru a formula această opinie generală, auditorul intern a examinat, de asemenea, impactul combinat al sumelor estimate a fi expuse riscului la momentul plății, întrucât acestea depășesc sumele incluse în rezervă. Sumele totale expuse riscului reprezintă cea mai bună estimare a ordonatorilor de credite delegați – prezentată în rapoartele anuale de activitate pe 2018 ale acestora – cu privire la valoarea cheltuielilor care nu sunt autorizate în conformitate cu dispozițiile contractuale și de reglementare aplicabile la momentul efectuării plății în 2018. Luate în calcul împreună, acestea corespund unei sume totale sub pragul de semnificație de 2 % din totalul cheltuielilor relevante⁽³⁹⁷⁾ acoperite de bugetul Comisiei, de Fondul european de dezvoltare și de fondurile fiduciare ale UE în 2018. Aceste sume expuse riscului la momentul plății în 2018 nu includ încă nicio corecție financiară sau recuperare legată de deficiențe și erori pe care departamentele le vor detecta și corecta în următorii ani ca urmare a mecanismelor corective multianuale integrate în sistemele

⁽³⁹⁷⁾ „Cheltuieli relevante” înseamnă cuantumul total al plăților efectuate în 2018, minus valoarea totală a noii prefinanțări plătite în 2018, plus valoarea totală a prefinanțării vechi compensate în 2018, astfel cum au fost raportate de serviciile Comisiei în rapoartele lor anuale de activitate pentru 2018.

de control intern ale Comisiei. Având în vedere aceste elemente, Serviciul de Audit Intern consideră că bugetul UE este, prin urmare, protejat în mod adecvat în totalitate și de-a lungul timpului.

Fără a-și nuanța și mai mult opinia, auditorul intern a adăugat un paragraf de „evidențiere a unor aspecte”, referitor la strategiile de supraveghere în ceea ce privește punerea în aplicare de către părțile terțe a politicilor și a programelor, care este descris în anexa 5 la prezentul raport.

7. Rezumat și concluzii cu privire la activitatea desfășurată de Comitetul de monitorizare a auditurilor

Comitetul de monitorizare a auditurilor și-a concentrat activitatea pe patru obiective principale stabilite în programele sale de lucru pe 2018 și 2019, și anume: analizarea planificării de audit a auditorului intern; analizarea rezultatelor activității de audit intern și extern în vederea identificării riscurilor potențial semnificative, inclusiv într-un mod tematic; monitorizarea măsurilor luate ca urmare a riscurilor reziduale semnificative identificate de activitatea de audit; asigurarea independenței auditorului intern și monitorizarea calității activității de audit intern.

Comitetul de monitorizare a auditurilor își exprimă convingerea în ceea ce privește **independența și calitatea activității de audit intern** și faptul că planificarea auditorului intern acoperă în mod adecvat sistemul de audit și continuă să acopere principalele domenii de risc. În urma revizuirii cartei sale în toamna anului 2018, Comitetul de monitorizare a auditurilor a avut pentru prima dată posibilitatea de a compara evaluarea riscului realizată de auditorul intern cu riscurile critice identificate de conducere.

Comitetul a salutat faptul că **opinia generală a auditorului intern pentru anul 2018** este pozitivă și a fost nuanțată numai în ceea ce privește rezervele privind gestiunea exprimate în rapoartele anuale de activitate ale ordonatorilor de credite delegați. Cu toate acestea, pentru al patrulea an consecutiv, auditorul intern include un paragraf de „evidențiere a unor aspecte” referitoare la subcontractarea de servicii externalizate („externalizare”). Comitetul și-a subliniat preocupările cu privire la astfel de riscuri în numeroase ocazii și a reiterat încă o dată faptul că eforturile de atenuare a acestora prin intermediul unor strategii și instrumente de control adecvate trebuie să fie continuate în regim prioritar.

Comitetul a luat act de **concluziile generale ale auditorului intern cu privire la auditurile de performanță**, în special în ceea ce privește guvernanta, instrumentele financiare, resursele umane și procesele de gestionare a riscurilor, și a remarcat paralelismul cu propriile-i priorități tematice și faptul că majoritatea constatărilor principale evidențiate ale auditului au fost discutate în cadrul său.

Comitetul de monitorizare a auditurilor a constatat că **toate recomandările de audit formulate de auditorul intern în 2018 au fost acceptate de conducere** și că au fost puse în aplicare planuri de acțiune satisfăcătoare pentru a răspunde riscurilor identificate.

Pe parcursul perioadei de raportare, auditorul intern a emis o **recomandare esențială**, adresată Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură. Aceasta este a doua recomandare esențială privind procesul de gestionare a granturilor în cadrul agenției și rezultă din a doua etapă a unui audit în trei etape. Comitetul a colaborat cu agenția și cu direcțiile generale tutelare pentru a asigura adoptarea unor acțiuni intensive și prompte de abordare a recomandărilor emise. Toate recomandările din etapa I a auditului au fost evaluate de către auditorul intern ca fiind implementate integral și sunt acum închise. S-au înregistrat progrese suficiente în acțiunea de atenuare parțială a riscurilor, care au condus la recomandarea esențială emisă în etapa a II-a, astfel încât auditorul intern a fost în măsură să reclasifice recomandarea ca fiind „foarte importantă”.

Comitetul de monitorizare a auditurilor a luat notă de constatările auditorului intern cu privire la progresele realizate în punerea în aplicare a **inițiativei privind sinergiile și creșterile în eficiență** și a salutat angajamentul politic reînnoit față de inițiativă, astfel cum a fost demonstrat în recenta comunicare a Comisiei ⁽³⁹⁸⁾. Comitetul a subliniat necesitatea continuării eforturilor pentru a se asigura faptul că acest mod de lucru este pe deplin integrat în cultura instituției la toate nivelurile.

Comitetul a continuat să **monitorizeze problemele semnalate în rapoartele sale anuale anterioare** și a acordat o atenție deosebită guvernantei, gestionării riscurilor, combaterii fraudei, securității tehnologiei informației, externalizării și performanței.

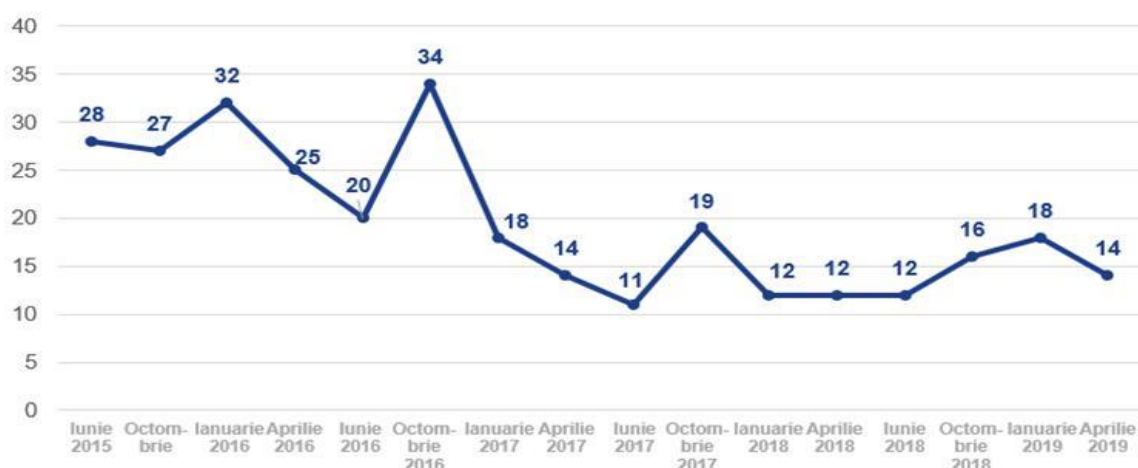
- S-au înregistrat progrese semnificative în punerea în aplicare a recomandărilor din raportul auditorului intern privind **dispozițiile în materie de guvernanta / supraveghere** ale Comisiei privind gestionarea riscurilor, raportarea financiară și funcția de verificare / audit *ex post*, în special

⁽³⁹⁸⁾ Inițiativa privind sinergiile și creșterile în eficiență: evaluarea situației actuale și calea de urmat în viitor. C(2019) 2329 final, 26 martie 2019.

prin adoptarea pachetului de guvernanță în noiembrie 2018. Acesta a inclus o **Cartă revizuită a Comitetului de monitorizare a auditurilor**, potrivit căreia comitetul analizează acum informațiile consolidate din lista riscurilor critice identificate de conducere, alături de evaluarea riscului efectuată de auditorul intern, și examinează acțiunile subsecvente recomandărilor de audit ale Curții de Conturi Europene referitoare la fiabilitatea conturilor consolidate ale Uniunii Europene. Deși comitetul îndeplinea deja de mai mulți ani și integral cerințele noului regulament financiar, aceste evoluții ulterioare i-au permis să aducă o valoare adăugată suplimentară, consolidând rolul pe care l-a dezvoltat în ultimul mandat, și anume cel de participant matur și eficient la structura generală de guvernanță a Comisiei.

- În contextul unei discuții tematice referitoare la constatările de audit intern și extern în domeniul **strategiilor antifraudă**, comitetul a urmat recomandările de audit pentru combaterea fraudei în domeniul resurselor proprii și în cel fiscal. Odată cu adoptarea, în aprilie 2019, a strategiei antifraudă consolidate a Comisiei⁽³⁹⁹⁾, toate recomandările sunt considerate de conducere ca fiind implementate.
- În domeniul **externalizării** și în plus față de evoluțiile menționate mai sus cu privire la Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură, toate recomandările din cadrul auditului intern referitoare la monitorizarea de către departamentul responsabil pentru transporturi a politicii de securitate a transportului aerian și maritim au fost închise.
- În ceea ce privește **securitatea informațiilor**, recomandarea foarte importantă în materie de securitate a informațiilor în cadrul sistemului de comercializare a cotelor de emisii, așteptată de mult timp, a fost evaluată recent de auditorul intern în mod corespunzător.
- În domeniul **performanței**, cele trei recomandări foarte importante adresate de auditorul intern departamentului de statistică în ceea ce privește procesul de producție și calitatea statisticilor – altele decât cele generate de serviciul în cauză – urmează să fie puse în aplicare, una dintre ele fiind restantă de aproape șase luni.
- Una dintre cele două recomandări de audit intern foarte importante adresate departamentului de administrare a plăților în ceea ce privește bugetul Comitetului de supraveghere a Oficiului European de Luptă Antifraudă a fost redeschisă în urma activității subsecvente a auditorului intern, însă, având în vedere măsurile de atenuare adoptate, riscul a fost reclasificat ca fiind „important”. Comitetul de monitorizare a auditurilor a încurajat cu fermitate departamentul de administrare a plăților să finalizeze acțiunile necesare pentru punerea în aplicare pe deplin a acestei recomandări, care înregistrează o întârziere de peste 12 luni.

Rata de punere în aplicare eficientă a recomandărilor auditorului intern (adică 97 % pentru recomandările emise în perioada 2014-2018) este ridicată. Numărul de recomandări de audit foarte importante care au înregistrat întârzieri mai mari de 6 luni a scăzut considerabil în ultimii ani, de la o medie de 28 în perioada iunie 2015 - octombrie 2016 la o medie de 15 din ianuarie 2017.

Grafic: Numărul recomandărilor esențiale și foarte importante în cazul cărora se înregistrează o întârziere mai mare de 6 luni
Sursa: Comisia Europeană.

⁽³⁹⁹⁾ Strategia antifraudă a Comisiei: acțiuni intensificate pentru protecția bugetului UE. COM(2019) 196 final, 29 aprilie 2019.

În perioada de raportare, Comitetul de monitorizare a auditurilor a integrat în continuare examinarea **rapoartelor de audit ale Curții de Conturi Europene** și a rapoartelor speciale în discuțiile sale tematice și și-a consolidat controlul asupra acțiunilor întreprinse ca urmare a recomandărilor Curții. După intervenția comitetului, s-a raportat abordarea multora dintre recomandările restante. Începând cu martie 2019, doar zece recomandări ale Curții de Conturi Europene din perioada 2001-2015 mai rămân restante, dintre care opt recomandări din 2015, exercițiu asupra căruia se axează cea mai recentă evaluare subsecventă a Curții de Conturi Europene. Comitetul a contribuit la asigurarea pregătirii Comisiei pentru această evaluare, inclusiv prin discutarea cu entitățile auditate a recomandărilor care au înregistrat întârzieri mari. În urma revizuirii cartei sale, Comitetul de monitorizare a auditurilor a colaborat, de asemenea, pentru prima dată cu contabilul în ceea ce privește acțiunile subsecvente constatărilor din auditul Curții referitoare la fiabilitatea conturilor UE.

Comitetul de monitorizare a auditurilor va continua să acorde atenție acestor chestiuni și altor aspecte care se vor manifesta în restul mandatului său. În ultimii cinci ani, responsabilitățile și volumul de activitate ale comitetului au crescut, în timp ce, grație îmbunătățirii metodelor de lucru și a componenței, precum și prin concentrarea mai bună pe teme care prezintă o relevanță transversală pentru instituție în ansamblu, comitetul a sporit calitatea și valoarea adăugată a activității sale de supraveghere și de consiliere și a devenit un participant matur și eficient la structurile de guvernanță ale Comisiei.

8. Auditul extern și descărcarea de gestiune: îmbunătățirea situației viitoare cu ajutorul experiențelor dobândite

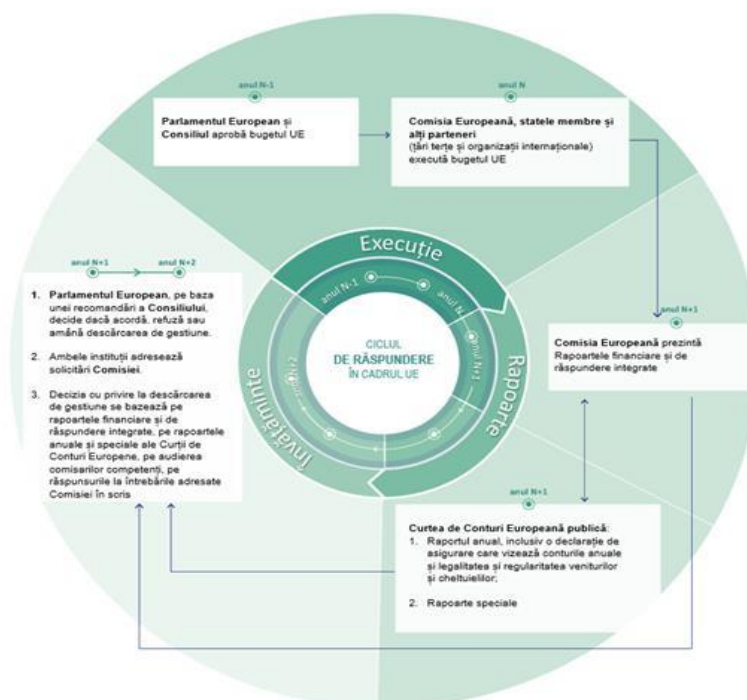
Comisia, în cooperare cu statele membre, este responsabilă pentru execuția bugetului UE în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare; cu alte cuvinte, fondurile trebuie cheltuite într-un mod eficace, eficient și economic. Există un **cadru de responsabilitate** bazat pe raportare cuprinzătoare, audit extern și control politic, al cărui scop este de a oferi o asigurare rezonabilă potrivit căreia fondurile UE sunt cheltuite judicios, într-o manieră adecvată.

Procedura de descărcare de gestiune

În fiecare an, **Curtea de Conturi Europeană**, care este **auditorul extern independent** al Uniunii Europene, examinează fiabilitatea conturilor, dacă toate veniturile au fost primite și toate cheltuielile efectuate într-o manieră legală și regulamentară și dacă gestiunea financiară este corespunzătoare. Publicarea **raportului anual** al Curții de Conturi Europene reprezintă punctul de plecare al procedurii de descărcare de gestiune. Auditorii pregătesc, de asemenea, **rapoarte speciale** cu privire la domenii specifice de cheltuieli sau de politică sau la aspecte bugetare sau de gestiune individuale.

Decizia privind descărcarea de gestiune se bazează, de asemenea, pe pachetul integrat de raportare financiară și de responsabilitate al Comisiei, pe audierile comisarilor și pe răspunsurile la întrebările scrise adresate Comisiei.

Procedura anuală de descărcare de gestiune permite Parlamentului European și Consiliului **să tragă la răspundere Comisia, din punct de vedere politic**, pentru execuția bugetului UE. Pe baza recomandării Consiliului, Parlamentul European decide să acorde sau să nu acorde aprobarea finală, cunoscută sub numele de „acordare a descărcării de gestiune”, pentru modul în care Comisia a executat bugetul UE într-un anumit an.

Grafic: Ciclul de responsabilitate pentru bugetul UE

Descărcarea de gestiune pentru 2017

Parlamentul European a acordat Comisiei descărcarea de gestiune pentru exercițiul financiar 2017 cu o majoritate clară, la 26 martie 2019, după examinarea rapoartelor Curții de Conturi Europene, a pachetului integrat de raportare financiară al Comisiei și a recomandării Consiliului privind descărcarea de gestiune. Comisia pentru control bugetar a Parlamentului European a invitat, de asemenea, anumiți directori generali și comisari să facă schimb de opinii în cadrul procedurii de descărcare de gestiune.

Rezoluția Parlamentului European privind descărcarea de gestiune pentru anul 2017 include numeroase exemple de succese pentru bugetul UE și subliniază îmbunătățirile majore în materie de gestiune financiară a bugetului UE (un cadru de performanță mai bun, rate de eroare reduse și o mai bună absorbție a fondurilor). În plus, aceasta include recomandări de îmbunătățire a execuției bugetare, precum și recomandări referitoare la domenii de politică și situații specifice (în special în ceea ce privește conflictele de interese specifice raportate).

Comisia prezintă anual un raport cu privire la acțiunile întreprinse în urma solicitărilor adresate de Parlamentul European și de Consiliu. Acest raport privind acțiunile subsecvente face parte din pachetul integrat de raportare financiară și de responsabilitate al Comisiei. Raportul privind acțiunile subsecvente al Comisiei pentru 2016 a fost integrat în procedura de descărcare de gestiune pentru 2017, iar raportul privind acțiunile subsecvente pentru 2017 va fi publicat în iunie 2019.

Monitorizarea auditurilor Curții de Conturi Europene

În ultimii ani, Curtea de Conturi Europeană a extins, de asemenea, numărul și sfera de aplicare a rapoartelor sale speciale. Întrucât Curtea a publicat în 2018 32 de rapoarte speciale adresate Comisiei – comparativ cu 23 în 2017 –, aceasta din urmă se confruntă cu un număr tot mai mare de recomandări (Comisia a acceptat fie integral, fie parțial 297 de recomandări). Comisia va continua să asigure o monitorizare adecvată a implementării acestor recomandări și va prezenta, în cadrul instrumentului său TI numit „RAD”⁽⁴⁰⁰⁾ și în cadrul rapoartelor anuale de activitate, măsurile întreprinse. În plus, Comisia prezintă rapoarte regulate cu privire la punerea în aplicare a recomandărilor Comitetului de monitorizare a auditurilor, care desfășoară anumite activități de monitorizare în temeiul mandatului său.

Curtea de Conturi Europeană monitorizează, de asemenea, punerea în aplicare de către Comisie a recomandărilor sale și oferă feedback pentru a sprijini Comisia să își consolideze activitățile de monitorizare. În raportul său anual pe 2017, Curtea de Conturi Europene a evaluat calitatea acțiunilor subsecvente ale Comisiei pe baza unui eșantion de 100 de recomandări de audit conținute în 17 rapoarte speciale publicate în 2014. Curtea de Conturi Europene a constatat că 58 % din recomandări au fost puse integral în aplicare de către Comisie, 17 % au fost puse în aplicare în majoritatea privințelor, 19 % doar în anumite privințe, iar 6 % nu au fost puse în aplicare (recomandările care nu au fost puse deloc în aplicare erau recomandări neacceptate de Comisie). Rezultatul obținut în ceea ce privește recomandările puse în aplicare integral este în mare măsură similar cu cifrele din anii anteriori.

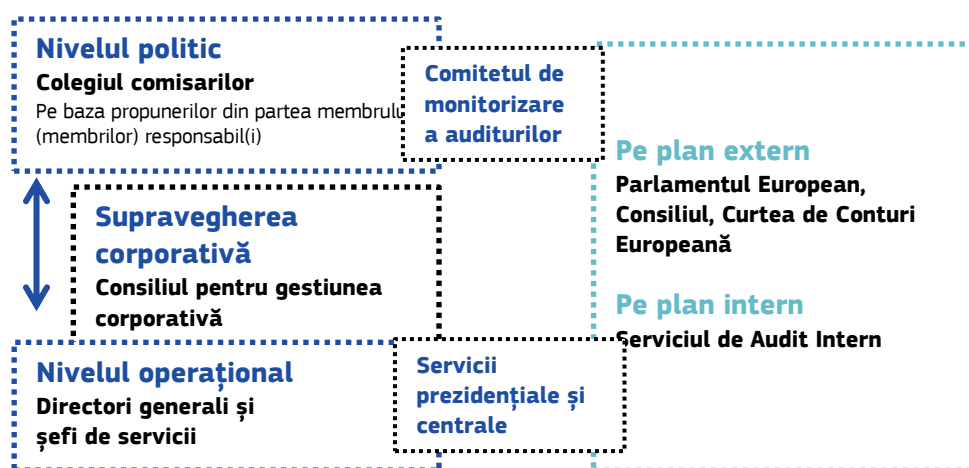
⁽⁴⁰⁰⁾ RAD: recomandări, acțiuni, descărcarea de gestiune.

9. Gestiunea organizațională

9.1. Mecanisme robuste de guvernanta

Sistemul de guvernanta utilizat de Comisia Europeană ⁽⁴⁰¹⁾ este adaptat structurii și rolului său unic. Acest sistem a fost instituit ca parte a reformelor administrative din 2000 ⁽⁴⁰²⁾. Reforma menționată a consolidat în mod semnificativ sistemul de guvernanta al Comisiei și a stabilit linii clare de răspundere și responsabilități. Aceste mecanisme de guvernanta ajută Colegiul să realizeze obiectivele Comisiei, să utilizeze resursele în mod eficient și eficace și să gestioneze bugetul UE în conformitate cu principiile bunei gestiuni financiare. În cadrul acestui sistem, **Colegiul delegă responsabilitatea gestionării operaționale de zi cu zi directorilor generali și șefilor de servicii, care conduc structura administrativă a Comisiei**. Aceștia își gestionează și își modelează departamentele în conformitate cu normele și standardele stabilite de Comisie în scopul îndeplinirii diverselor lor obiective, ținând seama de resursele disponibile. Sunt responsabili pentru execuția operațională a bugetului UE, sub supravegherea comisarului competent. Directorii generali și șefii de servicii sunt sprijiniți în acest rol de serviciile președinției și de serviciile centrale ale Comisiei, precum și de Consiliul pentru gestiunea corporativă și de alte organisme specializate de guvernanta corporativă.

Acest sistem de guvernanta a continuat să evolueze – adaptându-se la circumstanțele în schimbare și menținând Comisia în fruntea bunelor practici administrative. Acest lucru a fost demonstrat **în 2018**, când Comisia a adoptat un „pachet de guvernanta” ⁽⁴⁰³⁾, care a raționalizat și a consolidat în mod semnificativ mecanismele sale de guvernanta corporativă și a valorificat recenta activitate de audit a Curții de Conturi Europene ⁽⁴⁰⁴⁾ și a Serviciului de Audit Intern al Comisiei ⁽⁴⁰⁵⁾.

Noul pachet **clarifică rolul nivelului corporativ** – furnizând consiliere Colegiului și supraveghere și orientare strategică serviciilor cu privire la toate aspectele legate de gestiunea corporativă.

Pachetul a contribuit, în special, cu următoarele elemente:

- **a formalizat și a clarificat rolul Consiliului pentru gestiunea corporativă:** o nouă decizie a Comisiei ⁽⁴⁰⁶⁾ a instituit în mod oficial Consiliul pentru gestiunea corporativă ca principal organism de guvernanta corporativă. Acționând sub autoritatea Președintelui, Consiliul pentru gestiunea corporativă oferă asistență serviciilor, furnizând supraveghere și orientare strategică în toate domeniile gestiunii corporative.

⁽⁴⁰¹⁾ Comunicare către Comisie privind guvernanta în cadrul Comisiei Europene, C(2018) 7703, 21.11.2018.

⁽⁴⁰²⁾ Rezoluția Parlamentului European referitoare la Cartea albă a Comisiei privind reforma Comisiei (aspecte privind Comisia pentru bugete), COM(2000) 200, 5.4.2000.

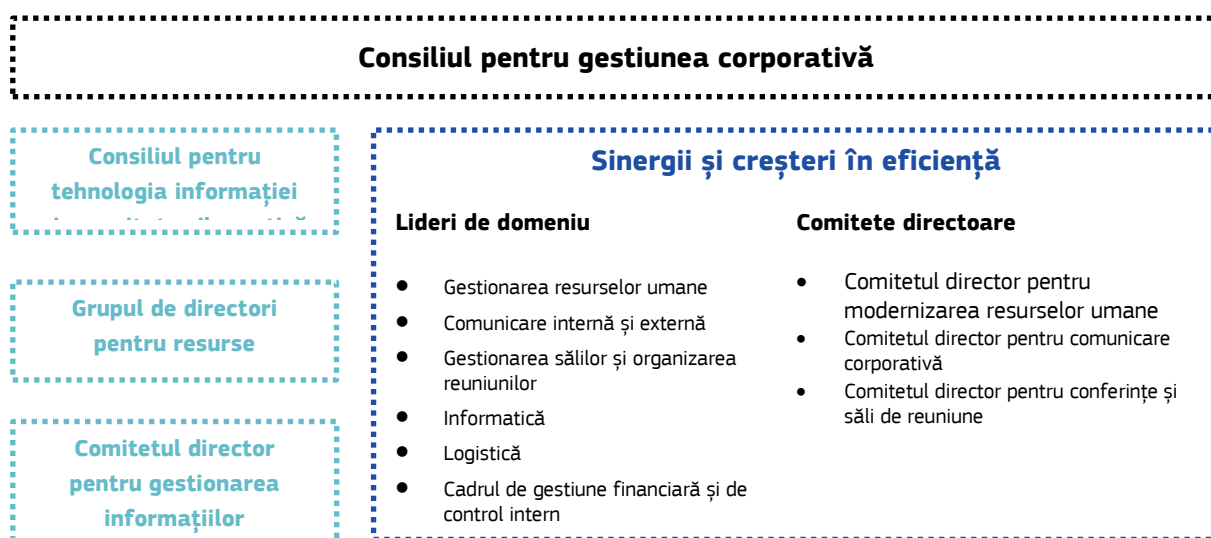
⁽⁴⁰³⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/governance-in-the-commission_ro

⁽⁴⁰⁴⁾ Curtea Europeană de Conturi, *Guvernanta în cadrul Comisiei Europene: se aplică cele mai bune practici? – Raportul special nr. 11/2016*.

⁽⁴⁰⁵⁾ A se vedea, printre altele, secțiunea 4.1.1.1. *Procese de guvernanta* în Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu – Raport anual către autoritatea care acordă descărcarea de gestiune privind auditurile interne desfășurate în anul 2017, COM(2018) 661, 21.9.2018.

⁽⁴⁰⁶⁾ Decizia Comisiei privind Consiliul pentru gestiunea corporativă, COM(2018) 7706, 21.11.2018.

- **a raționalizat subgrupurile subordonate Consiliului pentru gestiunea corporativă:** o serie de subgrupuri și consilii specializate au fost plasate în mod oficial sub autoritatea Consiliului pentru gestiunea corporativă. De exemplu, un nou consiliu pentru tehnologia informației și securitate cibernetică a înlocuit două consilii anterioare, cu scopul de a garanta faptul că infrastructura de tehnologie a informației utilizată de Comisie este eficace, sigură și eficientă. În acest context, consiliul menționat va coordona și punerea în aplicare a noii **strategii digitale a Comisiei Europene** ⁽⁴⁰⁷⁾.
- **a consolidat supravegherea corporativă a gestionării riscurilor:** Secretariatul General și departamentul responsabil pentru buget au organizat un proces de evaluare inter pares pentru a se asigura că riscurile critice sunt identificate și evaluate în mod coerent și că se iau măsurile necesare pentru gestionarea acestor riscuri. Consiliul pentru gestiunea corporativă revizuieste în prezent lista de riscuri critice – atât transversale, cât și specifice departamentului – pentru toate serviciile. Rezultatele sunt comunicate Colegiului și puse la dispoziția Serviciului de Audit Intern.
- **a clarificat rolul Comitetului de monitorizare a auditurilor** în ceea ce privește gestionarea riscurilor și conturile consolidate ale UE ⁽⁴⁰⁸⁾.

Pe lângă revizuirea acordurilor de guvernare corporativă ale Comisiei, Consiliul pentru gestiunea corporativă și subgrupurile sale au continuat să furnizeze coordonare, consiliere și orientare strategică în materie de gestiune corporativă *în 2018*. Aceasta a inclus asigurarea de sinergii și creșteri în eficiență în cadrul Comisiei, în domenii precum TI, traducere și logistică; elaborarea unei strategii în materie de date a Comisiei; punerea în aplicare a noilor norme privind protecția datelor; securitatea personalului, a informațiilor și a bunurilor; continuarea modernizării soluțiilor TI ale Comisiei; combaterea fraudei și gestionarea riscurilor.

9.2. Consolidarea codului de conduită al comisarilor

Toți membrii Comisiei Europene au obligația de a respecta, în decursul îndeplinirii sarcinilor, normele în materie de etică și integritate prevăzute în tratate și în Codul de conduită al comisarilor.

Un nou Cod de conduită pentru membrii Comisiei a intrat în vigoare la 1 februarie 2018. Acesta pune Comisia în prima linie a eticii în cadrul organizațiilor din sectorul public. Normele modernizate stabilesc noi standarde pentru Europa. Noul Cod de conduită continuă eforturile depuse de președintele Juncker pentru o mai mare transparență încă de la începutul mandatului său și extinde perioada existenței stării de incompatibilitate pentru foștii comisari de la 18 luni la doi ani, respectiv la trei ani pentru președintele Comisiei. Modernizarea merge și mai departe, stabilind norme mai clare și standarde etice mai înalte și introducând o mai mare transparență într-o serie de domenii.

⁽⁴⁰⁷⁾ Comunicare către Comisie – Strategia digitală a Comisiei Europene – O Comisie transformată digital, orientată spre utilizatori și axată pe date, C(2018) 7118 final, 21.11.2018.

⁽⁴⁰⁸⁾ Comunicare către Comisie – Actualizarea Cartei Comitetului de monitorizare a auditurilor din cadrul Comisiei Europene, C(2018) 7707 final, 21.11.2018.

9.3. Protecția datelor

La 11 decembrie 2018⁽⁴⁰⁹⁾ a intrat în vigoare noul regulament privind protecția datelor. În iulie 2018, responsabilul cu protecția datelor al Comisiei și secretarul general au transmis o foaie de parcurs privind punerea în aplicare a noilor norme tuturor departamentelor Comisiei. La 7 noiembrie 2018 a fost adoptată o comunicare către Comisie intitulată „Planul de acțiune al Comisiei privind protecția datelor”, în vederea punerii în aplicare a noului regulament intern. Acest plan a indicat actorii principali, sarcinile precise și un termen până la care departamentele Comisiei trebuie să pună în aplicare noul regim. Colaborarea structurată cu departamentele Comisiei s-a realizat pe parcursul întregului an, cu reuniuni lunare ale rețelei de coordonatori pentru protecția datelor prezidată de responsabilul cu protecția datelor.

În rapoartele lor anuale de activitate, aproape toate departamentele au descris în termeni clari modul în care au pus în aplicare noul cadru de protecție a datelor.

În iulie 2018, Comisia a numit un nou responsabil cu protecția datelor.

În a doua jumătate a anului 2018 s-au introdus noi proceduri operaționale⁽⁴¹⁰⁾ și un nou sistem TI (Sistemul de gestionare a protecției datelor). Aceste măsuri au permis conformarea fără întârziere la noul regulament în 2018. Informațiile privind intrarea în vigoare a Regulamentului (UE) 2018/1725, împreună cu noile materiale de orientare, au fost publicate pe portalurile web interne ale Comisiei și pe site-ul responsabilului cu protecția datelor al Comisiei.

Responsabilul cu protecția datelor a continuat efortul de ridicare a gradului de conștientizare la nivel intern printr-o gamă largă de activități, cum ar fi publicarea de informații pe intranetul Comisiei Europene și pe propriul portal dedicat, dar și prin discursuri și reuniuni cu personalul de conducere de nivel superior, prin colaborarea cu entitățile de gestiune corporativă relevante și prin revizuirea materialelor de formare utilizate la cursurile despre noua reglementare. Numărul de cursuri de formare a fost majorat pentru a răspunde cererii ridicate.

⁽⁴⁰⁹⁾ Regulamentul (UE) 2018/1725 [de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001].

⁽⁴¹⁰⁾ Flux de lucru revizuit pentru constituirea și validarea evidențelor [documentația aferentă operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal în conformitate cu articolul 31 din Regulamentul (UE) 2018/1725].

